

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నఘట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 2-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస శుద్ధ సప్తమి 2.

No. 279
సంచిక ౨౭౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవాచినే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది



తలనొప్పుల మాన్పును, వాముపుపోట్ల బాపును,
పార్శవు మెప్పుల బారోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపులూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును ఘరదనుతొలగించును.



ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
జేతములలో కూడ వాడునున్నారు.



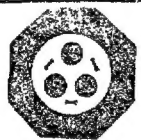
క)-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గంధకర్త - పద్మపాటి రామకృష్ణ గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ కోసినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8 0
నిండుక్యాలికోబైందు ఛెదర్ తెలుకాగరిములు } పోస్టభిర్లు ప్రత్యేకము.
తచాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు.



బలహీనము, కీకల బలహీనము

రక్త హేమ

1228

మొదలగు వాటి.

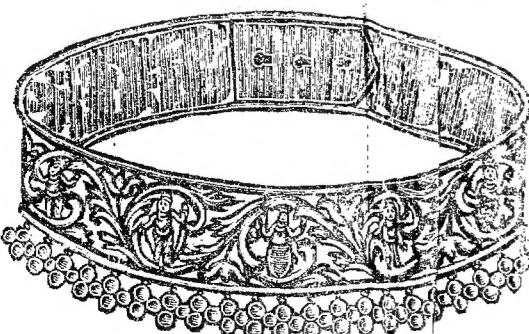
Deschiens' syrup

విరచన ఉపయోగించును.

ఇది, అకొగ్యమును, ఇలము, దివ్యతగివము, 80,000 వైద్యులు ఒక్కొక్కరియొక్కను. చప్పిచ్చు, పొంబ
అకొగ్యమును, గమనించును. ఎక్కడను లభ్యము.

To be had of all Chemists (Wholesale) S. T. HARI & Co., Broadway, Madras.

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరీక్షింపుడు. 1824



నాగవత్తులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు
అనేకమోస్తరులలో నవనాగరికమునకు తగినట్లు
తయారుచేయబడును. పాతికాపరక అంగుళము
మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము వేడల్పువరకు
చేయవచ్చును. వీటికి తయారుపహా మజారి రు 25
లుమొదలు రు 35 లు వరకు గలదు. పువ్వరా
గములు, పట్టెకెంపులు, నత్తములు మొదలగునవి
చేర్చినవాటికి ప్రత్యేకముగా సొమ్ము యియ్యవలెను అన్ని రకపు
లో సిద్ధముగానున్నవి. ఒకసారి వచ్చి ఒక చిన్న రుపునుమానవద్ద తీసిన మానవ్యకము మీకు తెలియును.
రాచి తివిచిత్ర 172 ఫుటల క్యాలలాగు 1-రూ.1. తెలిఫోను నెం. 802 తంబిలిసము "ఉమ్మిడియార్"
బ్ల్యుడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి పెంపెని, నగంవరము, 25, చైనాబాబురోడు, మదరాసు

వెల్లింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953

28-2-25 శనివారమునండి 6-8-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 3-15 గంటల మాటనీగలదు.

"నో డి ఫెన్సు" విట్రాగ్లెస్

విలియండ్సన్, ఎడ్మండు జాన్ సన్ ఆత్యద్భుతచర్యలు,
సాహసోత్సములు, వింతలు చూడదగినవి.
4 వ న్యూసీరీస్ ది నెడర్ ఫుల్స్ వ్యూహాడ చూడబడును.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని
నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులు వేయుట
వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్ల చే ఇయ్యబడును.

అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర
ములు తెలియగోరువా రీ కేంబిలిసమునకు వ్రాయుట యును.

మేనేజరు,

సిటీ ట్రాక్సికంపెనీ, 1736

2/3 అంబర్ గ్రావీ, జి.టి. మదరాసు.

(బాడ్వేకు వదలుటికి)

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పొంగొట్టి బలము గల నాగవత్తులను అచ్చులే
లేహ్యం. ఏకారణముచే సంధింపబడిన శుక్లవస్త్రమునకు నాగవత్తులు
నని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేహ్యం బట్ట చేరా యెట్లు
వచ్చినదన్నది. మూత్రరోగములు కూడా తగ్గును. చచ్చి రు
3-4-0 లు.

(మహాద్రాక్షాది మూర్తము) శుభము మొదలగుస్త్రీల

సమస్త రోగములను పోగొట్టి సంతానము కలుగజేయును. నెల
రోజుల మందు రు 4 లు.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల (రాయవరం) గోదావరిజిల్లా

శ్రీ॥ శే॥ లగు సత్యవాద సోమేశ్వర రావుగారు

వృత్త రాం సానుభూతిసభ-భీమవరం

15.2-25 సం॥ తేదీని మా భీమవరం గ్రామమునందు గునుపూడి నివాసులగు సత్యవాద సోమేశ్వరరావు, రాజమహేంద్రవరపురా ప్రభుత్వలగు దామెర్ల రామారావు, భీమవరం తాలూకా పాలకోడేటిగ్రామ కాపురములగు వేగేశ్వర ముప్పరాజుగార్ల ఆకాలమరణములను గురించి భవిష్యదీపాటి మూర్ఖనారాయణ, పద్మల సాగరం యం. యల్. సి. గార్ల యాజమాన్యము క్రింద సానుభూతిసభ జరుపబడి యీ విధముగా కార్యక్రమము జరుపబడినది. ఉండి అమరయ్యగారు ప్రవచనము గావించిరి.

శ్రీయత బులును సాంబమూర్తిగారు (కాకినాడ) యధావిధిగా సభాధ్యక్షులుగా వెన్నుకొనబడిరి. దళనంతరము అధ్యక్షుని ప్రారంభోపశ్వాసము గావించ బడి నది. శ్రీ. లగు సత్యవాద సోమేశ్వరరావుగారి పవిత్రజీవితమును గురించి పద్మల సాగరంగారు విపులముగా నొక గంటకాల మువ్వనెంచిరి. మిమ్ముల ప్రతిపాటి నాగభూషణంగారు నందూరి అమ్మి రాజుగారు పద్యములను వ్రాసి చదివిరి.

మొట్టి లక్ష్మీనారాయణగారు పీఠవారి జీవితములలో న్యాయానురక్తినిగించి నుదాహరణ రూపముగా విశదీకరించిరి.

అల్లోట వీరరాఘవరావుగారు సానుభూతి తీర్మానము నుపపాదించిరి. సభ్యులందరు నేకగ్రీవముగా నామోదించిరి.

భవిష్యదీపాటి మూర్ఖనారాయణగారు వారి అపారమిత ప్రేమకు నూతనముగా వారి శత్రువులనుండి కన్నీరు వెల్లువలై పార, పద్మలసాగరం స్వార్థక చిహ్నముగా ఆయిలు పెయిం టింగును తయారుచేయించి గునుపూడి దేవాలయములో (సోమేశ్వరస్వామివారి యాలయములో) నుంచెదరని తెలుపుచూ, ఇంతకు నెక్కువగా దేని నైననుచేసిన బాగుండునని సభాసదులకు విన్నవించగా దరిమిలను ప్రత్యేకసభ గావించి యాలోచించుటకు తీర్మానించిరి.

రాజమహేంద్రవరం కాపురముల దామెర్ల రామారావుగారి ఆకాలమరణమును గూర్చి అల్లోట వీరరాఘవరావుగారు సానుభూతి తీర్మానము నుపపాదించగా సభవా రైకృతంత మంతో నామోదించిరి.

నందూరి రామమూర్తిశర్మగారు, పాలకోడేటి కాపురముల వేగేశ్వర ముప్పరాజుగారు ఆసహాయోద్యమ ప్రచారములు చేసిన దేశమును గురించికెప్పి వారి ఆకాలమరణమును గురించి సానుభూతి తీర్మానము నుపపాదించగా సభవా రేకగ్రీవముగా నంగీకరించిరి.

తదనంతరము అధ్యక్షులు, శ్రీ. శే. పుల యాత్మకాంతి కొరకు ప్రార్థన తీర్మానము నుపపాదించగా నంగీకరించి తదర్థం ప్రార్థన సలిపిరి. అంతట ప్రశాంతతతో సభ ముగిసెను.

సానుభూతి తీర్మానము

గునుపూడి (భీమవరము నానుకొనియున్న) గ్రామవా ప్రభుత్వము, గుణగుణియు, కార్యదీక్షాపరతంత్రులను, దయా ప్రముద్రులను, ఆసహాయోద్యమమున ప్రశాంతచిత్తులై శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానము నలంకరించిన యోగియునగు సత్యవాద సోమేశ్వరరావు పంతులుగారు నడివయస్సున స్వర్గస్థులైనందున, రాజమహేంద్రవరంవా ప్రభుత్వము, చిత్రలేఖనా నైపుణ్యవిశారదులను, ఆంధ్రజాతమునకు మిగుల ఖ్యాతిదేనున్న వ్యక్తియునగు దామెర్ల రామారావుపంతులుగారు చిరుతవయసున దివమున శేగినందున, భీమవరం తాలూకా పాలకోడేటి వాస్తవ్యులను, ఆసహాయోద్యమప్రచారకులను, ప్రశాంత చిత్తులను నగు వేగేశ్వర ముప్పరాజుగారు వీరస్వర్గము నలంకరించినందు కున్న వారివారి యాత్మలకు భగవంతుడు కాంతినిచ్చి, కుటుంబములవారికి దుఃఖమును భరించుటకు ధైర్యము నిచ్చుగాతయని కొరకు భీమవర వాస్తవ్యులు తమ సానుభూతిని వారి కుటుంబముల కందజేయుచున్నారు.

చుండూరి రామమూర్తిశర్మ

ఆత్మహత్య

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:—మైసూరు రాజకుటుంబమునకు చెందిన రాకొమరుడగు మన్యాయకులుగారు బేహోలాయందు ఆత్మహత్య గావించికొనిరి. వారి కొకసతియు 22 లును గలరు. (అ. ప్రె.)

సారస్వతము-వార్తాపత్రికలు

1923-24 సంవత్సరపు చెన్నరాజధాని పరిపాలనాసర్వస్వ నివేదికమునందు "సారస్వతము-వార్తాపత్రికలు" అను అధ్యాయమును ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

పబ్లికు లైబ్రరీలు

కానిమొరపల్లికులైబ్రరీ ప్రేక్షకులసంఖ్య నిరుటికన్న 2968 అధికమయ్యెను. మొత్తముమీద ఈసంవత్సరము 28988 ప్రేక్షకులు లైబ్రరీకి వెళ్లియుండిరి. 89881 గ్రంథములు చదువబడినవి. కడచినసంవత్సరము 89256 గ్రంథములు చదువబడినవి. ఈసంవత్సరము 209 గ్రంథములు కొత్తవి లైబ్రరీయందు చేర్చబడినవి. ఇందు 77 గ్రంథములు ఉచితముగ ఇవ్వబడినవి. మిగిలినవిన్నటిని అధికారులు కొనిరి. కాద్యుద్ధంధెప్ప విధానము ఈ సంవత్సరమునూడ అమలునందుండెను. లైబ్రరీకివచ్చు పక్షపత్రికలు, ప్రభుత్వప్రకటనలు, పార్లమెంటురివేదికములు పబ్లికలు తయారుచేయబడినవి.

యూనివర్సిటీ లైబ్రరీయందు పాఠకులసంఖ్య కడచిన సంవత్సరముకన్న అధికముగనుండెను. కడచినసంవత్సరపు సంఖ్య 14467 ఈసంవత్సరపు సంఖ్య 15088 సంవత్సరమున 21805 గ్రంథములు చదువబడినవి.

ప్రాచ్యలిఖిత భాండాగారము

ఈసంవత్సరము 147 ప్రాచీనలిఖితగ్రంథములు ఈ భాండాగారమునందు చేర్చబడినవి. అధికసౌకర్యములు లేనందున ప్రాచీనలిఖితగ్రంథములను సంపాదించుటకై ఎవ్వరును పర్యటన మొనర్చలేదు. కొంతమంది తమవద్దనున్న లిఖితపుస్తకములను అమ్ముటకై అంగీకరించిరి గాని వారు అధికముగధర చెప్పటచే గ్రంథాలయాధికారులు ఆగ్రంథములను కొనకపోయిరి. ప్రకటనకాళివారి పనిగూడ తృప్తికరముగ నుండెను. బ్రహ్మసిద్ధి యనుగ్రంథమున ముప్పాతిక భాగము అచ్చయ్యెను. ఈ పుస్తక భాండాగారముయొక్క ప్రయోజకత్వము క్షీణించలేదు. ఈ సంవత్సరమున 8947 మంది పాఠకులు 6252 గ్రంథములను పఠింపిరి.

మద్రాసు రికార్డుఆఫీసు

సెక్రెటరీయటు కార్యాలయములు మరింతరకారాల్ల అయ్యులనుండి ఈఆఫీసుకు వచ్చిన రికార్డులుకాక ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వద్ద నుండి చెన్నపురి ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన రికార్డులు 1200 గ్రంథములు చేర్చబడినవి. వీటిలో కొన్ని ముద్రితములు, కొన్ని వ్రాయబడినవి. పోస్టుసెంటు బార్డిరికార్డుల ప్రకటనను ఈ సంవత్సరమునూడ కొనసాగెను. 1702 సంవత్సరపు పబ్లికడెయిలి అండు కన్న లేవన, 1700-01, 1702 సంవత్సరముల పోస్టుసెంటుబార్డి రికార్డుల యందలి జాబులు ఈసంవత్సరము ప్రకటించబడినవి. 1702-08 సంవత్సరములందు ఇంగ్లాండునుండి పంపబడిన ప్రభుత్వలేఖలు 1702-10 సంవత్సరములందు ఇంగ్లాండునకు పంపబడిన ప్రభుత్వ లేఖలప్రకటన కార్యము చాలవరకుముగిసెను. ఆనందరంగపిళ్లె గారి దినచర్యపుస్తకము 9 వ సంవిక (నవంబరు 1754 మొదలు డిసెంబరు 1755 వరకు) ప్రకటన ప్రయత్నములు ప్రారంభమయ్యెను. పోలీసువారికి సంబంధించిన బారామసాలు రికార్డులు ప్రకటించబడినవి. జనవరిలో చెన్నపురియందు భారతచరిత్ర రికార్డుల కమిషనువారి యాజమాన్యమున జరిగిన ప్రదర్శనమునకు కొన్ని లిఖితపుస్తకములను, పత్రములను, పీటలను రికార్డు ఆఫీసునుండి పంపబడియి.

వార్తాపత్రికలు

1923 సంవత్సరపు ఆఖరున రాష్ట్రమునందు 310 వార్తలను ప్రకటించుపత్రికలుండెను. 1922 సంవత్సరము ఆఖరున 277 పత్రికలుమాత్రమే యుండెను. ఈసంవత్సరమున కొత్తగా 105 పత్రికలు ప్రారంభమయ్యెను. 76 వార్తాపత్రికలు అంతరించెను. మొత్తముమీద సంవత్సరమున ప్రకటించబడిన 886 పత్రికలలో 118 పత్రికలు చెన్నపురియందు ప్రకటించబడినవి. 152 పత్రికలు జిల్లాలయందును మిగిలిన స్వదేశ సంస్థానములందును ప్రకటించబడినవి. ఆంగ్లదినపత్రికలలో హిందూ మద్రాసు మెయిలు, డెయిలీమిక్సప్రెస్సు, న్యూఇండియా, జస్టిసు, స్వరాజ్యపత్రికలు ముఖ్యమైనవి. డెయిలీమిక్సప్రెస్సు స్వరాజ్య పత్రికల చందాదారులసంఖ్య అధికమయ్యెను. న్యూఇండియా జస్టిసుపత్రికల చందాదారులసంఖ్య తగ్గినది. అరవపత్రికలలో స్వదేశీమిత్రులు, ఆనందబోధినిపత్రికలు ముఖ్యమైనవి. ఆనందబోధినిపత్రిక కలకత్తాకు 20 వేల మంది చందాదారులున్నారు. తెలుగుపత్రికలలో ఆంధ్రపత్రిక చందాదారులసంఖ్య తగ్గెను. నిమ్మజాతుల ఉద్ధరణమునకై పాటుపడినబంధు, మివనన్యూస్ పోర్టువునన్, రైతుపత్రికల చందాదారులసంఖ్య అధికమయ్యెను. ఇతరదేశభాషపత్రికలలో మళయాళమనోరమ (మళయాళము) వృత్తాంతపత్రిక (కన్నడము) సహిప (ఉరుడు) పత్రికలు ముఖ్యమైనవి. పత్రి

కలకత్తాకు కొంతమార్పుకలిగెను. 'స్వంజ్య' పత్రికను రుద్రప్రభుత్వం తెరవితేక ఆశ్రేయమునుండుటవలన చరిత్రా రులవిషయముల రాష్ట్రపువార్తాపత్రికలలో 4 వ స్థానము హించెను. ప్రభుత్వ ప్రాసీజరుకోడు ముసరించి 182 ప్రకటనలు ప్రభుత్వము చేసే విషయమయ్యెను. కడచిన సంవత్సరము ఇట్లు నిషేధించబడిన ప్రకటనలసంఖ్య 125. ఏకాపాఖండమునకి బోర్నియో ప్రభుత్వపుకటనలు అధికముగవచ్చుటచే ధింపబడిన ప్రభుత్వసంఖ్య అధికమయ్యెను. ఇండియను లుకోడునందలి గాంధీహపుస్తకముల ననుసరించి ఆంధ్రపత్రిక, సత్యాగ్రహిణి కలు పాపిహ్యాయు చేయబడును. ఆంధ్ర పత్రిక సంపాదకుడు కుమారకొయిలచే వారిపై లేవడినకేసు ఉపసహరించబడినది. సత్యాగ్రహిణిపత్రికాధిపతి సంపాదకులు, శిక్షింపబడిరి.

పుస్తకములు

ఈసంవత్సరము 8587 పుస్తకములు రిజిస్టరు చేయబడినవి. కడచిన సంవత్సరము 8025 పుస్తకములు రిజిస్టరు అయ్యెను.

కడచినసంవత్సరము 785 పత్రికలు ప్రకటించబడినవి. ఈసంవత్సరము వీటి సంఖ్య 817 కు పెచ్చెను. ఆంగ్ల గ్రంథముల సంఖ్యవీటి సంవత్సరము 900. ఈ సంవత్సరము 1108 దేశభాష గ్రంథములుమాడ అధికమయ్యెను. 2467 పుస్తకములు కడచినసంవత్సరము ప్రకటించబడినవి. ఈ సంవత్సరము. ఈ గ్రంథముల సంఖ్య 2766 హిందుస్థాని కొంకణి పుస్తకములసంఖ్య తగ్గెను. ఆసామునందలి కొండబాటిలవారు మాట్లాడు శిఖానా గ్రంథములు ఈ సంవత్సరమే మొదట ప్రకటించబడినవి. మొత్తముమీద 1584 మతవిషయక గ్రంథములు ప్రకటించబడినవి. చెన్నపురియందు 1916 గ్రంథములు ప్రకటించబడినవి. పుస్తకజిల్లాలో ఇతర జిల్లాలకన్న ఎక్కువ గ్రంథములు ప్రకటించబడినవి. ప్రకటించబడిన గ్రంథముల సంఖ్య 888. మౌలు కడపటిస్థానమునందున్నది. ఈ జిల్లాలో మూడు పుస్తకములు మాత్రమే ప్రకటించబడినవి.

వ్యర్జ్యకాననసభా సమావేశము

రామద్రావుగారి తీర్మానములు

నాగపల్లి ఫిబ్రవరి 27:—రాజోవుమధ్యరాష్ట్రవట్టు నిర్మాణసభ్యులందఱు ప్రాముఖ్యమైన తీర్మానములను ప్రతిపాదించుటకు గువేంద్రరావుగారు నోటిను యిచ్చిరి. అదనపు జాబిమీషనరగు హరిభాస్కరుగారిని ఆపదవిసంధి తొలగించబడిరియు, వారాస్థానమున నుండుటకు ప్రజలవిశ్వాసము నొనలేదని యొకతీర్మానమును, చట్టనిర్మాణ సభయొక్క తీరునకు విరుద్ధముగ ప్రభుత్వము ప్రచారము సలుపుచే అపరాధిర్మానమును రామద్రావుగారు ప్రతిపాదించెదందుతీర్మానములను అంగీకరింపబడినవి. (అ. ప్రె.)

మొత్త దేవుని కుమారుడే

ర్వనములు దొరికినవి

ఏలూరునికుమారుడనటకు గట్టినిదర్శనములు దొరికినవి. ఇనిసిగ్ గ్రంథరూపమున ప్రకటించెదను. వానిని చదివివీరకు బొత్తుగా నమ్మకములేగివారుగూడ పూర్తిగా నిశ్చలుగుదురు అని యొవన్ని పాపినిగారు ప్రకటించి.

చరాస్యజ్ఞము

కాశీలో తేదీ మొదలు 29వ తేదీవరకును

రోజులు జరిగినవి.

ద్రవిడ రామనాథమండలములోని కలయాణ్కొయలు గ్రామియును పండిత కాశీశ్వర దీక్షితులుగారు యజమానుడయ్యజ్ఞము చేసినవారు. మధురమండలవాస్తవ్యుడగు సత్యేశ్వరదీక్షితుగారు అధ్యక్షుడు అనగా యజ్ఞమున నవారు. వీరికిద్దరికిని శ్రౌతిసూత్రములందు గొప్పపాండిత్యముభవమునుగూడు నుండుటచే యజ్ఞము చాలరాణింలమంది పండితులనువచ్చిరి. కాశీమహారాజు వారు చాలములను చేసి చాలశ్రద్ధబూనిరి. వారు యజ్ఞమునకు రామున పోయిరిగాని వారి దివాను కలనలు వింధ్యేశ్వరి గారిని పంపిరి అని ఒకరు వ్రాసిరి.

1922 మద్రాసు సిటీ సెంటు రక్షణ శాసనపు సవరణ బిల్లు

చెన్నై పురపాలకసభయందు 1922 మద్రాసు సిటీ సెంటు రక్షణ శాసనపు సవరణ బిల్లు నోకదానిని శాసనసభ్యులగు యల్. సి. గురుస్వామిగారు ప్రవేశపెట్టెదరు.

కారణోద్దేశములు

ఇదివరకున్న చట్టము ప్రకారము ఒక భూమినిగాని యింటినిగాని కవులుకు బుచ్చుకొన్నపుడు అందు వేయబడిన చెట్లకుదప్ప, యితరమరమ్మతులు అభివృద్ధిపనులు జేయించినందుకు కవులు దారునకు ముజరాదేమియును లేకుండెను. ఇప్పుడు బాడుగకు దీనినినియున్న భూము లొకప్పుడు వాపయోగములు గావించి వీరలప్రయత్నములచేతనే ఉడయోగార్లు ములైనటుల అందరకును దెలియును. అందుచేత భూస్వామి బాడుగకున్నవానిని వెడలగొట్టునపుడు అందుజేసిన అభివృద్ధిపనులకుగాను ముజరాను బొందవలసిన హక్కుగలదు.

ఇప్పుడు దాచరణలో నున్న చట్టము ప్రకారము భూమి బాడుగను తగ్గించుటకు కొద్దుకు దరఖాస్తుజేసికొనుటకు బాడుగయన్నవానికి హక్కులేదుగాని అదై యెక్కించుటకుమాత్రము భూస్వామికి హక్కుగలదు. భూములపట్ల వానిధరలు పెరిగినపుడు పెంచుడెను. ఇప్పుడు భూములధరలు తగ్గుటచేత అంత యెక్కువపట్లను బాడుగకున్నవారు భరింపజాలరు. కాబట్టి అదై తగ్గించుమని కొద్దుకు దరఖాస్తుజేయుటకు బాడుగయన్నవారికి యీసేక్షను నందేర్పాటుజేయుచున్నది.

సిటీ సెంటు కోడ్ లో 1922 లో నెం 464, 465 కేసులలో భూమియొక్క ధరను నిర్ణయించుటయందు మ్యునిసిపాలిటీ కోడ్లు, డెయిలీజీ మరమ్మతులను జేసినదానినిబట్టి తక్కువేయబడెను. భూమి నెవ్వరును ఆక్రమించక భూమిగా నుంచినయెడల మ్యునిసిపాలిటీవారు యీ అభివృద్ధి కార్యములను జేసియొందనివారే. కాబట్టి న్యాయప్రకార మిలాభములు బాడుగయన్నవానికే పోవలయును. సిటీ మ్యునిసిపాలిటీ జేసిన అభివృద్ధి పనులకై యెక్కువబాడుగను అదైవన్నవాని నియమములు మాత్రము న్యాయముగాదు.

సెక్షన్ 9 లో 'భూమి' యనుపదమును సరిగా నిర్వచించక పోవుటవలన చాలదావాలు బడుచుండెను. 1922 ఆక్టో. సి. నెం 6 లో సెన్సరు, వెంటుబుబ్బారావు న్యాయమూర్తులు సెక్షన్ 9 బ్రస్తు భూములకు వర్తింపదను అభిప్రాయమును వెల్లడించిరి. ఈతీర్పును పులుబెంచిలో కొట్టివేసిరి. ఇప్పుడు వివరించినప్రకారము పులుబెంచిలో ననుసరించి అందేమియును సంశయము లేకుండ జేయుడెను.

భూమి అయ్యుకమును గూర్చి ఉత్తర విచ్చుటకు కొద్దుకు మందు దరఖాస్తుజేయుటకు బాడుగదారునకు హక్కులేదు. ఇందువలన కష్టముగల్గెను. భూస్వామి యెక్కువధరవచ్చునని నమ్ముకమున్నప్పుడే బాడుగయన్నవారిని వెళ్లగొట్టుటకు యత్నముజేయును. తెంటు యిష్టమువచ్చినపుడు భూమినిమ్ముటకు కొద్దుకు దరఖాస్తుజేసికొనుటకు సెక్షన్ 9-ఎ అధికారము నీయగోరుచున్నది. 9-బి ప్రకారము బ్రస్తు ఆ స్త్రీలను విక్రయించుట కేర్పాటుజేయబడినది.

10 వ సెక్షనును శ్రేయోపావేతగూడ దావాలు జరుగుచుండెను. 1922 సి. ఆర్. పి. కె 21 లోను 147-149లలోను పులుబెంచి తీర్పులో ఆర్టికల్ 9 వ సెక్షను, ఆర్టికల్ 9 లోనికీ వచ్చినపుడు వెడలగొట్టు నుత్తరపులు డిక్రీలుగాబడి ఆచరణలో పెట్టుకున్నయెడల అట్టివారివిషయమై వర్తింనును. 10 వ సెక్షన్ లో 9 వ సెక్షను గూడ జేయుటవలన సందేహములను దీర్చు నుద్దేశింపబడినది.

మధ్యపరగణా శాసనసభ ఎన్నిక

లిబరలు వాదుల జయము

ఆక్టోబర్, ఫిబ్రవరి 27:— లిబరలు వాదియగు బి. జే. డేవీ ముఖ్య, స్వరాజ్యవాదియగు షేక్సుగార్లు ఆమరావతి జిల్లా యందలి ఎన్నిక కర్తవ్యులుగనిల్చిరి. లిబరలు అభ్యర్థి పోటీ యందు జయమొందెను. స్వరాజ్యవాది ఓడిపోయెను.

ఒడలు

14వ తేదీ బొంబాయి యుత్తరములకో కలెక్షరహిందు ఓడ మార్చెల్సు పట్టణము 27 వ తారీఖున జేరెను. ప్రయాణికుడే లండనుకు శీవారమునాడు చేరుచును. ఉత్తరము లాదివారము ప్రాతఃకాలమున సందడియందును.

వంగ దేశీయ పత్రిక సంఘ సమావేశము

“భారతాభ్యుదయ మాంగ్ల సామ్రాజ్యముం దొకభాగముగ నుండిననేగాని గలుగ.

దని యధ్యక్షుడు పలుకుట

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:— సభయందు గతసంవత్సరిక నివేదిక జరుపుచు, నింతవఱకు సభాభ్యుదయముగ నుండిన సర్ విలియమ్ కర్రీగారు పెద్దరైల్వేలో నొకటి ప్రభుత్వమువారి యధీనమునందుట సంతాపకరమునని. ఇది గొప్ప పాతబాటు. లోకజ్ఞానముపై రాజకీయ తంత్రములు గెలుపొందినవి. ఇతర దేశములలో ప్రభుత్వాధీనమున నడువఁబడు రైల్వేలు నష్టదాయకములుగ నున్నవో జూడక యీయేర్పాటుజేసిరి. ప్రభుత్వ దినములందు లాభదాయకముగనే గాన్పించును. వీలనైల్వే యాదాయ వ్యయపట్టికను, మొత్తపుపట్టికనుండి విడదీయుటవలన కొలదికాల మట్టి లాభముగలుగును. కాలక్రమమున నిలువ సరకులోను మొదలగువాటిలోను తగ్గుదలగురించి, నష్టమును జూపుననిరి.

పిమ్మట విదేశీపుస్తకమును హిందూదేశమునందు పెట్టుబడియందు విషయములు చాలప్రశ్నలు సమాధానము జెప్పవలసిన పున్నవి. కొన్నిప్రశ్న లాభిక కామ్రజ్జులకేగాని, మన బోటీన రైతులకు ఎటుకలదు. కాని విదేశీధనమును పెట్టుబడి యందుట కడ్డుటపట్లు నెటుల లాభకరముగ నుండునో యూహింపరాకున్నది. భారతదేశముందు పరిశ్రమాభివృద్ధి గావలసినచో యెంత పెట్టుబడి వచ్చినను రానియ్యవలసినదే. దానివలన ప్రజలకు పనిగూడకల్పింపబడును. అభివృద్ధి గోరుదేశ మేదనను, స్వయంపూర్ణముగ నుండలేదు. గడ్డితోట్టిలోని కుక్కవలె జేసినయెడల, ప్రతిచర్య లాభిదేశమువారి వలంబించినయెడల వర్తకమున కాత్మహత్య సంభవించును. మమ్ములను విదేశీయులుగా భావించి- బాతీయవాదులు మహాపరాధమును గావించుచున్నారు. ఆర్థికముగగాని, వ్యవహారరీతిగగాని, సైనిక నావికా విషయములగగాని గమనించి బూనినయెడల హిందూదేశ మభివృద్ధి నొందవలసినది, యాంగ్ల సామ్రాజ్యము దొక భాగమై యుండితీరవలయును. పెట్టుబడి రూపముగగాని, బుద్ధిమంతు లచ్చటనుండి యిచ్చటకువచ్చిగాని, మరేవిధముగగాని రెండుదేశములకు సంబంధ ముండితీరవలయును. కాలక్రమమున యూరప్షియనులకు దనధికారులు, రాష్ట్రీయ కేంద్ర ప్రభుత్వము లందు విశేష శ్రద్ధ దీసికొనవలయును. స్వయముగ నాకు రాజకీయములను నీయసహ్యము. వర్తకులందఱు నటులేగాని, స్వలాభమును, భారతాభివృద్ధియు నపేక్షించి పోల్చునకలెదరు.

కొన్ని నెలలక్రింద, యొకా నొక వారపత్రిక, శాసన సభలోని మా వర్తకసంఘపు ప్రతినిధులపై నిందాగర్భముగ మాటల నుపయోగించెను. దానిని సరిగ జెలికొనజాలక మరియొక విధముగ వర్తములజేసికొంటిని. పిమ్మట దాని సరియగు యర్థము నాకుజూపఁబడినది. మేముతటి వాక్యములలోను గుటకు గారణము తెలియదు. మాలో నెవ్వరును దుర్గుణులులేరు. కాని శాసనసభలో మేము వట్టి ముగ్గులవలెనేయుండుముకాని మా యొక్క సామర్థ్యము మాత్రము ప్రబలముగనే యున్నది. ప్రస్తుతము విప్లవోద్యమ ప్రాబల్యము తగ్గినది. కావున నీ సభ్యులందరును రాష్ట్రీయమందిరి రాజకీయములందెక్కుడు శ్రద్ధబూనవలయుననియు దానివలన వంగదేశాభివృద్ధియేగాక కలకత్తాలోని వర్తకముగూడ యభివృద్ధి నొందును.

స్వధర్మ ప్రకాశిని:— ఇయ్యది మతవిషయములను ప్రకటించు మాసపత్రిక. సంపాదకులు శ్రీ డి. కో. శ్రీకృష్ణకర్మకామ్రై, కనుపర్తి మార్కండేయ శర్మగారు. ఈ పత్రిక 12 వ సంవత్సరమునకు కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇందు శ్రీమార్కండేయశర్మగారిచేత ఆంధ్రీకరింపబడిన పాండవ గీత లోని గ్రంథము చేర్చబడినది. ఉత్తర భువనీభాంత మను వ్యాసము మిగుల పరిశోధనముజేసి వ్రాసినట్లు గాన్పించును. అన్నపూర్ణయను నవలభాగము కలదు. ఈపత్రిక యీసంవత్సరమునండి ప్రథమసంపుటము పూర్తియైతి. తదుముల భరత్ ప్రాముల నిజరూపమును వెల్లడిజేయుచు బ్రహ్మశ్రేయధర్మములను గాపాడు నీ పత్రికను ప్రోత్సహింపఁగల ఆర్యులధర్మమై యున్నది. సంపాదకులు ఇక ముందు వైత్రసంచిక నుండియు చిన్న చిన్న విషయమును ఒకటి రెండు సంచికలలో పూర్తియగువానిని ప్రకటించుమని వ్రాసిన దంతయు సమజముగ నున్నది. ఈపత్రికను చందా సలినకు 2 రూపాయలు. ఎలయువారు మదరాసు కీల్డును పుండాన నునుందుడు మా నెఱుంగుకొని వ్రాసికొనవలయును.

మద్రాసు శాసనసభ

బడ్జెటు సమావేశము

సోమవారమునాటి శార్యక్రమము

మద్రాసు శాసనసభ బడ్జెటు సమావేశము ఫోర్టు సెంటు బార్నిగ జేటునందలి కాన్సిలు భవనమున మార్చి నెల 2 వ తేదీ సోమవారము ఉదయం ప్రారంభమును. ప్రశ్నోత్తరములు జరగిన పిమ్మట ఆర్థికసంఘమువారి నివేదికములను, నిబంధనలను సరించి శాసనసభవాకిలి తెటవలసిన ప్రభుత్వపు టుత్తరువులను కార్యదర్శి ప్రకటించెదరు.

పిమ్మట గౌరవనీయులగు ఆర్థికసభ్యుడు 1925-26 సంవత్సరపు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టెదరు.

ప్రభుత్వోద్యోగములలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

గవర్నరు మెంటు సర్వీసులలో లోయరు అప్పరు గ్రేడుల యందు నూటికి 40 ఉద్యోగములు బ్రాహ్మణేతరులకు, నూటికి 10 నిమ్మజాతులకు, నూటికి 15 మహమ్మదీయులకు నూటికి 10 క్రైస్తవులకు నూటికి 10 బ్రాహ్మణులకు మిగిలినవి ఇతర సంఘములకు ప్రత్యేకింపవలయునని సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారను తీర్మానమును డాక్టరు నటేశ మొదలిగా రుపపాదించెదరు. ఈ తీర్మానమునకు 5 సవరణలు పంపబడినవి. ఈవిషయమై ఇంతకుపూర్వము ప్రకటించబడిన ప్రభుత్వపు టుత్తరువులపై ఎటిఫలితము లేర్పడెనో పరిశీలించి భావికార్యక్రమమువిషయమై ఎలవోలిచ్చుటకు ఒక ఉపసంఘము నియమింపవలయు నని రామలింగంశెట్టిగా రొక సవరణ నుపపాదించెదరు.

ప్రభుత్వోద్యోగములందు వివిధసంఘముల ప్రాతినిధ్యము ఆ సంఘములందలి విద్యావంతులసంఖ్య ననుసరించి యుండవలయుననియు, నిమ్మజాతులవిషయమున కనీస ఆర్హతలు గలవారికి ఉద్యోగము లివ్వవలయునని సల్లానా, శ్రీనివాసను గార్లు సవరణల నుపపాదించెదరు.

ప్రభుత్వోద్యోగములందు వివిధసంఘములవారి కెట్టిప్రతినిధ్యములవలయునో పరిశీలించి తగుసలహా నిమ్మట కొకసంఘమును నియమింపవలయునని వెంకట రమణయ్యగారు ఉపపాదించెదరు. ఈవిర్మాటు సర్వీసు ప్రతిష్ఠకు భంగము కలుగని విధమున అమలునం దుంచవలయునని రంగనాథం మొదలిగారు సవరణ నుపపాదించెదరు.

ప్రభుత్వోద్యోగులు - లంచగొండితనము

సబ్జిక్షేటు గవర్నరు మెంటు ఉద్యోగులయందలంచములు పుచ్చుకొనుట మున్నగు దుర్వ్యాపారము లోగ్గుతున్నవో పరిశీలించి వాటిని అంత మొందించుటకై తగు సలహా కోసగుటకు ఒకసంఘమును నియమింపవలయు నని కోటిరెడ్డిగా రొక తీర్మాన ముపపాదించెదరు.

అకాలి నాయకుడగు హర్నాంసింగుగారు

ఆంధ్రదేశపు పర్యటనము

ఆంధ్రదేశపు పర్యటనము ముగించి అకాలీ నాయకుడగు హర్నాంసింగుగారు నిన్నటిదినము చెన్నై పురికి వచ్చిరి. అకాలీ బ్రాహ్మణ కుటుంబముల పోషణార్థమై స్థాపింపబడిన నిధికి వీరు ఆంధ్రదేశమున 2725 రూపాయల విరాళములను వసూలుచేయు గలిగిరి. కాశ్యపినిధికి లక్షరూపాయలు విరాళమును హర్నాంసింగుగారి మిత్రులు ఇతరదేశములనుండి పంపియున్నారు. ధనము వైవచ్చువడ్డికారాగృహమున మరణించిన అసహాయోద్యమపుష్పదీప భార్యల ఉపయోగార్థమై వినియోగింపబడును. వీరు ఆంధ్రదేశమున పర్యటనమొనర్చిన సందర్భమున ఈక్రిందిపనులను చేయగలిగిరి. వీరబాచరకు ఆగ్రంథాలయములు స్థాపించెను. 200 మంది పురుషులు బాలురు పాగామిత్రాగుట మానివై చుట్టుప్రతిపక్షులను గొనిరి. తమకుమార్తెలకు వివాహసముచులులందు కట్టుముగ రాటములనిచ్చుటకు 500 మంది అంగీకరించిరి. అకాలీ, మస్లిం, సిక్కు మతములగురించియు విశేష వివాహముగురించియు, మద్యపాన, నిశ్చేదముగురించియు 60 ఉపన్యాసము లియ్యబడెను. సోమవారమునాడు తమిళనాడు పర్యటనమును బారు ప్రారంభించెదరు.

ఆర్థికపత్రముపై సర్వ

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:— వెంగాలు శాసనసభ సమావేశమందు ఆర్థికపత్రముపై తిరిగి చర్చ ప్రారంభముననికి నిన్నటి కంటే ఇంకా సభయొండెను. చర్చించుట కిక ఏముండును లేదు. బాతీయని ర్యాణశాఖల కధికముగ ధనవ్రహ్మణును వేయ జలసేదని 12 సభ్యులు ప్రసంగించిరి. ప్రతిభ్యుధుడును మొత్తము తీర్మానమును రద్దుచేయువలయునని నొక్కిబెట్టిరి. రెండుగురులైన విదన నియమింపసంఖ్యగల సభ్యులు సమావేశమందు తేనెలో పుట సోమవారమువరకును చర్చనిల్పి వేయుడెను. (ఆ. ప్రె.)

స్వరాజ్యపార్టీ భావికార్యక్రమము

దేశబంధు సి. ఆర్. దామగారి స్టేటుమెంటు
“ప్రభుత్వవిధానమందు మార్పుగావించువరకును మేము ఉద్యోగములను అంగీకరింపజాలము. అంతయుకాక ప్రకృతమందుగల ప్రభుత్వవిధానమందు మార్పుగావించువరకు సుస్థిరమైనగాని అస్థిరమైనగాని మంత్రీవర్గమును నిర్మించుటకు మాళ్ళక్రి సామర్థ్యములలోను జాపకుండ మేము ప్రతిఘటించెదము”

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:—వంగళాసనసభలో స్వరాజ్య సంఘముయొక్క స్థితినిగూర్చి చిత్తరంజనదామగారి కీర్తినియోగములను చెబుచున్నాడు.

“వంగదేశమునది స్వరాజ్యపక్షమువారి భావికమని కనుగొని కొంత దుర్భిణి పొడచున్నది. కాని వారికార్య విధానమందుగాని, మాత్రములందుగాని యెట్టిమార్పునందభోదని యుద్ధాటించుచున్నాను. మేముద్యోగములను స్వీకరింపము మరెవరికాని యెట్టిప్రయత్నములందు సహాయమునజేయము. పైగా, ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానము మారువలెను. ప్రజలను, ప్రభుత్వమునకు, వ్యాయము సమాధానము కుదురు వలెను, ప్రభుత్వమువారిపొడచుచుండు భేదముగలిగి, ప్రజలకు స్వపరిపాలనము : వచ్చువలెను, నెట్టి మంత్రులనియామకముగాని క్రిందిచనలేకుండ నెదుర్కొందుము. ఇక సభలో నితరపక్షమువారిలో, స్వాభిమానమున్నయే వారుగాని, యీ రాష్ట్రము దేశమువలెను, కాసనసభ్యు లిద్దరతోసహా, బహిరంగముగ తన యమామకత్వమును వ్యాయములందు ద్రువపఱచుటకై నీలలేకుండ కఠినముగ నిర్బంధింపబడిన సమయముందు, మంత్రులపదవులను స్వీకరించుటగాని, వారి సేర్పాటులకు సహాయపడుటగాని యెట్లు బుద్ధిపూర్వకముగఁ జేతుకో యీ హింసజాలకున్నాను. [అ. (పె.)]

శ్రీ శ్రీ దామెర్ల రామారావుగారి స్తారకసభ

రాజమహేంద్రవరమున చిత్రకళాపాఠశాలను స్థాపించుటకు తీర్మానింపబడుట (స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

మొదటి చిత్రకారుడగు దామెర్ల రామారావుగారి స్మారకసభ రాజమహేంద్రవరమున గత 27 సాయంత్రము హిందూసమాజపు భవనమున జరిగెను. వ్యాయవాదప్రముఖులగు బి. యల్. నరసింహమూర్తిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుతులు వ్యాపతి సుబ్బారావు గారు, ప్రిన్సిపాలు స్థాతముగారు, ఇతర ప్రముఖు ల నేట అసభ్యులవచ్చియుండిరి. రామారావుగారి మరణమునకు చింతిల్లుకువారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలుపుచు తీర్మానములు గావించబడినది. శ్రీ. శ్రీ. రామారావుగారి జ్ఞాపకార్థమై రాజమహేంద్రవరమున ఒక చిత్రకళాపాఠశాలను స్థాపించుటకు కూడ తీర్మానింపబడినది. ఇందులకై పలువురు ప్రముఖులతో కూడిన ఉపసంఘముకట్టి నియమింపబడినది. ప్రముఖులు, చిత్రకారులు అధికారులు అనేకులు సభకు రాజాలనందుకు చింతిల్లు సానుభూతి తెలుపుతంతివారై నవారి. గోదావరి కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఆదినమేదేవరయ్యయందు సహజేమై రామారావుగారి మరణమునకు భారత చిత్రకళాభివృద్ధికి గొప్ప సహాయకలిగినది తీర్మానించి అతీర్మానమును తంతివారై ఈసభవారికి తెలిపిరి. అమితోత్సాహము ప్రబలెను. (తంతివార్త)

శిశువారము

అలహాబాదు, ఫిబ్రవరి 27:—నేడు శిశువారము ప్రారంభించుచునొక సభ జేసిరి. సభయందు సర్ గ్రంథుడు మియర్సుగారు, లేజుమద్రాసు సమ్రాటగారు, సులేమాన్ గారు నువ్వనిసిందిరి. ప్రయత్నములు చాల బాగుగా నున్నవి.

సంయుక్త రాష్ట్రములందలి యాంగ్లో హైందవులు, హిందూదేశము గావురముగా నేగ్గులుకొనిన యూరపియములు గలసి సభజేసి వనకట్టి సువత్సరమున్న యధ్యక్షుని, నుపాధ్యక్షుని యెన్నుకొనిరి. లండనులో నీతిప్రతినిధిసంఘమునందలి విశ్వాసమును చెలిబుచ్చుచు పార్లమెంటులో వారు గావించు విశిష్ట కంగీకారము నూచించిరి.

ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రభారతీర్థ

నూతననియామకములు

రిజిస్ట్రారు వి. ఎస్. కర్మ వి. ఏ. వి. టి గారు మాట్లాడుచున్నార:—

విశ్వవిద్యాలయపు చాన్సిలరు శ్రీ శ్రీ శ్రీ విజయనగర మహారాజులంగారు విదేశసంచారార్థమై ఏప్రియలు నెలలో విజయనగరమును వదిలి వెళ్లుచున్నారు. అందులకుగాను, శ్రీ మహారాజులంగారు, తాము మరల స్వదేశమునకు వచ్చునంత వరకు, సంస్థానపు దివానుగా రగు శ్రీ ఏ.యూ. నరసింహము పంతులు ఎం. ఏ. గారిని, తమ స్థానమున, విశ్వవిద్యాలయపు కార్యములన్నిటిని చూచుటకుగాను ప్రొచాన్సిలరుగా నియమించుచు ఉత్తర్వులను ప్రకటించి యున్నారు.

రాజాపు వేసంగిశాలపు నెలవులలో, విశ్వవిద్యాలయమువారు జరుపజోవు ఆంధ్రపరిశోధక మహాసభయు, విశ్వవిద్యాలయపు సంస్థాపక మహాత్మ్యములను, తాము దేశమున లేకున్నను, నిర్విఘ్నముగా జరుగుటకు అన్ని ఏర్పాట్లను శ్రీ మహారాజులంగారు చేసియున్నారు.

శ్రీమహారాజులంగారి పోదరులును, కాశీపరగణాధిపతులునగు, శ్రీయువరాజులంగారు, విశ్వవిద్యాలయమువారి ఆదర్శములు నిర్విఘ్నముగా జరుగుటకుగాను, విజయనగరమునకు సమీపమున 25 ఎకరముల సారవంతమైన భూమిని విశ్వవిద్యాలయమువారికి చిచ్చరి ప్రకటించుటకు ఎంతయు సంతసింపుచున్నాము. శ్రీయువరాజులంగారి చిచ్చిన యీనూతన ప్రదేశమున విశ్వవిద్యాలయముతరపున నొక గురుకులమును నిర్మించుటకు తగిన ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

నేపది నెలవులలోనె, విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున, విశ్వవిద్యాలయపు పండితులు, ఆంధ్రమండలములలోని ముఖ్య ప్రదేశములలో, సంచారవిద్యాలయములను నిర్వహించుటకు తగిన ఏర్పాట్లు చేయబడినవి.

మార్చి నెల 15, 16 తేదీలలో మదరాసు నగరమున విశ్వవిద్యాలయపు శిష్టసభవారు సమావేశమై ఈవిషయములన్నిటిని నిర్వహించుటకు తగిన విధానములను నిర్ణయింతురు.

దర్శాదాయముల చట్టము

స్మార్త మహామండలిసభవారి ఆక్షేపణ

ఈసభవారి సమావేశము తిరుపతిలో ఈనెల 16 వ తేదీ శ్రీ కంకరాచార్యస్వామివారి మఠమున జరిగెను. అసభ్యుల డిక్రిందితీర్మాన ముజూరింపబడినది.

“ధర్మప్రతిష్ఠాపకుల ఉద్దేశ్యములకు విరుద్ధమగువిధమున ధర్మాదాయములను వ్యయపరచుటకు ఈచట్టము అవకాశమునునున్నది. ధర్మనిధులనుండి జీతములుపుచ్చుకొని పనిచేయు బోధనకులకు అత్యధికముగ అధికారము లియ్యబడినది. హైకోర్టువారి తీర్పులు ఎన్నియోతరములక్రిందట ప్రభుత్వమువారి సన్నదులు నిష్ప్రయోజనము లగును. దేవాలయముల పరిపాలననకై ఏర్పడు సంఘములకు ప్రభుత్వమువారికి పన్నుకట్టువారు మునిసిపలు పన్నుకట్టువారు వోలరులగు నున్నారు. కాని విశేషధనము ధర్మముగ నొసగువారికి ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యమేమియు లేదు. స్థానికసాంప్రదాయముల గుర్తెగినవారికికూడ ప్రత్యేకస్థానములేదు. మతస్వాతంత్ర్యమును అంగీకరించు 1858 సంవత్సరపు ప్రకటనకు ఈచట్టము విరుద్ధముగ నున్నను, ఈచట్టమునకు ధర్మాదాయములు దుర్వినియోగమునకుట అవకాశమేర్పడుచున్నది. వ్యాయము ధర్మమునకుబదులు అజ్ఞానము ప్రత్యేక అభిమానము ప్రబలను. గవర్న మెంటువారి సన్నదులు చింపికాకతము లగును. కావున ఈచట్టమును నిరాకరింపవలయునని ఇండియాసంగ్రహిణిని సార్వభౌముని ఈసభవారు బ్రాధించుచున్నారు.

‘స్టేటుమను’వార్త సరిగాదు.

నాగపురము, ఫిబ్రవరి 27:— మధ్యరాష్ట్రములలోని స్వరాజ్యవాదులు మంత్రపదవుల నంగీకరించుటకు నిశ్చయించినను స్టేటుమనుప్రచురణమున దెంతమాత్రము సత్యములేదని అసోసియేటెడ్స్ ప్రెస్ ప్రతినిధిలో రాజమహేంద్రవరపుగారు తెలిపిరి.

బొంబాయి కాసనసభ

కోర్టుఫీజుఅట్టచరణచట్టము

అసభికారసభ్యుల ప్రతిరోధము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 27:—రెండు గంటలన్నర తీవ్రముగ చర్చ జరిగినపిదప మొదటిసారి అధికసభ్యునిచే ప్రవేశపెట్టబడిన కోర్టుఫీజు అట్ట చరణచట్టముపై చర్చ నిల్పివేయబడినది. ఇదివరకే కృషీనలులు దుర్భరముగ పన్ను భారముచే క్రంగి కృశించుచుండుటచే అసభికారసభ్యు లీచట్టమునకె నిశ్చయముగ ప్రతిరోధమును జూపిరి. ఈచట్టముపై యింకను చర్చ మార్చి 18-న తేదీయందు జరుగును. రేపటివరకును సభ నిల్పివేయబడినది. రేపు గాంటులకోరకు డిమాండు చేయబడును.

స్థాపుఅట్ట సవరణచట్టము

బొంబాయి కాసనసభయందు నేడు ప్రభుత్వము ఆపయమొందెను. స్థాపుఅట్ట సవరణ చట్టముయొక్క ప్రథమ క్రితేజానంతరమున సభ్యులు త్రోసివేసిరి. నలువదివాల్లు వోల్లు చట్టమునకు ప్రతిహేతులగు 48 వోల్లు అనుకూలముగను నేయబడినది. సభయందు దుర్భయపక్షములందుండి తీవ్రప్రసంగములు చెడలెను. అసభికారులు చట్టమును ద్రోసివేయవలయు ననియు, స్వరాజ్యవాదులు ప్రతిష్టంభనవిధాన మవలంబించు చున్నారు కాన వారు చెప్పినట్లు నడువవలదని మంత్రి పక్షమువారిని హెచ్చరించుచు ప్రభుత్వముగూర్చి ప్రసంగించెను. పిమ్మట రేయకుశీర్లు త్రాగుటకు సభ నిల్పివేయబడినది.

పంజాబులో స్థానికస్వపరిపాలక సంఘములు

కధ్యక్షుల నిర్ణయము

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 27:—స్థానికస్వపరిపాలన సంఘములు (డిస్ట్రిక్టుబోర్డు) దధ్యక్షుల నెన్నుకొనుటనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు మంత్రుల నిశ్చయమును తెలియజేసిరి. జిల్లాసంఘములధ్యక్షు నెన్నుకొనుచో నాతడ డసభికారుడే యయి యుండవలయును. అట్టితరీ డిక్రూటి కమీషనరు (ఒక యుద్ధోగి)సభయందుసభ్యుడగునైన నుండజనదు. మూడువంతు నెన్నుకొనబడిన సభ్యులగుల యేసంఘముగాని, యధ్యక్షునియొజనమునకై ప్రత్యేకముగ సభగావించుకొని, యాసభ యసభికారసభ్యుని యధ్యక్షతక్రింద జరుగఁబడియుండి, యాసభయందు సభికారసభ్యులలో నూటి కరువదివంతునకుఁ దక్కువగాకుండ యసభికారసభ్యుడే యుండవలెనని కోరునెడల, వారికోరికను ప్రభుత్వమువారు రాలోచించెదరు. విషమసందర్భము లేవియు నద్దులేనియెడల, డెప్యూటికమీషనరును దీసివేసి, చట్టములోని 18 వ యంశము ననుసరించి యధ్యక్షునియొన్నిక కనుజ్జ యాయుఁబడును.

క్రొత్తబొగ్గుగనులు

అర్జును ఫిబ్రవరి 27:—కొన్ని నెలలనుండి కామసముద్రమునకు బొగ్గుగను లున్నవో యని మైసూరు ప్రభుత్వమువారు హుబ్లను వానిచే బరీక్షింపించుచుండిరి. అర్జునుకు 8, లేక 9 మైళ్లదూరమందు లైలుమీదు వారింగుపేటమీదుగా 18 మైళ్లదూరములోను, బొగ్గు వొరకెను. దానికి నలుయు ప్రథమప్రయత్నములజేయుట కార్జునులోని బంగారుగనులవారు ప్రభుత్వమువారి కోరిక ననుసరించి, చేయుదురు. దీనివలన కోలారు బంగారు గనులవారు, దక్షిణయిండియా రైల్వేవారు తమబొగ్గు జగ్గలో డెప్పుకొనులాభమును బొందును. దీనివలన మైసూరు ప్రభుత్వమువారికి చాలాభము.

పోస్టులఉద్దోగుల రాయబారము

బీహారుచంద్రపాలుగారి తీర్మానము ననుసరించి పోస్టులు ఉద్దోగుల (క్రింది తరగతి) పక్షమున 9 మంది గల రాయబారమును సం దర్శించుటకు ప్రభుత్వసభ్యుడంగీకరించెను. చెన్నపురి రాజధాని పోస్టు మెను యూనియనువారు యావద్భారత పోస్టు రైల్వే మెనులసభ్యును యూనియనుకు చేరియుండక జోయినను మిగుల ముఖ్యమైనదగుటచే ఈసంఘపురాయబారమును చూచుటకు కూడ అంగీకరింపవలయునని ప్రభుత్వ సభ్యునికోరుచు, అందుకు వీలగు తేదీని తెలుపవేమను ప్రెసిడెన్సి పోస్టు మెనుల యూనియనువారు పోస్టు టెలిగ్రాఫుల డైరెక్టురు జెనరలుగారికి, సర్ బి. యల్. మిత్రిగారికి, డాక్టరు డీలానిగారికి యావద్భారత పోస్టు మెనుల యూనియను కార్యదర్శిని తంతివార్తల పంపిరి.

భారత ఆయుష్షయవత్తము - 1925 - 26

3 కోట్ల 24 లక్షలు నిలవ

ఆదాయము

బడ్జెటు ఆంచనా 133 కోట్ల 68 లక్షలు

ఖర్చు

బడ్జెటు ఆంచనా 130 కోట్ల 44 లక్షలు

రాష్ట్రముల కప్పములు తగ్గింపబడెను

చెన్నరాజధానికి 126 లక్షలు తగ్గెను

బెంగాలు మూడేండ్లదాకా యేమీ చెల్లింపనక్కరలేదు

అపరాలమీదను ధాన్యముమీదను దిగుమతిపన్ను నూటికి 2½ ను దీసివేయుటకును, మరమగ్గములం దుపయోగించుసామగ్రిపై పన్నును నూటికి 15 నుండి 2½ కు తగ్గించుటకును, పెట్రోలుమీద యిక్కడ తయారుజేసినను దిగుమతిజేసినను పన్నును గాలనుకు 4 అణాలు చెల్లింపవలసి యుండునట్లును సూచన లిందుగలవు.

పరిశోధనలకై కొంతనిధి పునరుద్ధరింపబడెను.
పన్నులలోగాని టారిఫులలోగాని మార్పులులేవు.

బడ్జెటు ప్రవేశబెట్టుట

సాయంత్రము 5.10 గంటలకు సర్ జేసీలు బ్లాక్టుగా రు బడ్జెటును ప్రవేశబెట్టుటకు లేచిరి. సభయంతయు నిండియుండెను. గ్యాలరీలు క్రెక్కిరిసి యుండెను. బ్లాక్టుగారు లేచునదికి అన్ని మూలలనుండియు హర్షములు చెలరేగెను. బడ్జెటు యుద్ధంతో మంతయును సభవారు సావధాన చిత్తులైవిరిరి. దిహిండులను ప్రతిపాదించు యేర్పాటులో మార్పులు గావించబడెననియు వేర్వేరు కాఖలకు దిహిండులు 13 కిందలిభరింపబడెననియు, ఇట్లు ప్రతికాఖి దిహిండును ప్రత్యేకము జేయుటవలన తప్పరిపాలనా విమర్శనమునకు పీలగుననియు ఆర్థికసభ్యుడు జెప్పినపుడు అందరముఖమునను మందహాసము వికసించెను. నైనికవ్యయమునందు చాల తగ్గింపబడెనని, చెప్పి యిందులకు ప్రధానసేనానికి వందనముల దెచ్చినపుడు మరల హర్షము ప్రబలెను. విద్యాపరిశోధనలు మున్నగువానికి ధనమును ప్రత్యేకించినటుల ప్రకటించినపుడు 'వినుదు,వినుదు' అను శేకలు ప్రబలెను. ఈసంవత్సరమునకును వచ్చే సం॥ మునకును మిగిలిన డబ్బుమొత్తములను డెబ్బుసరికి ప్రబల హర్షము ప్రబలెను. ఈసంవత్సరమున బెటినిండి ఋణముమీదును చెప్పబడెనని చెప్పినపుడు మరియొక హర్షము చెలరేగెను. సర్ జేసీలు యీ మిగిలిన డబ్బును పరిష్కరించు మార్గమును జెప్పటను మొదలుబెట్టుసరికి బడ్జెటులో రస ముప్పాగజొచ్చెను. రాష్ట్రీయకప్పములను ముందు తగ్గించి క్రమేణ అసలే తేరుండ జేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరిని జెప్పసరికి సభవారుందరూ అత్యంతహర్షపూరితులైరి. ఇంకను మూడు సం॥ మును బెంగాలుకప్పము తగ్గింపనక్కరలేదని జెప్పినపుడు బెంగాలు సభ్యులు హర్షాంబుధి నోలలాడిరి. మద్రాసు సం॥ రాష్ట్రములు, పంజాబు, బర్మాలు కప్పములు తగ్గింపబడినటుల ప్రకటించబడినపుడు బాంబాయి సభ్యులు బాంబాయి మాటయేమికి యనిరి. క్రిందటి వత్సరపు అసెంబ్లీకిని, సర్ మాల్కం హాయిలికిని, రిలైంచి మెంటు కమిటీజేసిన అద్భుతకార్యములకును ఆర్థికసభ్యుడు కృతజ్ఞతను దెచ్చినపుడు ప్రత్యేక హర్షము చెలుపబడెను. ఆర్థికసభ్యుడు చాలభాగము పుస్తకమును జూడకుండనే ఉపన్యాసమునంతను ఒకటి ముప్పాతికగంటలపేరు జెప్పి హర్షాన్నిపెదవ ప్రబలినహర్ష మింతింతనరాదు. ఈవిల్లును ప్రవేశబెట్టుట కందరను అంగీకరించిరి. ఒక్కరుమాత్రము (పరిపాలకుగ నుండిరి. అంతట సభ ఆపుదల జేయబడెను. మరల మార్చి 8 వ తేదీ సమావేశమగును. అప్పుడు బడ్జెటుపై పునః ప్రారంభమగును.

సారాంశము

ఫీల్డ్, ఫిబ్ర 28:—భారతకాసన సభయందు సర్ జేసీలు బ్లాక్టుగారును, స్టేటుకాన్సిలులో మాక్వాటర్నగారును నేడు సాయంత్రము ఆయవ్యయ పత్రమును ప్రకటించిరి. అందు డబ్బు మిగిలినటుల చెలుపబడెను.

రయిల్వే ఆర్థికమును వేరుజేయుట కల్లును, పొట్టు పెలి గ్రావుకాఖి లెక్కలను వాణిజ్యరీత్యాయేర్పాటు జేయుటచేతను ఆర్థికవ్యవహారములందు కొన్ని అభివృద్ధి కార్యములు జరిగినటుల ఆర్థికసభ్యుడు జెల్లెను. పొట్టు పెలిగ్రావు కాఖవలన యీ సంవత్సరము మూడు లక్షలును, వచ్చేసంవత్సరము ఒక లక్షయును నష్టము వచ్చునటుల జూపబడెను.

1923-24 లెక్కలనుజూడ రివెన్యూ ఎస్టిమేటు 208 లక్షలుగానుండ 289 లక్షలు ధర్మము జూపబడెను. నైనిక వ్యయ మునందు మూడున్నర కోట్లు అవాగట్టుచేత ఆయ్యది అక్వాంటింగునందు మార్పులు జేయుట దుపయోగింపబడెను. ఇందువలన నికముందు ఆర్థికస్థితికి చాలాభాగముగ నుండగలదు. నైనికవ్యయమును తగ్గించుటలో ప్రధాన సేనాని జేసిన సహకారమును సహాయమును ఆర్థికమంత్రి ప్రత్యేకముగ కొని యాడెను. (హర్షము)

1924-25

1924-25 సంవత్సరములో ఇనోకంటాస్సు, ఉప్పుపన్ను నల్లమందుపై పన్నులవలన ఆనుకొన్నవానికి తక్కువ ఆదాయ వచ్చెను. రయిల్వేలుగూతుండ 215 లక్షలు నిలవజేయగల్గిరి. గత వత్సరమువలెనే ఈ సంవత్సరముగూడ మారకము 16½ పెన్నులు గాకుండ 17½ పెన్నులుండునని తలంచు చున్నారు. ఇందులను ఆయన నష్టము లొందరవడుచున్నాడని నిందించిరి. అన్నిటికన్న ముఖ్యము. మొత్తం నైనికవ్యయము 892 లక్షలు తగ్గెను. అన్ని మార్పులను జేయగా నీసంవత్సరము 18 లక్షలకు బదులు 4 కోట్లు మిగలెను. ఆయన అంతట భారతదేశ ఋణమును గూర్చి చెప్పుచు రైల్వేల సెక్యూరిటీపైనగాని రాష్ట్రీయ ఋణముల నిధినుండిగాని రయిల్వేఋణమును రాష్ట్రముల ఋణమును రాబట్టవచ్చునని చెప్పుచు భారతదేశదాయమునుండి యాయనక్కరలేక భోజిత్తునని తలంచునట్లు జెప్పిరి.

1925-26

1925-26 బడ్జెటునుగూర్చి చెప్పుచు ఆయన ప్రథమమున మారకమునుగూర్చి చెప్పిరి. ఇప్పటికి అర్థసంవత్సరము నుండి మారకం 18 పెన్నుల దాదాపులో నుండుటవలన 18 పెన్నులుండునటుల దీసికొనవచ్చునని చెప్పిరి. ఈసంవత్సరమున వాయ్ మారక విధానమును విమర్శించువారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రభుత్వము భారత వత్సరమును నష్టపరుదులకై శ్రయత్నము జేయఁచున్నారను సూచనను ఖండించిరి.

పిదప బడ్జెటు ఆంశముల చెప్పుచు నైనికవ్యయము 1925-26 సం॥ మునకు 56½ కోట్లుండునటుల ఆంచనాజేసిరి. ఇందుకొన్ని అసాధారణాంశముల దీసివేసినయెడల మొత్తము 55 కోట్లుండును. 1920-21 నుండియు యీ ఖర్చు తగ్గించుచుండినను 1926-27 లో యింకను నైనికవ్యయము తగ్గింపవచ్చునను నాశగలదని వీరు జెప్పిరి. పరిశోధనాలయములకుంటి లాభకర కార్యములకై యొక్కన మొత్తముల సేర్పాటు జేయగల్గినందులకు ఆర్థికసభ్యుడు సంతోషమును దెల్లెను.

సర్ జేసీలు బ్లాక్టుగారు తలట టారిఫులో జేసినకొద్ది కొద్ది మార్పులను దెల్పి వానివలన ఆర్థికముగ సెక్కున మార్పు లేదుయు గలగవని చెప్పిరి. మోటారుస్పీరిటుపై పన్ను గాలనుకు 4 అణాలు తగ్గింపబడును. ధాన్యముమీదకు చెప్పకూడదను మొదట దిగుమతిపన్ను తీసివేయుటకును, విద్యుచ్ఛక్తి పుష్కలముం దుపయోగించు పనియట్లుపై పన్ను నూటికి 1½ తగ్గించబడును. ఈసంవత్సరము మొత్తము ఆదాయము 183 కోట్ల 88 లక్షలు వచ్చి ఖర్చు 180 కోట్ల 44 లక్షలుకాగా 1925-26 లో 3 కోట్ల 24 లక్షలు మిగులునని ఆంచనా జేసిరి. (హర్షము) ఈమిగిలిన డబ్బును విభజించి యింను 2 కోట్ల 68 లక్షలు వినుడు మిలిగినదయని దెల్పి దానిని డెవలప్మెంటు నిబంధనల ప్రకారము రాష్ట్రీయ కప్పములను తగ్గించుటకు పయోగింప వచ్చునని జెప్పిరి. ఇందువలన మద్రాసుకు 136 లక్షలును, సం॥ రాష్ట్రములకు 56 లక్షలును, పంజాబుకు 61 లక్షలును, బర్మాకు 7 లక్షలును రాష్ట్రీయకప్పములు తగ్గును. (హర్షము) ఈమిగిలిన డబ్బులో బెంగాలు 68 లక్షలును జేరలేదు. కాని యావిజయమై జాగ్రత్తగా వాలోచించి యింకను మూడు సంవత్సరములు చెల్లింపకుండుట కు త్రుత విడుదలజెను. (హర్షము) ఈదబ్బు మిగిలినదిరింపబడిన పిదప సేనాచనము అసెంబ్లీ అంగీకరింపవలయునని

తీర్మానము నుపపాదించినది ఆయన వాదనము తేనెను. పోస్టు లులేకుండా తగ్గించుటగూర్చి చెప్పిన రాష్ట్రీయకప్పములకు నిచ్చియుండు, మిగిలిన డబ్బును భారత ప్రభుత్వము విధించి పన్నులను తగ్గించుటగాని విలువలేదని ఆయన చెప్పెను. పోస్టులు కాఖిలానే యేమైన డబ్బు మిగిలిన యెడల ఆరేట్లను తగ్గించవలె గను. పోస్టులు కాఖిలు పన్ను తగ్గించువానిపై భారమువేసి విరాళములు తీర్చుదురు. ఇచ్చి పుచ్చుకొనుటలో స్థితిగతులు బాగుండుననియు, భారతప్రభుత్వము 1925-26 లో ఇండియాలోనే 12 కోట్ల ఋణము జేయుననియు తెలిసింది ఋణము చెప్పుట లేదనియు ఆయన తెప్పెను.

ముగింపు

ఆర్థికసభ్యుడు ముగించుచు ప్రథమ భారత కాపనకథ ప్రయత్నములనున్న, సర్ మాల్గుం హాయితిగారినిన్ని, ప్రశంసించుచు రిటించిమెంటు కమిటీ జేసిన సహాయమును గొనియాడి, పన్నులు బాగుగ విధించి ఖర్చు తగ్గించుటకు వీలై రాష్ట్రములందు సంస్కరణ ప్రభుత్వము పనిజేయు వారి నూతన మగు నాశను గల్పించి, నూత్న భారతనిర్మాణమున కుత్సాహము గలుగజేసిరిని తెప్పిరి. పరిస్థితులు చక్కగనున్నను, రాష్ట్రీయ కప్పములను తగ్గించి, కేంద్ర ప్రభుత్వ పన్నులను తగ్గించుటలో గల కార్యభారమును దెలియకుండ నుండజాలరు. ఇంతవరకు సంక్షిప్త జెందియుండవచ్చును గాని అప్పుడే యంతపనిజేసితిమని గర్వించుటకు గాని మన ప్రయత్నములందు వెనుకపడుటకుగాని వీలులేదు. 'పనిజేసి, తరువాత ఆశించెదమా, ఆమె సద్వచనమునే యింకను నేడు భారతదేశమున కొనగగలను. (స్పీచ్ ముగింపు.)

కాంగ్రెస్ ద్వైతములు

సర్ జేసీలు బ్లాకలుగాను వైవాన్సు బిల్లును ప్రవేశపెట్టుచు తత్కాల బోధకముల నీక్రిందివిధముగ తెల్పిరి. ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటలో నుద్దేశ్యము 1925 ఏప్రిల్ 1 తో ఆంధ్ర రిండు 1924 భారత ఆర్థిక కాపననిబంధనలు పనిజేయుటలు జేయుటకును, బారిఫ్టుకాజులు 2, 4, 7 ల కొన్ని స్వల్ప సవరణల నాచరణలో పెట్టుటకును, ఉప్పుపన్ను, పోస్టేజి, ఇంకా కొంతాన్ను తేల్చునున్న 1926 కాపనము విధించిన నూతనటాక్సు నున్న యీ సంగతి గూడ నుంచుటకును, 6 వ క్లాజులో 1926 నున్న 81 వరకును పేపరు కరెన్సీ రిజిస్ట్రులో భాగమున 'హ్యూరిటిలైజేషన్' రెవిన్యూకు లెక్క గట్టుటకునై యున్నది. క్లాజులు 8, 5, బారిఫ్టులో స్వల్పసవరణలజేయ నుద్దేశించబడినవి. ఈమార్పులు రెవిన్యూకు యొక్క ముఖ్యమైనవి గావు అని యేజుగా-(1) ఆర్థిక విచారణసంఘపు సలహా ప్రకారము భాగ్యముల మీదను పన్నుభాగ్యముల మీదను నూటికి 8 1/2 దిగుబడి పన్ను లొంగింపబడినది. సామాన్యముగ కాలము బాగున్నపుడు యీ పన్నుల దిగుమతి యుండనే యుండదు. కలెవులలో యీ పన్నులను (2) ప్రస్తుతము మోటారు స్పిరిట్ లోకాలలో పన్నెయుండదు. (3) ప్రస్తుతము మోటారు స్పిరిట్ లుకు ఇండియాలో గాలనుకు 6 అణాలు ఎక్సైజు విధించబడుచున్నది. దిగుమతియైన మోటారుస్పిరిట్ లుకు గాలనుకు 8 1/2 అణాలు విధించబడుచున్నది. దిగుమతులు బహుళకొద్దిగ నున్నవి. మోటారుస్పిరిట్ లును చౌకజేయుటకై యీదేశములో తయారైన 'పెట్రోలు'పై ఎక్సైజు పన్ను గాలనుకు 4 అణాలకు తగ్గించుటకును దిగుమతి జేయబడిన దానిపైగూడ గాలనుకు 4 అణాలు కట్టవచ్చునన్న మాత్రము విధించుటకును తీరాన్నింపబడినది. (4) జే మగ్గుములగాని మరమగ్గుములగాని భాగములకు నుపయోగించు అనుగొట్టములు మున్నగువానిపై యొక్కవ లేదు పన్ను విధించబడుచున్నది. ఇయ్యవి యుఖ్యముగ మరమగ్గుములలోనే ఉపయోగింపబడును. ఇతర వస్తువులలోకాటు వీనిపై గూడ నూటికి 22 1/2 చొ|| విధించుటలు పెట్టవలెను సవరింపబడు ఉద్దేశించబడినది.

సంపూర్ణోపన్యాసము

1925-26 సంవత్సరపు బాదాయ వ్యయపట్టికను సభ యెదుటనుంచుచు నార్థిక సభ్యుడగు సర్ జేసీలు బ్లాకలుగా రిట్లుజేప్పిరి. సభ్యులవర్గాలారా. నిరుటి వత్సరమును జరిగినమార్పు ననుసరించి, యీపట్టికను మార్చి 1-వ తేదికి మారుగ, ఫిబ్రవరి యాఖిరుతేదినీ తమ యెదుట నుంచుటవలన చొక్కచిత్తు తటస్థించుచున్నది. ఈ సంవత్సరమును, వచ్చేది సంవత్సరమును వచ్చేది సంవత్సరమును ఫిబ్రవరి యాఖిరుతేది తేదీవార మగుచున్నది. కావున వార

మంతయు శ్రవణి, విశ్రాంతి గోరుతేలి మిమ్ములను చాలరాత్రివఱకుంచవలసి వచ్చుచున్నది. కాని యీమార్పు సభ్యులందఱకును సంతోష దాయకముగనే యున్నదిగాన, ఇట్లు జరుగుచున్నందులకు ప్రత్యేకముగ కృతజ్ఞతలు నమస్కరించుచున్నాము.

రైల్వేపట్టికను సాధారణపట్టికనుండి విడదీయుట

ఈ సంవత్సరమునుండి యంతకంటె ముఖ్యమగు మార్పు కటి జేయబడినది. నిరుదాదాయవ్యయపట్టిక (బ్రవేశపెట్టునపుడు నాచేతర్కొనబడి, గతించిన సెప్టెంబరులో సంగీత రింపండినట్టి రైల్వే జమాఖర్చుపట్టికను విడదీయుటవలన భారమిశ్రాంతి దినములనుండి జరుగుచున్న చర్చలనుబట్టియే గ్రహించవచ్చును. కేంద్రప్రభుత్వానికి విధానమందలి యీముఖ్యమగు పరిణామమునుగూర్చి యూరకుండలేను. ఈవిడదీయుటవలన గలుగు రైల్వేపరిపాలనా సంబంధమగుగాని, వ్యవహార సంబంధమగుగాని, ప్రజోపయోగసంబంధమగుగాని, భారత ప్రభుత్వ సంబంధమగుగాని, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి విషయ విమర్శనము దీక్షాసనసభా సంబంధమగుగాని, తదితరములగు లాభములకుగాని నాకట్టి సంతోషమునులేదు. అసత్యకాలమునందే భారతీయు లీదేశమునం దిట్టియేర్పాటులవలన బొందదగినన్ని, స్వల్పవ్యయముపై రాకపోకలు జరుగుట, యొక్క వనుకరమును ప్రయాణములకై జేయుటమొదలగులాభములన్నిటిని, దేశీయార్థికాభివృద్ధితోబాటు బొందుదురను ప్రబల విశ్వాసము నాకుం గలదు. కాని ప్రస్తుతము సాధారణ పట్టికయందు దాపట్టికను గూడ జతజేయుటవలన గలుగు క్లిష్టసమస్యలన్నియు, రైల్వే యాదాయ వ్యయములంగూర్చిన ప్రశ్నలు, కాలమునుబట్టి యాదాయమందలి హెచ్చుతగ్గులంగూర్చిన ప్రశ్నలు, మొదలగునవిన్నియు, నీవట్టికయందుండకపోవుటవలన, కొంతతక్కు మనకుం దగ్గినవి. పన్నులనిచ్చుకానికి తనభారమును కొంతతక్కు మన్నదను సంతోషమును, ప్రభుత్వమునా రాధికసంరక్షణ సమస్య పరిష్కారమును నిత్యముం బడుచున్న పరిశ్రమ తగ్గి, చిట్కలను బాట్రొలినది.

కాని, యొక్క నష్టకరమగు విషయముమాత్రము మీతో మనవిజేసినందులకు కృతజ్ఞులముగా. ఆర్థికసభ్యుడు పట్టికమీద తనయుపన్యాసమును, వారముదినములకు పూర్వమే తయారుజేసి, వివిధ ప్రాంతములకుం బంపవలసియుండెను. మొన్నను మీయెదుటనుంచిన రైల్వేపట్టికపై జర్పించు, సాధారణ పట్టికగూడ సంబంధించినయంతయు లీవారముదినములందు చర్చింపబడినది. వాటికొన్నిటిని సమాధానముం జెప్పటకు వీలులేక పోయినది. కావున వెనుక నేను మనవిజేసినట్లులు రైల్వేపట్టికను సెప్టెంబరునెలలోనే బెట్టికపోవుట వలన కష్టమిప్పుడు బాగుగా గనుపడెదని.

జమాఖర్చులందు వర్తకపుపద్ధతి

ఈవిషయమునుండి, ఇట్టిదియొకటి, తపాలకచ్చేరులలోని జమాఖర్చులందు వ్యవహారపుపద్ధతులు నవలంబించుట యనువిషయమునుగూర్చి చర్చించిన బాగుండును. నేనిప్పుడు తమ యెదుట నుంచబోవు 1925-26 జమాఖర్చు పట్టికలో నాఖర్చులు తొలిసారికి వర్తకపులక్రమవలె జాబితా మీయెదుట నుంచబడును. ఈజాబితాను తయారుజేయుటలో నున్నశ్రమ, యిట్టి లెక్కలందు శోక్యమున్న వారికిచక్క యంతయును తెలియదు ఈలెక్కలందు దయారజేయుటలో తంతి, తపాలాయంత్యోగియుం జేసిన శ్రమకు చాల ఋణపడియున్నాము. జమాఖర్చుల వద్ద తిని మార్పునపుడు మొదటిసారి కొంతవఱకు కష్టముగను, తప్పులుగనునూడ యుండవచ్చును. జాబితాపట్టి తయారుజేయునపుడు కొన్ని సంధిగములుగూడ గానవచ్చును. మొన్న జనవరి వరకుగూడ, కొన్ని విషయములం దెట్టినిశ్చయమును జేయలేకపోతిమి. పట్టి తయారుజేయుటయందు, నేయేఖర్చులు చేసికొండ రావలెనో దానిని నిశ్చయించుటయందు సంతకము గొన్ని తేలినే లేదు. కాన నొక్కొక్కయెడ, నాయా విషయములు ప్రస్తుతమునకు జేసిన యేర్పాటులే యని తెలియదగినవి.

కాని, మార్పులకు గావింపబడునో, యామాత్రముల మాత్ర మిచ్చట తెలుపుటకు సాధ్యముగనున్నది. హిందూజాతీయముందు తంతి, తపాలసంస్థలు తర ప్రత్యుత్తరములు తొంకలలో జరుగుటకు వీలుగలిగించుట కేర్పడినవి. వాటిశ్రమకు ప్రతిగ, విజ్ఞప్తును, మనితర్రు రుసుములవల్లను, మొదలగు వాటివల్ల వాదాయము వచ్చుచున్నది. వీటితోడు, భారత దేశమందును, బర్మాణందునుగూడ నీసంస్థతో సంబంధములే నట్టి కొన్నిప్రాముఖ్యమగు పనులగూడ నీయంత్యోగియులచే తనే జేయించుచున్నారు. నేనింగ్లూబాంకి వ్యవహారము, పోస్టాఫీసుకేసు సర్టిఫికేటులు, విదేశములనుండి పోస్టుద్యారా వచ్చిన

వాటిపై బన్నులు వసూలుచేయుట, వైశ్యముయొక్క తంతి, తపాల సామానులను ఖాయిదాజేయుట మొదలగుపనులను జేయును. ఇంతవఱకు తంతి, తపాలసంస్థలందు జమాఖర్చులు తొక్కముమీదనే జరుగుచుండెను. 1924-25 వఱకుగూడ వాటి జమాఖర్చుల పట్టికయందు పెట్టిసామును, వైసవివరించిన పనులకు దీసికొనలేదు. 1925-26 వత్సరములందు, వైసవివరించిన పనులు జేసినందులకు ప్రత్యేకముగ మొత్తము ఖర్చులనుండి 24 1/2 లక్షలు తగ్గించి, తంతి తపాలావ్యోగియులకు జమచేయబడును. రొక్కము వద్దలి నవలంబించునపు దాపనిని నిశ్చయించుటకు వ్యయముందు పెట్టుబడిపై వడ్డీకొని (ఎచ్చటనో కొన్నిటిలో దక్క) తరుగుదలకుగాని, యెట్టియేర్పాటులను జేయలేదు. వైగానిరుడు వారికి యొప్పజెప్పినపెన్నుల కాఖయించుకూడ ఖర్చుల నంచనాజేసి యాధనమును ప్రత్యేకించిరిగాని నిజముగానను ఖర్చులంతకంటె హెచ్చుగానుండును. క్రొత్తవద్దలి ననుసరించి 1925-26 పెన్నుల ఖర్చుక్రింద యిచ్చిన 40 లక్షలకు బదులు, 50 లక్ష లీయబడినవి. ఆకాఖను తరుగుదలను పద్దటకు, 82 లక్షలను జాగ్రత జేయుటకుగూడ నూచనజేయబడినది. ఆకాఖనుండి వచ్చు నీకరాదాయమునుండి యుపయోగించుటకు వీలుపడనట్టి పెట్టుబడి (బ్లాంకెట్టులు) యాస్తులపంపు గూడ వడ్డీనిచ్చుటకు ప్రస్తుతము 65 లక్షల రూపాయలు వేటుజేయబడును. ఈఖర్చులన్నియు న్యాయముగనే వ్యాపారగులయిన నొప్పకొనవలసినవే. బ్లాంకెట్టులు మొత్తము, రెవెన్యూ, జమాఖర్చుల ననుసరించి, తరుగుదలను లెక్కజూచి, ప్రస్తుతము నిర్ణయింపబడినది. ఈవిషయము పూర్తిగా విమర్శింపబడుచున్నది. ఇదివఱకు జమాఖర్చులన్నియుం బరీక్షింపబడి, యెచ్చపెచ్చట లోటులన్నవో యవియొలను సర్దుబాటు జేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అట్లుబ్లాంకెట్టులమీద వడ్డీనిచ్చుటచే గలిగిన తగులుబడియు, కొన్ని సంవత్సరములలోపల తరుగుదల మొత్తమునుగూడ కాఖవారు న్యాయముగ కొరవలసినమొత్తమే. ఈఖర్చు లాయకాఖలనుండి యిచ్చుకొన బడవలసినవే. కాని ప్రస్తుత మీవిషయము నిశ్చయమగుటకు ప్రభుత్వమునా రప్పనిచ్చుట కంగీకరించిరి. ఆ సామ్మపై వడ్డీనిగూడ ప్రభుత్వమువారి కిచ్చుకొందురు. పెన్నుల మొత్తముగూడ సరియగులెక్కలు తయారుగుటకు నుజ్జాయింపు మొత్తముగనే యాహింపవలయును.

ఈసంవత్సరపు జమాఖర్చులు నిరుటిజమాఖర్చులు సరిపాల్పజాతుటకు వీలగునట్లు నిరుటిలెక్కలనుగూడ నీసంవత్సరపు జాబితావలెనే దయారచేయబడినది. ఈసంవత్సరము నాయంచనా ప్రకారము తంతి తపాలకచ్చేరులయొక్క మొత్తపు టాదాయము 10 కోట్ల 41 లక్షలను మొత్తపు ఖర్చులు 9 కోట్ల 76 లక్షలు నగుటచే నీకరములభవ 65 లక్షలు. అదేపద్ధతి వాలో చించి చూచినయెడల 1924-25 లోని మొత్తపు టాదాయము 10.07 కోట్లను ఖర్చులు 9 కోట్ల 44 లక్షలగుటచే లాభము 63 లక్షలుండవలసినది. వడ్డీఖర్చులు మొదలగుఖర్చులకు రిలక్షలు జోయినది. ప్రస్తుతము నేనుచూచించిన యంతెలను గూర్చిగాని వాటిసారాంశములను గూర్చిగాని నొక్కొక్కపట్టికలేదు. నూత్నాంశములన్నిటిని నిలకడమీద చర్చించి నిశ్చయింపవలసినదే. ఈసంవత్సరమంతయు పనిజేసినమీద ఖర్చులతగ్గులవలన గాని యాదాయము హెచ్చుటవలన గాని స్వల్పలాభము గనుచింపవచ్చును. ఇదివఱకొక్కటివలె నాసంస్థ యిప్పుడు నష్టముమీద పనిచేయుటలేదు. మరొకభివృద్ధితోబాటు నీయభివృద్ధిగూడ నొకవత్సరముందు గనబడవచ్చును. ఈసంస్థయొక్క ప్రధానకాఖలందు తంతి, తపాల, టెలిఫోను మొదలగువాటియందు యేయేకాఖకంతధనమునే యే ఖర్చుల కీ, యవలెనో యదియొలను జాబితాకు బ్రయత్నము సలుపబడినది. కాని యీసభవారు, సరిగా లెక్కజేసి చూచినపిమ్మట జేయబడిన యంతలేయను దుర్భ్రమకుమాత్రము లోనుగావలదని దృఢముగా జెప్పుచున్నాను. సంస్థయొక్క వివిధ కాఖలను చాల దగ్గరసంబంధము లున్నవగుటచే నిర్ణయించి తగుతెంపుగా యేకాఖకంతతయగునో జెప్పటకు వీలులేదు. ఒక కాఖలో నాదాయము హెచ్చినయెడల నదిరెండవదానియందు కొంత తగ్గునలను తప్పక జాబితా. టెలిఫోనువల్ల నాదాయము హెచ్చినయెడల, కార్డులపై నాదాయమును, దూరపు టెలిఫోనులకు చో తంతిలవలని యాదాయమును తగ్గును. తంతి, తపాలకచ్చేరులోని ప్రధానోద్యోగి యంచనాప్రకారము 1925-26 సం||లో నాదాయవ్యయము లిట్లున్నవి. తపాలకచ్చేరి సంవత్సరముందు 29 లక్షల రూపాయల లాభమునీయవచ్చును. తంతిలవలన 28 లక్షల నష్టమును, టెలిఫోనులవలన 4 లక్షలును నష్టము రావ

చును. ఈయంకెలు, ఆశాఖలందుంచిన పెట్టుబడిపై నీయవలసిన వడ్డీ మొత్తములను బట్టి యంత తక్కువగానుండెను. తపాలకచ్చేరి పెట్టుబడికి 3 లక్షలును, తంఠిపెట్టుబడికి 48½ లక్షలును, టెలిఫోనుపెట్టుబడికి 9½ లక్షలును వడ్డీయగును.

గ్రాంటుల డిమాండులో మార్పులు

ఈసంవత్సరపు జమాఖర్చులను గూర్చి జర్జింపకముం టా కొక్కశాఖ కగు ఖర్చులను పంచుటలో జేసిన మార్పులంగూర్చి యొకెంతక జెప్పవలసియున్నది. ఆమార్పుల కీసభవా రామోదించు తురని యెంచుచున్నాను. ఈవిషయమున యచ్చన్నపు ఖర్చులను విమర్శించు సంఘము (పబ్లిక్స్ అక్కౌంటుల సంఘము) వారి సలహాచాలవల కనుసరింపబడినది. రాష్ట్రీయ కప్పములందు, హైకమిషనరు కగు ఖర్చులనుండి కరెన్సీ స్టాంపులకు ఖర్చులు మొదలగునవి చాలవలయునని తగ్గించుటయందు వారి సలహా లంగీకరింపబడినవి. ఈతగ్గించుటయందు వారి సలహాల కంటె సెక్కువగానే జేసితిమి. ఇతర కారణములవల్ల, హైకమిషనరునుండి యన్నిరకముల భాండారములను (స్టాంపు) ఖాయిదా జేయుటగు ఖర్చునుగూడ దీసివేసి, యాయాశాఖలకే గలిపితిమి. నిరుడు ప్రభుత్వమువారి భాండారములకు చెప్పించిన విదేశపు సరకులపై బన్ను జేయుట, స్వదేశపు సామానుల నభివృద్ధి జేయుటజేయని యీసభవారికి జ్ఞాపక ముండవచ్చును. దానికై, యాయాశాఖలు విదేశపు సరకులకును, స్వదేశపు సరకులకును ఖరీదు తేడా లాలోచించునపుడు, విదేశపువస్తువులపై జేయుకుంతమును గూడ మనకును దుంచుకొనుటవిధి. అట్టి యొడ భాండారముల ఖాయిదాకగు ఖర్చుక యంతముక్రింద, పన్నుమరియొక యంతముక్రిందజేర్చుటవలనపడదు. అటులాక వేళ ఖర్చులను దీనిలోనుండి దానిలోనికి మార్చవలసినయెడల మరల నీ సభవారియనుజ్ఞ లేనిదే జరుగుటవలనవడదు. ఈ విషయములను భాండారముల ఖరీదు, పన్నులఖర్చు, అన్నియు నొక్కరివద్దనేయుండి వారు బాగుగా నాలోచించుటకును, స్వదేశపు సామానులను విరివిగా కొనుటకును వీలుపడును. ఈఖర్చులందు, పబ్లిక్ అక్కౌంటుల సంఘమువారు, నీ సభవారునుగూడ ప్రాముఖ్యముగ నెంచునట్టి మరియొక యేర్పాటుగూడ జేయబడినది. ఖర్చుల వివరముగూడ హెచ్చినది. ఈవారముందు చర్చించుచున్న రయల్త్యలలో సంబంధించిన గ్రాంటులను బట్టియే గానుండ, నిరుడెడభవారు నూచించునటుల ప్రభుత్వనిర్వహణపు ఖర్చులని యొకముగ గానుండ విడివిడిగానే యేశాఖలకెంత ఖర్చునో వివరించి జేయవలయునని గూడ పట్టికలో ఖర్చు జాబితాయంతములు హెచ్చయినవి. ప్రభుత్వనిర్వహణపు ఖర్చులను మొత్తము 18 యంతములక్రింద విడదీయబడినది. దీనివలన సభ్యులకు విమర్శనకు, పరిశీలనకు సౌకర్యము లెక్కువయగును.

1923-24 సం॥ యొక్కజమాఖర్చులు

తంఠి, తపాలావిషయముల యార్థికస్థితి మామూలుగనే యుండునని యూహించుచున్నాను. 1923-24 సరియగు స్థితి యొట్టులుండెనో, జూడవలసిన సమయము వచ్చినది. ఒకసంవత్సరముక్రిందటనే నూచించినపట్టిక కొంచెమెచ్చుతగ్గుగ సరిగనున్నదని యాతెక్కలే సాక్ష్యము లిచ్చుచున్నవి. రెండవవారు తయారయినపట్టిక 38 లక్షల మొదటిదానికంటె తరుగును జూపినను, మొత్తముమీద నాదాయాధిక్యము గలిగిన యంతకే వచ్చినవి. ప్రభుత్వపు ఖర్చులను దగ్గించుట కేర్పడిన సంఘము (రిటైండిమెంటు కమిటీ) నూచనల నములులో పెట్టుటకు ప్రయత్నించుటచేతను, వారి సలహాలు పట్టిక దయారుజేయుటకు కొద్దికోజులు మాత్రమే ముందువచ్చుచేతను 1923-24 సం॥ పట్టికల దయారుజేయుటలో కొంతకష్టమగలిగినది. 1923-24 లోని రెండవపట్టికనుబట్టి యాదాయము 131 కోట్ల 96 లక్షలును, ఖర్చులు 129 కోట్ల 90 లక్షలు నగుటచే 2 కోట్ల 6 లక్షల రూపాయలు వచ్చినవి. ఈలాభము, విరోధి నాడలను వశపాదుకొనుటవలన గలిగిన లాభముతో గలిపియే యయియున్నది. సరియగు లెక్కలప్రకారము 133 కోట్ల 17 లక్షల యాదాయము, 130 కోట్ల 78 లక్షల ఖర్చు నయి 2 కోట్ల 39 లక్షల లాభము వచ్చెను.

ఈయంకెలు సంవత్సరముక్రిందటి రెండవ పట్టికలోని లెక్కలలో గొంతసమాధానము జెప్పక సరిపోల్చి జూచుటకు వీలుగనుండదు. రెండవపట్టికలో నూచించబడిన 59 కోట్ల 74 లక్షల పైనికవ్యయమును, సరియగు లెక్కలప్రకారము 56 కోట్ల 28 లక్షలకు తగ్గింపబడినది. 351 లక్షలలోని యీ 66 లక్షల రూపాయల లాభము నాంగ్లదేశములో నవసరమగు నుద్యోగులను దీసివేయుటవలనను, పైనిక భాండారమును వడ్డీంచుటవలనను

గలిగినది. మిగత లాభ మంతయు, భారతదేశ పైన్యాధిపతి జాగ్రతగా తన పైనికవ్యయమును, తత్సలహాకర్తవ్యని యాలోచన జేసి యన్నివిధములఖర్చులు తగ్గించుటవలన గలిగినది. పైన్యాధిపతి యిట్టి మహాకార్యమును జేసినందుల కెంతయు నభినందింపబడగలినవారు. చాలకష్టమగు కార్యము; కొందఱుచే నిండలకు గూడ పాత్రుడు గావలసివచ్చును. అట్టిపని జేయువాడు, పైన్యాధిపతి యగునెడల. మరింత కష్టము.

1923-24 లో నిజముగా పైనికవ్యయము తక్కువగా జూపబడినది. ఏలన రొక్కము 56 కోట్ల 28 లక్షల యయినను 51 కోట్లు ఖరీదుగల సామానుల నుపయోగించి, యాసామానులను ముఖల భాండారమున కేర్పరచు. అదియును వ్యయముగా జేర్చవలసినదే. ఈసామానులు తగ్గుటవలన, ఖర్చులను తగ్గించుట కేర్పడిన సంఘమువారు నూచించిన తగ్గుటల యగుటవలన మనకార్థిక కముగ లాభమే. కాని 1923-24 లో పైనికవ్యయము మాత్రము 56 కోట్ల 28 లక్షలు రొక్కము, మూడుకోట్లు సామానుగలపి మొత్తము 59 కోట్ల 28 లక్షలని గ్రహించి, మరియు నీసంవత్సరపు ఖర్చులతో సరిపోల్చవలయును. కాని 1923-24 లోనే ప్రభుత్వమున సంఘమువారి సలహాల ననుసరించి, ఖర్చులు తగ్గించబడుచు ఖర్చుల యంచనా చాల కష్టములు గలిగించె నని గ్రహించురుగాక. గత సంవత్సరము గలిగిన కష్టములన్నియు దైవకృపవలన మంచికే గలిగి ఖర్చులు తగ్గినవి. కాని పైనిక వ్యయమును సరిగా లెక్కలుజేసియంచనాజేసి, యనవసరముగ సెక్కువ ఖర్చులు జూపకుండుటలు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. 1925-26 లో నే నుమియెడుట నుంచబోవు పైనికవ్యయమును సరిగ క్రెడగా జూచివేయబడిన లెక్కలే.

పైనిక వ్యయములో 8½ కోట్లుతగ్గుటవలనను, క్రిందటి సంవత్సర (1924 మార్చిలో) ముప్పుపన్ను హెచ్చుగానుండుటవలన వచ్చినలాభమున్నప్పటికి 1924 లో నికరాదాయ వ్యయపట్టికయందు సంవత్సరగార్యమున నేను ప్రవేశపెట్టిన యాదాయవ్యయపట్టికలోని లాభముకంటె హెచ్చుగాలేదు. ఏలన ముందుకు లాభించు రెండుప్రాముఖ్యముగ పద్ధతులపై జమాఖర్చులలో మార్పులుజేయబడినవి. ఆవేషమొందటిది 1923-24లోని యాదాయములో 1923-లో వచ్చినయవ్వనకు నట్టము (డిస్కంట్టు) క్రింద 82 లక్షల రూపాయలను దీసివేసితిమి. ఇదిమనము కొన్ని సంవత్సరములలో చేయుటకంగీకరించితిమి. పిలునుబట్టి యిప్పుడేచేయబడినది. రెండవదియు మరింత ముఖ్యమగునదియు, నేదన పైనిక ప్రభుత్వమువారు మనకివ్వవలసిన యవ్వ, యుద్ధమునకు పూర్వపుది తరువాతదియుగూడ గలపి యిదివలనను యసామతుకాతా (సస్పెన్సు అక్కౌంటు) నుండితగ్గించి, సంవత్సరపు టాదాయములో జేర్చితిమి. ఈపద్ధతి యాంగ్లప్రభుత్వము వారుగూడ నవలంబించుచున్నారు. అనామకు కాతానుండి దీసివైచి, యాదాయములో ఖర్చుక్రింద హిందూదేశములోవలెనే వ్రాయుచున్నారు. చిరాకవర్షా సాంప్రదాయముల ననుసరించి, యిట్టిపెద్ద మొత్తము లసామతులో నుండుట యాచార విరుద్ధము. ఖర్చులందగ్గించు సంఘమువారు ప్రత్యేకముగ దీనివిషయమును నూచించిరి. సాధ్యమయినంతవఱకు అసామతులనే దీసి వేయవలెనని జూచుచుంటిమి. ఈ లోపు గ 1923-24 లోని వన్నియు, నాదాయములో ఖర్చులక్రింద వ్రాసితిమి. ఇట్లు వ్రాయబడుటచే పర్షియాప్రభుత్వమువారు మనకివ్వవలసిన బాధ్యతయందెట్టి యనుమానములేదు. తద్విషయమై యాప్రభుత్వముతో రాదుబారములు సలుపుచునేయుంటిమి. గత పదిసంవత్సరముల జమాఖర్చులజాబితాలను జూపుచు నొక పత్రముగూడ దీనితో జంపబడుచున్నది. 1923-24 లో నిదివలన జెప్పినటులే జమాఖర్చు పట్టికలో 289 లక్షలలాభమును నూచించుచున్నది.

1924-25 సం॥ సింహావలోకనము

వర్తకాభివృద్ధి గలుగునని మేనునుకొనినటుల 1922-23, 1923-24 లలో గలుగకపోయినను, 1924-25లో మాత్రము గలిగెను. సంవత్సరముదలి ముఖ్యవిషయ మేమన సెనుమతి దిగునుటుల రెంటియందునుగూడ విశేషాభివృద్ధి జూపెను.

1924-25 మొదటిపది నెలలందును ధాన్యము, నవరదినును లందు యెగుమతులు విశేషముగా గనబడినవి. తేయాకుఖరీదు వృద్ధిజేయబడుచున్నది. సంవత్సరముదెగుమతి యిదివలనకన్నడును జరుగనంతజరిగినది. ప్రతిసంవత్సరము ధారాళమగు నభివృద్ధి కొందకపోయినను, క్రమాభివృద్ధిమాత్ర మెగుమతులలో గనపించుచున్నది. 1924 లోని యాఖరునెలలలో హిందూదేశమునుండి యెగుమతియగు నార, తేయాకు, గోధుమల మొదలగువాటిలో ఖరీదు హెచ్చినది. ప్రతిమాత్రమువృద్ధి, బజారులోనికి వచ్చుట

యందే మందమువహించినది. ప్రతివర్తకముయం దభివృద్ధి గన్నట్లులేదు. కాని యాయేటియనుకూలముగ పంట, దేశమందే దానిసెక్కువగా గోరుటవలనను, ప్రస్తుతమున్న యూమందము త్వరలోనే బోవునని యూహించుటకు వీలుగలుగక జేయుచున్నవి. వర్తకాభివృద్ధి, సమద్రమమీద వచ్చినసరకుల మీద వసూలుజేయువస్తును, మనమీపన్నువలన మొత్తపు టాదాయము 46 కోట్ల 2లక్షలని యంచనాజేయబడినది. నికరాదాయము 45 కోట్ల 2లక్షలనుకొనబడినది. ప్రస్తుతము లెక్కలవలన మొత్తము 48 కోట్ల 74లక్షలు వచ్చెననియు, ననగా 272 లక్షలు హెచ్చువచ్చినట్లు జేలుచున్నది. పోగాకు, అగ్గిపెట్టెలు, యంత్రములు వీటిపై బన్నువలని యాదాయము తగ్గును. కాని యిరములన్నిటిలోను హెచ్చాదాయమే వచ్చెను. వస్త్రములు, పంచదార వీటిదిగుమతులవలన 210 లక్షలు 1924-25 లో వచ్చునటులంచనాజేయబడినది. ఇనుము, ఉక్కు, నాక మిగిలిన లోహములందు, ఎగుమతిపన్నులందు గూడ నాదాయాధిక్యము జూపును. గలించిన జూనుమాసమందు వేసినరత్నణనుంకముల వలన 225 లక్షలటాదాయమూహించబడినది. ఇందు 110లక్షలయూదాయము హెచ్చుగావచ్చునని గ్రహింపబడును.

ప్రీవీకౌన్సిలు తీర్పు

కాని యీ పన్నులవలన వచ్చిన యాదాయాధిక్యము వలని లాభమునకు బదులు, గుణహా (రిఫండు) ల సెక్కువగా నిచ్చుకొనవలసినవచ్చుటచే, బాగుగా నగుపించలేదు. మామూలు గుణహా మొత్తమంచనాకంటె 18 లక్షలు వేయవలసినవచ్చెను. ఇందుల కాప్తును ప్రభుత్వమువారి యెగుమతి, దిగుమతులు హెచ్చగుట వలనగలిగినది. అసాధారణపు గుణహా మొత్తము (ఎట్రాన్సి) ఆర్డెనరీ రిఫండు, లో చాల హెచ్చగుటవలన మరింత కష్టము సంభవించెను. నిరుడు, ప్రభుత్వమువారు నడుపు రైళ్ళకు చెప్పించిన సామాను ప్రభుత్వము సామానుక్రిందనే వచ్చునని, బొంబాయి ప్రధాన వ్యాయస్థాపమువారి నిర్ణయముపై ప్రీవీకౌన్సిలువారి యెదుట మనము పునర్విమర్శనకుఁజెచ్చితిమని నే జెప్పినదానికి ప్రీవీకౌన్సిలువారు బొంబాయి తీర్పునే ఖాయపఱచుటచే గుణహాల సెక్కువగా పన్నులందిచ్చుకొనవలసి వచ్చెను. ఈ మొత్తము నుమారు 2 కోట్లని యెంచబడి, విశేషి నావలనవచ్చిన మొత్తములో సంతోసముక్కు వేటుపఱచియించితిమి. ఈ నడుమలెక్కలప్రకార మీ మొత్తము 2 కోట్ల 80 లక్షలయినది. ఇది కష్టము న్నవారికి గుణహాగా జనుకట్టవలసి వచ్చెను. ఈ కారణములవల్ల నిజముగ సెనుమతి దిగుమతులు వల్ల పన్నురాబడి 44 కోట్ల 76 లక్షలవగా మొదట, నే నీ యంచనాకంటె 26 లక్షలు తక్కువయెనది (ప్రీవీకౌన్సిలువారి తీర్పుపై రైల్వేపట్టిక ప్రవేశపెట్టినపుడు యర్పచాల జరిగినది) దీని విషయ మొకెంతక చెప్పిన బాగుండును. మొత్తముమీద వారి తీర్పువలన నష్టమేమియులేదు. ఏలన కష్టమునలోని నష్టము రైల్వేలలో గూడినది. మొత్తము 2 కోట్ల 80 లక్షలలోను, రైల్వేలయొక్క భాండారము పెట్టుబడి 1 కోటి 55 లక్షలు. ఇది పెట్టుబడిలో లాభము క్రిందవచ్చును. మిగత 12½ లక్షలు ఖర్చుబడినసామాను. ఇది రైల్వేకు ఖర్చులలో లాభమగును. ఈ మొత్తమంతయు రైల్వేలో లాభములు హెచ్చుజేయును. కావుననే యాదాయ మార్గములందు పనిజేయు కలపెవీలకు లాభములు పంచిపెట్టబడినవి. ఈ యాఖరు మొత్తము మాత్రమే భారతప్రభుత్వాదాయములో, నేదోయొక విధముగ కష్టముగా గన్పించుచున్నది. లాభములో నాయా మార్గములయొక్క కంపెనీలయొక్కవాటాగా, వారు పెట్టినపెట్టుబడినిబట్టి వచ్చినది. వారుంచినపెట్టుబడి కొద్ది మాత్రమేగనుక వారికి 15 లక్షల లాభమువచ్చినది. మిగిలిన 110 లక్షలును రైల్వేలోని హెచ్చాదాయమునకుజేయును. ఈ హెచ్చు 3 కోట్లకు మించినదిగనుక 78 లక్షలు రైల్వే రిజర్వ (కదపరానిమొత్తము) ఫండుగాను, 87 లక్షలు ప్రభుత్వమున కివ్వవలసిన కష్టముగాను దీసివేయబడినవి. ఎటులైనను మనయాదాయమునకు గొప్పనష్టమేవచ్చెను. కష్టము పన్నులో 208 లక్షలు నష్టమునకు రైల్వేలనుండి 87 లక్షలు మాత్రమేవచ్చినవి. ఈనష్టమును పూర్తిజేయుటకు విరోధి నావలనుండివచ్చిన లాభముములో నేర్పాటుజేయబడినది. ఈ విరోధి నావలనుండి రావలసిన మొత్తము 4 కోట్ల 69 లక్షలకు, కొంచెమెచ్చుగానే యెంచబడినది. 1923-24 లో నాదాయములకు 241 లక్షలు జనువేయబడినది. 25లక్షలూ, నావలో బ్రయాణముసేసి, కష్టము పొందినవారికి గుణహాల నిచ్చుటకు గాను వేయబడినది. అసాము నిరుడుగాక యీ 1925-26 పట్టికలో నేర్పాటు గావించబడినది. ఈసంవత్సరములో నసాధారణపు

జమ (ఎక్స్‌ట్రా) నగరీ రివీజ్ (క్రింద, ప్రీవీకాన్సిలువారి తీర్పు ననుసరించి, కచ్చేరీలో 255 లక్షలు తేర్చబడును. 1925-26 లో నిదివరకు పేరుబడిన 25 లక్షలు గాక, విశేషావ లను పాడుగాకుండు జాబులకు ఖర్చులైన 18 లక్షలు గూడ నగును. దీనితో జమాఖర్చులు పూర్తయినని నాన మృకము.

ఆదాయముమీది పన్నులు

ఆదాయముమీది పన్నులలో మనము ప్రధమస్థ యం దుంటిమని నిరూపిం జెప్పియుంటిని. 1924-25 లో మనకు దానివలన జమ 18 కోట్లు 22 లక్షల రూపాయలు. ఆఖరు అం చనాప్రకారము 175 లక్షలు తగ్గెను. ఆదాయపుపన్నుల జమాఖ ర్యులు నిరుటి (1923-24) లక్షలనుబట్టియే నిర్ణయింపవలసి పడుచునది, సభచా రెణుంగుదుగాక. 1923-24 లోని 18 కో ట్లును, చాల ప్రాంతాకలగూడ గ్రేగలినమొత్తమే యయియు న్నది. 1924-25 లో బాకీలంతగ తేకపోవుటవలన, జమగూడ తగ్గియున్నది. మున్ముందు వర్తకాభివృద్ధి వలనను, దానిని వసూలుజేయు విధానముదలి పోకర్కములు గలుగజేయుటచే త నీయాదాయ మభివృద్ధి జెందునని దోచుచున్నది.

అదనపుపన్ను (నూపరుటాక్సు)

ఈయన పన్నుపన్నువలనమృ నాదాయమునకు గలుగుచున్న నష్టముగూర్చి యొకండుక యిప్పుడే జెప్పెదను. హిందూదేశ మందు ధనాధ్యులుకొందఱి తన్నునేదియే నొకవిధముగ నెగజే యవలయునని యెంచుచున్నారు. ఈపన్ను నెగజేయుటగాను దొంగకంపెనీలు చాల బయలుదేలుచున్నవి. అట్లయినచో యెవ్వరికిమీదనుబడదు. దానివలన పన్నునిచ్చుబాధ్యత పోవును. అట్టిదొకటి బొంబాయిలో లేచెను. దానివలన నొకవ్యక్తివలన ప్రభుత్వమునకు రావలసిన 50,000 రూపాయలు పోవు పనుభ యముగలిగినది. ఇట్టి యపహృపుపనులను రూపుమాపుటకు ప్ర భుత్వమువారు విశేషప్రయత్నములు సుబవలయును. ఈధ నాధ్యులుజేయు బూటకము, బీదవారికి చాలబాధకరము. ఇట్టిలోటులను పూర్తి జేయుటకు, ఆదాయపుపన్ను చట్టమును మార్పుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నార. ఆవిషయ మున నీసభవారు సహాయముజేసి, పూర్తిగ నాదాయపుపన్ను పన్ను-క్షీయనటుల జేయుదురనియు, దీనిపై వచ్చునాదాయము సరియగు నాదాయమగునటులఁ జూతురనియు, మనిషియొక్క తా మా తు ను బట్టి యి వ్వ గ లి గి న ం త ప ను న్ని న నూ లు జే యు నట్టి యీ క మ వును భంగపఱచురనియు నూహించుచున్నాను.

ఉత్పత్తి

ఈ యాదాయము క్రింద 905 లక్షలని జేసినయంచనా కంపె 181 లక్షలు తగ్గనని యూహింపబడుచున్నది. 1923-24 రెండవ పట్టికలోని యంచనా మొత్తముకంటె వచ్చిన యాదా యముగూడ సరిగ నంతయే. పన్నులు తగ్గుటతోడనే, సరుకె క్కువ విడుదలయగునని మన మూహించి యంచనాజేసితిమి. కాని మనమునుకొనిన దానికంటె సరుకుజోరుగా విడుదలయో యెను. దానివలన 1924 మార్చిలో ననుకొనిన దానికంటె 181 లక్షలు హెచ్చుగావచ్చెను. 1924-25 లో నంతవఱకాదాయ ముగూడ తగ్గెను.

నల్ల మందు

నల్లమందునుండి మన మనుకొనినదానికంటె నాదా యము తగ్గినది. దీనివలనవచ్చు నాదాయమంతయు, విదేశముల కాంగ్లసామ్రాజ్యములోని భాగములతోఁ గలిపి సరఫరాజేయు టవలననే నిచ్చుచున్నది. దీనితోడు 8000 పెట్టు కలకత్తాలో జేరును జేయుటవలనగూడ కొంతవచ్చుచున్నది. ఈపెట్టెలు, మనము పంపని ప్రభుత్వములకు వర్తకులు బంపుదురు. ఆప్రభు త్వమువారు, వారిదేశములో నల్ల మందుదిగుమతియగుటకు ప్రత్యే కముగ ననుమతినిచ్చురు. అట్టి యనుమతిలేనిదే యెంత మాత్రము బంపుటకు వలసగాదు. ఈనడుమ నంతర్జాతీయసంఘమున జరి గిన చర్చనుబట్టి యీ యాదాయమందు కొంచెము నీళ్ళయి మే ర్చడినది. గత నవంబరునుండి యంతగా ఖర్చుగూడలేదు. ఫిబ్ర వరి నెలలో ననలేయవచ్చుచేదు. దీనివలన 65 కోట్ల లక్షలయాదాయ ముదగ్గినది. ఇకముందుగూడ తగ్గననుటకు సంబోధములు లేక పోలేను.

ఈ విషయమై మొత్తపుటంసనాల కంటె నికరాదా యముల లెక్కలు జూపినయెడల కొంత బాగుగా తెలియును.

| | రూపాయలు |
|------------|------------|
| 1921-22 లో | 127 లక్షలు |
| 1922-23 లో | 192 " |
| 23-24 లో | 166 " |

1924-25 లో నికరాదాయము 225 లక్షలందునని యూహించితిమి. రెండవపట్టికననుసరించి మొత్తము 868 లక్షల లో 237 లక్షలు ఖర్చులుపోను, 181 లక్షల నికరాదాయముం దునని యెంచబడినది. 65 కోట్ల లక్షల యమ్ముకము తగ్గుటయే గాక 28 కోట్ల లక్షల పండించుటలో గూడ నెక్కువ ఖర్చులాయెను. 1925-26 లో పండించువారల కూలి తగ్గుట మొదలగు వాటి వలన ఖర్చులలో 57 లక్షలు తగ్గునని యూహించబడుచున్నది. పండించు భూమినికూడ తగ్గించవలసి వచ్చెను. వీలన ఖాయి దాజేసిన సరకు మొత్తము హెచ్చుగుటవలనను, క్రమముగా నమ్ముకము క్షీణించుటవలనను యిట్లు జేయుట తప్పనిపరియో యెను. దీనివలనను, నల్లమందు జమా ఖర్చులలో నాకొరికరింగు (కుకూరెగాని మజల తగులుబడిగాని మొత్తము) మొత్త మొక టి 20 లక్షలు తగ్గుటవలనను 1925-26 లో నాదాయలాభ మమ్ముకము తగ్గినప్పటికి 176 లక్ష లందునని యెంచబడుచు న్నది. ఈమొత్తము 1924-25 రెండవపట్టికలోని యాదాయ లాభముకంటె 45 లక్షలు హెచ్చుగానుండెను.

రైల్వే

ఇప్పుడు రైల్వేయాదాయవ్యయములగుర్చి యంతగా తెప్పనక్కరలేదు. ప్రభుత్వాదాయములో దీనివలన నికరాదా యము 458 లక్షలందునని యూహించబడుచున్నది. ఈమొ త్తముపట్టికలు జేరుజేయకపూర్వమే నిశ్చయింపబడెను. ఈన ధవారి నిర్ణయము ప్రకారము రైల్వేలనుండి ప్రభుత్వాదాయ మునకు రావలసినమొత్తము 509 లక్షలు. దీనితోడు రికోట్లకు పైబడి లాభమువచ్చినపుడు ప్రభుత్వముచా రికాహెచ్చుమొత్త మందు మూడవ వంతు రావలసియుండెను.

1924-25 లోని లెక్క లీవిధముగ జూపిన బాగుండును.

| | రూపాయలు |
|--|--|
| అన్నిరకముల ఖర్చులు దీనిజేసిన పిమ్మట } రైల్వేలపల్ల వచ్చిన నికరాదాయము } ప్రభుత్వాదాయమున } కివ్వవలసిన మొత్తము } | 974 లక్షలు 509 లక్షలు 465 లక్షలు |
| రి కోట్లకంటె హెచ్చుగానున్న } దానిలో కేంద్రప్రభుత్వమునకు } కావలసిన మూడవవంతు మొత్తం } | 55 లక్షలు 410 లక్షలు |
| రైల్వే రిజర్వులో చేర్చిన నికరపు మొత్తము } ప్రభుత్వమునకు వచ్చిన మొత్తపుటాదాయము. } నిర్దితమొత్తము 509 లక్షలు } అదనపు మొత్తము 55 } | 584 లక్షలు |

తంతి, తపాలులు

తొలుతనే పట్టికయందు వ్యవహారపు మతలు ననుసరిం చుటకు గూర్చి చెప్పబడినది. తంతి, తపాలు విషయమై పూ ర్తిగ మనవిజేసియే యున్నాను.

మొదట నాదాయవ్యయపట్టికను మీయెడల నుంచునపు డు జేసినయంచనాకంటె, సంవత్సరమంతయు వని జరిగినపిమ్మ ట వచ్చినలెక్కలను బట్టివచ్చిన యాదాయ మంతభేదముగలే దు. నికరాదాయములో 16 లక్షలు తగ్గినది. దీనికారణము రాష్ట్రముల కివ్వవలసిన భాగము 23 లక్షలు జేరుజేయుట వలన గలిగినది.

ఇతరాదాయములు

1924-25 లో నీసంవత్సరమున గమనింపదగిన దొక్కటి యే, అదేజన, పెద్దమొత్తములమీద మారకపు హెచ్చుతగ్గులు సంబంధములేకుండ, వడ్డీపట్టుక్రింద 51 లక్షలు లాభ ముండునని యెంచబడుచున్నది.

ఖర్చు

మారకము

1924-25 సం॥ ములో మొదటజేసిన అంచనాలకు రిజై జు జేసిన అంచనాకును ముఖ్యమైన భేదము మారకముక్రింద గానించును. ఈసంవత్సరము సగటున మారకము 16 కోట్ల పెన్సు లందునను ఈపాపై బడ్జెటు అంచనాలు జేయబడెనని యీసభ వారు భావక ముంచుకొనవచ్చును. నన్ను ఏమో తొందరపడి నటుల అందరును నిందించిరి. కాని ఫలితముల జూచినయెడల నేను తగినంత కాగ్ర త లేనటుల చెలియగలదు. కారణము యీ సంవత్సరము మారకము 17 కోట్ల పెన్సులు గానించుచున్నది. రెయిల్వే ఖర్చులను దీసి యటుంచిన యెడల వ్యయము మొత్తము 2 కోట్లు 15 లక్షలు తగ్గెను. ఇందు 70 లక్షలు మిలిటరీ సర్వీసు క్రిందను, 5 లక్షలు పోస్టు టెలిగ్రాఫ్ క్రిందను తగ్గెను.

మిలిటరీ సర్వీసు

పైనికవ్యయము 60 కోట్లు 25 లక్షలు అగునని అం

చనా జేయబడినది. కడచిన సంవత్సరపు బడ్జెటు లెక్కలను ఆధారముగైకొని ఈఅంచనా జేయబడెను. 1923-24 సంవత్స రమున పైనికఖాళికారకు ఎంత మొంతము వ్యయమయ్యెనో తెలుపు లెక్క వివరములను సంపూర్ణముగ పరిశీలించితిమి. యుద్ధము ముగిసినపిమ్మట, ఈఖాళి ఖర్చు సాధారణ సౌమ్యసం ఖ్యతవచ్చుటకు ఇదియే మొదటి సంవత్సరము. 1923-24 సం వత్సరపు ఖర్చుల ననుసరించి 1924-25 సంవత్సరపు రిజైజుడు ఎప్పి మేటులు తయారుచేయబడెను, వీటినిబట్టి 4 కోట్లు ఖర్చు తగ్గునని తెలియుచున్నది అనగా 50 కోట్లు 36 లక్షలుమొత్తమే వ్యయమగును.

మంజూరి చేయబడిన ఉద్యోగుల సంఖ్య తగ్గించి ఖర్చు లలో ఎన్నిటిని తగ్గించుటవల్ల 170 లక్షలు మిగిలినవి. ఎక్కు చేంజి లెక్కలవల్ల 70 లక్షలు మిగిలెను. మిగిలిన సరకులను అమ్ము టవల్ల అంచనా జేయబడిన మొత్తముకన్న 45 లక్షలు ఎక్కువ ఆదాయ మేర్పడెను. ఉద్యోగుల కియ్యవలసిన ఉచితభృత్య ములకై ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తమున 58 లక్షలు మిగులగలదు.

మిలిటరీ వర్క్సునందు 15 లక్షలు మిగులును. ఇతరవ్య యములందు 50 లక్షలు తగ్గుగలదు. ఈ విధమున దాదాపు 4 కోట్లు అంచనా మొత్తముకన్న వ్యయమయ్యెనది. ఆదాయమున యుద్ధపు ఖర్చుల లెక్కలను పరిష్కరించుటయందు అంచనా మొత్తముకన్న 42 లక్షలు అధికమువచ్చెను. గుఱ్ఱములకు కావలసిన ఆహారముల వెలు అధికముగలచే ఖర్చులలో ఇందులకు 15 ల ట్లు అధికమయ్యెను. పైనికోద్యోగుల జీతములు బత్తెములు హెచ్చించుటకు 29 లక్షలు కావలెను. ఈఖాళుకు సంబంధించిన ఇతర వివరములను 1925-26 సంవత్సరపు పైనిక వ్యయముల సంవత్సరమున మరల వివరించెను.

సివిలుఖర్చులు

నల్లమందు ఉత్పత్తిచేయవారికి 28 లక్షల రూపములు అధికముగ ఇవ్వవలసివచ్చెనని ఇదివరకే తెలిపియుంటిని. సివిలు ఖర్చులనన్నిటిని మొత్తముగచేర్చి ఆందు ఎక్కుచేంజివల్ల వచ్చిన ఆదాను దీనిపై చిన అంచనామొత్తముకన్న 29 లక్షలు ఖర్చు అధికమయ్యెనని లెక్కలవల్ల తెలుచున్నది. ఉక్కు సంతకణ చట్టము ననుసరించి 87 లక్షలు ధనసహాయ మియ్యవలసివచ్చెను. ఈకాసనసభవారు ఆమోదించిన ధనసహాయము లాసగుటకు ఇంకను 25 లక్షలు కావలెను. లీకమీషనువారినువల ననుస రించి కేంద్రప్రభుత్వమునందలి ఉద్యోగస్థుల జీతములను బత్తె ములను హెచ్చించుటకు దాదాపు 25 లక్షలు కావలెను. ఈ మొత్తమున 5 లక్షలు రెయిల్వేబడ్జెటునందు చేర్చబడెను. రెం దులక్షలు ఇదివరకే పోస్టు టెలిగ్రాఫ్ ఖాళి ఖర్చులందు చేర్చ బడియున్నది. అదనముగ ఇన్ని ఖర్చులను భరింపవలసివచ్చినను అంచనాజేయబడిన మొత్తముకన్న వ్యయము 29 లక్షలు మా త్రమే పెరుగుట మిగుల సంత్సృష్టికరమగువిషయము.

ఆదాయ వ్యయములందు బడ్జెటుఅంచనాలకు నిజ మగులెక్కలకు ఉన్న భేదము ఈదిగువ వివరింపబడినది. (నిజ ముగ వచ్చిన ఆదాయములేక వ్యయము బడ్జెటు అంచనాలకున్న అధికమైన + గర్త జేయబడినది తక్కువైన - గర్త జేయ బడినది.)

లక్షలరూపములు

రెయిల్వేలు (ఎక్కుచేంజితోసహా) + 106
మిలిటరీ సర్వీసులు (ఎక్కుచేంజితోసహా) + 392
పోస్టు టెలిగ్రాఫ్ ఖాళి (ఎక్కుచేంజితోసహా) — 27
సివిలు ఆదాయము (ఎక్కుచేంజికాక) — 172
సివిలు ఖర్చులు (ఎక్కుచేంజికాక) — 57
సివిలువ్యవహారములు ఎక్కుచేంజిక్ల X 140

+ 628 — 256

నిలువ + 382

బడ్జెటులెక్కల ననుసరించి ఏర్పడిననిలువ మొ॥ + 18

మొ॥ + 400

సివిలు రెవిన్యూ వివరములు

| | |
|----------------------|-------------|
| సుంకములు | — 25 |
| ఆదాయపుపన్నులు | — 174 |
| ఉప్పు | — 181 |
| సల్లమందు | — 65 |
| నడ్డి | + 51 |
| ఇతరవసూళ్లు | + 169 |
| ఇతర రెవిన్యూఖాళువల్ల | + 8 |
| | + 228 — 395 |

మొత్తములోటు — 172

సంవత్సరము

సంవత్సరము 1925-26 28
ఇతరములు 29

మొత్తము 57

ఈ కార్యక్రమమును బట్టి చూచిన బట్టెలును చూచినవి 18 లక్షల నిలువలకును నిజముగ 4 కోట్ల నిలువ ఏర్పడినది. సైనిక వ్యయములు తగ్గుటవల్లను, ఎక్కువైనవి ను, రైల్వేవారు ఇచ్చుమొత్తము అధికముగటవల్లను ఇట్టి పర్యవసాన మేర్పడినది. కొన్ని కారణములందు ఖర్చు అధికమైనది చింతించుట అనవసరము. ఖర్చులు తగ్గుటకు ఆర్థిక కార్యవారు ప్రతివిషయమునందును జాగ్రత్తతో పనిచేయుచుండుట ముఖ్యకారణ మని చెప్పవచ్చును.

దేశీయ ఋణములు

కడచిన సంవత్సరము మన ఋణములను గురించియు వాటిని తగ్గించుటను గురించియు సేనా బాండ్లు ఉపన్యాసమునందు చూపింపబడినది. మరల ఈ విషయమై ఫిబ్రవరి 17 వ తేదీన ఈ సభయందు సంప్రదర్శముచేర్చి జరిగెను. కావున సేదించిన ఈ విషయమై అధికముగ చెప్పట అనవసరము. కాని ముఖ్యముగ లెక్కలను మాత్రము తెలిపెదను.

1924 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు 97 కోట్లు 56 లక్షలు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి అప్పు పడియుండిరి. 1925 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు 106 కోట్లు 95 లక్షలు అప్పు పడియుండును. 1920 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు ప్రతిఫలమొసగు అప్పుమొత్తము 678 కోట్లు 59 లక్షలు ఉండెను. 1925 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు 725 కోట్లు 15 లక్షలు అప్పునుండును. ప్రతిఫల మొసగని అప్పుమొత్తము 1924 సంవత్సరము ఆఖరుకు 295 కోట్లు 24 లక్షలు 1925 సంవత్సరము ఆఖరుకు 288 కోట్లు 56 లక్షలు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములయ్యలను అప్పు ప్రతిఫలమొసగు అప్పుగ పరిగణింపవచ్చును ఈ మొత్తముకాక ఈ సంవత్సరము ప్రతిఫలమొసగు అప్పు 42 కోట్లు 17 లక్షలు అధికమైనది. రైల్వే ఆర్థికవృద్ధి కై గావించబడిన మూలవ్యయమును ఈ మొత్తమునందు అధిక భాగమువ్యయ మయ్యెను. కాంట్రాక్టు ముగియుటచే ఈ మొత్తమున రైల్వే కంపెనీవారి డిబెంఛరులపై మొత్తము ఇండియా ప్రభుత్వమువారు 18½ మిలియను పానులకు కొనిరి. ఈ మొత్తము కూడ ప్రతిఫలమొసగు అప్పుమొత్తమునందు చేరియున్నది. రైల్వే డిబెంఛరులపై ఏర్పడిన అప్పులకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి బాధ్యతగాని భారతదేశమునకు బాధ్యతలేదు. ఈ అప్పుపైనే రైల్వే ఆదాయమునుండి ఇంతవరకు రైల్వే కంపెనీవారిచేయుండిరి. ఇకను రైల్వే ఆదాయమునుండియే వడ్డీని రైల్వే కంపెనీవారికి బదులుగ ప్రభుత్వమువారు తీర్చుచుండెదరు. ప్రతిఫల మొసగని అప్పుమొత్తము 1924-25 సంవత్సరమున 6 కోట్లు 68 లక్షలు తగ్గెను. 7 వడ్డీ ఇండియా ప్రభుత్వమువారిపై మొత్తము 3 వడ్డీ స్టాకుగ మార్చుటవల్ల ప్రభుత్వమువారు చెల్లించవలసిన వడ్డీ చాలవరకు తగ్గెను.

ఈ దేశమునందు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఋణములైన అప్పు 1924 మార్చి ఆఖరుకు 385 కోట్లు 48 లక్షలు. 1925 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు 394 కోట్లు 98 లక్షలు. ఇతర దేశముల వారికి వ్యవసయిన అప్పు 1924 మార్చి ఆఖరుకు 485 కోట్లు 84 లక్షలు. 1925 సంవత్సరము ఆఖరుకు 511 కోట్లు 78 లక్షలు. (ఈ మొత్తము పానుకు 15 రూపముల చొప్పున వేయబడినది. కాని ప్రస్తుతపు మారకపురేటు 18 పెన్సీల ననుసరించి చూచిన మన అప్పు 454 కోట్లు 92 లక్షలు మాత్రమే) విదేశీయుల కియ్యవలసిన అప్పు నందు రైల్వే డిబెంఛరులు కొనుటపై ఏర్పడిన అప్పు చేర్చబడినది. కావున ఈ మొత్తమును నిజముగ అప్పుగ పరిగణింప గూడదు.

అప్పులను తగ్గించుట

అప్పులను తగ్గించుటకై కడచిన సంవత్సరము సేనా చించిన విధానమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అమలునందుంచుచున్నారు. 1924 సంవత్సరము డిసెంబరు 9 వ తేదీన ప్రకటింపబడిన ప్రభుత్వపు ట్టుత్రువునందు ప్రభుత్వమువారి విధానము సంప్రదర్శముగ వివరింపబడినది. 5 సంవత్సరములవరకు ప్రతిసంవత్సరము 4 కోట్ల రూపములు ప్రత్యేకించి అప్పులను తగ్గించుటకును, అప్పు పుచ్చుకొనకుండుటకును ఈ మొత్తము వినియోగింపవలయుననుట ఒక ఏర్పాటు. 1925 సంవత్సరము

మార్చి నెలకు చేసిన అప్పులలో 180 వ భాగమునుకూడ సామాన్య ఆదాయమునుండి ప్రత్యేకించుట మరియొక ఏర్పాటు. ఈ పద్ధతి ననుసరించి 1925-26 సంవత్సరమున 4 కోట్లు 78 లక్షలు ప్రత్యేకింపవలసియున్నది. రైల్వే డిబెంఛరులకు కొనుటవల్ల మనము ప్రత్యేకింపవలసిన అప్పుమొత్తము ఇంత అధికమైనదను విషయమును సభ్యులు గమనింపవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మొత్తముమీద ఇంతవరకు వాదాపు 1000 కోట్ల రూపములు అప్పు ఇవ్వవలసి యుండగా 4 కోట్లు 78 లక్షలు ఇందులకై ప్రత్యేకించుట ఒక గొప్పవిషయము కాదు.

1925-26 సంవత్సరమున 4 కోట్లు 52 లక్షలు ప్రత్యేకించు యుంటిమి. 1924-25 సంవత్సరమునందును 1925-26 సంవత్సరమునందును ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనమునందున్న రైల్వే కార్యకర్తల వ్యయము ననుసరించి దిగుమతి చేయబడిన సరకులపై విధింపబడిన సుంకములకు మూల ఆదాయములకు చేర్చవలసి యున్నది.

ఈ విషయమై ఇటీవల సంప్రదర్శముచేర్చి జరిగియుండుటచే అప్పులను తగ్గించుటకు అప్పు పుచ్చుకొను అవసరమును లేకుండచేయుటకు కొంతమొత్తమును ప్రత్యేకించువద్దయొక్క బొత్తపు మొత్తమును గురించి మరల చెప్పట అనవసరము.

మన ప్రభుత్వపు ఋణము అధికముగ నున్నది. దేశాభివృద్ధికి ఇంకను అప్పుచేయవలసివచ్చును. ఇట్టి పరిస్థితులలో కొంతమొత్తము నైనను ప్రతిసంవత్సరము ప్రత్యేకించుట ఎంతయో లాభకరముగ నుండగలదు.

ఇట్లు ప్రత్యేకించు మొత్తమును తగ్గించిన రాజోత్సవం త్వరమున మనము అధికముగ వడ్డీ ఇవ్వవలసి యుండునను విషయమును గుర్తుగవలెను. ఇంక 10 సంవత్సరములలో చెల్లించవలసిన ఋణపత్రము లెన్నియో యున్నవి. ఆ మొత్తములను చెల్లించుటకు మరల అప్పుచేయవలెను. మూలవ్యయమునకు అధికముగ ధనమును అప్పు లేవలసియున్నది. ఈ దేశమునందును ఇతరదేశములందును ఆర్థిక విషయములందు మన ప్రతిష్ఠాను మనము కాపాడుకొనవలెను. అప్పుడే వారితో అప్పులను చెల్లించుటకును, మూల వ్యయమునకు మనకు అప్పుదొరకగలదు. ప్రతిసంవత్సరము కొంత మొత్తమును ప్రత్యేకించుటవల్ల రెండు విధముల లాభముకలుగును. మనము అప్పు పుచ్చుకొనవలసిన మొత్తము తగ్గుగలదు. అప్పు ఇచ్చువారు మనలను నమ్మి అప్పుకు ఇచ్చుటకు సంసిద్ధులైయుండెదరు. అప్పుడు అప్పుచేయవలసిన మొత్తము తక్కువ వడ్డీకే దొరకగలదు. ఇంతేకాక ఈ ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తము ఏదైనను అగాంతరముగ ఖర్చులపై పనులను వచ్చినప్పుడెంతయో లాభకరమగుండును. ఇట్లు చేయుటవల్ల మనకు అప్పిచ్చికవారికి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక పరిస్థితుల విషయమై విశ్వాసము అధికమైనదని నాకు స్పష్టముగ తెలియును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఋణపత్రములను కొనుట మిగుల లాభకరమున విశ్వాసము వ్యాపింపగలదు.

1914, 1924, 1925 సంవత్సరములు మార్చి 31 వ తేదీకి భారతదేశమున నున్న అప్పు వివరములు

(లక్షల రూపములు)

| ఈ దేశమునందు అప్పులు | 1914 మార్చి 31 | 1924 మార్చి 31 | 1925 మార్చి 31 |
|--|----------------|----------------|----------------|
| అప్పులు | 14569 | 35881 | 37018 |
| వేతనలవనమును ప్రైజరివిల్లులు | | 212 | |
| పేపరు కరెన్సీ రిజర్వుచేరిన ప్రైజరివిల్లులు | | 4965 | 4965 |
| పోస్టాఫీసు నేవింగుబాండ్ | 2317 | 2479 | 2592 |
| కాన్సర్టిఫికేటులు | | 842 | 1802 |
| ప్రావిడెంట్ ఫండులు | 1098 | 8920 | 4818 |
| అప్పుల మొత్తము | 14569 | 41053 | 41923 |
| అచ్చుకొనవలసి ఇతర మొత్తములు | 8410 | 7241 | 8210 |
| భారతదేశమునం దియ్యవలసిన అప్పు మొత్తము | 17979 | 48299 | 50193 |

ఇంగ్లండులో అప్పులు

(పానుకు 15 రూపముల చొప్పున లెక్క చేయబడినది)

| అప్పులు | 26560 | 36680 | 39563 |
|-------------------------------|-------|-------|--------|
| యాంధ్ర విరాళము | | 2890 | 2820 |
| రైల్వేకొరకు చేయబడిన అప్పులనివ | 10590 | 9014 | 8825 |
| ఇంగ్లండులో అప్పుమొత్తము | 37150 | 48584 | 51178 |
| మొత్తము అప్పు | 55129 | 96883 | 101871 |

బడ్జెటుంచనా 1925-26

మార్కము

వచ్చే సంవత్సరపు బడ్జెటును నిశ్చయించుట కిప్పుడు సమయ మువచ్చినది. మొట్టమొదట మార్కమును గురించి చెప్పెదను. 1924 ర్ లో మార్కపు రేటు సగటున 17½ పెన్సీలుగా నున్నది. దాదాపు ½ సంవత్సరమువరకు మార్కపు రేటు హెచ్చుతగ్గులు లేకుండ 8 పెన్సీల దగ్గర నిలిచియున్నది. ఒక సంవత్సరము క్రింద యొక్క యిప్పుడును అదేవిధముగా మార్కపు రేటు యిట్టివిధమున ఉండునని ముందు సంగతి చెప్పటం గాని తప్పక యంతకుమించునని వాదనము చేయుటగాని వాయుద్వేగముకాదు. తుదకు మేవో మనస్ఫూర్ణములలో లేని కారణములవలన మార్కమునుండు యెల్లూతారుమార్చినను బడ్జెటు విషయమున మనము యేదో ముక్తాంతము నిర్ణయించుకొనవలసియున్నది. తైల్యబడ్జెటు సంబంధమున జరిగిన చర్చలనుబట్టి 1925-26 బడ్జెటు విషయమున నేను 18 పెన్సీలను ఏర్పరచియున్నానని సభవారికి తెలుసును. ఈ సమావేశములో యిదివరకే మార్కము విషయమున జరిగిన చర్చలనుబట్టి నా బడ్జెటు యంతస్థానములో గూడ కొంత భాగము అవిషయమై యుపయోగించుట నాకిష్టము లేదు. అదియు నుండుగాక రూపాయ మార్కము తప్పక యంతయుండవలెననిగాని యంతయుండకాదనిగాని వాదించుటకుగాని వాదించుచున్నానని అనిపించుకొనుటకు గాని నాకిష్టము లేదు.

కాని రూపాయ మార్కము రేటు 1 షిల్లింగు 4 పెన్సీల బంగారముగా నుండవలెనని నియమించుచున్నటువంటి సర్పురయ్య త్రమదాసు థామసదాసుగారి విల్లుపైని చర్చసంబంధమున నేను చెప్పదలంచిన యంత మొక్కటిగలదు. అది యిటు యీ సమావేశము సమాప్తమయ్యెలోగా చర్చకు రాజాలవు. కాన యాదినముననున్నవిషయమై నేను కొంత చెప్పవలసివచ్చినది. ఏల చెప్పవలసివచ్చినదనగా, మార్కము హెచ్చుగా నుండుట విదేశీయులనుండి సరకులను దిగుమతి చేసికొను వానికి లాభకారియనియు, మార్కము తగ్గియుండుట సరకులను యుత్పత్తి చేయువానికి ఎగుమతి చేయువానికి లాభకారియనియు పారభాటు అభిప్రాయములు యింకను హిందూదేశములో కొన్ని చోట్ల కలవని నాకు తెలియవచ్చినది. ఇటువంటి సమయములో అలాటి అభిప్రాయములను ప్రభుత్వమునకునుండి ఖండయోగ్యమునచో అయిభిప్రాయములు ఖండింపదగినవి కావని ప్రజలు తలచుదురు. ఇది నిశ్చయము కాదని నాకును మొన్న మొన్ననే తెలిసినది.

ఈ పారభాటు అభిప్రాయము ప్రపంచములో అన్నిచోట్ల వదిలిపోయినను హిందూదేశమున మాత్రము ఊగులాడుచున్నది. ఇందులకు కారణము కొంతవరకు దేనినో అన్వాయముగా తలండుట మరయొక ముఖ్య కారణము కలదు. సహేతుకమైన అభిప్రాయమైనయెడల దాని విషయమై వాదించవచ్చును. ఈ విషయమున అట్లుకనబడుట లేదు. హిందూదేశములో కొన్నిచోట్ల యాకాష్టమైనవిషయమును గూర్చి జలమైన అపసర్వముగలదు. అందుచేతనే యిట్టి అభిప్రాయమును తొలగించుట బహుకష్టము. కరెన్సీ విషయమునను మార్కము విషయమునకు యిండియా దొరతనమువారి విధానము యిండియా యోగ్యములను విచారించుట లేదనియు, అదిగాక భారతదేశవ్యాపార వాణిజ్యములను తైలరాకుండవలెయుండే అవిధానముయొక్క ఉద్దేశ్యమనియు అభిప్రాయములు కలవు. ఇట్టి దురభిప్రాయములను ఎట్లు తొలగింపవలయునో గాను ఆతురతగా నున్నది. కరెన్సీ మార్కము విషయమున అనుసరింపబడుచున్న విధానములో నాకుగాని యిండియా దొరతనము వారికిగాని హిందూదేశముయొక్క యోగ్యములు తప్ప మరయొకటి లేదని యీ సభలో నున్న ప్రతివారికిని తెలియును. మా విధానముతో కొందరింగీకరింపకపోవచ్చునుగాని మాయుద్వేగములను మాత్రమే వ్యయము శంకింపజాలరు. ప్రపంచవ్యాప్త ప్రస్తుత పరిస్థితులలో తప్పదు. అప్పుడు చిక్కులు తెచ్చిపెట్టినను లాభములను తగ్గించినను యిండియా దొరతనమువారు హిందూదేశ వాణిజ్యమునకు బుద్ధివూర్తికముగ నష్టముకలగజేయుచున్నారను అపసర్వము బయటపడదును. ఇటువంటి అపమానములు బయటపడకుటవలన యిండియా ప్రజలకును దొరతనమువారికిని సహకారము కుదరక నిజముగా హిందూదేశమునకు లాభకారియగు విధానమునే ఆచరణలోనికి తెచ్చుటకు ఆంధ్రము లేరవును.

ఒక పాలునిజమని నేను చెప్పిన విషయ మేమనగా మార్కము త్వరత్వరగా హెచ్చుచున్నప్పుడు తాత్కాలికముగ ఎగుమతులు తగ్గుటకును దిగుమతులు ఎక్కువగుటకును కారణములే

ర్పదవచ్చును. కాని, పోయిన 12 నెలలలో సంభవించినట్లు హిందూదేశమునకు బయట ప్రపంచమున ధరలు పెరుగుచు యిండియా వస్తువులను ప్రపంచముకొరకును వృద్ధు రూపాయ మార్కము పెరిగిన దానివల మేమనగా ప్రపంచము ధరలలో పాటు రూపాయ ధరలను పెరుగకుండ జేయుటయే యున్నది. క్రిందటిసంవత్సరము హిందూదేశమునకు దిగుమతి కావడిన వస్తువుల ధరలు నవరకులలో హెచ్చుగా నుండి రూపాయలలో మాత్రము ఒకటి విధమున నుండెను. అవిధముగానే యిండియా నుండి ఎగుమతి చేయబడిన వస్తువుల ధరలు గూడ రూపాయలలో మామూలుగానే యుండెను. ఇండియా నుండి ఎగుమతి కావడు ప్రతివస్తువునకును ధరలు నవరకులలో చెల్లింపవలెననిగావున నవరకునే తగినకరెన్సీగా తీసికొందును. ఎగుమతి చేయువానికి నవరకులెక్కువగా వచ్చినను వాటిని రూపాయలలో మార్చినప్పుడు దాదాపు అట్లే యుండెను.

ఇండియా నుండి 1923 ఆగష్టులోను 1924 ఆక్టోబరులోను ఎగుమతి కావడిన సరకుల ధర తీసుకొనివచ్చుచున్నామి.

| | ఆగష్టు 1923 | ఆక్టోబరు 1924 |
|---------------------|----------------|------------------|
| దియ్యము | 18/6 | 18 |
| గోధుమలు | 40 | 68/6 |
| అవికెగింజలు | పా 18.10-0 | పా 25.0-0 |
| వేరుశనగ | 20.10-0 | 28.10-0 |
| కొబ్బరిచిప్పలు | 87.5-0 | 28-0.2 |
| ప్రతి విత్తులనాన | 84.0-0 | 44.0-0 |
| వేరుశనగ తెలికెపిండి | 11.10-0 | 18-10.0 |
| గోగువారి | 22-5.0 | 42-10.0 |
| ప్రత్తి | 11.12 పె | 12.80 పె |
| పూలు | 12.14 | 19.26 |
| జనపవార | పా 20.36 | పా 82-54 |
| బాగుచేసిన తోళ్లు | 1.9 పె | 2.1 పె |
| ముడితోళ్లు | 5.9 పె | 6-10 పె |
| మాంగనీజు | 1.9 పె | 1.10 పె |
| టీ | 1.84 | 2 |
| కాఫీ | 126 | 190 |
| పెల్లకు | 260 | 880 |

1924 ఆక్టోబరు నెల లెక్కలెందుకు చూపిననగా అప్పుడే యిండియా దొరతనము వారు పెరుగుచున్న మార్కమును అపిచేయుటకై నవరకులనుకొని తోక్యముకలిగించుకొనిరి. ఇండియా దొరతనము వారికి మార్కమును హెచ్చుజేయవలెననే తలంపు లేదనట కి నిదర్శనమే చాలును. కాని ఒక్కటి తోక్య అన్ని వస్తువుల యొక్క ధరలు, నవరకులలో, ఆక్టోబరులో వలె యిప్పుడు అంత ఎక్కువగాను అంతకన్నను యెక్కువగాను ఉన్నవని చెప్పవచ్చును. ఈ యంకెలవలన మనకేమి లేలయన్నదనగా అప్పుడు మార్కము దాదాపుగా నూటికి 12½ చొప్పున పెరిగినప్పుడు అప్పుడు ఎగుమతి చేయువానికి వచ్చురూపాయ ధరలలో కనబడుట లేదు. కాని యిండియా నుండి దిగుమతి చేసికొన్నవాడు నవరకులలో చెల్లింపవలసివచ్చినప్పుడు కనబడెను. కాబట్టి ఆకాలమున రూపాయ ధరల పెరిగినప్పుడు యిండియా ఎగుమతులు తగ్గునూ లేదు. ఇండియాలోనికి దిగుమతులు హెచ్చునూ లేదు. నిజముగా యిటువంటి మార్పు జరిగిన యెడల రూపాయయొక్క విలువ తిరిగి పడిపోయెడిదే.

కాబట్టి ఎగుమతికై తయారుచేయువానికి మార్కము హెచ్చుకముండుకంటే రూపాయలలో తక్కువ విలువ వచ్చుటలేదని యిప్పుడు స్పష్టమైనది. కాని మార్కము హెచ్చుకపోయిన యెడల వానికి ఎక్కువ రూపాయ ధరలు వచ్చెడివిగదా అని అనవచ్చును. మరియొక విధముగా విచారించెను. ఎగుమతులను దిగుమతులయొక్క చెల్లింపవచ్చునటు నిశ్చయమే. దీనికొక్కటే మినహాయింపుగలదు. అనగా దిగుమతులు నెక్కువైతే తనప్పుడు హిందూదేశమువలె విదేశీయులయొక్క కరెన్సీలకు ఎగుమతుల క్రింద యీ విధమైన దిగుమతులను ఒప్పుకొనుట చాలా లాభము. కాని ఒక రూపాయల మొత్తము వచ్చి అందుమాలమున ఎక్కువ నవరకులు వచ్చి అవిధముగా యిండియా యొక్క నవరకుల అప్పుతీరుటకూడ హిందూదేశమునకు నష్టముకాదు. ఈ మినహాయింపు విషయమై నేను విశేషము చెప్పవచ్చుననియు.

హిందూదేశము ఎగుమతికై తయారుచేయుచున్నంతకు ట్టుకు, ఏదేమనగానే యెగుమతి చేయునో ఆదేశమునుండి కాబోయినను వివిధముగ నైన యెగుమతుల క్రింద దిగుమతులను ఒప్పుకొనుటయే హిందూదేశమునకు మేలు. ఇందుమాలమున, మార్కము హెచ్చి ఎగుమతి చేయుచున్న వస్తువులయొక్క రూపాయ

ధరలను పెరుగజేసే, యిండియా ఎగుమతుల క్రింద దిగుమతి చేసికొన్న వస్తువుల క్రింద కూడ తక్కువ రూపాయలనే యీ యుపసాహించును. అనగా యీ విధముగా తప్ప యుత్పత్తిదారుని యొక్క రూపాయలు మరియొక విధముగా ఎక్కువగావు.

మొన్న మార్కము హెచ్చినందువలన దిగుమతులు తక్కువ కావడమే దేనినో దానికి ఉదాహరణమిచ్చెదను. మొన్న మార్కము తారుమార్చినప్పుడు ఒక్కవస్తువు హిందూదేశమున తక్కువగా దిగుమతి చేయబడెను. అది బంగారము. రూపాయలలోను నవరకులలోనుకూడ బంగారము విలువ బాగుగా తగ్గిపోయి బంగారము విగులచాకగా కనిపించెను. కాబట్టి హిందూదేశమునుండి ఒకడు ప్రత్తినిగాని గోధుమలుగాని ఎగుమతి చేస్తే వానికి మనపటికంటే ఎక్కువ బంగారము వచ్చెను. బంగారు రూపమున హిందూదేశమునకు తనయొగతులకు విచ్చించిన విలువ వచ్చుచుండెను. తనయొగతుల క్రింద హిందూదేశము బంగారమునే తీసికొనవలెనని నేను చెప్పెను. కాని యుత్పత్తిదారుని కి తనవస్తువులను విచ్చించిన బంగారము వచ్చుచున్నప్పుడు యుత్పత్తిదారునికి సాలుకు 40 కోట్లనకును వచ్చుచున్నదని యెట్లు చెప్పవచ్చును?

ఉత్పత్తిదారుడు ఎగుమతి చేయుట వస్తువుల సుత్పత్తి చేయుట లేదనియు, నిజముగా ఎగుమతిదారునికి ఎక్కువ రూపాయలు వచ్చిన మంచిస్థితిగలవాడు కావచ్చుననియు నా ప్రతికూలు చెప్పవచ్చును. మార్కము తగ్గి దిగుమతి చేయబడిన వస్తువుల ధరలు పెరిగితే బహుశా పోయి కొనుక్కొందురని చెప్పవచ్చును. ఇండియాను యెగుమతిదారులలో చాలమంది బంగారమునే దిగుమతి చేసికొనుటకు ఒప్పుకుందురు. కాని బయట ధరల ననుసరించి లోపలి ధరలు మారకుండ నుండజాలవని నేను చెప్పెదను. ప్రస్తుతము గోధుమల ధరను చూడుడు. మార్పుయొక్క ఫలితము వెంటనే కనబడకపోయినను వస్తువులు దిగుమతి చేయబడినవైనను కాకపోయినను తుదకు బహుశా వస్తువుల ధరలన్నియు ఒక్కటే విధముగా యేర్పడును. ఉత్పత్తిదారునికి ఎక్కువ రూపాయలు వచ్చినట్లయిన వ్యయదారుడు (ఇచ్చట తప్పక భారతీయుడగు చున్నాడు.) వస్తువుల యిండియాలో తయారైనవైనను కాకపోయినను తానుకొన్నటువంటి వస్తువులను ఎక్కువ రూపాయలను చెల్లించినవాడగు చున్నాడు. కాబట్టి ఉత్పత్తిదారునికి ఏమాత్రము లాభము వచ్చినను వ్యయదారునికి నష్టము వచ్చుచున్నది. ఎచ్చట నైనను వ్యయదారుడుకూడ భారతీయుడే అగుచున్నాడు. ఒక్కొక్క చోట ఉత్పత్తిదారుడే వ్యయదారుడగు చున్నాడు కాబట్టి హిందూదేశమునకు లాభ మెచ్చట నున్నది? అదియునుండుగాక చాలవరకు హిందూదేశములో ఉత్పత్తిదారుడే వ్యయదారుడగుచున్నాడు. అట్టిచో ఆనస్తువుల ధర యెట్లున్న వానికే?

మార్కమును హెచ్చుజేయుట పన్నులను హెచ్చించుచున్నా?

మార్కమును హెచ్చుజేయుట యనగా పన్నులను హెచ్చుజేయుట కొక మార్గమని చెప్పబడినది. ఈ సభ వారందరికి తెలిసినట్లు ప్రతిసంవత్సరమున పన్నులను హెచ్చుజేయు విషయము ప్రభుత్వమువారు ఖర్చుపెట్టుమొత్తము మీద పూర్తిగా నాధారపడియున్నది. శీఘ్ర ప్రభుత్వమువారు కొన్ని సంవత్సరములనుండి 1924-25 సంవత్సరము బడ్జెటువరకు ప్రతిసంవత్సరమున పన్నులను హెచ్చింపవలసివచ్చినది. 1924-25 లో ఉప్పుపన్నునుగాని రాష్ట్రీయక పన్నులనుగాని తగ్గింపవచ్చునని లావును బడ్జెటును నిశ్చయించియుంటిమి. మాకు ట్లు తగ్గించుట కేవలమైనది. బయట చెల్లింపవలసిన వాని క్రింద యిండియాలో పన్ను చెల్లించువా డేయవలసిన రూపాయల మొత్తము తక్కువగుటయు (మార్కము హెచ్చుటయే యందుకు కారణము) ప్రభుత్వమువారు రవలించుచున్న మార్క విధానమువలన యిండియాలో ధరలు పెరుగక ప్రభుత్వమువారు రూపాయలలో చేయవలసిన ఖర్చును పెరుగజేయుటయే యందుకు కారణములే యున్నవి. తుదకు సభ వారిలో తమవేగా రాష్ట్రీయక పన్నులను తగ్గించుటకును, ఉప్పుపన్నును తగ్గించుట కనుకూలముగాను నిశ్చయించిరి. కొందరు కోరినట్లు యిప్పుడు సభలో ఆకస్మాత్తుగా మార్కమును 1 షిల్లి 4 పెన్సీలకు నిర్ధారించేయెడల ప్రస్తుతపు రేటు ప్రకారము కాంట్రాక్టులు వ్రాసికొన్న వారి కంతయో నష్టము జేసినవార మగుదుము. అదియుండుగాక యిప్పుడున్న పన్నులనుగాని రాష్ట్రీయక పన్నులనుగాని యీ సందర్భరము తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారి కవకాశముండదు. మరియొక ముఖ్యమైన చిక్కుదేవునగా ఉప్పుపన్నును ఎక్కువ చేయవలసినగాని లేక మరియొక ప్రాధున్నను చేయవలసినగాని వచ్చు

ను. ఈ పుష్కలమును ఒక సంవత్సరము క్రింద తగ్గించుటకు హెచ్చు మారక మే కొంతవరకు కారణమైయున్నది. నేడో రోజు యి పుడు చెప్పలేకపోయినను రాష్ట్రీయకృషిమలను తగ్గించుటలో కూడ అదియే మనకు సహాయము చేయవచ్చును. మారకమును 1 పి-4 పెన్సిలను తగ్గించుమని అడుగువారిమనస్సులలో పన్ను చెల్లించువాని తేమవిషయ మేమైన కలదాయని సభవారిని నే నిప్పు డడుగుచున్నాను. అయ్యా, లేదని జవాబువచ్చుచున్నది. ఒకవేళ ఆ ప్రశ్నయే వారిమనస్సులలో లేకపోవచ్చును. పన్ను చెల్లించువాని తేమ మెరికి గావలెను.

మారకము తగ్గించినందువలన యెవ్వరికిని లాభములేదు

కాబట్టి యిప్పుడున్న 1 పి-6 పెన్సిలనుండి మారకపు రేటును 1 పి-4 పెన్సిలకు తగ్గించేయెడల ఉత్పత్తిదారుడుగా ని వ్యయదారుడుగాని పన్ను చెల్లించువాడుగాని యెవ్వడును బాగుపడడు. ఇట్లు ఆకస్మాత్తుగా తగ్గించినందువలన యా డ బ్లం క యు బాం బాయి లో ను మ రి యి త ర చోట్లనుగల యెవ్వరకు లాభములేనిపోవును. బాంబాయి లోని ప్ర త్తిమిట్టలన్నియు తమ వస్తువుల ధరలను హెచ్చుకేసి వ్యయదారులను. బాధించును ఇందువలన వ్యయదారునికి గాని కూలివానికిగాని యుత్పత్తిదారునికిగాని యేరిని లాభములేదు. మిట్ట యజమాని లాభముకూడ గగన కుసుమమువంటిదే. నిజమే మనగా మారకములో పెంబుపెంట్టనే మార్పులుకలిగించే యెడల సంఘములో యేదో యొక్కతెగవారికి లాభించవచ్చును. రేటును హెచ్చించుటలోగాని తగ్గించుటలోగాని అధికారులు మధ్యన ర్దులుగా జోక్యము కలిగియు కొనుటకు బలమైన న్యాయాధికార ముండవలెను. ఇప్పుడు దేశమునకు కావలసిన దేవునగా మున్నందు దేశములోని ధరలలో సిమెంట్ మేర్పడవలెను. తరువాత మారకములో సిమెంట్ మేర్పడవలెను. పిమ్మట కొంతకాలమైన మారక ముల్లే నిలిచియుంటే ఎగుమతిదారునికిగాని దిగుమతిదారు నికిగాని ఉత్పత్తిదారునికి వ్యయదారునికిగాని ఎవ్వరికిని కష్ట ముగానుండదు. అదిగాక విదేశములలో యెక్కువ చెల్లింపవలసియున్న దేశములో మారకమును బుద్ధిపూర్వకముగ తగ్గించిన యెడల పన్ను చెల్లించువా డెక్కువవచ్చుచును. అనగా యిప్పు డున్న దిగుమతులను పన్నులను విదేశములకు చెల్లింపవలసిన వాటిలో స్వల్పమొత్తమునే యిచ్చుచున్నది. అనగా ఎక్కువ కన్నులను విధించవలసినవచ్చును. లేక పన్నులను తగ్గించులేదీ మార్పులసినవచ్చును. మారకము యొక్కయు ధరలయొక్కయు ప్రపంచోద్యమములకు సంబంధించిన స్వాభావిక కారణముల వలన మారకములో రూపాయకు హెచ్చుచిలువకలిగినది. పన్ను చెల్లించువానికి స్వాభావిక కారణములవలన కలిగిన లాభమును వీల పోగొట్టవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, నూచించినట్లు స్వాభావిక కారణములను కొన్ని దినములు పనిచేయనిచ్చి యింక కొన్ని నెలలలోకలగు అనుభవమునుబట్టి యూరేటును నిర్ధారణచేయు భారము కరస్పీ కమిటీవారికే వీల విడిచివేయుకూ డదు. అప్పుడు వారివద్దకువచ్చు పెద్ద ప్రశ్నలలోపాటు సంఘ ములో యేదో యొక్కతెగకు గాక హిందూదేశ మంతటికిని లాభకరమగు నటుల ఆకమిటీవారే లేటును. నిర్ధారణచేయగలుగుదురు.

ఖర్చు: మిలటరీ సర్వీసులు

1925-26 సంవత్సరమునకు ఖర్చు విషయమై ప్రారంభించి అందులో ప్రధానమగు మిలటరీ ఖర్చునుగూర్చి ముందుచెప్పెదను. మన బడ్జెటులో మొత్తము మిలటరీఖర్చు క్రింద 60.26 కోట్లను నికరముఖర్చు క్రింద 56.25 కోట్లను ఏర్పరచుచున్నాము. పోయిన మూడు సంవత్సరములలో నికరముగా మిలటరీ ఖర్చుక్రింద యెంతెంత యేర్పరచిరిమో, అనగా 1923-24 సం॥ అసలు ఖర్చు, 1924-25 సంవత్సరమునకు సర్దుకాటు చేయబడిన బడ్జెటు, 1925-26 సంవత్సరమునకు బడ్జెటు యీ మూడింటిని సభవారు తెలిసికొనవలసి యున్నారు.

మిలటరీసర్వీసులఖర్చులలో యెంతతక్కువైనదో నిజముగా తెలిసికొనుటకు మనమొక్కసారి 1910-21 సంవత్సరమునకు చక్కవలెను. అప్పుడు నికరమైనమిలటరీఖర్చు 87.88 కోట్లు, 1921-22 లో 69.80 కోట్లు; 1922-23 లో 65.37 కోట్లు; 1923-24 లో 56.28 కోట్లు. ఆసంవత్సరమున రీటించిమెంటు కమిషనర అనుకొన్నదానికంటే తక్కువవున్నది. ఇవిని తృప్తికముగా నిర్ధరింపబడినసంఖ్యలు. 1920-21 లో వజీరుస్సానములోను పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రములలోను ప్రత్యేకముగాకొంతసిబ్బందిని యేర్పరచవలసివచ్చుటచే ఖర్చుయొక్కవయ్యెను. 1921-22 లో కూడ అట్టివియే పరిస్థితులుండెనుగాని కొంత

తక్కుయిందెను. 12.20% మిలటరీఖర్చుక్రింద బడ్జెటులో అంచనావేయబడిన 67% కోట్లు మిలటరీఖర్చునువారిపరీక్షకృషిదియే అరవైయిందెను. పూర్తిగా మిలటరీ పరిపాలనక్రింద అన్నిఖిలసరిక్షించి ఆసంఘమువారు 1923-24 సంవత్సరమునకు నవై బడ్జెటు 57% కోట్లుండవలెననియు, మిక్కిలి అవసరకృషిమొత్తమును అవసరమైనట్లుగా హెచ్చింపవచ్చుననియె శిశుముకేసియున్నారు. యుద్ధమువలనకలిగిన అవ్వలను భీతికలవలన యింకముందు ఖర్చుతగ్గునని ఆసంఘమువారు గుంఘిస్తున్నారు. తమశిఫారసుల ననుసరించి నయెడల ముందువరకుమలలో అంచనాలను 57 కోట్లను ధరలుపడిపోవట్లుండ వకు 50 కోట్లకుగూడ తగ్గించవచ్చుననియు వారు చెప్పియున్నారు. కానివాని చెప్పినట్లుగా యాకడ పటి అభిప్రాయమునన్యాయధిపతి బిప్పుకొనలేకపోయెను.

1923-24 సంవత్సరము నిజమైనఖర్చు 56% కోట్లయ్యెనని నేను సభవారికి చెప్పియున్నాను. స్థావరములపయోగించుకొన్నందున ని మూడుకోట్లు కలుపవలసియున్నది. 1924-25 సంవత్సరము దిద్దుకాటుచేయబడినమొత్తఖర్చు 56.88 కోట్లు. ప్రియం టి ని. కాని స్టోరులను పయోగించుచున్నందుకు యిచ్చుట గూడ 10 కోట్లకువచ్చుగలదు. కాబట్టి యీసంవత్సరములో పోల్చిచూచు 1923-24 సంవత్సరమునకు నిజమైనఖర్చు 59% కోట్లు 1924-25 సంవత్సరమునకు 57.48 కోట్లు నియు మనమునానలెను. 88% 1925-26 లో గూడ 70 లక్షలవరకు స్థావరయోగించుకొనుచున్నాము. కాబట్టి యీసంవత్సరమునదిరమైన డబ్బుఖర్చు అంచనా 56.25 కోట్ల మొత్తముమిడ్చువస్తువులకలిసి 55.95 కోట్లగుచున్నవి.

1925 సంవత్సరము బడ్జెటును తయారుచేయుటలో 1923-24 సం॥మునకు సరియైన అంకెలను 1924-24 సంవత్సరమునకు భిన్నరకు దిద్దుకాటుచేయబడిన అంకెలను తీసికొనియున్నా. ఇట్లుతయారుచేయుటకు మనకు ఆధారమైన లెక్కలను మృత్యువులేని సాధారణమైన లెక్కలని మనముకొనవచ్చు. రాజప్రతినిధిచే యీప్రత్యేకోద్దేశ్యముతో నియమింపబడినవికూర్చితేపు కానియు సబుకుమిటీవారు 1925-26 సంవత్సర అంచనాలను పోయిన జూలై నుండియు విచారించుచున్నా నేను బాబడ్జెటుయొక్కవ్యాసములో కొన్ని సంవత్సరములందల నూచించినట్లు నై న్యములో అ. వ. స. ర. మ. లే. ద. ని. తీ. సి. చే. య. బ. డి. న. యు. జ్యోగ్యులగ్రాట్యాయిటీ లీయవలసియుండుటచే 1925-26 లో యొమయేర్పాటు చేయవలసియున్నది. ఇందువిషయమై కావయున్నది 171 కోట్లు దాదాపు యీసంవత్సరమునకు దిద్దుకాటు చేయబడిన అంచనాకంటే 1 కోటి యెక్కువ. అనను యీవిధముగా మనమెంతకాలమో చెల్లింపనక్కరలేదు 1926-27 సంవత్సరములో మనము చెల్లింపవలసిన మొత్తము 'నిల్చుటలు మాత్రమే మిగులును.

అ. ధారణ విషయములన్నియు తీసివేసినయెడల 1925-26 సంవత్సరమునకు నైనికఖర్చులు 55 కోట్లగుచున్నవి. అనగా దిమితి పదార్థములపై విధింపబడు సుంకపుబన్ను సంబంధము క్రిందటి సంవత్సరము ప్రవేశపెట్టబడిన 27 లక్షలగాక భిక్షుఅక్రొంట్లు కమిటీవారి శిఫారసుల ననుసరించి నివిలుఖర్చులలోనుండి నైనికఖర్చులలోనికి తీసికొనిరాబడిన స్టేషనరీ, చురుఖర్చులక్రింది 13 లక్షలుగూడ యీమొత్తములో నే యిషియున్నది. నైనికజ్యోగ్యులకు జీతములు హెచ్చించుటలోనుగూడనే అల్ల చెన్నలిచ్చుటలో యీసంవత్సరము 45 లక్షలు మిక్కిలవచ్చును. రాయల్ వైమానిక దళమునకు గృహనిర్మాణముక్రిందను, ఇప్పుడు వజీరుస్సానములో పూర్తికానున్న నిర్మాణపథ్యులక్రిందను 43 లక్షలు ప్రత్యేకముగా యేర్పాటుచేయబడినది. ఇండియాలోను యింగ్లాండులోను కొనవలసిన నైనికస్టోరులక్రింద 1.70 కోట్లు తగ్గింపబడినది 1920-21 నుండి నైనికఖర్చులలో తగ్గింపువచ్చినను 1925-26 అంచనాలలో గూడ తగ్గించినను, ప్రతి యార్థిక సభ్యునికిని భయమునకలిగించు మిలటరీపనులక్రింద అవసరమైనప్పుడు ఖర్చుయనిచ్చేయెడల 1926-27లో చాలభాగము తగ్గింపవచ్చునని నమ్మకముగా చెప్పటకు నేను సంతసింపుచున్నాను.

మిలటరీఅంచనాల విషయము వదలివేయుటకు పూర్వము వైస్రొముయొక్క స్టోరుఅక్రొంట్లును సరించి కొద్దిగాచెప్పవలసియున్నది. మిన్యాయసంఘము వారు సమావేశమైనప్పుడు మిలటరీస్టోరులలో 20% కోట్లధన ముండెను. ఈమొత్తము 1925-26 మార్చివారికి 4 కోట్లు తగ్గింపబడి 16%

కోట్లైనది. 1925-26 సంవత్సరములో బడ్జెటులో అనుకున్న ప్రకారము జరిగేయెడల మరి 70 లక్షలుతగ్గును. అనగా 1926 మార్చి 31 తేదీనాటికి 15% కోట్లగును. ఈమొత్తము ముఖ్యముగా వర్కింగు, మోబిలై జేవన్ రిజర్వులను తెలుపుచున్నది. కావలసివాటికై సోదరు నిలుకయెంతో యుండును.

సివిలు కాపావ్యయము

నల్లమందు పంట తగ్గించుటకును, నల్లమందు పంట పండించువారునుధర తగ్గింపబడే నీయవలసిన ముజరాతును 1925-26 సంవత్సరములో 57 లక్షలు గావలయునని నే నిదివరకే చెప్పితిని. రాష్ట్రములకిచ్చిన అప్పుపై వడ్డీ రాబడివలనను, రైల్వేలకు నీయబడినపెట్టుబడులపై వచ్చిన వడ్డీవలనను వడ్డీ ఖర్చును 1924-1925 వ సంవత్సరము కంటే 97 లక్షలు తక్కువయ్యెను. సివిలునర్సులకొరకు వ్యయపర్చుటకు 16 లక్షలు యేర్పాటు చేయబడెను. మరమర్తులు చేయుటకు కొంత ధనము ప్రత్యేకింపబడెను. ఇతర స్థానముందు వ్యయము చేయదలచిన ప్రత్యేకపు ఖర్చులందు తరుగుదల యీ అంశమునందు జూపుచున్నది.

మిలటరీ వ్యయముందు తగ్గింపు జూపుటయేగాక తేజరలుబడ్జెటునందు మాత్రమేగాక కేంద్రప్రభుత్వము ప్రత్యేకము పరిపాలన గావించుచున్న ప్రాంతములందలి బడ్జెటులందుగూడ విద్య, పరిశోధన, మొదలగు లాభకరములగు విషయములకొరకు వ్యయ ముక్కికము చేయుటకు మేము యేర్పాటు గావించితిమి. రీట్రైం చి మెంటు కమిటీ, వారి సలహా ప్రకారముగ రెండు సంవత్సరములందుండి పరిశోధననిధికి ధన సహాయము చేయుట నిర్ణయించబడెను. కాని మేము యీసంవత్సరముందులకు మూడు లక్షలు యివ్వదలచితిమి. పినువరు యిస్లామియా కళాశాలకును, వాయవ్యముల సరిహద్దు రాష్ట్రముం దిరక కళాశాలకును, డెహరాడూనునందలి అటవీ కళాశాలకును, కోయంబటూరునందు చెరకును పెంచుటకు వ్యవసాయ కాలకును, పూనాయందలి అగ్రికల్చరలు యిన్స్టిట్యూటునకును అధికముగ సామ్య యిచ్చుటకు యేర్పాటు చేయబడెను.

వ్యయమునందు తగ్గింపు

అధికముగ బడ్జెటు చేయకుండుటకై యీసంవత్సరముందు నూతనపద్ధతి అవలంబించబడెను. ముఖ్యమైన వ్యయ మొత్తములక్రింద మొత్తముగా తగ్గింపు చేయబడెను. సివిల్ కాపా వ్యయముందు యీ ప్రకారముగ 15 లక్షలు తగ్గించబడెను. మిలటరీయొస్టి మేట్లమందు యీ రీతిచే 20 లక్షలు తగ్గించబడెను. ఈ నూత పద్ధతి పబ్లిక్ అక్రొంట్లు కమిటీ అవలంబించెను. ఈ రీతిని విస్తారముగ తగ్గుదల జూపవచ్చునని మేము దలచుచున్నాము. ఈ విధానములంబిందులచే యిబ్బంద్యులవు, అయినను అవసరమైనయెడల సబ్సిడెంటరీ గ్రాంటులను ఆర్థిక సభ్యుడుగోరును. అప్పుడు కాసనసభ్యులు అవశ్యకతను గుర్తించి గ్రాంటుల నిచ్చెదరనిదలచుచున్నాను. ఈ విధాన మిటీవల యింగ్లాండునందు పబ్లిక్ అక్రొంట్లు కమిటీవారిచే అవలంబించబడెను. ఈ విధాన మవలంబించుటచే నికరముగ బడ్జెటు చేయుటకు లావిచ్చును.

మొత్తము వ్యయము

రైల్వేకాపిటలు పై వడ్డీసహితముగ 1925-1926 లో మొత్తము వ్యయము 180.44 కోట్లు అగునని యెస్టిమేటు వేయబడెను. రైల్వే వ్యయముందుండి దీసివేసినయెడల మొత్తము వ్యయము 101.78 కోట్లు అగును. వ్యయమునికరమైనవా కాదాయను అంశము యీ సంవత్సరము పబ్లిక్ అక్రొంట్లు కమిటీవారిచే విచారించబడి కృతచిత్రేక పోవుటచేసిన పరిష్కారముకాలేదు. బడ్జెటునందు స్టేటుమెంటులో నికరవ్యయమును, కార్యదర్శియొక్క మెమోరాండమును, వోటు నీయదగిన, ఓటు నిచ్చుటకు వీలులేని భాగములు జూపు యావత్తు ఆదాయమును విభజింపబడియున్నవి. గౌరవనీయ సభ్యు లవి జూచి సంతోషించగలరు.

రివిన్యూ: సుంకములు

1924-1925 వ సంవత్సరములో నికరముగ 47-56 కోట్లు సుంకములవచ్చునని మదింపు వేయబడెను. కాని యీమొత్తముందు యేటారాని 280 కోట్లు చేరలేదు. వస్త్రములు, పంచదార, ప్రత్తి ఎక్స్పోసే పన్ను, రక్షణ సుంకములవలనను 1925-26 లో యింత అధికముగ సుంకములు నిరటివలె చే కూరునని యెంచబడిలేదు. కాబట్టి 1925-26 లో 46-55 కో

ఆంధ్ర ప్రతి

1925-వ సం. మార్చి నెల 2-వ తేది

సోమవారము

హిందూదేశపు ఆదాయవ్యయ పత్రము

సంతోషకారణమా?

హిందూదేశపు ఆదాయ వ్యయపత్రమును, ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యులగు సర్ బేసిత్ బ్లాక్లెట్టగారు సామాన్యశాసనసభలో మొన్నటిదినము చదివి వినుపించిరి. ప్లేటుకొన్నిలు సభలోగూడ నాదినముననే బడ్జెట్టు ప్రసంగము గావింపబడెను. అసోసియేటెడుప్రెస్సు తంతివార్త ప్రకారము, శాసనసభల రెంటిలోను బడ్జెట్టుపట్ల సభ్యులారా హాదము గనుబడిచిరి. ఒకసభలో బ్లాక్లెట్ట గారును, వేరొకసభలో మాక్ వాటర్సుగారును తడుపుకొనకుండ, పుస్తకముజూడకుండ, అంకెలన్నిటిని తప్పులేకుండ వప్పగింతపెట్టినందులకు సభ్యులకు మరింత ఆశ్చర్యముగలిగెనట. ఇంతటియద్భుత జ్ఞాపకశక్తినిజాచి యచ్చెరువొందుట సహజమే. అందుకుదోడు, యీ సంవత్సరపు బడ్జెట్టు మామూలువలె ధననష్టమును జూపుటకుమారుగ, ధనలాభమును గనుబడిచెను. ఇంతియగాక దేనికై రాష్ట్రములు పరితపించుచున్నవో, దేనికై మద్రాసు మంత్రులేమి, తదితరులేమి పరితపించుచుండిరో, అట్టికష్టముల తగ్గుదల, కొంతవరకు ఫలించినది. మరియొక విశేషముగూడ గలదు. మోటారుబండ్లపై దిరుగుట కలవాటుపడిన శాసనసభ్యులకు పెట్రోలుపన్ను తగ్గినదనువార్త సంతసముగలిగించుటయందు వింతపమిగలదు? ఇక స్థానికప్రభుత్వములకు చేతినిండ ధనములభివృద్ధిగలదనియు, సంస్కరణములను కొనసాగింపవచ్చుననియు, జెప్పిన విషయములు సభ్యులకు మిగుల సచ్చియుండును.

అందరిలోను బ్లాక్లెట్టగారు రదృష్టవంతులు. బడ్జెట్టు నిరాకరణ ప్రయత్నములా తగ్గిపోయినవి. ఏమి జేసినను స్వరాజ్యపక్షమునా రొక్కరే జేయవలయును. స్వతంత్రపక్షమునారు వీరితో, కేసెరారని ఇంతకుమున్ను వెల్లడియయ్యెను. నిరాకరణము సకుతగు ప్రోద్బలము గూడ లేకుండునటుల బ్లాక్లెట్టగారు జేయగలిగిరి. క్రొత్తపన్నులు లేవు. ఏవియో కొన్ని లాభములు గూడ గనుపించుచున్నవి. ప్రతి సంవత్సరమునను, రెండున్నరకోట్లవరకు నిలువ మిగులునని బ్లాక్లెట్టగారు సూచించిరి. ఇటుల జరుగుచో, కొంతకాలమునకు రాష్ట్రపు కష్టములు తొలగిపోవచ్చును. ఇన్ని యనుకూల పరిస్థితుల గాంచి, బడ్జెట్టును నిరాకరించుటకు మనస్సెటుల యొప్పును? స్వరాజ్యపక్షమందోశనా తీవ్రతను తగ్గించుటకు, బ్లాక్లెట్టగారు బడ్జెట్టు నిర్మాణము

నందు కడు వైఫల్యము కావే. బడ్జెట్టు చూచుట కెంతయు ఆకర్షవముగనన్నది. కాని దీని నింకను తిన్నగ పరిశీలనచే సంతసకారణము గానరాదు. ప్రజల మమకెంపొందుట కవకాశములేదని గన్నట్టును, కల గుప్తులనే నిలిచియున్నవి. పైకి జూపినలాభములు ఇతర వ్యయములకు సరిపోవు చున్నవి. బ్లాక్లెట్టగారు అంకెలతో నెంతగారజేసిన, ప్రజలకు గావలసినవి అంకెలుగావు. వాకితినుకు కడుపు నిండ తిండి లభింపవలయున జరలిచ్చెడి ద్రవ్యము వారి యభీప్రము ననరింప వ్యయము గావలయును. ఈ దృష్టితో బట్టును తిలకించిన, మిగుల ఆశాభంగము గలుగకపోవడ వేనుకటి బడ్జెట్టులకును దీనికిని తారతమ్యముగ గనుపించదు.

1924-25 సంవత్సరము

ఇందుకై 1924-25 సంవత్సరపు బడ్జెట్టు ఫలితమును పరికించి, పిమ్మట 1924-25 సంవత్సరమునకు జేసిన ఏర్పాటుల జూడవ బడ్జెట్టు ఖర్చునం దెల్ల సత్యంతాధిక్యము గాపునది, మిలిటరీఖర్చులని దెలుపనక్కరలేదు. పిమ్మట రైల్వేఖర్చు గనుపించుచున్నది. రైల్వేదేశ సాభాగ్యమును పెంపొందించునాలేవాయనయమై జవాబు చెప్పనక్కరలేదు. ప్రభుత్వము రైలుల దలచినను, ప్రజలు రైల్వేలకన్న ఇరిగేషన్ముఖ్యమని చిరకాలమునుండియు దెలుపుచునే న్నారు. ఇప్పుడు రైల్వేబడ్జెట్టు, జనరల్ బడ్జెట్టును వేరు జేయ బడినది. ఇట్టి విభాగమువలన ప్రత్యము నకు లాభముండవచ్చును గాని, ప్రజలకు గలిగెడి లాభము గనుపించదు. రైల్వేలు శాసనసభవారి విమర్శనమునుండి క్రమక్రమముగ తొలగింపబడు గలదు. జనరలు రివిన్యూకు లాభముతగ్గుండును. బ్లాక్లెట్టగారు నూతన విభాగపు ఏర్పాటునుక్కిలి శ్లాఘించిరి. ఆ పాగడ్డయందు ప్రజలుపాల్గొనరు. ఎట్టిదివ్యమగు నేర్పాటులజేసినను, మూడతరగతి ప్రయాణికుల కష్టములు దొలగకున్నవి. రిపబ్లికన్ అమానుషముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. గామా న్యపు సౌకర్యములుగూడ లభింపకున్నవి. వారు ఉచితముగ దీసికొనిపోదగిన సామానులకువును స్వల్పముగ హెచ్చుజేయవలయునని గొనను, రైల్వేమెంబరుగా రంగీకరింపరయిరి. రైల్వేకోట్లనే మాత్రము తగ్గింప వీలులేదనిరి. రైల్వేబోర్డునికి భారతీయుల నడుగిడ నీయరయిరి. అట్టితరి, రైల్వే బడ్జెట్టు విడిగనున్న నేమి, కలిసియున్న నేమి?

పోస్టుటెలిగ్రాఫ్ శాఖయందు నష్టముగలిగినట. ఇంతకన్నను నెటుల జరుగును? పోస్టు రేట్లను హెచ్చుజేసిన ఫలితము గనుపించుచున్నది. పలువురు ప్రజలు పోస్టు సౌకర్యముల నుపయోగింప మానుకొనిరనుట అనుభవసిద్ధము. సుంకముల రివిన్యూ, బడ్జెట్టుమదింపుకన్న నెక్కువ చేకూరినను, ప్రీవీ కౌన్సిలుతీర్పుప్రకారమది తగ్గిపోయెను. ప్లేటులై నుల నుపయోగించెడి రైల్వే కంపెనీలు దెప్పించుసరకులపై సుంకములను విధింప గూడదని, ప్రీవీకౌన్సిలువారు నిర్ణయించిరట. అందుచే వసూలు జేసినపన్నులను, ప్రభుత్వమువారు రీఫండుజేయవలసినవచ్చెను. ఇటుల రీఫండు చేయ

వలసిన మొత్తము దాదాపుగ మూడుకోట్లు గలదు. తుదకు ఇండియా నష్టపడుచున్నది. సుంకములక్రింద బడ్జెట్టు మదింపుకన్నను దాదాపు మూడుకోట్లు ఎక్కుడు మొత్తము చేకూరియుండ, రీఫండుల మూలమున ఇరువదియారు లక్షలు నష్టము గలిగినది. ఇందుల కెవరిని దూరపలయునో తెలియదు. ఈ విషయమై తాము ముందే మంఠించితిమని బ్లాక్లెట్టగారు దెలిపి తప్పించుకొను చున్నారు. ఇకకంటాక్కు అంచనాయందు బడ్జెట్టు మదింపు కన్న దాదాపు రెండుకోట్లు తగ్గిపోయెను. బ్లాక్లెట్ట గారొక రహస్యమును దెలుపుచున్నారు. ధనికులు పలువురు, నూపర్ టాక్సును తప్పించుకొనుట కయి మోసకృత్యములకు పాల్పడుచున్నారట. న్యక్తుల బాధ్యతను తప్పించుకొనుటకు మోసపు కంపెనీలను లేవదీయుచున్నారట. ఉప్పు, నల్లమండుల అంచనా తగ్గిపోయెను. రైల్వేలనుండి చేకూరిన లాభము కొంత రైల్వే రిజర్వుక్రిందను, మరి కొంత జనరల్ రివిన్యూక్రిందను జేర్చబడెను. విభాగము లేనియెడల, లాభమంతయు రివిన్యూకు జేరి యుండెడిది.

రూపాయి మారకము పిల్లింగు నాల్గు పెన్నీల నుండి పిల్లింగు ఆరు పెన్నీల వరకు హెచ్చెను. అందుచే, మారకము క్రింద రెండు కోట్లకు పైగ లాభము చేకూరెనని బ్లాక్లెట్టగారు దెలుపుచున్నారు. ఈ లాభము నందు డబ్బుదీలక్షలు మిలిటరీనర్సింగునకును, కలక్షలు పోస్టుటెలిగ్రాఫ్ శాఖకును బోయెను. మిలిటరీఖర్చుక్రింద అరువదికోట్లు అంచనావేయబడెను. ఏబదియారుకోట్లు పై చిల్లరఖర్చయ్యెననియు, నాల్గు కోట్లు ఖర్చుతగ్గననియు, బ్లాక్లెట్టగారు తెలిపి సం తృప్తిజెందుచున్నారు. కాని ఏబదియారు కోట్ల ఖర్చు సంతసకారణమగునా? శాంతిసమయమున ఇంతటి మిలిటరీఖర్చు జరుగుట భావ్యమా? దీని యందయినను నిజమగు తగ్గుదల, కోటిన్నర మాత్రము గలదు. మిగిలినది మారకపుమార్పు మున్నగు సహజకారణములవలన చేకూరెను. కాని, పైన్యపుఖర్చు ఇంకను హెచ్చుగనని ప్రత్యేకపు ఏర్పాటుజేసిరి. పైనికోర్కొగల రాకపోకలక్రింద హెచ్చుడబ్బును ప్రత్యేకింపవలసినవచ్చెను. మిలిటరీఖర్చులో కలిగిన స్వల్పలాభ మిటుల దీపోవుచున్నది. సివిలుఖర్చులలో నష్టముజూపబడినది. శ్రీకమిషను సూచనల ననుసరించి ఉద్యోగులవేతనాదుల హెచ్చుదల కేర్పాటుజేయ వలయును. మొత్తముమీద తిన్నగ పరికించినచో, ఎంచదగిన లాభము గనుపింపదు. బ్లాక్లెట్టగారు జూపెడి యమితోత్సాహము, ఆడంబరముక్రింద పరిణమించుచున్నది.

ఋణముల నిష్పాదే దీర్పవలెనా?

ధననష్టమంతగ లేని సంవత్సరమునందు, రాష్ట్రముల కష్టములను పూర్తిగ దొలగించుటకును, దేశీయవస్తువులపన్నును దీసివైచుటకును, ఇంకను ప్రజాభ్యుదయమున కనుకూలించెడి ఏర్పాటుల గావించుటకును, డబ్బును వినియోగించుటధర్మము. అందుకుమారుగ, బ్లాక్లెట్టగారు క్రొత్తపద్ధతిని మొదలిడిరి. హిందూదేశము అతిత్వోత్సాహముగ దీక్షించుచున్నది. భయము దోచునటుల, బాకీల

సన్నిటిని యీ సమయముననే దీర్చ సమకట్టిరి. ఇంత కన్నను విచిత్రచర్య వేరొకటుండునా? హిందూ దేశపు ఋణములలో విశేషభాగము నిరంతరలాభ మొనగెడి వసులకే వినియోగింపబడినవి. ఈసంగ తిని బ్లాక్టుగారును అంగీకరించుచున్నారు. హిందూ దేశపు ఆర్థికస్థితి స్థాప్తవముగనున్నదనిగూడ వీరంగీక రించుచున్నారు. అట్టిస్థితిలో వడ్డీనిచ్చుటకుమారుగ, అసలునుకూడ వెంటనే తీర్చవలయునని గోరుట అసభ్యము. రైల్వేపట్ట బడిని వెంటనే తీర్చవలస రములేదు. డిల్లీకట్టడము లింతలో దొలగిపోయెడివి కావు. రాష్ట్రములుజేసిన అప్పులకు తొందరలేదు. ఇక దేనికి భయపడుట? భావినంతటి వారిలాభ ముకొరకు బ్లాక్టుగారు మిక్కిలి సానుభూతి జూపు చున్నారు. దానిని ప్రస్తుత ప్రజలపై బలపుచో, ప్రయోజనముండును. జనరలు రివిన్యూలో సంవ త్సరమునకు నాలుగోట్ల చొప్పున అయిదు సంవత్సర ములలో ఋణము తీర్చివేయబడునట. 1925-26 సంవత్సరము న కు మాత్రము ఋణము దీర్చుటకు నాల్గున్నర కోట్లకు బైగ నేర్పాటు జేయ బడును. ఇందునుబట్టి దేశమునకు డబ్బు మిగిలెనని సంతసింప నవకాశముండదు. ఋణముల దీర్చుటకై విశేష ప్రవృత్తి వినియోగపడుచుండును. హిందూ దేశమునకు పరకతి పోకుండుటకు, తా మిటుల గావించితిమని, బ్లాక్టుగారు చెలువవచ్చును. ఇంత కన్నను విశేషముగ నిలువ ఋణములున్న ఇంగ్లండుకు పరకతికట్టి లోపములేకుండగ, స్వల్ప ఋణము గలిగిన హిందూదేశపు పరిపతికేల కొరంత వాటిల్లవలెనో చెలియకున్నది.

రాబోవువత్సరము: మిలిటరీఖర్చు

గత సంవత్సరపు బడ్జెటు పరిశీతు లీ తీరున నుండ రాబోవు సంవత్సరపు ఏర్పాటులయినను ఉత్సాహము నింపజాలవు. రూపాయి మారకము పిల్లింగు ఆరుపెన్సిలుండునని బ్లాక్టుగారు నమ్మి చున్నారు. మరల నేబదియారుకోట్ల రూపాయలను మిలిటరీ ఖర్చుకు అంచనా వైచుచున్నారు. ఈమొత్తము నేల తగ్గింపగూడదో తెలియదు. ఇంతఖర్చు ప్రస్తుతమెందులకో ప్రజలకు చెలియదు. కానన సభ్యులకు దీనిని తగ్గించుటకుగాని మార్పుటకు గాని అధికారములేదు. రాబోవు స్వరాజ్యవిధానమునందు మిలిటరీఖర్చు ప్రజల వశముగా నిడి లాభములేదు. భారతీయులు మిలిటరీవ్యూహములను నడుపవచ్చును, నడుపలేకపోవచ్చును. మరి కొంతకాలము విదేశీయోద్యోగులను నియమించు కొనవచ్చును. కాని, మిలిటరీఖర్చును పరిశీలించి నిర్ణయించుటకు ప్రజలకధికారముండుట ముఖ్యము. అట్టి యధికారమును ప్రజలు నిర్వహింపలేరనుట మృషావాదము. ఇంగ్లండులోమాత్రము, సివిలు ఉద్యోగులును, పార్లమెంటుసభ్యులందరును స్వయముగ యుద్ధము జేయగలవారేనా? వ్యూహముల నడుపగలవారేనా? లేకున్నను, పార్లమెంటువశము నందే మిలిటరీకాఖగలదు. హైందవశాసనసభయు, అట్టిభాధ్యతను నిర్వహింపగలదనుటకు సందియము లేదు. ఇంచీకేపు కమిటీవారు ఏబదికోట్లవరకు మిలిటరీఖర్చును తగ్గింపవచ్చునని నిర్ణయించిరి. కాని సైన్యాధిపతి యంగీకరింపజయ్యెను. రాబోవు సంవత్సరమునందు, సైన్యమునుండి విడుదలజేయ

బడిన యుద్యోగులకు ఉపకారభృతి క్రింద దాదాపుగ రెండుకోట్లను చెల్లించవలయునట.

పోస్టులేట్లను తగ్గింపరాదట!

1925-26 సంవత్సరమున రాబడి నూటముప్పది మూడుకోట్లయొక్క స్వయము నూటముప్పదికోట్ల నియు అంచనావేయబడినది. ఏకరాదాయము మూడుకోట్లండును. ఇందులో రెండున్నరకోట్లకు బైగ ప్రతిసంవత్సరమునను తప్పక మిగులునని బ్లాక్టుగా రెంచుచున్నారు. ఈ స్వల్పలాభమును పంచిపెట్టుటకును మీమాంస బ్లాక్టు గారి మనమును బాధించెను. ఈమొత్తమునుగూడ ఋణములను దీర్చుటకు వినియోగింపవలెనని, బ్లాక్టుగారికి కఠూహలముగలదుగాని, అటులగోరుట బాగుండదని యూరకొనిరి. పోస్టులేట్లను తగ్గించుట భావ్యమని పలువురు గోరుచున్నటుల వీరికి చెలియను. కాని వీరిందుల కేమాత్ర మంగీకరించుటలేదు. పోస్టు ఆఫీసుశాఖ వర్తకసంఘముట. అందుచే దానిలాభనష్టముల నదియే భరింపవలయునట. ఏమి వీరియూహ! ప్రతిశాఖయు తనఖర్చును తానే భరింపవలయుననిన, జనరల్ రివిన్యూ యందు టెండులకు? పోస్టాఫీసు ప్రజలసౌకర్యముకొరకు నిర్మింపబడినపుడు, దానినే ప్రధానముగ కైకొనుట భర్తముగాని, తదితరప్రయోజనముల మది నెంచుట పాడిగాదు. ఉత్తరములను వ్రాసుకొనెడి ప్రజల లాభముకొరకు, పన్నుల నిచ్చెడి వారి నందరను బాధపెట్టుట తమ పనిగాదని, బ్లాక్టుగారు పలుకుట వింతయగుచున్నది. ఉత్తరములను వ్రాసుకొనని ప్రజలుండురా? పన్నుల నిచ్చువారినుండి ప్రజాసామాన్యమును విడదీయుటకు వీలగునా? ఇరువురు వేరని ఎంచుట వర్గవాదముగాదా? వీడల విషయమై బ్లాక్టుగా రిటుల నిర్ణయజూపుట క్రొత్తగాదు. ఉప్పుపన్నును హెచ్చు జేయునపుడు గూడ ప్రజలీ స్వల్పభారమును మోయగలరని, వీరు వాదించిరి. అటులనే కార్డుల కవుర్ల ఖరీదును హెచ్చుజేయుచో యిబ్బంది లేదనిగూడ వీరివుడు వాదించుచున్నారు.

రాష్ట్రకప్పములు: ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

బ్లాక్టుగా రింతకాలమునకు జేసిన యవకారము, రాష్ట్రముల కప్పములను తగ్గించుటయే. ఇంతవరకయినను వారభివందనీయులే. మద్రాసు రాజధాని పంపవలసిన మూడువందల నలువది నాలుగు లక్షలలో నూటఇరువదియారు లక్షలు తగ్గింపబడును. రాష్ట్రముల కప్పముల నసలే దీసివైచిన బాగుండెడిది. బెంగాలుపట్ల వీరు జూపిన పక్షపాతమునకు కారణము గనుపింపదు. బెంగాలు రాష్ట్రమున కింతవరకును కప్పము లీయకుండ మినహాయింపు జేయబడెను. ఈ సంవత్సరము కప్పమును చెల్లింపవలసియుండగ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దయదలచి మరల మూడు సంవత్సరములవరకును మినహాయింపుజేసిరి. వీడదగుచెన్నరాజధానిపై నిట్టిదయ నేల ప్రసరింపజేయలేదో తెలియదు. లేక బెంగాలు నీ సమయమున సమాధానవరచుట కిటులగా వింపబడెనా? మద్రాసుకు కప్పముల దగ్గించుచో, ట్రాన్సుగర్వ శాఖాభివృద్ధి నిమ్మకాయ వాటముగనవి,

అధికారులు చెలుపుచుండిరి. అట్టి యభివృద్ధి గనుపజుటకు తరుణమాసన్నమయినది. కప్పములు దగ్గినవెంటనే, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నిర్మింపబడునని, విద్యాశాఖామంత్రిగా రాశపెట్టుచుండిరి. అట్టియాశ సఫలమగునాయని ప్రజలెదురుజూచుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీసివైచిన పెట్రోలునుంకము మున్నగు స్వల్పలాభములు ప్రజాసామాన్యమునకు లాభమొనగూర్చజాలవు. ఎవరును యూహింపనియిబ్బంది గలుగునేమోనని, బ్లాక్టుగారు డెబ్బది నాల్గులక్షలను, నిలువ ధనమునుండి విడదీసిరి. ఇట్టి ఏర్పాటు నిరర్థకమనుటకు సందియములేదు. ఇండియాబడ్జెట్టు స్వరాజ్యపక్షమువారికి రుచింపలేదనియు వారు దానిని నిరాకరింప నిశ్చయించిరనియు చెలియుచున్నది. స్వతంత్రపక్షమువారింకను ఇటునటు నూగులాడుచున్నారు. పర్యవసాన మేమగునో చూడవలయును.

కీ. శే. టేకురి నారాయణశాస్త్రిగారు:

బల్లారి వాస్తవ్యులును కాంగ్రెసు ప్రచారకులు నగు శ్రీ టేకురి నారాయణశాస్త్రిగారు మాఘ బహుళ ఏకాదశినాడు మృతినొందిరను వార్త విని చాల చింతిల్లుచున్నాము. శాస్త్రిగారు కొంత కాలము ఆంధ్రపత్రికా సహాయసంపాదకులుగా నుండి తమ కర్తవ్యమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుచుండిరి. వీరు వినయసంపన్నులు. కవులు, గ్రంథకర్తలు. వీరి కుటుంబమునకు మా సానుభూతి నందజేయుచు వీరి ఆత్మకు శాంతినుసంగ పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

మహాత్ముడు వైకమునకు వచ్చుట

ఈనెల 4 వ తేదీని అహమదాబాదునుండి బయలుదేరును

మహాత్ముడు, రామదాసుగాంధీ మహాదేవదేవాయిగార్తో యీనెల 4 వ తేదీ బుధవారమానాడు అహమదాబాదు నుండి బయలుదేరి వైకంఠశిఖర ఆచట నెలదినము ఆందునని 28 వ తేదీని శిర్డీనుండి హిందూప్రత్యేకచిత్తభి తంతివార్త నంకెను.

సర్దారు హరినామసింగుగారు

ద్రవిడరాష్ట్రసంచారము
సింగుగారు ఆంధ్రదేశమున ప్రచారమును పూర్తి చేసి చెన్నపురికి వచ్చిరి. ఈనెల 8 వ తేదీవరకును చెన్నపురిలోనుండును. 4, 5 తేదీలు కుంభకోణములోను 6, 7 తేదీలు తంజావూరులోను 8, 9 తేదీలు మధురలోను 10 వ తేదీని తిరుచనాపల్లిలోను 11, 12 తేదీలలో తిరువూరులోను 13, 14 తేదీలలో యాకోడులోను 15, 16 తేదీలలో నేలములోను ఉపన్యసించురు.

కుర్చులతిరుగబాటు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

అంగోరాసభ వారియేర్పాటు

లండన్, మార్చి 2:—కాన్స్టాంటినుపల్ లిట్టు బిలుపుచున్నది. కుర్చులు తిరుగబడుటచే సైన్యమును తయారుజేసి ౫౦ పుటకు 265000 లయరులమొత్తమును అంగోరాసభవారు ఏర్పాటుజేసిరి. కాన్స్టాంటిను డోమకొనిరి. మందుగుండుసామగ్రి కొట్టు అంటుకొనెను. 100 విప్లవకారులు 60 పురజనులు చనిపోయిరి.

[11 వ పేజీ తరువాయి]

ట్లు ముంకములవలన రావచ్చునని యెస్తి మేలు చేసిరిని. అట్లాగా హోట సంవత్సరముకంటె 1-21 కోటి తరుగును.

ముంకములలేటలో స్వల్పముగ గావించిన తగ్గింపులేటలు వివరముల నేను అలోచించియే 1925-1926 లో 46.85 కోట్ల రూపాయల ముంకము రావచ్చునని మదింపు చేసిరి. భాగ్యములు, వస్తుభాగ్యములపై దిగుమతి ముంకము 2 1/2 పెర పెంటు రద్దు చేయబడెను. మర ముగ్యములం దుపయోగించు రీ డ్యు, హేడ్డు మొదలగు వస్తువులపై 15 పెర పెంటునుండి 2 1/2 పెర పెంటునకు దిగుమతి ముంకము తగ్గించబడెను. దేశమందు తయారుకావకు పెట్రోలుపై గలపక ఆరు అణాలును దిగు మతి చేయబడుచున్న పెట్రోలుపై గలను కనిమిదిఅణాలన్న రను వసూలుచేయుటకు బదులుగ రెండింటి మీదనుగలపక నాలు అణాలు ముంకము విధించబడెను. విద్యార్థు సౌకర్య ముకొరకు ప్రభుత్వ విద్యుదావసరాలు గావించెను. బడ్జెటు చర్చ యందు వివరముగా ప్రతి అంశము పైనను పట్టముల విచారించ వచ్చును. పైవస్తువులపై ముంకము తగ్గించుటచే ఆర్థికమునకు యెంతమాత్రమున నష్టములేదు. ఆర్థికచట్టము కాపనముగ జే యబడుటకు పూర్వమునగాని లేక మరయే యితరసందర్భమున గాని యీ సంవత్సరముందు తాత్కాలిక పన్ను వసూలు చట్ట మును వినియోగించదలచుటలేదని నేను పట్టములకు చెల్లుచున్నాను.

ఆదాయపు పన్ను

ప్రతియంశప్రతిక్రమము మందముగ నున్నను 1924-1925 వ సంవత్సరము మొత్తముమీద వ్యాపారమున కనుకూల ముగ నుండెను. ఇదివరకు చెల్లుబడినట్లుగా ఆదాయమువలన మునకు ఆధికముగ పన్నునవచ్చునని మదింపు చేసితిమి. 1925-1926 లో 17.83 కోట్లు ఆదాయపుపన్ను చేకూరునని, అం టానా చేయబడెను. ఇదిహోట సంవత్సరమునందలి సవరణ యే స్తిమేలుకంటె 88 లక్షలు, హోటసంవత్సరమునందలి బడ్జెటు ఎస్తిమేలుకంటె తక్కువగనున్నది.

ఉప్పు పన్ను

1925-26 వ సంవత్సరముందు ఉప్పుపన్నులో 2.16 కోట్లు తగ్గించుటకు నిరుదు నేను వాదించెను. ప్రశంసమునందు నూచిందిరి. రాబోవు సంవత్సరములో ఉప్పునిదవచ్చు రా బడి మామూలుగా నుండునని ధలపుటకు కారణములు గలవు. 6.95 కోట్లు ఉప్పువలన పన్ను చేకూరునని దలచిరి. 1924-19 25 సంవత్సరమునందలి రివెన్యూ బడ్జెటుకంటె యీ మొత్తము 79 లక్షలు తక్కువ. 1.81 కోట్లు 1924-1925 లో రావచ్చు నని దలచుటకాని యీ మొత్తము 1928-1924 లోని 1 చే ర్చనలనవచ్చుటచే 79 లక్షలు తరుగుటకు కారణము.

నల్ల మందు

నల్లమందులకు 8.56 కోట్లు మొత్తము ఆదాయ మనియె 1.76 కోట్లు నికరాదాయమనియె, నేనిదివరకే చెల్లి యున్నాను. ఎక్సైజు నల్లమందులవలన యేటేట రాని ఆదా యము 20 లక్షలుగవును. స్థానిక ప్రభుత్వములు ప్రైవేట్లం దున్న (యెప్రియలు 1-వ లేదీ వరకుగల) నల్లమందునకు శేల శుభ్రపయముందు యిచ్చుటకు బదులుగా ముఖ్య మందు తె ల్లింపెదరు.

రైల్వేలు

రైల్వేలు జనరలు రివిన్యూకు నీయకలసిన మొత్తము 1923-1924 వ సంవత్సరమునలి అంటెల మొత్తముపై నా భారమెయ్యెను. లక్ష 5.09 కోట్లు పట్టములకిదివరకే చెల్లిన నట్లుగా రైల్వే రిజర్వులోనుంచవలసిన 8 కోట్లకును మించిన సా మ్యునందు మాడువంతునవన 15 లక్షలుగూడ జనరలు బడ్జెటు నకు వచ్చును. కాబట్టి రైల్వేల మూలమున మొత్తముమీద 5.24 కోట్లు జనరలు రివిన్యూకు చేకూరును. 1924-25 లో 5.64 కోట్లు యాయుడెను.

పోస్టులు, టెలిగ్రాఫు కాఖులు

1925-1926 వ సంవత్సరపు పోస్టు టెలిగ్రాఫు దిపాస్త్ర మెంటు యెస్తిమేలు యదివరకు నేను వివరముగ తెల్పితిని. ప్లూ టెలిగ్రాఫు స్టాన్డుసంధ్యమున నేనొక వివరము చెల్లు కలసియున్నది. స్టాన్డుకొనునప్పుడు రివిన్యూలోనుండి సామ్యు ఖర్చుపెట్టుచి మా పన్నెగ్ గు అక్కంటులో యీ వ్యయము చేర్చబడుచున్నది. స్టాన్డు అవ్యక్తమున కీయనవ్యయ రివిన్యూ లో జనుచేయుచునుండెను. దీనివలన బహు యిచ్చుండలగుల యుండెను, మా రివిన్యూచాలపెరుగు తనుగలు కన్పించుమం డెను. ప్రత్యేకపు కారణములచే స్టాన్డు అధికముగకొనినవ్య

దు మా వ్యయము అధికముగ కన్పించుమండెను. అదిటరు జ నరలుయొక్క సలహా ప్రకారముగ యీ వ్యాపారము తేరు చేయదలచితిమి. ఇట్లు చేయుటచే 1925-1926 లో రివిన్యూ కు అధికముగ సామ్యు రావలసియుండును. ఇది మూడు 1.24 కోట్లుండును. నూతన సంవత్సరముందుకొనిన స్టాన్డువ్యయము రివిన్యూయందు ఖర్చు వ్రాయబడెను. నూతన పద్ధతి అవలంబిం చుటచే 1925-26 లో 69 లక్షలు రివిన్యూకు అధికముగ నను మాడును.

మిగిలిన రివిన్యూపద్దులు

తాత్కాలికముగ పుల్ల పెట్టుబడులు పెట్టుటకు సామ్యు నియ్యనున్నందున బడ్జెట్లంద చెల్లించుటకు నేను యితర పద్దు లందు అంగీకరించిరి. కాని యీ సంవత్సరముందు, పేపరుక రంసీ రిజర్వుపై నీయబడిన ప్రైవేట్లెలులమీద వచ్చిన పట్టము సామ్యుచే, డిప్యూంటువలన, 1924-1925 లో వచ్చిన సామ్యు కంటె 25 లక్షలు కరంసీవలన రావచ్చును.

పేపరు కరంసీ రిజర్వుమీదవచ్చిన పడ్డీయు కోటి పా నులకంటె అధికముగనున్న గోల్డు స్టాండర్డు రిజర్వుపై వచ్చు పడ్డీయు జనరలు ఆదాయములో గలవు ఆచారము లవలంబింప బడును. అనేక సంవత్సరములందుండి యీమార్గ మవలంబించ బడుచున్నది. పట్టములు కొంతమంది సరియైనదిగావని నన్ను ధిక్కరించుటచే నేనావివరము మూట్టాడవలసియున్నది. పేప రుకరంసీ రిజర్వును, గోల్డుస్టాండర్డు రిజర్వును మేమేమేర్చే విలా వబడినను, తేరుతేరుగనుంచుచునను అవి కరంసీరిజర్వు అనియెంచ వలయును. ఇంగ్లాండు మొదలగు దేశపుదేశాలందు కరంసీవలన వచ్చులాభము మామూలు రివిన్యూలో చేర్చబడి న్యాయమైన ఆదాయముగ నెంచబడుచున్నది. పేపరు కరంసీయును పెన్ష్యా రిజర్వు నిల్వయున్నంతవరకును యీ ఆదాయము రివిన్యూగాయెం తెబవలసిందే పెన్ష్యారిజర్వు చెల్లింపబడుటకు ప్రయత్నము చేయి వలయునని తేలింగుటకు స్పెక్ట్రుగారు, సిఫార్సుచేసినని పట్టములు జ్ఞాపకమునకు చెచ్చుకొన గోరుచున్నాను. అప్పుడున్న పేపరు కరంసీయందు క్రమముగ తగ్గునట్లుచేసి తగ్గుటకు, సామ్యు యేర్పా టుచేయుటకుగాను యీమాచన కవిజీనారు చేసిరి. పరిస్థితులు మారినని, మన కరంసీతగ్గుటకు మనము యేర్పాట్లుగావించవలసిన అవసరములు లేవు. రివిన్యూనకు యీ ఆదాయము చేర్చుట కంగీ కరింపని గౌరవనీయసభ్యులే కరంసీ తగ్గించుటకును అజేపిం చిరి. ఈ ఆదాయము రివిన్యూగా యెంచబడిని కరంసీతగ్గించుట కుపయోగించనియెడ కాపిటలు ఆదాయముగ నెంచవలయును. ఇండియాగవర్న మెంటు రూపాయాపుత్రములను కొనుట కీసామ్యు వ్యయ పర్చవలసినదని నావిమర్శకుని నూచనయొక్క అర్థమిది యే. ఈనూచన అవలంబించుటచే అప్పును దగ్గించుటకు అధిక ముగ రివిన్యూనుండి చెల్లింపవలయును. ఈనూచన గావించిన గౌరవనీయసభ్యుడే యిదివరకే అప్పును దగ్గించుటకు అధికముగ యేర్పాట్లుచేయుటలేదని చెల్లుచున్నాడు.

శే మ ము

1925-26 వ సంవత్సరమునకు వచ్చు ఆదాయము 188.68 కోట్లు అని ఎస్తిమేలు చేయబడెను. 180.44 కోట్లు వ్యయ మగును. 80.74 కోట్లు శేమము. ఈ శేమస్వభావమున, ఇది యెందులకు వినియోగింపబడుననియు వివరించుటకు పూర్వము సాధనసంపత్తి వివరము చెల్లువలయును.

సాధనసంపత్తి

1924-25, 1925-26 వ సంవత్సరములలో యిండియా యందును ఇంగ్లాండునందును గల సాధనసంపత్తులను యాదిగు వ తేక్కొనబడిన ప్లేటుమెంటు పంగ్రహముగ చెల్లుచున్నది.

(కోట్లలో) రివెన్యూ బడ్జెటు

1924-25; 1925-26

| | | |
|---|------|------|
| రైల్వేకాపిటలు పెట్టుబడి | 12.9 | 28.0 |
| డెబ్బీ, పోస్టులు టెలిగ్రాఫు కాపిటలు పెట్టుబడి | 8.0 | 8.7 |
| డిచెంచరులు చెల్లించుటకు | 4.5 | 11.0 |
| ప్రైవేట్లెలు చెల్లించుటకు | 2.1 | ... |
| రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు అప్పు | 12.0 | 14.0 |
| చిల్లరఖర్చులు | 77 | ... |
| | 42.2 | 51.7 |

| | | |
|-------------------|------|------|
| శేపించిన రివిన్యూ | 4.0 | 0.7 |
| రూపాయాఅప్పు | 18.2 | 12.0 |
| నగదుకరములు | 4.6 | 4.2 |

| | | |
|--|------|------|
| నేవింగ్సుబాంకి మొదలగునవి | 5.1 | 5.6 |
| ముగము తగ్గించుటకు (సింకింగుఫండు సహితము) | 3.8 | 5.0 |
| రైల్వేరిజర్వుఫండు, రైల్వే, పోస్టులు టెలిగ్రాఫు నష్టపూర్ణనిధి | 6.2 | 4.9 |
| చిల్ల రిజను | ... | 1.4 |
| క్యాపిటాలెంసులో తరుగు | 5.2 | 17.9 |
| | 42.2 | 51.7 |

1924-1925 బడ్జెటు ఎస్తిమేట్లకంటె మన వినియవలసిన కాపిట తక్కువగ నుండెను. కాపిటలు పెట్టుబడిక్రింద నీయ బడిన సామ్యు రైల్వేలు చెచ్చింపజాలక పోవుటయే తరుగునకు గారణము. 1928 ఏప్రియలులో జేయబడిన అనుకూలముగ వ్య థులచే 4.6 కోట్లు బిలువగల నికరముగ నగదుపత్రము ప్రచురిం పబడెను. 1924-1925 లో 8.82 కోట్లు రివిన్యూ శేపించెను. బడ్జెటులో మదింపుచేయబడిన సంఖ్యకంటె రూపాయ అప్పు వలన 7 కోట్లు తక్కువగ నుండెను. 1924-1925 వ సంవత్సరాం తమునకు 18.68 కోట్లు నిల్వయుండునని దలచితిమి. 86.18 కోట్లు నిల్వయుండునని దలచుచున్నాము. మొదట దలచినంతటి కంటె అధికముగ నిల్వయున్నను యిది అరంభమందుగల నిల్వ లో జోల్చినచో 5.3 కోట్లుతక్కువగ నున్నది.

1925-26 లో రైల్వేకాపిటలు పెట్టుబడిక్రింద చెచ్చింప బడుటకు 28 కోట్లు యెస్తిమేలు చేయబడెను. 1925 యంద పత్రములను దీర్చుటకు 8 1/2 కోట్లును, 14 కోట్లు కాపిటలు వచ్చుకొరకు రాష్ట్రముల కప్పుయిచ్చుటకును, 1 1/2 కోటి ఢిల్లీ నిర్మాణమునకును కావలయును. 1924-25 లో మొత్తముగా 11.26 కోట్లు చెచ్చింపబడెను. ఈమొత్తములో 10.94 కోట్లు నికరమైన వ్యయము. 1924 కితాకాలములో పెక్కిరియెటు భవనమునందు గురుప్రవేశము గావించబడెను. అక్కంటుజన రలు, పన్నువిచారణసంఘము, పెంట్రలు రివిన్యూకార్యాలయ ములకు చోటు నీయబడెను. నిర్మాణము అనతికాలములో పూర్తికావకును. ఒకటిరెండు సంవత్సరములలో బడ్జెటునుండి యీకాపిటలు వ్యయము తొలగిపోవును.

స్వ దేశపు ఋణము

1924-1925 వ సంవత్సరాంతమున నిల్వవివరములను వ్య స్థితి యిండియాయందును నీయందును బలము గ నున్నది. ఇండియాయందు 12 కోట్ల రూపాయలు అప్పు దీసికొనవలసి యున్నది. వెంటనే చెల్లించవలసిన పత్రముల వివరము ప్రభు త్వము అలోచించుచున్నది. దీనివివరముల నే నిప్పుడేమియు చెల్లకాలను. కాని రూపాయ అప్పుదీసికొనుటకు ప్రారంభించి వప్పుడు యీపత్రములను మార్చుకొనుటకు అవకాశ వినియ బడును.

విదేశపు టప్పులు

1928 వ సంవత్సరము చేమాసములో 20 మిలియనులు లేక 80 కోట్ల రూపాయలకు 4 1/2 పెర పెంటు స్టాకు 90 క అప్పు దీసికొనబడెను. ఇదియే మది విదేశపుఋణము. 1924-25 లో విదేశములనుండి ఋణము దీసికొనకంక గడచితిమి. 1925-1926 లో కూడ అప్పుచేయుకుండ గడవగలవని చెల్లుటకు నేను సంకోషించుచున్నాను. 1925-లో గ్రేటు యిండియా సెనెట్ ఫులారు రైల్వేప్రభుత్వమునకుగావించుకొనినప్పుడు 2 1/2 మిలి యనుల పానుల అప్పు చేర్చగల్గితిమి. విదేశ ఋణములను దీర్చు టకు సింకింగుఫండు నిధిగాక విదేశముల కీయవలసిన అప్పు యాదిభముగ దేశీయుల కీయవలసినదిగ మార్చబడుచున్నది. కాని గ్రేటియిండియను సెనెట్ఫులారు రైల్వేప్రభుత్వము దీసికొను టచే 8 1/2 మిలియనుల డిచెంచరులు దీసికొనుటచే తే య న కు మాత్రము యిండియాయొక్క విదేశపుఋణ మధికము గాదు. ఇదివరకున్న అప్పు రూపముమాత్రము మారెను.

పర దేశముల కంపు సామ్యు

1924-25లో 42 మిలియను పానులు మొత్తముమీద జంపవలసి వచ్చునని దలచుచున్నాము. ఇదివరకు నుమారు 40 మిలియను పానులు జంపియున్నాము. ఇండలో 38 మిలియ నులు కాసులీదేశమున గొనిబంపితిమి. భారతదేశమందలి పేపరు కరంసీ రిజర్వునుండి లండునునందలి ప్రైవేట్కాలెస్సు నిల్వకు బదలాయించవలసియున్నది. బదలాయించవలసిన మొత్తము 6 మిలియనులు. 1925-26 లో 31 మిలియను పానులు జంపదల చితితిమి.

తొలిసారిగా

ప్రతి ఆర్థిక సంవత్సరమున ఆదాయములో వ్యయముపోగా కొంతభాగము శేషించువలయునని గోరుచుండును. అన్నివిషయముల కంటె యీ శేషమే సభ్యులకు చిట్కము కల్పించుచుండును. 1925-26 లో 8. 24 కోట్ల శేషము గన్పించుచున్నది ఈ శేషభాగముయొక్క స్వభావమెట్టిదో యిది యేటనువచ్చు భాగము కాదో మనము పరిశీలించవలయును. ఇదిమన ప్రభుత్వ కర్తవ్యము. అప్పును తీర్చుటకు సంవత్సరమున యేర్పాట్లు గావించబడెను. లాభదాయకమగు బహుళ కొంత వ్యయమునకు భాగము గ్రాంటుచేయుటను, అయివప్పటికిని కేంద్రప్రభుత్వదాయమునుండి వ్యయముచేయుటకు సూతనావకాశములు మొత్తముగలవు. వర్షములు పరిగమించు సంవత్సరములు కురియవనియు, కాలమానము అనుకూలముగ నుండుటను గురించి సంజేహమును గలవు. కాలమానము పరిగమన్నను లేకపోయినను జనరలు బడ్జెటునుండి రయిల్వేబడ్జెటు విభజింపబడుటచే జనరలు బడ్జెటు యొడ యావివరీత పరిస్థితి లభింపజేసిన మార్పును గలగజేయుటగలవు. మార్పుపైకి చూచినయెడ కాలమానము సంవత్సరముగ లేకపోయినను భారతదేశమునకు ఆర్థికముగ రిజర్వాయరుగలదని దోచకమానదు.

మూడు అంశములు

కాని లేవలేదను సంభవించని స్వరూపముగల మూడు పద్ధతులు మన ఆదాయములో గలవు. పోస్టులు టెలిగ్రాఫు ప్రోత్సవలన రివిన్యూకు రావలసిన 1. 24 కోట్లు, శత్రువుల ఓడలవలన రావలసిన 18 లక్షలు, నల్లవండువలన రావలసిన 20 లక్షలు యీమూడుపద్ధతులలోను శేరినవి. 1925-26 లో మిలిటరీ బడ్జెటునుండి నష్టపూర్ణమునకు నుమారు 70 లక్షల యేర్పాట్లు చేయవలయును. పైన చెల్లిన శేషమునందు 2. 27 కోట్లవరకును లేవలేదను ఆదాయమురాని అంశములచే నిండియున్నది. కాని అదనముగనున్న మిలిటరీ ఉద్యోగులను బంపిజేయుటకు 1. 71 కోట్లు వ్యయముచేయవలసియున్నది. ఈ సందర్భము లన్నియు ఆలోచించ 2. 68 కోట్లు నిజముగ శేషద్రవ్యము నిలచునని దోచుచున్నది. కాని మారకమువలన కొంతసంఖ్యచేయున కవాశముగలదు. కాని రయిల్వేబడ్జెటునుండి విభజించుటచే మారకము మన ఆదాయమునందు దంత విశేషమును మార్పులను గలిగింపజాలదు. మిలిటరీ వ్యయమునందు యింకను తగ్గింపుచేయవచ్చు సాధ్యముగాదని మనము దలచుటలేదు. క్రమముగ మన పన్నులును, ఆదాయపుపన్నును వృద్ధిపాదమును. కాబట్టి 2 1/2 కోట్లవరకును శేషమునుండి అర్హతగలవారలకు యీయవచ్చునని యిండియా ప్రభుత్వము దలచుచున్నది.

ఎవరికి ఉపశమనము చేయవలయును?

ఎవరికి ఉపశమనము ను గావించవలయును? పన్ను తగ్గించి పన్ను భారము వహించువారలకు పుష్కలముగావించుటకు ఇది సమయముగాదు. అపారేలులు తగ్గించవలయునని పెక్కుసభ్యులు గోరుచున్నారు. కాని పోస్టుకార్డులపై రేటులను మనము తగ్గించునీతిలో నున్నామా? రాకపోకలపై పన్ను వసూలు నుంచిదికాదను నూత్రము టపాకేగాక రైలులకును వర్తింపుచున్నది. ఇతరదేశములందు స్వల్పముగ బనరలు ఆదాయమునకు సామ్యుయ్యుట పాలు ప్రేమికులకి నీతిచే నడపబడుచున్నది. కాని పోస్టు టెలిగ్రాఫు డిపార్టుమెంటు వాణిజ్యపద్ధతులపై నడపబడని యొడ పన్ను చెల్లించువారి భార మింకను దుర్భరమగును, వారు సంవత్సరపు లెక్కలును రాబోవు సంవత్సరపు లెక్కలను జూచినయెడ ఆదాయము వ్యయమునకు జాలకున్నదని లేలుచున్నది. పరియగు కాలమానమునందు వాణిజ్య పరిస్థితియై కాఖాదాయము భాగపడిన పిదప టెలిగ్రాఫు పోస్టులు డిపార్టుమెంటులో కొంతవరకు రేట్లు తగ్గింపవచ్చునగాని ప్రకృతమందు రేట్లు తగ్గింపదలచుట కనవారము లేదు.

రాష్ట్రముల కానుకలు

ప్రతివారును రాష్ట్రములకు ముందుగా ఉపశమనము చేయవలయుననియు రాష్ట్రములు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు చెల్లించు భాగముచే క్రుంగుచున్నవనియు చెప్పుచున్నారు. ఈవిషయమై రెండభిప్రాయములలేవు. సాధ్యమైనంత త్వరితముగ రాష్ట్రములు చెల్లించుచున్న కానుకలను దొంగింపుటకు యిండియా ప్రభుత్వముయొక్క ఆర్థిక నీతియని యిండియా ప్రభుత్వము పలుమారులు వత్కాణించియున్నది. రాష్ట్రములు కానుకలను చెల్లించునంతవరకును కేంద్ర ప్రభుత్వము యొక్క భాగశేషమును పన్ను భారమును దొంగింపుటకు గాని టెలిగ్రాఫు పోస్టులపై తగ్గించుటకు గాని సాధ్యముకాదు. అట్లు

చేయుట రాష్ట్రములకు చేసిన ప్రతిభాభంగమువంటిదనియు నిరుదు రాష్ట్రములకు ఆకాభంగము గావించిరి. తిరిగి మనము ఆకాభంగము గావించజాలము.

బెంగాలు రాష్ట్రపు కానుక

1925-1926 లో బెంగాలు రాష్ట్రము 68 లక్షలు కేంద్ర ప్రభుత్వపు కోశమునకు చెల్లింపవలసియున్నది. 3-24 కోట్ల మొత్తములో 68 లక్షలను సేను తీర్చలేదు. గత చరిత్ర యెరింగినవా రెవరును యీ 68 లక్షలను మన మామూలు ఆదాయముని యొంచజాలరు. 1921 వ సంవత్సరములో వరే కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ఆదాయవ్యయములు జాలకుండనన్నచో బెంగాలు మరొకొంతకాలమువరకును కట్టుమును చెల్లించుటకు వ్యవధి నీయవలయునని కేంద్రప్రభుత్వమును గోరుట సరసముగ నుండజాలదు. పార్లమెంటుయొక్క సంయుక్త కమిటీచూచ నలయును, భారత ప్రభుత్వముయొక్క ఆర్థికమువలనను బెంగాలుయొక్క ప్రత్యేకపు యిబ్బందులవలనను మరొకొంతకాలము బెంగాలునకు గడుపుచిచ్చుట సమంజసముగ నుండును. కాబట్టి 3-24 కోట్లలో 74 లక్షలు ప్రత్యేకముగ నుంచవలయుననియు, ఆర్థిక సంవత్సరమున 1925-26 లో తలపని తలపుగ రాబోవు అదనము 68 ఉపయోగింపవలయుననియు తలచిరి. మిగతా 2 1/2 కోట్లను డివల్యూషను నిబంధనల ప్రకారముగ ముందు వెనుకల నాలోచించి రాష్ట్రములకు ఉపశమనము గావించుటకు ప్రభుత్వము దలచెట్టెను.

రాష్ట్రముల వాటాలు

డివల్యూషను నిబంధనల ప్రకారముగ యీక్రిందిరాష్ట్రములకు క్రిందవివరింపబడిన రీతిని ఉపశమనము గల్పింపబడును. మనరాను చెల్లించుచున్న రాష్ట్రపు కట్టుము 68 లక్షలలో తగ్గింపబడెను.

240 లక్షలు చెల్లించుచున్న సంయుక్తరాష్ట్రమునకు 68 లక్షలు తగ్గింపబడెను. 175 లక్షలు చెల్లించుచున్న పంజాబునకు 61 లక్షలు తగ్గింపబడెను. 64 లక్షలు చెల్లించుచున్న బర్మాదేశమునకు 6 లక్షలు తగ్గింపబడెను. రాష్ట్రీయ కప్పముల విషయమై ఆసంఖ్యవారు ఉచితరీతిని చర్చించుటకు అవకాశ మొసంగుటకును ప్రభుత్వపునూచనల నామోదించుటకును ఒక తీర్మానము సభలో ప్రవేశపెట్టబడును. ఆర్థికవట్టును ఆమోదించబడిన వెంటనే యీతీర్మానము లేబడును.

ఉ ప న ం హా ర ము

అ స ం ధ్రి య ం దు ప్ర థ మ సంవత్సరమును 1921-వ సంవత్సరములోను 1922 మార్చిలోను, మార్చి 1923-వ సంవత్సరములోను, బడ్జెటుల చర్చలను వినిన వారు అప్పటికిని ఇప్పటికినిగల తారతమ్యములను భేదములను చక్కగ గుర్తించగలరు. మొదటి ఆసంధ్రియందలి పథ్యము ప్రజాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకమైన పన్నులను చేయుటయందు ప్రభుత్వముతో చేతులు గలిపిరి. 1928-24 సంవత్సరముందు బడ్జెటు ఆసంధ్రియందు ప్రవేశపెట్టబడినప్పుడు ప్రభుత్వము నూరు కోట్లజరకును ఆదాయము చాలని అయిదు సంవత్సరములను యొద్దుగొనవలసిన స్థితికి వచ్చెను. వ్యయమునందు కొంతకొనినను లాభకరమగు పనులను జేయుట పోషకము చేసినను, 1921-1922-1923 లో ఆర్థికముగ పన్నువిధించినను మరొకొంత పన్ను విధించవలయునని ప్రభుత్వము కోరవలసివచ్చెను. 1928-1924 లో రెన్జుజుడు బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టబడినప్పుడు మనత్యాగమువలన లాభలేకపోలేదని సేను దిద్దితిని. కాని మామూలు ఆదాయ వ్యయములు పోగాధనము శేషించునని అప్పుడు నిశ్చయముగ ననుకొనుటకు మావనలు లేవు. ఈలోపున ఈసంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టినవారి ఆలోచన భగ్గుముచేయుటకు తొమ్మిదిరాష్ట్రములందును ఆర్థికముగ చిక్కులు తలెత్తించుచుండెను. పరిశ్రమలు, విద్య వ్యవసాయము మొదలగు జాతీయ నిర్మాణ సౌకర్యములు గావించుటకు బూనుకొనిన వంతులు అదివరకున్న స్థితి యందుంచి యీనేవలను నడుపుటకే బహుచిక్కుల పాలైరి.

వ ర్త మా న ము

మన విషయము ముంజిదలో నున్నాము. భాగము శేషించినది. 1924-25 లో ఉప్పు పన్ను తగ్గించినను భాగము శేషించెను. రాబోవుసంవత్సరము శుభమాచకముగ నున్నది. ఆదాయవ్యయములు బోగ భాగము మిగులుచున్నది. రాష్ట్రముల ఆర్థికపు భారమును దొంగింపుటకు ప్రభుత్వములు చేయబడెను. భారత రాజకీయ కాపనము ప్రకారముగ దేశాభివృద్ధికి ముగ బనులను గావించుటకు బూనుకొన్నవారలకు ప్రోత్సాహము గలిగించుటకు వారు చేయబూనిన బనులు భాగలోపముచే అడ్డకుండుటకును బ్రయత్నములు చేసితిమి. ఈ

ప్రయత్నములు మనము చేయకలగుట తారతమ్య నాకుమందు యీపదవివహించిన సర్ ముల్ తాముగారును ద్విగోరకవిజీ బాదను తారతులుకాన వారు వందనీయులు. వారు గావించిన ప్రయత్నములకులము మన మునుభవించుచున్నాము. వారు సంభవించునని దలచిన లాభములు అలస్యముగ గలగుచున్నను వారి ప్రయత్నములు నిరర్థకముగాలేదని వారిప్పుడు దలచెదరు.

భావిక ర్తవ్యము

గతసంవత్సరములందలి పీఠిలో ప్రస్తుతపీఠి బోల్చినప్పుడు మనపరిస్థితులు చక్కగ గున్నవని మనము సంతోషించినను భావియందు మనముచేయవలసియున్న కార్యభారమును మనము పురువజాలము. మనమింకను 68.4 కోట్ల రాష్ట్రీకట్టుములను తగ్గించి, కేంద్ర ప్రభుత్వముయొక్క పన్ను భారమును దొంగింపప్రయత్నించి, కేంద్ర ప్రభుత్వముయొక్క ఆదాయవ్యయములు పరిపెట్టవలసియున్నది. యుద్ధమువలనను తదనంతరమున వాటిల్లిన అననుకూలపరిస్థితివలనను ఎల్లదేశములందును పన్ను భారము అధికమయ్యెను. ఇండియాదేశము యీవిషయమై చాలసౌకర్యముగ నుండెను. అయినప్పటికిని యుద్ధమునకు పూర్వముకంటె అధికముగ పన్నుయిచ్చటను వసూలుచేయుటగలము. 1925-26 లో మనకుగల భాగశేషము భావియందు మనముచేరవలసిన గమ్యస్థానమును నూచించుచున్నది. ప్రయాసమూడిన ఏటావారు పర్యయ ఎక్కుదూరమందున్న శిఖరములు దృష్టాచరమగుచున్నవి. శిఖరములు నింకను సమీపింపవలసియున్నది. అదియే మన గమ్యస్థానము. సంకృప్తి నొందుటకు మనశిక్ష్ణత గాంతకారముగలదు. కాని మనమనజేగమును దగ్గించుటకు గాని శిఖరమును జేరకయే అల్పసంఖ్య నొందుటకు గాని అజకాములేదు. “ఆకేచే ప్రేరేపింపబడి మనము కర్తవ్యమును సెరవేర్చవలయును” అను లోకోక్తి నాఆదర్శము. ఇదియే మన పథ్యలక్ష్యాదయమునం దుంచుకొనవలయునని గోరుచు సేను విరమించుచున్నాను.

వివిధపక్షముల భావములు

శ్రీ, మార్చి 1:-

స్వరాజ్యపక్షము

జనరలు బడ్జెటు విషయమై యేవిధముగ ప్రవర్తించవలెనను విషయమై రేపు సమావేశమగును. స్వరాజ్యపక్షపథక సలహానిచ్చుటకు నియమింపబడిన ఉపసభ్యులు శేషుసాయంత్ర నివాగోష్ఠి సభకేంద్రించెను. ముఖ్యమగు పరిపాలనా కాఖుల పెక్కుమొత్తములనున్న, ఇంకను రెండుకాఖులమొత్తములనున్న స్వరాజ్యపక్షము తిరస్కరించవలెనని గలహానిచ్చినటుల చెలియుచున్నది.

ఇండియన్ టెంట్లు పక్షము

ఈపక్షమువారుగూడ శేషుసాయంత్రము నూరుగంటలు చర్చించెనుగాని ఇంకను యేమియు నిర్ణయముగాలేదు. మరలచర్చ రేపుజరుగును. ఈసభలో గావించిన ప్రసంగములకూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు రయిల్వేబడ్జెటు విషయమున వారియిష్టమువచ్చినటుల వారుప్రవర్తించుటచేత ఇండియన్ టెంట్లు పక్షమువారు జనరలు బడ్జెటువిషయమున వారిలో శేరుట అవసరమాయని కొందరు పథ్యలక్ష్యమగునట్లు సందేహములు బొడవి నటుల తెలియుచున్నది.

మద్రాసునభ్యులు

భారతకాపనసభయందలి మద్రాసునభ్యులు శేషురంగాచారిగారి గృహమున సమావేశమై. రాష్ట్రీయకప్పముల తమిషునుగూర్చి భారతప్రభుత్వముశేయు నుపపాదనమును బలపదప సంగీకరించినటుల తెలియుచున్నది.

బొంబాయి సభ్యులు

ప్రతిపై ఎత్తైనాపన్నునుగూర్చి బొంబాయిసభ్యులు కొరకొరగనున్నటుల గాన్పించుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇండియన్ టెంట్లు పక్షమువారుగూడ యీపక్షము ఆసలే దీనివేయవలెను, లేకా చాలవరకు తగ్గింపవలెనని ప్రభుత్వమును ఒత్తిడిచేయునట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్ర.)

పత్రికాభిప్రాయములు

స్టేట్సుమను

కలకత్తా, మార్చి 1:-ఇండియన్ టెంట్లుమీద వ్యాఖ్యానముచేయుచు “స్టేట్సుమను” పత్రిక యిట్లు చెప్పుచున్నది:- నిష్పక్షపాదమున భారతకాపనసభలో పరిస్థితులు గూర్చి నిశ్చయ

పబడిన విషయములు సంపూర్ణముగ సంశ్లేషింపఁగ నున్నవి. ప్రభుత్వమువారుచూపిన నిలువబట్టిని గూర్చి దేశము ఆర్థికసభ్యుల సేవక తన్నుతానే అభినందించుకొనవలసి యున్నది.

“పత్రిక”

సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెయిగారు ఆర్థిక విషయకమున గార డీలో ఆరిలేరినబాడేగ క బేరసారము తెరింగి యేది లాభమో విముచములో కనిపెట్టగల తాంత్రికు డనియు మాడవసారిరు బావైనదని “పత్రిక” చెప్పుచున్నది.

“ఫార్వర్డు”

ఖర్చులింకను విశేషముగా తగ్గించినగాని ఆర్థిక సభ్యుని యంత్యాసములో మనము పాల్గొనవలసిని “ఫార్వర్డు” చె ప్పుచున్నది.

“బొంబే క్రానికల్”

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 28:—ఈ సాయంత్రమున ప్రత్యే కముగ సప్లిమెంటు వేసిన “బొంబాయి క్రానికల్” యిండియా బడ్జెటుమీద వ్యాఖ్యానము చేయుచు బడ్జెటును చూచిన తర్వా తమే మొదట ఆనుయొన్న దానికంటె యెక్కువ అసంతృప్తికలు గుచున్నదని చెప్పుచున్నది. రాష్ట్రీయకవ్యములను తగ్గించు విష యమునాచేపపు యివ్వగలిగిన తేంగాలుకు పూర్తిగా తగ్గించి బొంబాయిని గురించితలపనే తలపతుండుట విధజించి ఏలము ఆలనూత్రమున తెలియజేయుచున్నదని వ్రాసింది. “ప్రతి ఎక్సైజుపన్నునీతినేయనప్పుడు బొంబాయి ప్రతినిధి సభలో అనూచనకెట్లంగీకరించెను. సర్ బాసిల్ గారు ఇతరవిషయములలో అంత రాత్యలవారే కావచ్చును. కాని ఇప్పుడు ప్రారంభించినట్లు గానే సాగించినయెడల ఆర్థికసభ్యులలో కెల్ల ‘మాకియవెల్లి’ పంటినాడనే పేరుప్రతిష్ఠలను సంపాదించును. (అ.ప్రె.)

మదరాసువార్తలు

రాకపోకలు:—పానుగల్లు రాజాగారు నిన్న ప్రాద్దు న వచ్చిరి. రా॥ బి॥ టి. పి. రామలింగ శెట్టిగారు, పి. ఆర్. రెడ్డిగారు, విజయనగరం రాజీగారు [సపరివారముగా] నిన్న వచ్చిరి.

సర్. అన్నామలై శెట్టిగారు డిల్లీ వెళ్లిరి. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరశాపు పంతులుగారు నిన్న ప్రాద్దున ఏలూరునుంచి వచ్చిరి.

పి. రామశాస్త్రి పంతులుగారు ఈయదయం బెజవాడ నుంచి వచ్చిరి.

డి॥ బి॥ కృష్ణశాయర్ డి॥ బి॥ ఎలిరాజులు శాయదు గార్లు యీపుదయం వచ్చిరి.

మదరాసు మెయిలుపత్రిక ‘మేనేజింగ్ డైరెక్టరు సాగ్- ట్’ (కెమ్మర్) గారు కొలంబోమీదుగా నిన్న ఇంగ్లాండు బయ లుకేరిరి.

విజయనగరం రాజాగారు రాజీగారితో సహా కొలంబో మీదుగ నిన్న ఇంగ్లాండు బయలుకేరిరి.



బీజేబండ్:—నీరెపోయిన వీర్యమును గట్టి వరకు టుకు లోక ప్రసిద్ధి కెందినది. స్వప్నమందు గాని మాత్ర ములోగాని వీర్యముస్థితితుగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపే తరుణం. మునలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలించి యశ్వ గుణంగును, ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండంగులలో సర ములకు బలమునిచ్చి సంసార కుఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతా న కంతులగ జేయును. వృత్తములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ॥ 18 రు 2-0-0 వి. పి. చార్జ్ చేరు.

ఆర్య వైద్యాశ్రమం,

13, 2 రామవంశిని, మద్రాసు.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి వెల యా. 0-2 0 డజజా 1 కి 1-4-0 ఈజాకచూర్ణముతో పండ్లుతోముటులన చిగుళ్లు గట్టివడును. అబ్బలండి రక్తము కారకుండును నోటదుర్బంధములేక యుం డును. కండ్లుచూర్ణములతో కెల్లగా నుండును. అమ్మశాంఢము 4 గో, మదరాసు - శాంతిరాం

రాష్ట్రీయ శాసనసభలు

బడ్జెటు సమావేశము

సంయుక్త రాష్ట్రములు

16 లక్షలు లోటు

లక్నో, ఫిబ్రవరి 28:—సంయుక్త రాష్ట్రముల ఆర్థిక సభ్యుడు గౌ॥ యస్. పి. ఓడవలుగారు నేటిదినము శాసనసభ లో 1925-26 సం వత్సర పు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టిరి. 16,08,41,000 రూప్యముల ఆదాయము ఈసంవత్సరము వచ్చు ననియు 16,24,42,000 రూప్యములు వ్యయమగుననియు అం చనావేయబడినది. 16,01,000 రూప్యములు లోటువీర్చుదును. కడచిన సంవత్సరము ఫామిను ఇన్సురెన్సుఫండునందు 12 లక్ష ల రూప్యములు నిలిచియుండుటచే రాష్ట్రీపుసాధారణ ఆదా యమున ఈసంవత్సరము 28 లక్షలు లోటు వీర్చునునని పరిగ ణించవలెను. స్టాంపుచట్టము మరియొకసంవత్సరము అమలునం దుంచుటచే 85 లక్షలలోటు వీర్చడగలదు. ఇండియాప్రభు త్వమువారివద్దనుండి 48 లక్షలు అప్పుగ పుచ్చుకొనవలయునని ప్రభుత్వమునా రుద్దేశించుచున్నారు. ఇండియాప్రభుత్వము వారు ఇంతమొత్తము అప్పుగయిచ్చుటకు అంగీకరించిరి ఆర్థిక సభ్యుడు ప్రకటించెను. బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టుచు ఆర్థికసభ్యు డగు ఓడవలుగారిట్లు చెప్పిరి:—

“మన ఆదాయములపైననే మనము ఆధారపడియుండిన రాష్ట్రీపుఆర్థికపరిస్థితి లెన్నటికి మారజాలవు. మన ఆదాయ మును వృద్ధిచేసికొనుటకు అవకాశము లేదు. ఇండియా ప్రభుత్వ మువారికి చెల్లించవలసినకవ్యము తగ్గినగాని ఈవిషయపరిస్థితి అంతరించదు. ఇతర సంవత్సరములం దిట్టి ఆశలకు అవకాశము లేకున్నను ఈసంవత్సరము మన ఉద్దేశములు కొంతవరకు నెర వేరననునూచనలు గనుపడుచున్నవి. ఇది మనఅదృష్టము. ఇం డియాప్రభుత్వమువారు నేటిదినము ప్రకటించు ఆదాయవ్యయ పట్టికయందు రాష్ట్రీయకవ్యములను తగ్గించువిషయమై కొంత ప్రస్తావనయుండునని నమ్ముచున్నాను. ఇట్లు జరిగిన మనము ఇండియాప్రభుత్వమువారికి 48 లక్షల రూప్యములు అప్పుచెల్లించ గలము.

1924-25 సంవత్సరపు బడ్జెటును పరిశీలించుచు ఆర్థిక సభ్యు డిట్లుచెప్పెను:—

ఈసంవత్సరమున 10558 రూప్యములు నికవవీర్చుదునని అంచనావేయబడినది. అనుకొనినంత ఆదాయము రానందువల్ల నున్న ఖర్చులు ఆధికమగుటవల్లను 41 లక్షలు నష్టమేర్పడినది. ఇందులకు ముఖ్యకారణము వరదలు. ఈవరదలవల్ల ఈసంవత్సర ము 75 లక్షలు వ్యయమయ్యెను. రాబోవు సంవత్సరము 82 లక్షలు వ్యయపరుపవలసియున్నాము.

1925-26 సం॥ నివిలుకాఖర్చులు 129498000 రూప్య ములని అంచనావేయబడినది. కడచిన సంవత్సరముకన్న దాదా పు 80 లక్షలఖర్చు ఆధికమైనది. యావద్భారత సర్వీసుల ఉ ద్యోగలక్షితములు బత్తులు ఆధికము చేయుటవల్ల మాత్రమే 25000 రూప్యములు ఖర్చు ఆధికమైనది. అప్పులకాఖర్చులు 8294800 రూ ప్య ము లు అ న గా క డ చి న సం వ త్స ర ము క న న్న 86½ ల క్ష లు ఆధికము. ఈసంవత్సరము సాధారణఆదాయము 128942000 రూప్యముల నియు అవ్వలకాఖర్చుకొండ 24624000 రూప్యములువచ్చునని అం చనావేయబడినది. దీనితో సంవత్సరప్రారంభముననున్న నిలు వచేర్చి 7274000 రూప్యములు చేర్చిన మొత్తము 160841000 రూప్యములగును. ఖర్చులు 162442000 రూప్యములు. ఇట్లు 1601000 లోటు వీర్చుచున్నది.

పంజాబు

10 లక్షలు నిలువ

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 28:—నేటిదినము పంజాబు శాసన సభలో ఆర్థికసభ్యుడు సర్ బాన్ మేనార్డుగారు 1925-26 సంవత్సరపుబడ్జెటును ప్రవేశపెట్టిరి. ఈసంవత్సరముకడచినసం వత్సరముకన్న 45 లక్షలు అదనము అనగా 11 కోట్లు ఆదా యమువీర్చుదునని అంచనావేయబడినది. ఇంత ఆదాయము ఈ రాష్ట్రీయమునకు ముంచుచు వచ్చియుండలేదు. 10 కోట్లు 92 లక్షలు వ్యయమగుననిఅంచనావేయబడినది. కడచినసంవత్సరము 10 కోట్లు 17 లక్షలు వ్యయమయ్యెను. ఇట్లు దాదాపు 10 ల క్షలు విగులును. తనతన వ్యాసమును ముగించుచు సర్ బాన్ మే

నార్డుగారిట్లుచెప్పిరి:—ఇదిమిగుల స్వల్పమైత్రును. ఆహారపదా ర్థమై వెలలు ఆధికమై ధాన్యము ఉచితముగ పంచిపెట్టవలసివచ్చుచు ఆంధ్రులకుమాడ ఈమొత్తము చాలదు. ఆదాయ మొసగు కాఖలలో ఇరిగేషనుకాఖ ముఖ్యమైనది. అటుపిమ్మట లాండు రెవిన్యూవల్ల వచ్చుఆదాయము రెండవస్థానము వహించుచున్నది. స్టాంపులవల్ల వీర్చుచు ఆదాయముమాడ వృద్ధియగుచున్నది. అడ వులవల్లవచ్చు ఆదాయము ఇంకను స్థిమితపడలేదు. ఖర్చులలో నివిలుపరిపాలన ఖర్చులు 2 లక్షలు ఆధికమయ్యెను. పోలీసుకా ఖ ఖర్చు కొంతతగ్గినది. న్యాయకాఖఖర్చులు 4½ లక్షలు ఆధి కమగునని అంచనావేయబడినది. కారాగృహములకు ఖర్చు మాడ కొంచెముఆధికమగును. సబ్జెక్రావి ప్రాజెక్టుకు ఇతర ప్రాజెక్టులకు లక్షరూప్యములు తక్కువగ రెండుకోట్లు ప్రత్యే కించబడినవి. సంస్కరణములు అమలునకువచ్చినవిమిట్ట రెండు సంవత్సరములు రాష్ట్రీపు ఆర్థికపరిస్థితులు ఎంతమాత్రము తృ ప్తికరముగ లేకుండెను.

సంస్కరణముల ఫలితముగ సబార్డినేటు ఉద్యోగులజీత ములందు 87 లక్షలు, ప్రొవిన్షియలు సర్వీసు ఉద్యోగులజీతము లకు 16 లక్షలు, యావద్భారతసర్వీసులజీతములకు 9 లక్షలు అ ధిక మయ్యెను. లీక మిషనువారిసూచనలను అమలునందుంచవలసి వచ్చెను. ఇరిగేషను కాఖ ఖర్చులు ఆధికమయ్యెను. ఎక్సైజుఆ దాయము తగ్గెను. ఇట్టిపరిస్థితులలో రాష్ట్రీపు ఆర్థికపరిస్థితులు తృ ప్తికరముగ లేకుండుట అశ్వర్యకరమగు విషయము కాదు. ఈ మాడుసంవత్సరములు వర్షములు సమముగ కురియుటవల్లను కొత్తపన్నులను విధించుటవల్లను బాగ్రత్తతో ఖర్చులను పరి శీలించుచుండుట వల్లను మనఇబ్బందులు అంతమొందినవి. దుర దృష్టమువల్లనైనను, అబాగ్రత్తవల్ల నైనను, అదనపు వ్యయము వెల్లనైనను మరల పూర్వపు విషయస్థితి మనరాష్ట్రీయమునకు సంభ వించవలె నమ్ముచున్నాను.

బర్మా

157 లక్షలులోటు

రంగూను, ఫిబ్రవరి 28:—బర్మాశాసనసభయందు నే టిదినము ఆర్థికసభ్యుడు 1925-26 సంవత్సరపుబడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టెను. ఈసంవత్సరము రెవిన్యూవ్యయము, కాపిటలువ్యయము ప్రత్యేకింపబడినవి. ప్రతిప్రభుత్వసభ్యునకు చేరిన కాఖలు వారి ఖర్చులు ప్రత్యేకింపబడినవి. సభ్యులు వోటుఇవ్వవలసిన మొత్త ములు ఇవ్వకూడని మొత్తములకూడ ప్రత్యేకింపబడినవి.

1924-25 సంవత్సరమున 101262000 ఆదాయము 109281700 శ్యయము వీర్చుడినట్లు లెక్కలు తెలుపుచున్నవి. అనగా దాదాపు 80 లక్షలు లోటు వీర్చుదును 1925-26 సం వత్సరమున 104009000 రూప్యముల ఆదాయమేర్పడునని అం చనావేయబడినది. ఎక్సైజుకాఖవల్ల 14 లక్షలు, అటవీకాఖవల్ల 12 లక్షలు అదనపు ఆదాయమేర్పడునని నూచించబడినది. ఖ ర్చుమొత్తము 119702000 రూప్యములు. కడచిన సంవత్సరము కన్న 104½ లక్షలు ఖర్చుఆధికమైనది. విద్యాకాఖకు 25½ ల క్షలు, ఇరిగేషనుకాఖకు 10½ లక్షలు, పబ్లికవర్క్సుకు 40 ల క్షలు అదనపుఖర్చు అగును. మొత్తముమీద 157 లక్షలు లో టు వీర్చుదునని అంచనావేయబడినది. ఖర్చులో 210 లక్షలు ప్ల పిటలు ఖర్చులకు చేరినది.

బడ్జెటు వైద్యపు మార్చి 18 వ తేదీ ప్రారంభమగును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమున పాలుగై కొన వలయునను తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

రంగూను, ఫిబ్రవరి 28:—నేటిదినము జరిగినశాసనసభ సమావేశమున సభానాయకుడగు ఆర్థికసభ్యుడు, శాసనసభ్యుల లో నొకరగు సర్ నూంగుకిక్ గారి మరణమునకు సభవారు చింతిల్లుమార్పారను సానుభూతి తీర్మాన ముపహించిరి. క్రి క్తేవులైనవారి గుణవిశేషములను ప్రశంసించుచు పలువురు మాట్లాడిరి. సభ్యులందరు నిలుచుకొని తీర్మాన ముహొదించిరి. పిమ్మట బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టుబడినది. పదివేల పానులు మాత్రమే చెల్లించి బర్మావారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమునందు పాలుగై కొనవలయునని ప్రదర్శనాధికారులు కోరిరి. ఇట్లు చేయుటకు అంగీకరింపవలయునని అటవీకాఖ మంత్రిగా రుప పాదించిరి. ఈతీర్మానముపై అధికార సభ్యులు సమ్మతుల నివ్వ లేదు. ఆధిక సంఖ్యాకులగు అసభికారులు తీర్మానమునకు విరుద్ధముగ సమ్మతుల నొసగిరి. [అ.ప్రె.]

గోదావరిమండలమహాసభ

కాకినాడలో జరుగుచున్న నౌక క్రొత్తవిషయమును గూర్చి గోదావరిమండలప్రజలు పూర్తిగా ధైర్యవంతులు అత్యవసరమని తోచినందున యీ సమాచారమును ప్రతికామఖమన చెల్లించుటకు సాహసించితిని. మండలప్రజ లెల్లరు యీవిషయమునుగూర్చి తీవ్రముగ యోచించి ప్రార్థితులు. అఖిలభారత వేదీయమహాసభ అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి చేతను, రాష్ట్రీయమహాసభలు ఆయా రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి చేతను, మండలమహాసభలు ఆయా మండల కాంగ్రెసుసంఘముల చేతను, తాలూకామహాసభలు ఆయా తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘములచేతను ప్రతివత్సరము జరుపబడుచున్నవి. ఇది ముఖ్యమైన రాజకీయమహాసభలుగ పరిగణింపబడుచు, అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంస్థకు సంబంధించిన యితరపక్షములవారిచే వారివారి ఆదర్శపూరిత ప్రియతమమహాసభలు జరుపబడుచున్నవి. అదే రీతిని కాంగ్రెసుయొద్దేములతో నేటికీవచ్చి, కాంగ్రెసు ఆదర్శఫలసిద్ధికై గోదావరి మండలమండల మండలమహాసభలు జరుపబడుచున్నవి. 1921 సంవత్సరమువరకు (కాంగ్రెసు ఆసహాయవాదుల హస్తగతమగువరకు) గోదావరిజిల్లా సంఘసభ్యులును యితరజిల్లా ప్రముఖులును కలసి యీసభలను జరుపుచు వచ్చిరి. తరువాత కొందరు జిల్లాసంఘసభ్యులనుత్రము జిల్లామహాసభలో నంతగ సంబంధమును కలుగజేసికొనక తాటస్థభావమును పహించిరి. అయినను కాంగ్రెసుసంఘములవారు జిల్లామహాసభలు జరుపుట తమవిధియని గ్రహించి మహాసభలను జయప్రదముగా జరుపుచు వచ్చుచుండిరి. గోదావరిజిల్లాలోని ముఖ్యకాంగ్రెసునాయకులగు శ్రీయంత బులుసు సాంబమూర్తిగారు మున్నగువారు 1922 వ సం॥న కారాగారమున నుండుటచే యీతరులెవరును మహాసభనుజరుపుటకు ప్రయత్న మైనను చేయలేదు. కావున ఆసంవత్సరమునకు మహాసభజరుపబడలేదు. కాని కాంగ్రెసుయొద్దేము ననుసరించి యిప్పటికి 17 మండల మహాసభలు జరిగినవి. 17 వ మండల మహాసభ గతవత్సరము రామచంద్రపురం తాలూకా ఆలమూరువద్ద జరిగినది. పూర్వాచారముప్రకారము ఆ మహాసభవారిచే 18 వ మండలమహాసభ కొత్తపేట డివిజన్ ప్రముఖులతోకలసి ఆడివిజననందు జరుపుటకు అంగీకరింపబడినది. 18 వ మహాసభను జరుపుటకు ఆడివిజన్ ప్రముఖులు చేయుచున్న ప్రయత్నములను 16-2-25 తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు గాంచగలరు. ఇదియుట్లుండ 4-2-25 తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు గోదావరిమండల మహాసభను జరుపవలెననిట్లు గాంచి నాకుగలిగిన సందేహములను గూర్చి గోదావరిజిల్లా సంఘకార్యదర్శియగు శ్రీయంత దుగ్గిరాల వెంకటనారాయణప్రకాశరావు పంతులుగారి కిట్లు యొకవుత్తరమును వ్రాసితిని.

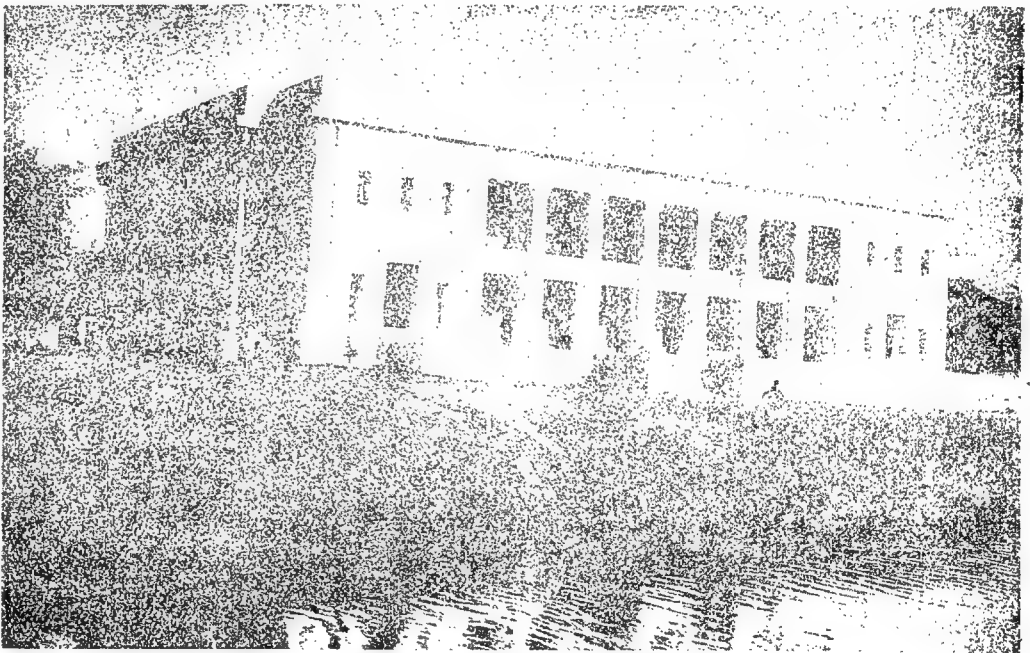
"అయ్యా, ఈనెల 4 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు గోదావరిజిల్లా సంఘమువారి సాంఘికనివేదికను చదువుటచే అందు ఆక్రిందివిషయమునుగూర్చి నాకుగలిగిన సందేహములను తగురీతిని యోచించి జవాబిచ్చెదరుగాక యని కోరుచున్నాను. పైకిరి కక్రింద జిల్లాలోని యిబ్బందులు, అవసరములు తెలిసికొనుటకును, వానివారిచేతను తగు మార్గములు నిర్ణయించుటకును, ప్రత్యేకముగా వ్యవసాయదారుల అవసరములవిషయమై ఆలోచించుటకును గోదావరి మండల ప్రజలమహాసభను జరుపుటకు వలయు ప్రయత్నములను సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిర్ణయింతురు అనియున్నది.

సాంఘిక నివేదిక నామోదించుటకును, నూతనసంవత్సరమునకు కార్యనిర్వాహకవర్గము నెన్నుకొనుటకును ఆహ్వానించి నిర్దిష్టపర్యాయము దాటినపిమ్మట మహాసభ గంటకాలము వేదియండి దర్శిలాను తగ్గింపబడి అన్యవసంఘియై పడినదిని చిట్టివివరకు క్లబ్బుకు వచ్చిన మెంబర్లలోనుండి జిల్లాసంఘసభ్యులను సమావేశపరచి కార్యక్రమమును ముగించిరి. ఇట్టిసంఘసమావేశములో మహాసభప్రశ్న యేలవచ్చెనో, యెట్లు నిర్ణయింపగలిగినో నాకాశ్చర్యమును, సందేహమును గలిగెను. గోదావరిజిల్లాసంఘముని పేరుపెట్టి క్లబ్బువచ్చినవారిలో 10 మంది కనీసపుసంఖ్యను చేర్చుకొని జిల్లామహాసభ కావించవలెనని చర్యకు తీసుకువచ్చుట యేవ్యవసాయదారుల కష్టములనుగూర్చియో తెలియదయ్యె. జిల్లామహాసభయనునది యితరకు ప్రత్యేకము. రాజకీయసంఘము కాంగ్రెసుసంఘమువారి యాజమాన్యమున సమావేశపరుపబడుచుకాంగ్రెసు ప్రధమనాత్రము నంగీకరించిన అన్నిమతములవారు సమావేశమై జిల్లాపరిశితులను గూర్చి చచ్చించి కాలానుగుణ్యముగ ముందు



చెన్నపురి బాలికాభటుల ప్రదర్శనము

ఫిబ్రవరి 27 వ తేదిన జరిగిన బాలికాభటుల ప్రదర్శనమునందు హాసరీ కమిషనరు డాక్టర్ వెంకటగిరి ఎమిల్యా టెన్సు ప్రభుగార్ల చాయపకము గ్రహింపబడెను.



కొత్తగ నిర్మింపబడిన శ్రీమంతుల భవనము

మాడులశైల రూపములు వ్యయమొనర్చి శోభనము కట్టబడెను.

ఫిబ్రవరి 27 వ తేదిన ప్రారంభమహాసభమును గవర్నరుగారు జరిపిరి.

జిల్లాప్రజలు జరుపదగిన కార్యమును నిర్ణయించుచు వచ్చుట జరుగుచుండెను. అదేప్రకారము 1924 సంవత్సరమున ఆలమూరునందు మండలమహాసభ జరిపబడినది. 1925 సం॥రము కొత్తపేట డివిజనునందు మహాసభ జరుపుచుమి కొత్తపేట డివిజనుప్రముఖులు ఆహ్వానింపగా ఆమహాసభ నారంగీకరించి మార్చి మేనెలలమధ్యనే నాయకు మండలమహాసభను జరుపుదురు. అదేకాలమున జిల్లాసంఘమువారు యీసభను జరుపుటయే టిక్కె తెలియదు.

గోదావరిజిల్లాసంఘమున కొకయొద్దేము, దాని నెరవేర్చుట కొకకార్యవిధానము కలదు. కాని జిల్లామహాసభను జరుపుటకు యేదిగమయిన నియమముగాని, అవసరముగాని యొప్పుట్లు తోచదు. అట్లేయిన సన్నను యీమహాసభకు ప్రతిభుత్వపరి నిర్ణయింపబడినట్లు కనుపడదు. ముందు నిర్ణయించెదరనిసహా యేయొద్దేముపై నిర్ణయింతురో తెలియరాదయ్యె. ఈసంఘముయొక్క యొద్దేము పూర్వ మెట్లున్న ప్రస్తుతము హిందూదేశప్రజలనిమిత్తము స్వరాజ్యమును సంపాదించుట యీసంఘోద్దేశము అని కాంగ్రెసుయొద్దేముతో సమానమయినదిగ నిర్ణయింపబడి యున్నది. ఈయొద్దేము కలహారతే

కాంగ్రెసుసంఘ యాజమాన్యమున జరుగు మహాసభకును హాజరగు ప్రతినిధులు కావున నేరుసభ అనవగము కనుపింపదు. ఇక రహితులకైయే యందురా జిల్లామహాసభయనుట సారథ్యాలు. రహితులమహాసభయనిగాని మరియొక ప్రత్యేకమహాసభయని యేదయిన పేరుపెట్టినగాని నాకు యేదిగమయిన సందేహము కలిగిడినది.

దేశములో రాజకీయముగ కాంగ్రెసుపక్షము, బ్రాహ్మణోత్తరపక్షము, స్వరాజ్యపక్షము, లాయల్ లీగు, విశవాదుల పక్షము, హోంరూలీగు, జాతీయవాదపక్షము మున్నగు కొన్నిపక్షములు ఆయాసంఘోద్దేశములకై పనిచేయుచు వానికసభలు, అవసరసభలు ప్రచారకసభలు జరుపుచున్నవి. జిల్లాపరిశితులను, ప్రజలయొద్దేమును గమనించి యేదేని అత్యవసరకార్యమును కొనసాగించవలసి నచ్చినపుడు జిల్లాసంఘసభ్యులెల్లరు సమావేశమయి ఆవిషయమునుగూర్చి చర్చించి వివిధపక్షములవారి కార్యక్రమమును దృష్టియందుంచుకొని తాము కూడ అవసరమనితోచిన కార్యవిధానము నిర్ణయించి ఆవరణకు కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు విడచుటొప్పును గాని అత్యవసరమైన విషయ పేదయె జిల్లాయందు కనుపడనిది, జిల్లాసం

భూమివారిచే ప్రత్యేక విషయ మేదేని నూచింపబడినది, జిల్లా కార్యదర్శిగారు భూమివారి యజమాన్యమున వార్షిక మండలమున సభయొక్క జరుగుచుండగ యీ సభ యేమి నిర్ణయించుటకో గోచరించుటలేదు. ఒకవేళ రెండునభ్యుదయ జరిగినందువలన వచ్చు మొదలగా మొదట కొంచెము మించుమించు నోకేకాలమున రెండు సభలకు తాలూకాలనుండి ప్రతినిధులు వచ్చుట కష్టము. 2. విశేష భవనము రి జిల్లా సంఘమువారు మరయేమయిన క్రొత్తయిదుముల నేర్పరచి కార్యము సభ్యులను ప్రతినిధులుగ రాకుండజేసినచే తప్ప జిల్లాసంఘయాజమాన్యమున జరిగినను, కార్యదర్శిగారు యజమాన్యమునజరిగినను కార్యదర్శిగారు విశేషముగ ప్రతినిధులగు దుక, అట్టి సందర్భమున రెండు సభలలో రెండురకముల తీర్మానములు తీసుకురాబడినయెడల (తీసుకురాబడవని నమ్ముటెట్లు) అనేకమయిన విభేదములను, ఫలితమేమియు లేకపోవుటను, కత్తెర్పడుటను కారణమును. అట్లు రాదు. రెండు సభ లేనో తెలియదు. ప్రస్తుతము చేయునం దేర్పడిన పక్ష భేదములన్నీ భావ్యభివృద్ధి కాలంకపయ్యెనని ఆసేతు శీతాచలమున నాందోళన జరిగి, బెల్లం కార్యదర్శిగారును, డిల్లీవిభాగ పక్ష నాయకసభ్యులందును జరిగిన చర్చలను గాంచియే యానాము. సర్వపక్ష సమ్మేళనము కొరకు గాంధీమహాత్ము పంతులీవారు తామ నమ్మిన భావ్యభివృద్ధి సాధనములను నాపు చేసి అహోరాత్రులు తడవడితే ఏకమత్యముకొరకు కృషి సల్పుమండ యెట్టి విభేదములకు అవకాశములేని గోదావరిజిల్లా సంఘము యిట్టి ప్రయత్నముచేయుట బాగులేదు.

కావున ప్రత్యేకము జిల్లాసంఘ యజమాన్యమున మరి యొక మండల సభ జరుపకుండుట గాకయనియు, జిల్లా కార్యదర్శిగారు యజమాన్యమున జరుగు మండలమునాజమాన్యము జిల్లాసంఘసభ్యులెల్లము హాజరయి తాము నిర్ణయించుటచిన కార్యమును నిర్ణయించి 1955 సం॥ ర మంతయు జయప్రదముగ కార్యనిర్వహణమునకు బూనెదమగాక యని కోరుచున్నాను.

కాకినాడ } మండపాక రంగయ్య
8-2-55 } కార్యదర్శిగారు

ప్రేయత్న మందినదినుననే గోదావరిజిల్లా సంఘ కార్యనిర్వాహకసభ్యులవారి సమావేశమయినది. కాని అందరి పర్యవసాన మేమియో నాకు తెలియపర్చలేదు. నాపు తరమునకు జనబలమును యిచ్చియుండలేదు. జిల్లామహాసభ ప్రయత్నము లను విగమించుకొనియుండునని తలంచుచుండగా మండలసభ జరుపుటకు సన్మానసంఘము నేర్పాటుచేయుటకు 15-2-55 తేదీనీ కాకినాడపౌరులబహిరంగసభ జరుపబడునని ఆంధ్రప్రదేశ్ పలననే తెలిసికొని ఆరోజున సభకు హాజరైతిని. ఆనాటిసభ కధ్యక్షతవహించిన శ్రీ దుర్గిరాల వెంటల సూర్యప్రకాశరావు పంతులుగారు మండలసభ అవశ్యకతనుగూర్చి మాట్లాడిరి. ఆఖరున “యిందునుగూర్చి యేమియు భిన్నాభిప్రాయ ముండదని తలంచెద” నని కూర్చొనిరి. ఇందునుగూర్చి అభిప్రాయభేదము కలదనియు, మాట్లాడుట కనుజ్ఞ అయినచో మనవిచేసెదననియు చెప్పిరి. వారంగీకరించినందున నాయుత్తరములోని అభిప్రాయములనే చెప్పి కొత్తపేటదిజనునందు మండలమహాసభ జరుగుచున్నదనియు, రెండవసభ అనవశ్యకమనియు మువి చేయుచుండగా సర్దారు హరినామసింగుగారి యుపన్యాసము నకై ఆనాటికి ఆసభను ఆపుచేసి తిరిగి 17-2-55 వ తేదీనీ సభ జరుగునట్లు చెప్పిరి. తిరిగి 17 వ తేదీనీ రవారము 20 మంది సభ్యులవచ్చిరి. ఆసభకు జిల్లా సంఘాధ్యక్షులయిన శ్రీయుత యల్లాజోష్యుల కామేశ్వరరావుగారు అధ్యక్షతవహించి “ఈ సభలో వాదప్రతివాదము లనవసరమనియు, సన్మానసంఘసభ్యులగ చేరదలచినవారు చేరుటకే సభయనియు నొకపుత్తరము నిచ్చిరి. శ్రీయుత మొసలికంటి తిరుమలరావుగారు మున్నగు వారు దీనికి ఆక్షేపణలను తెలుపగా, ముగింపుగా కార్యదర్శిగారు వారమే గనుక కార్యదర్శిగారునునను, జిల్లాసంఘమునకును యేవిధమయిన సంఘర్షణ రాకుండగ, మనము యీసభతో సంబంధములేకుండగ మాట్లాడుకొందుము. ఇచట తీర్మానము లేమియు జేయుటకు వీలులేదు” అని ముగియక ముత్తరపునయిచ్చి అభిప్రాయభేదములకు కనుగొనిరి. మామూలుగా జరుగు మండల మహాసభ జరుగవలయుననియు, ముగియక చేసిన సభ జరుపు కొనవచ్చుననియు సలహాలనిచ్చిరి. అందుపైన “యూనైటెడ్ గోదావరి కాన్ఫరెన్సు” అని పేరుపెట్టి 18 వ మండల మహాసభ అయినప్పటికీ జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. తిరిగి నా అయిదువేలను తెలియబరచితిని. మరియొక చేయన సభలు జరుపు

కొనుటకు నా కభ్యంతరములేదు. కాని మరియొక రాజకీయ మండల మహాసభ యిప్పుడు అవసరము లేదని నా నిశ్చితాభిప్రాయము.

రెండవసభ జరుపుటకు కార్యదర్శిగారు శివ్వారందరు కొంత యింపుమించుగ ఒకేకాగమును చెప్పిరి. ఏమన! యిల్లగేమను, దేవాదాయము, రీజిస్ట్రేషన్లు మున్నగు అంశములనుగూర్చి జిల్లా ప్రజల అభిప్రాయమును ప్రభుత్వమున కెరింగించుట. అది యెట్లో మహాసభ నిర్ణయించవలెనట. ఇందుకై వేరుసభ అవసరము లేదనియు, కార్యదర్శిగారు యజమాన్యమునజరుగు మండలమున సభకు ఆరోగ్యగలగా లెల్లము దయచేసి నిర్ణయించవచ్చుననియు మనవి చేసియుంటిని. దీనికి శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు సుబ్బారావు గారు మాత్రము “మూలచందా యివ్వనివారు కార్యదర్శిగారు నుండగరాదనియు, కార్యదర్శిగారు కానివారు మండల మహాసభకు ప్రతినిధులుగ పోవూడవనియు, మూలచందా నంగీకరించనివారు చాలమంది కలగనియు, కావున అట్టివారుకూడ పాల్గొనుటకు వేరుసభ అవసరమనియు చెప్పిరి. ఇది వాదమునకు బలమయిన ప్రశ్నయే. కాని కార్యదర్శిగారు లడుగువలసిన ప్రశ్నమాత్రముకాదు. మూలచందా నామోదించిన దేశీయమహాసభ జరిగినవెంటనే జరుగ నై యున్న జిల్లామహాసభ యిదియే. ఈసభలో దేశీయమహాసభవారి తీర్మానములు జిల్లా పరిస్థితులకు లిగినవో, తగినవో తిరిగి పునర్విచర్యన కావడము, ఆమోదించడమో (సాధారణముగా ఆమోదించడమే) అవసరమయిన మార్పులను నూచించడమో జిల్లా మహాసభయొక్క అవారము. అట్టిది యీసభలోనే జరుగ నైయున్నది. కావున యెల్లరు దయచేయవలయునని ప్రార్థింపగా శ్రీ సుబ్బారావుగారు నేను పాఠబడుచుంటిననియు, అసలుమూలచందా నివ్వ నిష్టములేని వారు ప్రతినిధులు కావూడదనియు నన్ను సవరించిరి. నేను వారి వాదము నంగీకరించుచు మూలచందాకలవారు వడికియు, వడుక లేనివారు వడికించుచు, కొనియు మూలచందాన్ని, సభ్యులుగా జేరి ప్రతినిధులుగా రావలయుననియు, అట్లు చేయలేనివారల యీమాత్రము వ్యయప్రయాసలకోర్చి తమ యభిప్రాయానుసారముగ జిల్లాను నడిపించుటకు వెనుదీయవారు, యిట్టి క్రొత్త క్రొత్తసభలను సమావేశపరచి యేకాగ్యమును నెరవేర్చలేరనియును, కావున జిల్లామహాసభయందు మూలచందాతీర్మానము నంగీకరింపజేసి సభ్యులగుటయో, ఆతీర్మానమును మూలద్రోసి క్రొత్తమాత్రమును నూచించుటయో తీర్మానించుటకు ప్రతివారిని ప్రభుమున కొంత త్యాగమునకు సిద్ధముకావలసిన దనియు వ్యతిరేకాభిప్రాయములు గలవారు తమ నిజాభిప్రాయమును ప్రజల నామోదించునట్లుచేయుటకై యెట్టిత్యాగమునైనను జేయవలయుననియును కోరియుంటిని. అంతటితో సభమగించుచు “యూనైటెడ్ గోదావరిమహాసభ” యని నామంబిడి, జిల్లాసభ జరిగినప్పటికీ జరుపుటకు నిశ్చయించినట్లు తీర్మానమును రికార్డుచేసి అమహాసభకు సన్మానసంఘసభ్యులనుగ అక్కడనున్న వారిని కొందరిని లేనివారిని కొందరినిజేర్చి ముగించిరి. కాని జిల్లాసంఘమువారు కావించుచున్న చర్చలన ప్రజల కేవిధమయిన లాభము లేకపోవడమేకాక కూడిరానినష్టముకూడ సంభవించునని నేను మనఃశూన్యైగ నమ్ముచున్నాను. పంచాంగములు (పుస్తకములు) చిరిగిపోయినను నక్షత్రములు పోవు. గోదావరిజిల్లా సంఘపరిశ్రమట్టియే ప్రస్తుతప్రభుత్వవిధానము మారదీ ప్రజలకష్టములు గట్టెక్కువనియు, మహాసభలలో ప్రభుత్వమును ప్రార్థించుచు చేయు తీర్మానములకుగాని, మహాసభ్యులకుగాని, దెప్పుటకువలయుగాని యేవిధమయిన ఫలితము (కండ్ల నీరుతుడుతుకుతప్ప) లేదనియు స్పష్టపడుచుండ, తిరిగి అట్టియుద్దేశములతో యెట్టికార్యమునకు పూనుకొనినను యెండమావులవెంట బడుటవలె నుండునను విశ్వాసము కలవాడ నగుటచే యాదీవయమునుగూర్చి యంతవరకైనను వ్రాయవలసి వచ్చినది.

కావున అట్టి పురాహిత్యమయిన ప్రయత్నమును మానవలయునని గోదావరిజిల్లాసంఘమువారినిన్ని ఇంటివిషయమై తగుచర్య తీసికొనవలయు నని కార్యదర్శిగారునుగూర్చి, ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ఆచరించవలసినకార్యమును నిర్ణయించెదమగాక యని గోదావరిజిల్లాప్రజలను విభేదంతో కోరుచున్నాను.

మండపాక రంగయ్య.
కాకినాడ 24-2-55.
రాజప్రతినిధి శుక్రవారం రాత్రి బయలుదేరి భరతపురం రాజాగారిని జూచుటకు పోయిరి. మరల ఆదివారం రాత్రి కి తిరిగి వచ్చురు. (ఆ. ప్రె.)

కృష్ణాజిల్లా ద్వితీయ కలగ మహాసభ - పూర్వ

ఫిబ్రవరి 22 తేదీన జరుగుట

I
సన్మానసంఘాధ్యక్షులు మహారాజ రాజగోపాలాచారి హేబు కల్లి చిట్టిఅబ్బాయి వార్యుడుగారి ఉపన్యాసము నుండి ఈక్రింది భాగములు ముద్రితములు.
కులసభలు

కులములేగాక మతములకూడ లేవనియు, విశ్వమనవ జాతి ఒకటేననియు, మానవులందరు పరమపితరుడు భగవంతుని బిడ్డలమనియు, ఒకవైపున కౌత్సములు ఘోషించుచుండ, మరియొకవైపున రాష్ట్రీయసభలు దేశీయసభలు జరుగుచుండ, ప్రత్యేకము కులసభలుజేయ నావశ్యకమేమనియు, అందువలన వికవత్సమునకు భంగముకావాయనియు, కొందరికి సందేహము లుండవచ్చును. కులములు భగవద్విర్మితములా? లేక మనుష్య కృత్యములా? అవి ఎపుడేర్పడినవి? యేపద్ధతులవిధ యేర్పడినవి? మొదట యేర్పరచినప్పకారము యిప్పుడున్నవా? యిప్పుడున్న పద్ధతి దేశమునకు లాభమా, లేకనష్టమా? యనుసంగతులు చచ్చించి లోపములన్నయెడల సవరించుకొనుటకును, అభివృద్ధికరములగు మార్పులవశ్యక మైనయెడల చేసికొనుటకునూడ వేరువేరు కులము లున్నంతకాలము పుత్ర్యేకకులసభలు జరిగించు నావశ్యకమేర్పడుచున్నది. ఒకతండ్రి సంతానము సోదరులందరు కలసి వికవత్సముతో ఏకమటుంబముగనుంకి కుటుంబాభివృద్ధిని జేసికొనుట న్యాయమును, సహజమునై యున్నది. ఇది ఉత్తమపద్ధతి. అట్లుగాక సోదరులలో స్వార్థపరత్వము, దురహంకారము, మోసము మొదలగు చెడుగుణములు పుజేకొని స్వలాభముకొరకు ఒకరినొకరు మోసగించుకొనుచు కుటుంబము అంతరించుచున్నంతి నండి సమానత్వము చేదియున్నపుడు యెవరివారు చేరువేరుగానుండి యెవరిఅభివృద్ధి వారు చేసికొనుట కూడ ధర్మమైయున్నది. ఇదిమధ్యమపద్ధతి. ఎవరికభివృద్ధిని వారుకోరి అందుకు తగిన పనులను చేసికొనుట న్యాయమేగాని యొకరిలాభము కొరకు మరియొకరికి కష్టపష్టములు కలుగజేయుటెంతయో కూడనివని. ఇది గర్హించదగిన అధమపద్ధతి.

వేరువేరుగానున్న అన్నదమ్ములవలె మానవజాతికి వివిధాంగములుగానున్న ప్రతివర్ణమువారను ఏవర్ణమున కావర్ణము కులసభలుజేసి తమతమలోపములను తొలగించుకొని అభివృద్ధికరములగు మాగ్గులు లాచరణలో పెట్టుట అత్యవసరము. ఏవర్ణకీ కావర్ణకీ, ఏజాతికాజాతి, ఏమతమున కామతము తమతమ అభివృద్ధికి పాటుపడినపుడే విశ్వమనవాభ్యుదయము తప్పక సిద్ధించును. ఎవరిబిడ్డలకువారు విద్యాబుద్ధుల గరవి నృద్ధిలోనికి దెచ్చుకొనుట లోకులబిడ్డలకు హానికేయ పెట్టుగాదో అట్లే ఏవర్ణమున కావర్ణము సభలుజేసికొనుట యితరవర్ణముల కెంతమాత్రమును హానికరము కాదనుట నిర్వివాదము.

సమస్తసంపదలచే కులదూరము భూతకాలమున మహాన్నతదశయందన్న మనసంఘము జనసంఖ్యయం దధికమైయుండియు. వికవత్సము, సంఘభావము, కార్యదీక్ష మొదలగునవి ధీనించుటచే సంఘముయొక్క శారీరక, మానసిక, శ్రేణుల చాలవరకు తగ్గి వివ్యాపనమై జ్ఞానము కూన్యమగుటచే కార్యకార్య విశేషముచేడి విద్య, ఆర్థిక సాంఘిక, వ్యాపసాయిక పాఠశ్రామికాది విషయములందు దేశకాల పాత్రోచితములగు మార్పుల జేసికొనకపోవుటచే తోడిదేశీయులకన్న అన్నివిషయములందును మిన్నగానున్న మనసంఘము నానాటికి బలహీనమై నేడెడోగతి పాలగుచున్నసంగతి మీరెరుంగనిది కాదు. కాబట్టి గాఢనిద్రనుండి మేల్కొని కండ్లుదెరిచి విద్యుద్ద్యోగముతో అభివృద్ధిచేయుచున్న తోడిదేశీయులను తేరిపారజూచి మాంద్యమును వీడి యుధాసీనభావమును వదిలి పట్టుదలతో కార్యచరణకు దిగుట మన విద్యుత్తకర్తవ్యమై యున్నది. ఇందుకుగాను మనమనవర మైపుడెల్ల యిట్టి మహాసభలను సమకూర్చి అందర మొకచో జేరి యితరుల నిగ్రహానుగ్రహములను గమనించక అంతరాత్మభాద ననుసరించి వారివారికి గల అభిప్రాయములను పరస్పరము వెల్లడిజేసికొని సంఘాభివృద్ధికరములగు తీర్మానముల జేసికొనుట అవి ఆచరణయందు పెట్టవలసియున్నది. ఆచరణ శూన్యమైన శుక్కుతీర్మానములు వ్యయప్రయాసల కాకరము లగుటయే గాక అప్రతిష్ఠకు, అపమానమునకు హేతువులైయున్న గౌరవమును పోగొట్టుటకు కూడ కారణములగును. మన తీర్మానములు కార్యరూపము గాల్చి

చెన్నపురి ఆయవ్యయవత్రము 1925-26

88 లక్షలు లోటు

కొత్త స్కీములకు డబ్బు లేదు

ఆదాయము అంచనా 16,51,79,100 రూ॥లు

ఖర్చు అంచనా 17,39,82,000 రూ॥లు

1924-25 లో 3236500 రూ॥లు లోటు గల్గెను

సర్. టాడ్ హంటరుగారి ఆశ భగ్గుమయ్యెను.

ల్యాండు రెవిన్యూ, ఎక్సైజు రెవిన్యూ తగ్గెను

ముఖము మొత్తము 1451 లక్షలు

రాష్ట్రపు కష్టమును తగ్గింప భారత శాసనసభ అంగీకరించినచో, లోటు మాత్రము పూజును.

నేడు చెన్నపురి శాసనసభయందు కొత్త బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టెను ఆర్థిక సభ్యులగు గా. గ్రహంగారు ఉపన్యసించిరి. గతవత్సరము సర్ టాడ్ హంటరుగారి ఆశలు భగ్గుమై లోటువచ్చినటుల వివరించిరి. ల్యాండు రెవిన్యూ, ఎక్సైజు ఆదాయములు తగ్గించుటకు వగచుచు, ఎక్సైజు నష్టమును పూడ్చుటకై ఖర్చును తగ్గించుటకు కొత్తగొడ్డలిని ప్రయోగింపవలెననిరి. ఎక్సైజు ఆదాయము తగ్గుటకు కారణము త్రాగుడు తగ్గుటయు, కల్లుపాటలు పడిపోవుటయునని చెప్పిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునుగూర్చి విచారించుటకు స్పెషలు డ్యూటీమీద నౌక ఆఫీసరును నియమించ 11 వేలు ప్రత్యేకింప బడినది. ఉత్తరసర్కారులలో వాణిజ్యపాతశాలను స్థాపించుటకు 9 వేలేర్పాటుజేయబడినది. కృష్ణా జిల్లాలో వరిపంటను పండింపవద్దనుట పరిశోధనముజేయు స్థానమును నిర్మించుటకు 99 వేలు ప్రత్యేకింప బడినది. గుంటూరులో మెడికలుస్కూలుకు ఒకలక్షరూపాయ లేర్పాటు జేయబడినది. కృష్ణాజిల్లా విభజనకు 9 వేలు యేర్పాటుజేయబడినది. నరసాపురములో నబ్ డివిజనులు ఓవర్సీయరు ఆఫీసుకు 6 వేలు ప్రత్యేకింపబడినది.

చెన్నపురి శాసనసభ డిబేట్ ఎల్.డి.స్వామికణ్ణపిళ్లెగారి యధ్యక్షతక్రింద నీదినముదయము 11 గంటలకు సమావేశమైన పుడు ఆర్థికసభ్యుడు నూతనవత్సర ఆయవ్యయవత్తీకు ప్రవేశపెట్టెను. సభ్యులలో చాలవరకు హాజరైరి. ఈదినమున నూతనసభ్యులగు రా. బ. ఎం. సి. రాజాగారు రాజభక్తిప్రమాణమునొ నర్చి సభ్యులకరతాళధ్వనులు చెలరేగ సభయందు తనస్థానమున వాసీనడయ్యెను. ప్రశ్నోత్తరముల యనంతరము, 11 గ 50 నిమిషములకు ఆర్థికసభ్యుడగు ఆర్. ఎ. గ్రహంగారు నూతన ఆయవ్యయవత్తీకు సభ్యులకు పరిచయమొనర్చుచు సుపన్యసించుటకు ప్రారంభించి 12 గ 35 నిలకు ముగించిరి. ఉపన్యాస సమయమున సభ్యు లెట్టియత్నావహము గన్నుపడెరు. ప్రశ్నోత్తరములసమయమున పూర్తిగా నున్న సభ్యులస్థానములలో ఆర్థికసభ్యుని యుపన్యాససమయమున శూన్యములై యుండెను.

గా. ఆర్థికసభ్యుని ఉపన్యాసము

1925-26 బడ్జెటును శేషు చెన్నపురి శాసనసభలో గా. ఆర్థికసభ్యుడు గ్రహంగారు ప్రవేశపెట్టెను నిల్లుపన్యసించిరి. అధ్యక్షా: గతవత్సరమునాకు పూర్వమున్న ఆర్థికసభ్యుడు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును శేషు ప్రవేశపెట్టె బడ్జెటుతో పోల్చిజూచినయెడల నాయది అననుకూలముగ నుండుభాగ్యము తుటస్థించెను. గతవత్సర మాయన అంతయును పరిశుభముగనుండునటుల జేసిననీతినుండి యీరాష్ట్ర ఆర్థిక మింతపడిపోవుటకు కారణమేమియో నేను వివరింపవలయున్నది. ఆయన ఓపికతో కష్టపడి ప్రయత్నముజేసి ఆస్థితిదేగల్గెను. అప్పటికప్పుడు భవిష్యత్తు నాలోచించి అట్టిప్రకటనము గావించుటయు సమజసంముగ నేయుండెను. ఇంకను డబ్బుకు గిజగిజగనే యున్నది బడ్జెటులో అంతయును ఖర్చు తగ్గింప బడి యేయుండెను. శేం ద్ర ప్రభుత్వమునకు జెల్లింపవలసిన కష్టము తగ్గినగాని దేశభాగిన్యధీనార్థములకు వెంటనే జేయుటకు కాశములేకుండెను. కాని యెన్నో శ్రమండియో లోటువచ్చుచుండెను.

1923-24 సం॥ ము అనుకొన్నటుల 99½ లక్షలులో టులో గాక 11 లక్షలు నిలువతో పూర్తియగునని ప్రకటించునంతటి సుముఖత ఆయనకు గల్గెను. రాష్ట్రమునందు కొన్ని భాగములలో కాలము బాగుండక పోవుటవలన రివిన్యూతగ్గిపోయినను, ఈసంవత్సరము స్థానిక సంఘముల ఆర్థికస్థితిని బాగుజేయుటకు పెద్దపెద్ద గ్రాంట్లొచ్చినను యీభరితము జేసారెను. అన్ని విధములను ఖర్చును పూర్తిగ తగ్గించి కొనివేసి బాగ్రతగ బాచుటవలన సర్ చారల్యు టాడ్ హంటరు గారు 1924-25 సం॥ ము బడ్జెటు తయారుజేయునపుడు 1923-24 లో బడ్జెటు ఖర్చులలో జేసినదాని కన్న స్థాండింగు సాంక్షములు 65 లక్షలు తగ్గినని ప్రకటించగల్గెను. 1924-25 బడ్జెటు లో స్థాండింగు సాక్షముల కన్న టిక్కిని వరతి జేసి అప్పుజేసినచోట్ల వాయిదాలకీర్తివలసిన దిచ్చినమీదల యీసం॥ మునకు అంచనాజేసిన రెవిన్యూలో కొత్తస్కీములకు 27 లక్షలు మిగిలెను.

1923-24 లెక్కలు

1923-24 సం॥ లెక్కలు తుదికు లేలునప్పటికి ఆర్థికము గ అనుకొనినదానికన్న అనుకూలముగ గాన్పించెను. రిజిస్టరు యొప్పీ మేటులో జేసిన మొత్తము కన్న రెవిన్యూ 11 లక్షలు తక్కువనచ్చెను. దత్తమండలములలో కాలము బాగుండక పోవుటచేతనున్న తంజావూరులో పన్నులు జెల్లింపకుండుటకు జేసిన ప్రయత్నములవల్లను ల్యాండు రివిన్యూ 747 లక్షలు రావలసినది 714 లక్షలే వసూలయ్యెను. ఎక్సైజు ఆదాయము తగ్గిపోవునని జేసినయేర్పాటు బాకపోయెను. 1920-21 లోకన్న ఇన్కంటాక్సువేయు ఇన్కం యొక్కవసూలవలన 11 లక్షలువచ్చెను. స్థాంపులవల్లను అడవులవల్లను అనుకొన్నదానికన్న ఆదాయమెక్కువనచ్చెను. ఇందులకు ముఖ్యకారణ మేమనగా అంచనా జేసినదాని కన్న తక్కువ ఖర్చుచేయబడినది. మొత్తము ఖర్చు 163958000 రూ॥ లకు మారు 161154000 అయ్యెను. విద్యా కాఖయందు 53 లక్షల 81 వేలును, పరిశ్రమలయందు 2 లక్షల 50 వేలును, సేవల వసూలువలన 28½ లక్షలును మిగులును. ఇందు

వలన ఆసంవత్సరము నిలువఅనుకొన్నటుల 11 లక్షలుగాక 28½ లక్ష అయ్యెను. ఇదంతయును గతవత్సరము నిశ్చయించినటుల మిగిలియున్న ఋణమును దీర్చుట కిచ్చినచో బడెను. దీనిలో సంస్కరణముల నాటినుండియు వచ్చిన లోట్లను పూడ్చుటకు కొంత వినియోగింపబడినది. మొత్తము ఋణమును తగ్గించి యీసం॥ ము చెల్లింపవలసిన రెడ్డి ముఖ్యముగ నూటికి 6 1/2 శాతం చెల్లింపవలసిన మొత్తమును తగ్గించుట కుపయోగింపబడినది.

1923-24 లెక్కల ప్రకారము మొత్తము ఆదాయ 1157 లక్షల 97 వేలుండెను. ఇందు 875 లక్షల 26 వేలు సంస్కరణములకు పూర్వము ఇరిగేషనులకై చేయబడినది. 81 లక్షల 86 వేలును రాష్ట్రపు ఋణపురస్కారలో మిగిలినది. సంస్కరణములకు ప్రవేశ పెట్టుకాలమున దీనికొనినది. ఇకను మిగిలిన 201 లక్షల 35 వేలలోను 23 లక్షల 84 వేలు సంస్కరణముల ప్రవేశము నాటనుండియును ప్రతిఫలముగగా ఇరిగేషనులకు లకై వినియోగింపబడినది. 28 లక్షల 50 వేలు భారత ప్రభుత్వము దగ్గరనుండి ప్రాప్తియలలోను అక్కాంటుకు మార్పుకొన్నదానిలో మూడువాయిదాల కియ్యవలెనని ఉపయోగింపబడినది. 119 లక్షలు ఆ అక్కాంటు క్రిందనే కొత్త అవ్యాప్తుల కుపయోగింపబడినది 38 వేలు పారిశ్రామికభివృద్ధికి, 21 లక్షలు 70 వేలు ప్రతిఫలములేని పనులకు నీటిపట్లయి, డ్రైయినేజీ మున్నగువాని కుపయోగింపబడినది. అప్పుజేసిన మొత్తములో 10 శాతం మిగిలిన 7 లక్షలు 98 వేలును 1921-22 లోను 1922-23 లోను వచ్చిన రెవిన్యూలోట్లకు పూడ్చుట కుపయోగింపబడినది.

ఈసంఖ్యలు గతవత్సర మియబడిన వానితో పరిపావు. ఇందుకు కారణము కొంతవరకు లెక్కలు చివరకు జేయబడిన జేసినమార్పులును, నాకుముందున్న ఆర్థిక సభ్యుడు జేయబడిన కొనిన అడ్డెట్టుమెంట్లు జుగగ పోవుటవల్లను, అనగా 1921-22 లో స్థానిక సంఘములకు నీటి పట్లయికిని, డ్రైయినేజీకీని లకు నిచ్చిన 15 లక్షల 61 వేలును కాపిటలు పాడుక్రింద క్రిప్పి న్నాయుటయు, 192-లోను, 1922-23 లోను, 1923-24 లోను వాణిజ్యసంఘసంఘ క్రింద ఖర్చైన 7.68 లక్షలను కాపిటలు వ్యయముక్రింద జేర్చుటయును, యీ భేదములు గల్గెను. ఈవిషయము యింకను భారత ప్రభుత్వముతో నుత్తరప్రభుత్వ తరములలో నున్నది.

1924-25 రిజిస్ట్రే అంచనాలు

1924-25 లో న్యాయముకన్న అపాయము 15 లక్షల 38 వే లేక్కువవచ్చు ననుకొంటిమి. ఇందువలన ఋణములక్రింద నీకు వలసిన మొత్తములను చెల్లింపవచ్చునను కొంటిమి. ఓవరుద్రాక్షలో మిగిలి: దానిని దీర్చనచ్చు ననుకొంటిమి. భారత ప్రభుత్వము నకీకువలసిన కష్టము: తగ్గుతున్నను ఎక్కువ ఆశతోనుంటిమి. కాని యింకను విరివిగనుండు కాలమురావేదని ప్రభుత్వకాశి లన్నిటికిని ఆరంభములోనే హెచ్చరిక జేయవలసివచ్చెను. ఈసంవత్సరము మాత్రము దాయమువ్యయముకన్న కొంచెమెక్కువైనను, యింకముందు సంవత్సరములలో ఖర్చుచాల యెక్కువగుచుండరెవిన్యూగూడ పెరుగునను నాశలేదని కనుగొనబడినది. ఈఖర్చులలో కొన్ని జెప్పవచ్చును. గవర్నమెంట్ సర్వీసులన్నిటిలోను జీతములు ఎక్కువజేయబడినది. ఇంకను దీనికి అంతయు గలుగలేదు. అప్పుజేసినడబ్బును వడ్డీని చెల్లించుఖర్చుకీటి, ప్రాథమిక విద్యాకాసనముక్రింద ఖర్చులుగలవు. ఆదాయమెక్కువగ లాండు రెవిన్యూనుండియు ఎక్సైజునుండియు వచ్చును. పెటిల్వంటు జేసి ల్యాండు రెవిన్యూ యొక్కనజేయుటకు అటంకములుండుట వల్లను, రిపెటిల్వంటు ఆవుటకల్లను ల్యాండు రెవిన్యూ యొక్కవరకు నుండదుగనుండును. త్రాగుడు తగ్గించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుటవలన ఎక్సైజు ఆదాయమును తగ్గునగును. ఈప్రయత్నముల జేసి యేవిధముననైన త్రాగుడును తగ్గించినయెడల రెవిన్యూ లేకపోయినను మంచిదేకాని ఒకటిమాత్రము నేను హెచ్చరించుచున్నాను. రెవిన్యూతగ్గినను, త్రాగుడులో ప్రభుత్వసంఖ్య యందు తగ్గుదలయున్నను త్రాగుడుతగ్గినని మాత్రము పోరపడరాదు ఎక్సైజు ఆదాయములో గల్గినతగ్గుదలకు ప్రత్యామ్నాయ మింక దారి జూడవలయును లేదా వ్యయమునంతను తగ్గించుటకు కొత్తగొడ్డలిని ప్రయోగింపవలయును.

నిలువను కొన్నను లోపే

ఎట్లైననేమి ఒక సం॥ ముక్రింద అనుకొన్నటు గాక యీ సంవత్సరము నిలువతో గాకుండ 32 లక్షల 36 వే 560 లోటుతో పూర్తియగునట్లు అంచనా జేయబడినది. అనుకొనకుండ ఎన్నియోఖర్చులు వెచ్చిపడినను, బడ్జెటులో జేసినదాని కన్న ఖర్చు, లీకమిమను నివేదికపై భారతముగ్రి యుత్తరప్రభు నాయకలలో జెట్టినను 14 లక్షలు తగ్గునగును. అట్లయిన

చెల్లించవలసిన మొత్తములలో ఆవియుంచిన 8 లక్షల లిందు గలవు. ఇదేగాక సివిల్ సర్వీసులోను యితర శాఖలందును చాల మిగిలెను. ఇట్లుగా శాసనసభయందు పట్టి మెంటరీ గ్రాంట్లనుండి ఖర్చులై తోడ్పడెను. ప్రభుత్వసంస్థలను వ్యాపార శీత్యా లాభములకు పనిజేయునట్లు రెవిన్యూనుండి కాపిటలు రాదును మార్చబడెను. అనుకొన్నంత ఆదా నును రాకపోవుటవలన లోటుగలెను. 46 లక్షలు తక్కువయ్యెను. ఇందు ల్యాండు రెవిన్యూ 22½ లక్షలును ఎక్సైజు దాదాపు 16 లక్షలును గలవు. అయితే ఆదాయము ఇంత రాకపోతుందా అని యెక్కువ అశేషడియింపవచ్చును. ఆచించనా వేసినపుడు మంచి సూధారములే గానించి యుండవచ్చును. కాని ల్యాండు రెవిన్యూను 20 లక్షలు ప్రభుత్వపుటల త్రవపుల ప్రకారమే తగ్గించవలసి వచ్చెను. ధర తక్కువగుటచేత రీసెటిల్మెంటు లేదు మాటికి 18½ ఉండునట్లునే చేయవలసివచ్చెను. వడలవలన తిరుచనాపల్లి లో నీరరంబులో రీసెటిల్మెంటు లేదు నావలసివచ్చెను. ఓమిషనుల పెక్కువగ నిచ్చుటయు, కీస్టిలనాపుటయు సంప్రతింపుటవలన అనుకొన్న ఆంచనాలు ఫలింపకపోయెను. వరదలు రానిచోట్ల నవంబరు అభిరువరకును పరిస్థితు లనుకూలముగ నేయుండెను. కాని ఈశాన్యవర్షపాతముతో కొంత ఆకాభంగము గలెను. రావణసింహ డబ్బులతోను వనూలగునని నమ్ముటకు ఆకలేక పోయెను. ఎక్సైజురెవిన్యూ తగ్గివుంటున్న త్రాగుడు తగ్గుటయు, వేలములు పడిపోవుటయు కారణమయ్యెను. నీలగిరిలో బడ గాలకు త్రాగుడు లేకుండజేయు ప్రయత్నములవలన రెవిన్యూ చాల తగ్గెను.

వరదలవలని బాధ

ఈసంవత్సరము యిదివరకును నెరుగని వరదలు క్రిందటి జూలైలోక మ్మట చాల న వృష్టు న కు తోడయ్యెను. ముఖ్యమైన వంతు నెలల కొట్టుకొని పోయెను. మిగిలినవి పాడైపోయెను రోడ్లు కొట్టుకొనిపోయెను. వేలకొలది ఇండ్లు పడిపోయెను. పంటలు పాడై యిసుకలో కూరిపోయెను. ఇరిగేషనుకాల్యలకును, గట్టుకును తీరనినష్టము వాటిల్లెను. అచ్చటవకాత్తు ప్రాంతమునూ ప్రముఖ కొద్దిగనుండెను. పశువులనష్ట మెక్కువలెను. వెంటనే మరమ్మతులు కట్టడములు ప్రారంభించుటచేత పనిగల్గెను. మొదట కొద్దికొలదియైన ప్రజలు కష్టపడిరిగాని పనివారలకు నిజముగా కష్టములేకుండెను. మలబారులో వరద తక్కువగ వచ్చెను. కాని తగ్గినంతవరకు చాలగోట్ల మంచుపంటలు వేయబడెను. తిరుచినాపల్లిలోను తంజావూరులోని ఇరిగేషను కాలవలకు యెక్కువ నష్టముగల్గినను ఆలస్యము కాకుండానే మరమ్మతులు జేయుటకు గావలసిన ప్రయత్నములు జరిగెను. అంతటను నీటిపవతి పూర్తికేయటకు సాధ్యము కాకపోయినను, యీ శాన్యవర్ష పాతమువలన అనుకొనినంత నీరురాకపోయినను, పూర్తిగపంటలు పాడైనచోట్లు కొద్దిగనుండెను. ఇతరచోట్ల పంటలు బాగానే యున్నట్లుల కాలమాన నివేదికలు తెలుపుచున్నవి. కొంచెం యెక్కువ వృష్టు కలిగియుండవచ్చును. ఇదివరకు భాగ్యవంతులుగనున్నవారు బీదలైపోయినట్లుల కథలు వినుటచున్నవి. ఇట్టివారు బహుకొద్దిమందియే యుండవచ్చును. ఇంకను యెంతమందియో నష్టపడినవారు సానుభూతిపాత్రుల గుచున్నారు. ఈ కష్టపడినవారికి కష్టములను తొలగించుటకు సాధ్యమైనపనులు చేయబడెను. వరదనీటి వలన పూర్తిగ పాడయిపోయిన భూములను బాగుచేయుటకు చేయగల వసతియేమియు లేకపోయెను. పంటవేయటకు పనికిరాని భూములు రివివన్ నిబంధనలక్రిందికి వచ్చును. ఈవిధముగ రివివనులలిచ్చిన మొత్తములు చాలయెక్కువగ నుండెను. ఇసుక దిబ్బవేసిపోయినభూముల రయతులకు తక్కువపాటికి ఋణముల నిచ్చుటయేగాక ప్రభుత్వమువారు తగులవసాచియు వాటి నిచ్చియు సహాయముచేసిరి. లాండురివిన్యూ కో-ఆపరేటివు పట్టి ధనముకాఖుల అధీశులు కావలసినవారికి సహాయముజేయుటకు సైన్యరేడ్వ్యాటివిద నియమింపబడిరి. ఇసుకదిబ్బ వేసుకొనిపోయిన భూములను బాగుచేయుటకు కొంతకాలము పట్టును. ఈయిసుక నేనిచేయలేనో ఆలోచింపవలసి యున్నది అభూముల రయతులలోనే ఒకరికొకరికి సరిపడకుండును యింక ముందుగూడ వరదలవచ్చునని భయమున్నచోట్లను మార్చి క్రొత్త గ్రాముల నిర్మించుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అడవులు చగ్గరనున్నచోట్ల కలప వీరవాక్రతు ఉచితముగనే తేక అనుభవీతులతో యాయుడెను. కాలమును కాలువగట్టును మరమ్మతుజేయుటకు వెంటనే ప్రారంభింపబడును. ఇందులకు 15 లక్షలు పట్టి మెంటరీ గ్రాంట్లక్రింద తీసుకొనబడెను. ఈ మొత్తము రివైజుడు ఆంచనాలలో చేర్చబడినది. 1925-26 ఆంచనాలలో గూడ 4 లక్షలు చేర్చబడినది. ఇకముందు వరదలు రాకుం

డి రక్షణోపాయమును జేయుటకై మర 7 లక్షలు చేర్చబడినది. కావేరివంతెన మరమ్మతు చేయుటకు 1 లక్ష రూపాయలును కొల్లడవంతెన మరమ్మతుకు 30వేల రూపాయలును యాయబడెను. పల్లికువర్చు శాఖక్రిందనున్న మిగిలిన రాకపోక వసతులను మరమ్మతు చేయుటకు 50 వేలు కర్చు చేయబడెను. ప్లానికసంఘములు అకసరముగ మరమ్మతు చేయవలసిన పనులకై 2 లక్షల 75 వేల గ్రాంట్లు యాయబడెను. వరదలు వచ్చిన కొద్దికొలదిలోనే గవర్నరుగారు తమకు భారత ప్రభుత్వ శాసనము 72 డి (2 బి) ప్రకారమున గల అధికారమును వినియోగించుచు 40 వేల మొత్తమును వెంటనే వరదలవలన నష్టపడిన వారికి సహాయము చేయుటకై మలబారు తిరుచనాపల్లి, తంజావూరు కలెక్టరలకు పంపిరి. ప్రభుత్వమువారు చేసిన సహాయముగాక ప్రభుత్వములు కొన్ని యితరులకు సహాయము జేసెను. ఈసంఘములు చేసిన పనియేగాక యితర రాష్ట్రములవారును భారతేశ్వరదేశములవారును చేసిన సహాయమునకు కృతజ్ఞత తెలుపవలసియున్నది. డి. వి. కేసుగిరి అయ్యర్లుగారి అధ్యక్షతక్రింద నేర్పడినసహాయసంఘ మింకను వనూలుచేసిన డబ్బును పంచిపెట్టుచు పనిచేయుచున్నది ఆసంఘమేమి పని చేసివదియో, డబ్బు నెట్లు వినియోగించినదియో అందరకును తెలియగలదు. ఈసంవత్సరము బడ్జెటులో ప్రభుత్వమువారు అవసరమైన కర్చులకు వినియోగించుటకై 6,95,700 రూపాయలు ప్రత్యేకింపబడెను. ఈ మొత్తమును 1928 లో వరదల వలనను నుపానులవలనను కలిగిననష్టములను బాగుచేయుటకును ప్రాథమిక విశ్వవిద్యాలయ విద్యాభివృద్ధికిని ఉద్దేశించబడెను. గంజాము, విశాఖపట్టణము తిరునల్వేలిపల్లెలలో వరదలనష్టమును బాగుజేయుటకు గాను 2,81,830 రూపాయలు కర్చుచేయబడెను. ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధికి 1లక్ష 60వేల కర్చుచేయబడెను. విశాఖపట్టణం గోదావరియేజెన్సిల్ స్థానికసంఘములకు 1,24,186 రూపాయలుగ్రాంట్లుయాయబడెను. కొల్లడవంతెనకు 30వేల కర్చుజేయబడెను. బడ్జెటులో వేసిన మొత్తములకాక శాసనసభ్యుల ప్రయోగపు కర్చులకు 35వేలకర్చు చేయబడెను. మిగిలినమొత్తము కొద్దికొద్దిగా యితరపనులకు పయోగింపబడెను. ఇందులకింకను కావలసియున్న 7,324 రూపాయలును పట్టి మెంటరీడిమాండు చేయవలసియున్నది.

ఈసంవత్సరము శాసనసభయందు మరలమరల డబ్బుకాన తనని యెన్నివారులో కోరితిమి. ఇట్లుకోరుటకు అవసరముగా చేయవలసినపనులను చేయవలసియు, శాసనసభవారేదో మార్గమును సూచించగా దానినాచరణలో పెట్టవలసియుండుటచేతను అవసరమయ్యెను. ఇందుప్లానికసంఘములగ్రాంట్లునిచ్చుటకైవెనెట్టి 1లక్ష 60వేలు కోరవలసివచ్చెను. అందువలన వేయిమంది జనమున్న ప్రతిగ్రామమందును పాతకాలలు పెట్టుటకు వీలుచేయబడెను.

గ్రామములందు వైద్యసౌకర్యము తక్కువజేయుటకై 50,636 రూపాయలు కోరబడెను. హాస్సురు రీహంటు డిపాసు పనులంకై జాలయముక్రింద తీసుకొనుటకు 41,100 రూపాయలు కోరబడెను. వీనియన్నిటివలన ముందుగూడ యెక్కువకర్చునుగాని అవసరమునుబట్టియు ఆభివృద్ధి కార్యములు చేయవలంపుతోను అంగీకరింపబడెను. వైద్యసంఘమువారుకాఖులలోను నిజవకలెను. కావున మొత్తముగూడ లోటు సంవత్సరమైనను దీని నభివృద్ధిచేయకతప్పదు.

ఈసంవత్సరము లోటు సంవత్సరము కాబట్టి యీసంవత్సరము 32,36,500 రూపాయలలో టుతో పూర్తియైనది తలంచుచున్నాము. దీనిని భరితేయుటకు భారతప్రభుత్వమునుండి అప్పుదీసుకొనవలసియుండును. దీనికోడు యింకను దాదాపు 114 లక్షలు అప్పుచేయవలసియుండెను. మొత్తముసంవత్సరాంతమునకు అప్పు 11,57,96,576 రూపాయలనుండి 12,32,60,181 రూపాయలకు పెరుగగలదు. రివిన్యూలో వచ్చినలోటును కొద్దిగా తగ్గించుటకై భారతప్రభుత్వమువారు స్టాంపులక్రింద వచ్చుమొత్తమును రివిన్యూక్రిందికి మార్చియెడల వీలగును. ఇంతేగాక వరదలువచ్చినతరువాతచేయు మరమ్మతుపనులకై యొకకర్చును కాపిటల పాడ్లుక్రిందచేయియెడల ఇంకనుకొంతకర్చుగలదు. కాని ఇందువలన అప్పుమొత్తములో మార్పేమియుగలగజాలదు. ఇందు ప్రతిఫలమువచ్చు పనులకు గాని వ్యాపారము జరుపుపనులకుగాని తిరిగి యిచ్చిచేయుఅప్పుకుగాని వినియోగించిన అప్పువిడుదలపై ఆందోళనమొకరలేదు. ప్రతిఫలములేని వ్యయపుమొత్తములే యెక్కువవదిగాదు. 1928-24 లో మిగిలినదనుకొనిన డబ్బులాభము పూర్తిగపోయినది. ఈసంవత్సరము ఆదాయముతోవచ్చిన లోటునుపూర్చుటకు 50 లక్షల అప్పుతో ముగించుచున్నాము. చివరకు లెక్కలన్నియు వేయబడికి అసలకర్చు రివైజుచేసిన ఆంచనాలలెక్కలన్న తక్కువగావచ్చును. రివిన్యూవనూళ్లుగూడ తక్కువగా వచ్చును. అయితే యారెంటీని యెక్కువవార లేకుండ లెక్కలనువేసితిమి. ఈసంవత్సరము రివైజుచేసిన ఆంచనాలను తయారుచేసినది అక్కాం పెంట్లు జనరలుగాక ప్రభుత్వపు అధికాఖయియే తెలుసుకొనవలసియున్నది. ప్రతిశాఖకును ఆపలుయెంతకర్చునో విచారించబడెను. ఇకముందు ఏప్రిలు 1

తేదినండియు క్రొత్తపద్ధతియొకటి ప్రవేశపెట్టబడును. దాని ప్రకారము డబ్బుకర్చు పెట్టుటకు అధికారముగల ప్రతిఅధీశరును తానును తనక్రిందివారును చేయుకర్చును జాగ్రత్తగనిపెట్టి నివేదించుటకు యోగ్యులు చేయబడినది. ఇందువలన నిజముగా యెంతకర్చుగావలెనో తెలియుటయేగాక కర్చునుతగ్గించుటకు గూడ అవకాశము కలుగగలదు.

1925-26 సం॥ర ఆంచనాలు

1925-26 సంవత్సరమునకు ఆంచనాలు చాల పూర్వార్థావార పద్ధతులపై రచింపబడెను. ప్రస్తుత వత్సరము ఆంచనాలలో ఆకాభంగము గలుగుటయే అందుకు కారణము. ప్రస్తుత వత్సరము ల్యాండురెవిన్యూ ఆదాయము రు 7,39,84,000 లు లేలనాయనునిషయ మింకా జూడవలసియున్నది. ఈ ఆంచనాలు సరియగుచో వచ్చే సంవత్సరము ఆదాయము 11½ లక్షలు పొచ్చునని ఆశించుట మేరాకగాజాలదు. ఎక్సైజు శాఖయందు రు 499.28 లక్షలు ఆదాయముండునని ఆంచనా వేసితిమి. దీనినిబట్టి గత వత్సరముకంటె రు 189800 లు అధికాదాయము వచ్చునని నిజముగా నెంచుటకు వీలులేదు. గతవత్సరముకంటె 12 లక్షలు తక్కువ ఆదాయము వచ్చుననియే మొదట మేమంచనా వేసితిమి. కాని నల్లమందు ఆదాయమును లెక్కించుటయందు కొన్ని మార్పుల చేయపును భారత ప్రభుత్వమువారు పంపిన సూచనలనుబట్టి ఎక్కువ ఆదాయమున కంచనావేసితిమి. లై సెన్సిటకు నల్లమందు విక్రయించుటవలన వచ్చు ఆదాయము తయ్యగూడ వీ ఆంచనాలలో జేర్చితిమి. ఇదివరకు నల్లమందు కొరకు భారత ప్రభుత్వమువారికి చెల్లింపవలసిన మొత్తమును తగ్గించు యందెడివారము. ఇరిగేషను, నావిగేషను మొదలగు 13 వ విభమునందు కొన్ని భేదములు గానించుచున్నవి. ఈవత్సరము వరదల మరమ్మతులపై తక్కువ మొత్తమును వెచ్చించిన జాలునను అభిప్రాయమే అందుకు కారణము బుణముల మొత్త మధికముగ నుండుటచే వడ్డిక్రింద ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తము పొచ్చును. పరిశ్రమల శిక్షిక్రింద గానించు తగ్గుతల నామమాత్రమే. శింకోనా శాఖను వాణిజ్యపద్ధతులపై నడపుట కుద్దేశించుట ఇందుకు కారణము. మొత్తమునకు ఫలిత మేమనగా 1925-26 సం॥ర ఆదాయము రు 16,51,79,100 లుండునని ఆంచనా వేయుబడెను. అనగా ఈవత్సరపు రివైజుడు ఆంచనాలకంటె 20,72000 అధికము.

క్రొత్త స్కీములకు ధనములేదు

ఆయవ్యయపట్టికను తయారుజేయు ప్రారంభించినపుడు పై ఆదాయము ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమునా రిదివరకే పూని కొనియెన్న కార్యములకైనను సరిపోవని తెలియవచ్చెను. ఇది వరకు వివరింపబడినట్లుగా ఇంక్రిమెంటుల స్కీముల ఆచరణలోనికి రాగానే వ్యయము అధిక మయ్యెను. మన ఋణము పెరిగినకొలదిని ఋణ తీర్మానము నిమిత్తమును, వడ్డీ తీర్మానము నిమిత్తము చెల్లింపవలసిన మొత్త మధికముగ యుండెను. పెన్నను లిస్టులో కొందరి పేర్లు గతిించిపోవుచున్నను ఆస్థానమున అంతకంటె నెక్కువ పెన్ననులుగల ఇతరులచే నాక్రమింపబడుచున్నది. నల్లమందు నకు గాను క్రొత్తగా కొంత చెల్లింపవలసియున్నది. భారతప్రభుత్వమువారు జారీజేసిన నిర్ణయము ప్రకార మికమూడ-నీటిసరఫరా మరుగుకాలువల వసతులకొరకు ప్లానికసంఘములకు ఋణములనొసగుట ఇకమీద నిశ్చేదింపబడెను. ఇందులకు మనమిదివరకే యొనర్చినవాదానముల ప్రకారము 18లక్షలను చెల్లింపవలెను. ఈమొత్తము ప్రభాగోగ్యకాఖా వ్యయముక్రింద (క్రొత్త వత్సరాయవ్యయపట్టికలో సహపాయ మొనర్చబడెను. దీనినిబట్టి క్రొత్తస్కీములకు ఏమాత్రముధనములేదు. యధాప్రకారముగా అన్ని శాఖలవారును కొత్తస్కీములకు సూచనలనొనర్చిరి. అందులో చాలవరకు మిక్కిలిముఖ్యమైనవనుట కెట్టి సందియమునులేదు. కోయబత్తురు సెంట్రలైజేషనువద్ద నోక్రొత్తగలు కట్టవలెననియు అటుగానిచో పరిపాలనకు భంగముగలుగుననియు అధికసంఘమువారు సూచించిరి. దీనిని 1వ తరగతిలో జేర్చిరి. రెండవ తరగతిలో 82స్కీములు అత్యంతపునరములుగా సూచించబడెను. సాంవత్సరాదాయమునుండి వానివ్యయమును భరింపవలెను. వీనిక్రింద 1925-26 సం॥ 2044 150లు చెచ్చింపవలెను. ఇందులో రు 3 12164లు వ్యయము ప్రతిసంవత్సరము సంభవించుచుండును. రు 1781 986 లు ఈవత్సరము మాత్రమే గలుగును. ఈస్కీములపై తుదివరకు చూచినచో రు 4486218 లు చెచ్చింపవలసియుండును. ఇవిగాక నీరగతియుండే ఇంకా స్కీములు గలవు. వీని కొరకు వెంటనే

రు 7 లక్షల చెప్పింపవలసి యుండును. తరువాత 25 లక్షల చెప్పింప వలసియుండును. మూడవతరగతిలో 122 స్కీములను జేర్చిరి. (అనగా ధనమున్నపుడు వీనికి పూనుకొనవచ్చును.) వీనిని ప్రారంభించుటకు రు 47,30740 లు చెప్పింపవలసియుండును. ఇవిగాక ఋణముల నొనర్చి ప్రారంభించవలసిన స్కీములు చాలాగలవు. వీనికి రు 361924 వ్యయమగును. మొత్తమొకరగతిలో స్కీములకు రు 2408458 లు వ్యయమగును. చాలావరగతిలో 9 స్కీముల నూచించిరి. (అనగా నివిశిఖార్యజేయబడలేదు.) వీనిని పూనుకొనుచో వెంటనే రు 98420 లును తుదకు రు 361924 లును వ్యయమగును. ఈశిఖార్యులను మంత్రపర్వము నారము కార్యనిర్వాహకవర్గమునారునుగలసి చెప్పించిరి. దీనిపరిచరముగా (1) (11) తరగతులలోని స్కీములన్నిటికిని, మూడవతరగతి స్కీములలో చాలవరకు ధనము నొసగుటకు ఏర్పరపబడెను. ఇందుగను మొత్తములో 88 లక్షలు 1925-26 ఆదాయమునందెరు రు 1 లక్షలు ఋణములవలనను భరింపబడును. వీనిలో-

జెయిల్ల కొరకు 2.98 లక్షలు నిర్ణయింపబడెను. ఇందులో నొకలక్షరూపములు, బహిరియందు తుల్యశోగులగు ఖయిలీలజెయిలునకు భవనముల నిర్మించుటకును, రు 1.45 లక్షలు జెయిలుపరిశ్రమల సంఘనూచనల నమలులో పెట్టుటకును చెప్పింపబడును. కోయంబత్తూరులోని నూలువడుకుయంత్రముల నభివృద్ధియొనర్చుటకు 1 లక్ష గూడ నిందుజేర్చబడెను.

ఇరిగేషను క్రింద రు 2.71 లక్షలు చెప్పింపబడును. ఇదివరకు వాడైన మొనర్చబడిన వ్యయమునకు దీనితో సంబంధములేదు. ఇందులో బసవన్న కాలవనభివృద్ధిజేయుటకు 2 లక్షయు అల్లూరు మురుగుకాలవ నభివృద్ధి జేయుటకు 50 వేలయు, వీరాణంబెరువును అభివృద్ధి జేయుటకు 40 వేలను చెప్పింపబడును. మిగిలినపనులయొక్క వివరము ఆయవ్యయపట్టిక మొరారాండములో వివరింపబడెను.

వివిధ శాఖలకు క్రింద రు 2.24 లక్షలు చెప్పింపబడును. ఇందులో రు 1.98 లక్షలు కార్మికశాఖవారి ప్రచారమునభివృద్ధిజేయుటకు, బావులు, బాటలు బాగుజేయుట కొకలక్ష రూపముల మొత్తముగూడ ఇందు జేర్చబడెను.

ప్రేషనరీ, ప్రెంటింగు క్రింద రు 1.66 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడెను. ఇందులో గవర్నమెంటు ప్రెస్సులోని పాతయంత్రముల స్థానమున కొత్తయంత్రములను పెట్టుటకు 1.37 లక్షయు మింట్టప్రెస్సు బిల్డింగుల యభివృద్ధికి 18 వేలను, రిజప్రేషనునకు క్రిందిజిప్సరు బెండింగులకు 11 వేలను చెప్పింపబడును.

జెనరలు పరిపాలన క్రింద రు 1.41 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడును. మదరాసు రికార్డు ఆఫీసులో కొత్త బ్లాకులనిర్మించుటకు 95 వేలను రామనాథు తాలూకా ఆఫీసు ఇండ్లకు 30 వేలను, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును సృష్టించుట కొక ప్రత్యేకాధికారిని నియమించుటకు రు 11 వేలను చెప్పింపబడును.

అలవీశాఖ క్రింద రు 1.40 లక్షల లాసగబడెను. ఇందు 75 వేలు మాంటుస్టువార్డుగాటు రోడ్డును పొడుగించుటకు 54 వేలు, మాంటుస్టువారు అడవులలో నధికారులకు గృహావసరాల సేర్పరుచుటకు 11 వేలు వర్కింగు ప్లాను పర్మిటు సేర్పరుచుటకు.

ఎడిస్సీ ప్రదేశములు వీనికి 69 వేలు నిర్ణయింపబడెను. ఇందు 50 వేలు రూపములు విద్యావైద్య సహాయము కొరకు వంతునను అభివృద్ధియొనర్చుటకు 10 వేలు ఇటీవల అసలయ్యుచున్న బాగుజేయుటకు 7 వేలు కొత్తడిస్పెన్సరీల సేర్పరుచుటకును చెప్పింపబడును.

పోలీసు శాఖకు 45 వేలు, సబార్డినేటు ఆఫీసులకు యగృహసరకుల నభివృద్ధిజేయు స్కీమున కొసగబడెను.

న్యాయ పరిపాలనాశాఖకు 44 వేలు లాసగబడెను. ఇందు 19 వేలు కృష్ణాజిల్లా విభజనమునకును 25 వేలు మదరాసులో స్కాలర్షిప్ కొరకు సేర్పరుచుటకును చెప్పింపబడును.

ల్యాండు రెవిన్యూశాఖ:-జిల్లా నిర్వహణమునకు గాను 12 గురు స్పెషలు తాసిల్దార్లు నియమించుటకు 88 వేలు లాసగబడును.

విద్యాశాఖ:-కు 35 వేలు లాసగబడెను. ఇందులో 25 వేలు యూరపియను పాఠశాలల భవనములను పరికరములను

అభివృద్ధియొనర్చుటకు గ్రాంటుగా నొసగబడును. రు 4 వేలు రిఫర్మటరీ, సీనియరు డిప్రెండెంట్లు (చెంగల్పట్టు) నందు పారిశ్రామిక తరగతుల నభివృద్ధి యొనర్చుటకును, 4 వేలు-పిల్లల కాసనముక్రింద రెండు ప్రైవేటు బాలికాపాఠశాలలను సరి ప్రజేయుటకును చెప్పింపబడును.

వైద్యశాఖ క్రింద:-రు 10 వేలు, లక్కదీవులందును అమిన్ దీవులందును రెండు డిస్పెన్సరీల సేర్పరుచుటకుగా నొసగబడును.

ప్రాంపులు:-మదరాసు ప్రాంపు ఆఫీసునకు యంత్రములు కొనుటకుగాను 4 వేలు లాసగబడును.

వైస వివరింపబడిన విధమున-రిజర్వడు శాఖల క్రింద స్కీములకు రు 14.85 లక్ష లాసగబడును.

ప్రజాయ త్రశాఖలకు

ప్రజాయ త్రశాఖల స్కీములకు రు 24.66 లక్ష లాసగబడును. అంచెక్కునభాగము - 11.68 లక్షలు - విద్యాశాఖకు బోవును. 500 కంటే ఎక్కువ జనసంఖ్యగల గ్రామములందు అదనముగా పాఠశాలల స్థాపించునట్లు ప్రోత్సహించుటకుగాను స్థానిక సంఘములకు ధనసహాయ మొనర్చి ప్రాథమికవిద్య నభివృద్ధిజేయుటకు ఏర్పరపబడిన స్కీమునకు 2.97 లక్షలు చెప్పింపబడును. ప్రైవేటు పాఠశాలలకు ఎక్స్ట్రామెంటు గ్రాంటుల నొసగుటకు 2 లక్షలును, గృహ, భోజనగృహసరకుల నభివృద్ధి జేయుటకు 1.80 లక్షయును చెప్పింపబడును. సెకండరీస్కూల్స్ గృహములకొరకు స్థానిక సంఘములకు సహాయ మొనర్చుటకు రు 1.5 లక్షయును, మాన్యుయల్ విద్యగరపు తరగతుల సేర్పరుచుటకు రు 1.15 లక్షయును చెప్పింపబడును.

మేరీరాణి ప్రైవేటు పాఠశాలయందున్నబ్లాకు సేర్పరుచుటకు 1 లక్ష చెప్పింపబడును. సెకండరీస్కూల్స్ పరికరముల కొరకు స్థానిక సంఘములకు ధనసహాయమును 15 వేలు, స్థానిక సంఘముల పాలనక్రింద గల పెట్టుకాస్తు స్కూల్స్ యభివృద్ధికి రు 15 వేలు ఎ. వి. ఎస్. కల్యాణంబు విశాఖపట్నములో పాస్టులు నిర్మించుటకు రు 15 వేలు విద్యార్థుల వైద్యపరీక్షకొరకు రు 18 వేలు, మలబారులో కొన్ని ప్రదేశములందు మాపిశాఖలకు నిర్బంధప్రారంభవిద్య నొసగుటకు రు 11 వేలు; బాలభటసంఘములకు గ్రాంటులకు రు 10 వేలు, గ్రంథాలయముల అభివృద్ధికొరకు రు 10 వేలు, ఉత్తరప్రదేశ్ కార్యాలయలో ప్రభుత్వ వాణిజ్య విద్యాపాఠశాల సేర్పరుచుటకు రు 9 వేలు, ఇంగ్లండు నకింకా ఇర్ల్యు విద్యార్థులసంపుటకు రు 8 వేలు చెప్పింపబడును.

బాలలకు వంతునలకు:-4.48 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడెను. ఇందు స్థానిక సంఘములకు రు 3.77 లక్ష లాసగబడును. పానంపూజా వంతునలయొనకు రు 1.24 లక్ష, మలబారులోవరదలవలన గలిగిన నష్టముల మరచుటకు జేయుటకు 1 లక్ష, కాళహస్తి నవద్ద మువ్వలను నదిమీదవంతున కొరకు 65 వేలు, నీలగిరిలో బ్రిటన్ రోడ్డు రిక్వాయిరునకు, మరమ్మతులకు రు 50 వేలు, టెలిఫోన్-హబ్బుకోట్ల నభివృద్ధి జేయుటకు 48 వేలు, పరలాయి-కానియోక్రాట్లో పున చెట్టుజేయుటకు రు 28 వేలు ఈశాఖ స్కీములలో ముఖ్యవ్యయములు.

వైద్యశాఖ:-కు 2.76 లక్షలు ఏర్పరపబడెను. ఇందు 1 లక్ష-కుంటూరులో వైద్యపాఠశాల హాస్పిటలు భవనముల కొరకును 89 వేలు, కాలికట్టులో హెడ్ క్వార్టరు హాస్పిటలునకు రెండుమిషను భవనముల కొనుటకును, రు 30 వేలు-హాస్పిటలు భవనముల నిర్మించుటకు స్థానిక సంఘములకు సహాయ మొనర్చుటకును, రు 25 వేలు ప్రైవేటు వైద్యశాలలకు బిల్డింగు గ్రాంటులనొసగుటకును, రు 15 వేలు- రాయపురమువైద్యశాలలో ప్రీజింగుచాంబరుకు, రు 12 వేలు మదనపల్లిలోనిమిషను తుల్యశోగవైద్యశాలకు గ్రాంటును హెచ్చించుటకు, 12 వేలు హెడ్ క్వార్టరు వైద్యశాల (విశాఖపట్నము) యందు అంటురోగ వైద్యుల సెక్యునజేయుటకును, పరికరముల హెచ్చించుటకును, రు 12 వేలు వైద్యాధికారులకును, సబార్డినేటులకును బయోకెమిస్టరీ ఎక్స్ ప్రెస్ వైద్యము, దంతశస్త్రములయందు తరఫీరు నొసగుటకును, రు 10 వేలు మదరాసు పిచ్చివారి వైద్యశాలలో రోగులు పండుకొను పరువుల నభివృద్ధి పరుచుటకును చెప్పింపబడును.

వ్యవసాయము - వెటిరినరీ - సహకార శాఖ

కు రు 2.18 లక్షలు మంజూరు జేయబడును. ఇందు 1.58 లక్ష వ్యవసాయశాఖకు. ఇందు ముఖ్యవ్యయము లేవనగా. రు 99 వేలు కృష్ణాజిల్లాలో ధాన్యముయొక్క గుణము నభివృద్ధి పరుచు ప్రేషనును నిర్మించుటకు, రు 29 వేలు కోయంబత్తూరు వ్యవసాయ కల్యాణంలో సబార్డినేటుల గృహావసరాల నభివృద్ధి యొనర్చుటకు, 10 వేలు, అప్పుడు సబార్డినేటుల యొక్కయూనియన్ ప్రేషను మేప్రెయియొక్కయు సంఖ్యను హెచ్చించుటకును రు 7 వేలు నంజనాదులో బంగాళా దుంపల వ్యవసాయ

పరిశ్రమలోని యువ్యోగులకు గృహావసరాల సేర్పరుచుటకును, రు 4 వేలు తమలపాకులతోటల జబ్బులగురించి పరిశోధన లానర్చుటకును, చెప్పింపబడును. వెటిరినరీ శాఖకు రు 56 వేలు లాసగబడును. ఇందు రు 22 వేలు మదరాసు వెటిరినరీ కల్యాణ భవనములను ఎక్కువజేయుటకు, రు 25 వేలు ఆన్-నిజోని వెటిరినరీ వైద్యశాల భవనములను అధిక మొనర్చుటకు రు 5 వేలు క్రితగా 3 వెటిరినరీ డిస్పెన్సరీల సేర్పరుచుటకు 3 వేలు ప్రయాణ మొనర్చుచు వైద్య మొనర్చు అధికారుల సంఖ్యను హెచ్చించుటకు; చెప్పింపబడును. సహకారశాఖ స్కీములకు రు 9 వేలు ఇవ్వబడును. ఇందు రు 8 వేలు కల్యాణంబు (తంజావూరుజిల్లా) పనిజేయుటకు కార్మిక శాఖయందు అదనముగా ఇన్-స్పెక్టర్ నియమించుటకును, రు 1 వెయ్యి, మదరాసులోని రాష్ట్రీయ సహకారసంఘమునకు సహాయ మొనర్చుటకును చెప్పింపబడును.

ఆరోగ్యశాఖకు రు 43 వేలు యొసగబడెను. ఇందు ముఖ్యవ్యయము లేవనగా:-రు 21 వేలు కింగు ఇన్-స్పెక్టర్ ట్యూబులో విద్యుచ్ఛక్తి వసతుల నభివృద్ధి యొనర్చుటకు, రు 9 వేలు అదనముగా పదిమంది మునిసిపిలు ఆరోగ్యాధికారుల నియమించుటకు, రు 5 వేలు, మదరాసు హెల్తుకాన్సిలునకు సహాయ మొనర్చుటకు, రు 5 వేలు ఇంజనీరింగు కల్యాణం (గిండియందు పరిశోధనకొరకు-పట్టణ మురుగు ప్రవాహముల వెడలగొట్టు యంత్రముల సేర్పరుచుటకును, రు 2 వేలు-హెల్తువర్క్సర్ల పాఠశాల యందు పట్టుకు స్త్రీలకు తరఫీయకు నిర్మించుటకును చెప్పింపబడును.

వివిధములు:-జిల్లాసంఘములకు, స్థానిక సంఘములకు కచ్చెతియందు ధనసహాయ మొనర్చుటకు రు 68 వేలు లాసగబడును.

రిజిస్ట్రేషను శాఖకు రు 49 వేలు లాసగబడును. అందు 30 వేలు భవనముల కొరకును 10 వేలు క్రితగా సబురిజిస్ట్రరీ ఆఫీసుల సేర్పరుచుటకు 9 వేలు కృష్ణాజిల్లా విభజనమునకు చెప్పింపబడును.

పారిశ్రామిక శాఖకు:-రు 102 లక్ష నిర్ణయింపబడెను. ఇందుముఖ్యవ్యయము లేవనగా రు 42 వేలు పంపింగు ఇజనులను కొనుటకు, రు 25 వేలు ప్రైవేటు పారిశ్రామికపాఠశాలలకు బిల్డింగు గ్రాంటులకు, రు 15 వేలు, వైపాక కాలలకు పరికరముల గ్రాంటులకు రు 9 వేలు తోళ్ల స్కూలునందు పరిశోధకయంత్ర సామగ్రిని కొనుటకు, రు 6 వేలు వైపాక కాలయందు విద్యార్థులకు తరఫీరు నొసగుటకు సదుపాయము లొనర్చుటకు, రు 4 వేలు కేరళ సబ్బుప్యాక్టరీలో క్రితిపనుల ప్రారంభించుటకు చెప్పింపబడును.

పబ్లికువర్క్సు శాఖ:-రు 36 వేలు ఇయ్యబడును. ఇందులో 15 వేలు పల్లించియందు సబుడివిజనులో ఆఫీసురనకొంగృహమును నిర్మించుటకును వెల్లూరులో ఎక్స్ క్యుటీవు ఇంజనీరునకు గృహమును నిర్మించుటకును చెప్పింపబడును, రు 6 వేలు నరసాపురములో ఒకసబుడివి జనలు అందుబనీయరు ఆఫీసు సేర్పరుచుటకు చెప్పింపబడును.

ఎక్స్ ప్రెజ్ శాఖ:-కు వెల్లూరునందు అసిస్టెంటుమిషనరునకు గృహమును నిర్మించుటకును, కంకరీ దుర్గపర్మిటుయొక్క ఇన్-స్పెక్టరునకు గృహావసరాల సేర్పారుచేయుటకును రు 30 వేలు ప్రత్యేకింపబడెను.

ప్రేషనరీ:-క్రింద రు 19 వేలు వ్యయ మంగీకరింపబడెను. ఇందు రు 15 వేలు “రిజిస్టరు ఆఫ్ హోల్డింగ్సు”ను తయారు జేయుటకు కాగితము నకును, రు 4 వేలు ఉత్తర ప్రదేశ్ కార్యాలయలో స్థాపించబడు వాణిజ్య పాఠశాలకు టైపురైటరులను కొనుటకును చెప్పింపబడును.

ఫిషరీశాఖ:-ఈశాఖకు రు 8 వేలు నియ్యనుదేశింపబడెను. ఇందు రు 6 వేలు కర్నూలుజిల్లాలో ప్రేమావద్దను త్వముల ఫారము నభివృద్ధిజేయుటకును రు 2 వేలు మత్స్యముల మ్యూరింగు యార్డులో యువ్యోగుల పునర్నిర్మాణ మొనర్చుటకును చెప్పింపబడును.

పంచాయతుల రిజిస్ట్రారు జెనరలునకు పర్సనలుఅసిస్టెంటును, ఎక్కువమంది గుమాస్తాలను నియమించుటకుగాను జెనరలు అడ్మినిస్ట్రేషను క్రింద 7 వేలు ప్రత్యేకింపబడెను.

సయింటిఫికు శాఖ:-కు రు 6 వేలు నిర్ణయింపబడెను. ఇందు రు 4 వేలు కందువిగ్రహముల రక్షించుటకును, రు 2 వెయ్యి-ప్రభుత్వపస్త్ర ప్రదర్శనశాలలోని నాణెముల యొక్కయు స్థితి యొక్కయు పట్టికను తయారుజేయుటకును చెప్పింపబడును.

12. గత సంవత్సరమువలెనే అప్పచేయుట బడ్జెటు తయారుచేయబడెను. 1925-26 సంవత్సరములో 198 1/2 లక్షలు అప్పచేయుట అధికార మియవలసినదని యుండియూర్రు

త్యమువారిని గోరితము. ఇదివరకు యాయవలసిన అప్పులకై బాడగా 19.94 లక్షలు యాసంవత్సరముందు యాయవలసియున్నది. ఇవిగాక 9.50 లక్షలు రాష్ట్రీయ అప్పు ఖాతాక్రింద తీర్చవలసియున్నది. సంవత్సరాంతమునకు 145.190 లక్షలు యాయవలసియున్నది.

అప్పులీదీక్షను 1984 లక్షలలోను 25 లక్షలు నీటిపారుదల వర్షాన్ని నిమిత్తము వినియోగించబడును. ఈ మొత్తము లో 4.71 లక్షలు పేటూరు ప్రాంతాన్ని క్రిందను, 1.96 వాణిజ్యమునకు పహాయముచేయుటకు వెట్టుబడిగి నియమింపబడును. 58.88 లక్షలు రాష్ట్రీయ ఋణఖాతాకొరకు దీయబడును. మదరాసు కార్యకేమనునకు నీటిసదుపాయమునకును మరుగు పోవుటకును సౌకర్యములను నిర్మించుటకు 6 లక్షలు అప్పుయిచ్చుటకు బడ్జెటునందు యేర్పాటుచేయబడినది. ఈ ప్రకారము పోర్టులున్న 6 లక్షలు యాయవలసియున్నది. 28 లక్షలు కొచ్చిను పోర్టులున్న కీయబడును. 13.18 లక్షలు జిల్లా పురపాలక సంఘములకును, 4 లక్షలు పార్టీలకును చట్టుముక్తియందు, 12.88 లక్షలు చిల్లర వివిధమైన కార్యాలకును అప్పునిచ్చుటకును, 21 లక్షలు భూములను కాగుచేసికొనుటకును వ్యవసాయ మభివృద్ధిచేయుటకును గల కాపనములక్రింద అప్పుయిచ్చుటకును నీయబడును. కొలరూనునది మీద నూతన వారాపతి నిర్మించుటకుగాను 5 లక్షలలో సహితముగ 20.82 లక్షలు నిరాదాయకముగ అప్పును చేయుచున్నాము. కొలరూనునది మీద నంతనను నిర్మించుటకు మొత్తము 18.79 లక్షలు గావలయును. 88.08 లక్షలు రివిన్యూనందు లోటు భరించేయుటకు గావలయును. అంతలనుగురించి వివరించుటకు అవకాశములేదు. కాని ఒక్కవిషయము దెల్పవలసియున్నది. మాజిల్లా రివిన్యూబాటునందు వడ్డమెరినవారలకు నీయబడిన అప్పునందు 7.04 వమాలుచేయబడినట్లు నివిలుబడ్డలు ఎన్నిపేటయొక్క 885 వ పేజీలో దెల్పబడినది. మొత్తము మీద రూ 897401 లు అప్పు యాయవలసియున్నది. ఇంతవరకు యా మొత్తములో యేమియు వమాలుచేయబడలేదు. ఇట్లేయినను వమాలుచేయలేదు. మాజిల్లా సేరముల కాపనము నయలనందుంచక పోవుటచే మామూలు ప్రకారముగ వమాలుచేయబడిన జరిమానాలనులను ఎచ్చు ధనము వడ్డమునొందినవారలకు మజరాగా నీయబడునని అధికారి విజయము. 1924-వ సంవత్సరము అక్టోబరు మాసమునందుండి అభియోగములును, జరిమానాలును ఉపసంహరించబడినది. మొత్తముమీద తొమ్మిదికోట్లు వమాలు చేయబడినది. ఈ ఉపాఖ్యాన మింతటితో విరమించుటమంచి దని ప్రభుత్వముజలచెను. వ్యక్తులకు 4.91 లక్షలను రబ్బరుకుం పెనీలకు 4.07 లక్షలను అప్పు యాయవలసియున్నది. నష్టము పరిహారము ను బట్టి అప్పు యాయవలసియున్నది. చాలమారు మాలోచించి వ్యక్తులకిచ్చిన అప్పును, రబ్బరు కంపెనీలకిచ్చిన అప్పులో 2.18 లక్షలను బూర్తిగా దీసికొనుటమంచి రబ్బరు కంపెనీలో నొక దానికి రూ 41,260 లు మజరాగా నిచ్చుట వ్యాపకముగనుండునని ప్రభుత్వము జలచెను. ఈ పద్ధతిక్రింద '47 చిల్లర' అను అంశము ఇచ్చును. స్వల్పపద్ధతిక్రింద వమాలుకాని అప్పులక్రింద 'యిది క్రొంతయు, చిల్లరఖర్చులక్రింద క్రొంతయు యిది చేస్తుబడినది.

18. బడ్జెటునందు 88 లక్షలు లోటువచ్చుచుండుటచే అధికపథ్యునకు సంకల్ప పీకరముగలేదు. జాతీయ నిర్మాణ కాఖులకు తగినంతద్రవ్య మొసగబడలేదని సభ్యులు అసంతృప్తి నొందవచ్చును. పటేటూరులందు నీటి సదుపాయములును వైద్యోపచారములనుగలిగించు స్కీములను నిర్మించుటకు ప్లానిక పరిపాలన మంత్రిగారు గోరుచున్నారు. విద్యావ్యాపన నిమిత్తము చిన్న చిన్న తప్పలకును జేయుచున్నారనియు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు ధనము గావలయుననియు విద్యాకాఖి మంత్రి గోరుచున్నారు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి పారిశ్రామిక విజృంభణమునకును విత్తము గావలయునని అభివృద్ధి కాఖామంత్రి మొరలేట్టుచున్నారు. రిజర్వుకాఖివారు ధనము కావలయునని గోరుచున్నారు. చాల కాలమునుండి నిర్మించుటకు నిల్చుచేయబడిన గవర్నమెంటు ప్రస్తుతమున నిర్మాణమును యిక ఉపేక్షించుటకు వీలులేదు. వివిధ గ్రామల ఉద్యోగులకును గృహవసతులను గలిగింపవలసియున్నది. సబర్బిక్ లో పోలీసుకాఖియందు గృహ నిర్మాణములను బూర్తి గావించవలసియున్నది. చాల అపీలు చాలబడినది. మరాఠులు చేయవలయును. నూతన గోదాదరి జిల్లాకొరకు క్రొత్త భవనములు నిర్మింపవలసియున్నది. ఖర్చునకు మతిగలదు. కొంతకాలమువరకును నూతనపు పనులను గావించుటకు సామ్యులేదు. ప్రారంభించబడిన కట్టడము నను బూర్తి గావించుటకు సామ్యులేదు. ఇందుకొరకు అధికముగ బన్నువిధించవలయును. అధికముగ బన్ను విధించుట ప్రజలకిష్టములేదు. దిగగోత, రిలైంచిమెంటు చేయుటచే పనులు క్రిత సామ్యులముగ జరుగుట కవకాశములేదు. కాని రాష్ట్రీయ కట్టడ భారమును దోలించెదనదివలసియున్నది. అదియే మన భారమును కొంతవరకు తగ్గించును.

కొన్ని ప్రాంతములందు రాష్ట్ర మంతరిద్రావణము దున్నివని గోల చేయుచున్నారో ఆరాష్ట్రమునకు భారత ప్రభుత్వము ఉపకేమను గావించునని యెంచబడుచున్నది. ఇట్లు చే

యుటకు గతముందు కారణములుగలవు. కానిన పినపరిస్థితులు రాష్ట్రీయకాయము కేంద్రా వాయమునుండి విభజించబడుచున్నప్పుడు యిట్టి యుక్తికి తావులేదు. అధిక స్వాతంత్ర్యమును పొందుటయే మన గమ్యస్థానము. ఈ కోరికనుబట్టియే మదరాసు భారమును దగ్గించవలసివదని యాసంవత్సరముందు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు నూచింపబడినది. అంతయుకాక వరదలచే నాశనమగుటవలన పునర్నిర్మాణభారమునమీదను పడినది. బడ్జెటునందులోయుండుట రాష్ట్రీయ కష్టమును దగ్గించుటకు కారణముకావలదు. తగ్గించుటచే నవో ఆక్షేపణలేదు. భారత ప్రభుత్వముయొక్క బడ్జెటునందు కేమము చూపబడినచో మనము మనభారమును కొంత తగ్గించవలసివదని కోరవచ్చును. కాన మన మెల్లరమును ఏకపాత బద్ధులమై యావిషయమున బనిచేసి రాష్ట్రీయముయొక్క అధిక భారమును క్రొంతవరకును దగ్గించుటకు భారత ప్రభుత్వముచే ఒత్తిడి చేయవలయును.

14 భారతదేశ ప్రభుత్వముయొక్క అధికపత్రము 4వ వారముకాదు ప్రచురించబడినది. అనుకోనివిట్లు కొంతకేమము చూపబడినది. 2½ కోట్లు రాష్ట్రీయభారములను దగ్గించుటకు వారు వినియోగించెదరు. దివల్యావనను నిబంధనల ప్రకారముగ 126 లక్షలు మదరాసునకు తగ్గించబడును. ఈమాత్రమువలన గావించుటచే భారత ప్రభుత్వమును మన మెల్లరమును అభివృద్ధిచేయవలసియున్నది. ఇది చాలదు. కాని యామాత్రమునకు మన భారమును తగ్గించినందులకు మనము సంతోషించవలయును.

కాని 126 లక్షలు తగ్గించబడునని అసంబ్ధియందు నూచించబడినది. ఈ త్రువు ఈ యపడలేదు. తంతు అంతయును నడచి రివివ నీయబడువరకును సేను దెల్పిన అంతలందు మార్పుచేయవలసిలేదు. అధికపత్రము అమోదింపబడవలయును. పిమ్మట తీర్మానము అసంబ్ధియందు ప్రచురించబడునది. అంతవరకును మనకష్టము లంతమొందవు కాని రాజకీయకారణములచేతలాభదాయకముగ భూచనను సభ్యులు ప్రతిఘటించెదరని సేను జలవలయును. కాని సభ్యులపై ఇతర ప్రాంతములందుండి ఒత్తిడిగలగజేయుచున్నది. కాన మనము ఈ ఉపకాంతిని బొందుటకర్హులమనియు సభ్యులకు దెల్పి రాష్ట్రీయముయొక్క కేమమునకు ప్రయత్నించవలయును. భారత ప్రభుత్వపు ఆదాయ కేమమును యితరకార్యములకు ఉపయోగించుటకు తీర్చివేసిన ప్రయత్నము లితరరాష్ట్రీయ ప్రయత్నించుచున్నారు. వారి సభ్యులు అసంబ్ధిలో గలరు. వారు ప్రచారముచేయుచున్నారు. వారిసంఘము కానుగ నిర్మాణ క్రితాభివృద్ధి. దెక్కుఉపవ్యాసవేదికలపై నుండి ప్రచారము జరుపబడుచున్నది. కాని యంత్రాకారముల లాభములను రైతులలాభమును కాడవలసియున్నప్పుడు ఏపక్షమునకు జరుగును నాటిల్లనిన్నులో అను అంశముపై నాకు సంతోషములేదు. కాని యావిషయమై బాధ్యత అసంబ్ధి సభ్యులపై నిలిచియున్నది. కాని ఒక వారములో అసంబ్ధియందు ఈవిషయమై చర్చ జరుగనున్నది. చర్చఫలిత మెట్లుండునో సేను జోష్యము చెప్పవలను.

ప్రశ్నోత్తరములు

నేటిదినము సమావేశమైన, కాపనసభయందు దీక్రింది ప్రశ్నోత్తరములు జరిగినవి.

ఏజన్సీ ఫిరూరి
విశాఖపట్నం జిల్లాయందలి ఫిరూరి ప్రదేశములందలి సామాన్య పోలీసుదళము యొక్కయు, ప్రైకింగు ఫోర్సుయొక్కయు పోలీసు అధికారులయొక్కయు సంఖ్య తెలుపవలయుననియు వీరి నింతకాల మచట నుండుటకు కారణమేమో తెలుపవలయుననియు రా||బి|| సి.వి.యన్. నరసింహ రాజుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఈ ప్రదేశమునందున్న చింతపల్లి కృష్ణదేవిపేట పోలీసుస్టేషనులయందు ఇరువురు సబ్ ఇన్స్పెక్టరులు 4 రు హెడ్ కాన్స్టేబులు 27 రు కాన్స్టేబులు యున్నారనియు ఈస్టాబ్లిష్మెంట్ పెనులపోలీసుకు జేరిన 50 మందితో కూడిన దళమును నానుకమిమనుడు అసీసరులు ఇరువురు జమీదారులు ఒక బ్రిటిషు అసీసరుతో సహా ఫిరూరి ప్రదేశముం దున్నారనియు కాంతిసంరక్షణమునకు వీరు అవసరమనియు హోంమెంబరు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సి. వి. ఎన్. నరసింహ రాజుగారు ఏజన్సీ ప్రదేశమున నుంచబడిన నాన్ కమిషన్ డుద్యోగుల సంఖ్యను తెలుపవలెనని యడుగగా హోంమెంబరు గారు నోటిసు గావలెననిరి.

సభ్యుమూర్తిగారు:— ఏజన్సీ ప్రదేశమున నిండుస్టేషనుల పోలీసుదళము నుండుట కవసర మేమనియు సామాన్యదళము జాలదాయనియు ప్రశ్నించిరి. దేశయాంగమంత్రి ప్రత్యుత్తర

మొసగుచు, ప్రత్యేకావసరము గలిగి-ఏజన్సీలోని పోలీసుదళము నియమింపబడలేదనియు-సాధారణ వ్యవహారకార్య యందు చుట్టినదియు నుడివిరి. వారికగు వ్యయము ఇదివరకు ఎక్స్ట్రా కాబ్జుక్రింద ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తమునుండి భరింపబడుచుండెను. ఈదళమును తగ్గించు విషయము లామెంబరు గారికి సంబంధించినది అని నుడివెను.

స్టేషను పోలీసుదళమును తగ్గించుటకు గురించి లామెంబరు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు అదళమును తగ్గించుట వసరములే తాను జలచుట లేదనిరి.

మంత్రులు కొచ్చిలు కార్యదర్శుల జేతములు

కడచిన సంవత్సరము బడ్జెటుచర్చయందు మంత్రులు, కాన్సిలు కార్యదర్శులజేతములు బల్లెముల విషయముగురించి యు, ప్రకాశము త్రాఖుల పరిపాలనను గురించి సంపూర్ణమును చర్చజరుగుటకు అవకాశములేకుండెననియు, ఈసంవత్సర మైనను సంపూర్ణముగ చర్చజరుగుట ప్రత్యేక అవకాశము లిచ్చుటకు ప్రభుత్వమునా కట్టి ఏర్పాటులుగావించిరని పల్లానాగారు ప్రశ్నించిరి.

ఇంతవరకు అవలంబింపబడుచున్న విధానమునుమార్చి సభ్యులకందరకు అనుకూలముగ క్రొత్తవిధానము ప్రభుత్వమువారికి స్ఫూరించుటలేదనియు, ఏదైనను ఒక దిమాండుపై అధికముగ చర్చజరుపుటకు సభవారి కుద్దేశమున్ను, సభవారే అట్టి అవకాశమును కలగజేసికొన వచ్చుననియు అధికపథ్యుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

ఇది కాపనసభవారి యందరకును సంబంధించిన విషయమునట్టి, నీ విషయమును చర్చించుట కొక ప్రత్యేకకాలమును నియమించెదరా? అని పల్లానాగారు ప్రశ్నించిరి.

గ్రహముగారు:—సభవారట్లు గోరునెడల సావిషయమును గవర్నరుగారికి తెలుపుకొనవచ్చును. ప్రత్యేకకాలము నగా సరిగ వర్ణమగుటలేదు. మంత్రివేతముగ్రాంటును చర్చ కార్యక్రమమునందు జేర్చబడియున్నది. అవిషయమును చర్చించుటకు ఒక దినమున నొక ప్రత్యేక సమయముని యుద్దేశించుచో నది సాధ్యముగారు.

పల్లానాగారు:—సేనుద్దేశించున దదిగారు. గత వత్సరములవలె మంత్రులవేతనముల చర్చించుట కవకాశములేకుండ కార్యక్రమమును ఏర్పరుప, అవిషయమును చర్చించుటకు కొంత కాలము నొసగవలెనని నానుభిప్రాయము.

గ్రహముగారు:—సభ్యుల విషయమును చర్చింపగోరుచో - తామే అందుకు వ్యతిరేకముననుటలొనర్చుకొనవచ్చును.

సభ్యుమూర్తిగారు:—గత వత్సరము-మంత్రుల వేతనముల చర్చించుటకు వ్యతిరేకముగబడలేదని రామలింగారెడ్డిగారు తెప్పగా, అవిషయమును సానుభూతితో విచారించెదనని అధ్యక్షుడు గతవత్సరము వాదన మొనర్చియుండెను.

అధ్యక్షుడు:—నావద్దకింకను వేర్వేరుగ్రాంటుల చర్చకు గావించబడిన ఏర్పాటులకు సంబంధించిన కాగితములు రాతేదు. అవి వచ్చినపుడు ఈవిషయమున సభ్యుల యభిప్రాయమును గురించి గవర్నరుగారికి తెలిపెదను.

కన్నాటు ప్రభుదంపతుల ఆగమము

నేటిదినము మధ్యాహ్నం 2-30 గంటలకు

ఎగ్రాఫ్టీమరులో కన్నాటు ప్రభు దంపతులు చెన్న పురికివచ్చిరి. ఈస్టీమరులో 10 గంటలకు రామలింగ యుండెనగాని అరివార్యములగ కారణములవల్ల ఆలస్యముగ వచ్చెను. గోమన ప్రభుదంపతులు వారికిస్వాగత మొసగిరి. పిమ్మట వారు ప్రభుత భవనమునకు వెల్లిరి.

ఏ. ఎన్. దొరస్వామయ్యగారు:—చక్కటి పేపరు కాగితపు బరువు బ్లాంకింగుసాను, పేపరుకట్టరు, రంగుల కేకుల నుండరమైన క్యాలెండరులును, మంచి బొమ్మలుగల కాగితపు క్యాలెండరులను పంపించుటకు కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాము. దొరసామయ్యగారు స్టేటు ఎక్స్ప్రెసు సిగరెట్టులను, కాగితపు వర్తకులు చార్లెసుమార్గసు కంపెనీకిని, సబ్బులను చేయు పియ్యకంపెనీకిని, విసోలియా సబ్బు కంపెనీకిని హైజిల్లు కంపెనీ లివరు బ్రదర్సు ప్లాంట్ లు సబ్బునకును, ఏజెంట్లుగ నున్నారు. వీరు పంపిన క్యాలెండరులు వర్తకాలు నుప్రసన్నములైన వైకంపెనీలను చెందియున్నవి.

మన మధ్యస్థానమునకు వచ్చిన గ్రామములు, తాలూకాసభలు, జిల్లాసభలు, రాష్ట్రసభలు కట్టుబట్టిన పద్ధతులను పాటించి నిరంతరము గడియారముల వలె పనిచేయుచున్న యేర్పాటు జేయవలెను. అట్లు గాక సంవత్సరమున కొకసారి యేదో ఒక పోటీతీరి తీర్మానములు చేసినంతమాత్రమున ఫలిత మేమాత్రము చేరక పోవడమే గాక యీసభ లొకసాంవత్సరికే విస్తరించుకొనడం పరిమితమే. హాస్యపుష్పములగును. ఒక సంఘముయొక్క వృద్ధిక్షయములు ఆసంఘ మునుసరించి ఆచారవ్యవహారముల మీద ఆధారపడియుండును. తోడి సంఘములకుంటే మనసంఘము వెనుకబడి యుండుటలయని వితర్కించుచున్న మాడుకారణములు గానించుచున్నవి. 1 విద్యలో వెనుకబడియుండుట, 2 సంఘమునందు దినానక్షత్రములవలె వేళ్ళుపొడ లెక్కించుటలగుటలు అచటచట అల్పసంఖ్యాకులుగ విద్యార్థితులు కొంచున్నవారు కృషి, వాణిజ్య, పారిశ్రామికవిద్యలు చేయుచున్నందున, ఆవృత్తులనుబట్టి అనాగరికమనియు భావించి అందు ప్రవేశించక పోవుట, 3 సంఘములలోని దురాచారములను తొలగించి సంఘభివృద్ధిరములగు సదాచారములను చేకూర్చుకొనుట కనువగులగున నెలకొల్పక పోవుట.

విద్య

ప్రభుత్వమువారు నిర్వహించుచున్న విద్యకు చట్టములమున అధికారమిచ్చినను అచటచట తప్పు లోకలభోద్ధులు ముగ్ధునిపాల్చి దాని ననుసరించి యుండుచున్నట్లు కాదేకదా కొంచినీయుముగ నున్నది. అచటయును సంతకాభిముఖమన మనభవిష్యత్తునకు దాని ననుసరించుచున్నవట్లు తగు ప్రయత్నములు చేయుటయే గాక ప్రతివారును తమ తమ బాల బాలికలను తప్పక పాఠశాలలకు బంపి వారికి విద్య నుపదేశము బాధ్యులై యున్నారు. ప్రారంభవిద్యలన సామాన్యమైన లోకజ్ఞానము మాత్రమే గలుగుటచే అంతటితో తృప్తి పొందిన లాభములేదు గనుక కృషి వాణిజ్య పారిశ్రామికాదులకు సంబంధించిన కళలతోగూడిన ఉన్నతవిద్య చేపట్టినట్టి కళాశాలకే మగుటచే అట్టివిద్య నభ్యసించి విశేషకృషి చేయువలసియున్నది. అవి పట్టణములకు మాత్రమే గాక ఖండాంతరములకు కూడ జూయి అభ్యసించవలసియుండుటచే ధనికులకుతప్ప సామాన్యులకు పేదవానికి సాధ్యముకాదు గాన మనలో సానబట్టిన మూగరక్తముల వలె విద్య నభ్యసించి నర్హులయిన పేదబాలుర నేతలుండెడియు ధనాభివృద్ధిచే విశేషవ్యయముతోగూడిన పట్టణముల దభ్యసించుటకు ఉన్నతవిద్యను బడయుట లున్నారు. కాబట్టి వారికి విద్యాదాన మొసంగుట మన ముఖ్యకర్తవ్యము. ఇది గాక పట్టణములలోని విద్యార్థులు తగిన సదుపాయములు లేక వివిధములగు కష్టపట్టుములకు లోబడుచున్నందువలన వారికొరకు అవసరమయిన ఫలములందు తగినవసతి గృహముల నిర్మించుటతంత్రావశ్యకము. విద్యనభ్యసించుటగా విద్యుత్తునలె మనలో మూలములకు వ్యాపించి చుట్టూరినీక రావలసిన సంఘములలోని ప్రతివారును తమ తమ శ్రేణివందనలేక ధారాళముగ విరాళము లొసగి విద్యాభివృద్ధికి నిరంతరము పాటుపడవలెను. అట్లు చేయుచుండల మన విధిని మనము తప్పినవార మగుటయేగాక మన సంతానమును ముందు తరమువారికి విషము పోసినవారమగుదుము. కాన ఇందు కొరకు మన మందరము కడు పట్టుదతో విశేషకృషి చేయువలసియున్నది.

పరిశ్రమలు

కామధేనువునంటి భూగర్భమునుండి సమస్త సహ్యాత్మకతని తేయ వ్యవసాయమొంత యావశ్యకత వాటిని దేశకాల పరిస్థితులకు తగినట్లు లుపయోగములలోనికి తెచ్చుకొనుటకు పరిశ్రమలకూడ అంత అవశ్యకము. పారిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధి మనలో భూవ్యవస్థమైనందు ముడిపెట్టరముల నుపయోగించుకొను మార్గము. తమగకపోవుటచే ఖండాంతరము లెక్కువ ధరలకు పుట్టిన గొనిపోయి పెచ్చుమూల్యములకు తిరిగి వాటిని వేయి రూపమునకు ప్రసాదించుగతి సంభవించినది. కుట్టుకొనునూదులు కట్టుకొను బట్టలు వ్రాసికొను కలములు, పూసికొను సోపులు, అగ్గిజేయ నగ్గిపెట్టెలు మొదలగు నిత్యజీవనమున కత్యవసరమైన సామాన్యవస్తువులకూడ మన మితరులమీద ఆధారపడియుండుట జూడ మనయజ్ఞానమును అశక్తతను దేశముయొక్క దౌర్భాగ్యనితిన తెల్పకయే తెల్పుచున్నది. ఈ దుస్థితినుండి వెలుపడి మనము సమస్త కర్మములతో తుల్యమగుటకు గాను వివిధములగు పారిశ్రామికవిద్యలలో ప్రవేశించి అందుచేర్చులగుటయేగాక వాటిని క్రియాపాపమున తెట్టుట మనవిధియైయున్నది.

మద్యపానము

మద్యపానమువలన మనలో ననేక కుటుంబము లభోగి

పాలయి దారిద్ర్యదేవతకు నిలయుచున్నవచ్చు సంగతి మిక్కిలి గత తెల్లమే. దీనిని నేచిమవార చేతులు. ధనమానములను పూర్తిగా గోలుపోవుటయే గాక రక్తమాంసములు ఊడించి అమూల్యమైన శరీరాంగ్యముచేడి అకాలమృత్యువునాత బడుచుండెరి. ఇది అనేకానేకములకు హేతుభూతమగుటచే మన పూర్వులు దీనిని పంచమహాపాతకములలో నొకటిగా పరిగణించి యున్నారు. కాన సర్వానర్థ పరంపరలకు మూలమగు యాపానపితాచము మన సంఘమునుండియేగాక, మనదేశమునుండికూడ ఎంత త్వరగా వెడలగొట్టిన అంత శ్రేయస్కరము. ఇందుకు గాను మద్యపాన నిషేధసంఘము లూయార స్థాపించి పట్టుదలతో ప్రచారము చేయుట అవసరమై యున్నది.

వరకుల్ల కన్యాశుల్కములు

ఈశుల్కముల చేతనేగాక వివాహకార్యములనుందు ఒక రినిజూచి ఒకరు పోటీపడి గౌరవహాని యగు నేమాయని యెంచి యు, అధికవ్యయములు చేయుటచేతను కూడా మనలో ననేక కుటుంబములు నాశమైపోవుట తలస్థించుచున్నది. ఇందులో అడవిల్ల, లెక్కవగల కుటుంబమైయెడల వారి కుష్టిని చెప్పి అడవియేకాదు. విలము పాటలలోవలెనే హెచ్చుపాటలు పాడి నవారికే ఎవడు చిక్కుట సంభవించుచున్నది. ఇది చాల విచారకరమైన యంశము. తమ విషయములలో తలదండ్రు లనుభవించుచున్నపాట్లు మాడలేక అచటచట అనేకకన్యలు వారిబాధలునుప ఆత్మహత్యలు జేసికొనుచున్నారను సంగతి వాస్తవప్రతికలలో చాలమంది చూచియే యుందురు. ఈవిషయము లన్నియు తమకు బాగుగా తెలిసినవియే గనుక నేనంతగా మనవిజేయ నవసరములేదు. కాన వరకుల్ల కన్యాశుల్కములు తీసికేయుటయే గాక అధిక వ్యయప్రయాసములకు మూలమైన అయిదు కోజుల పెండ్లిపద్ధతి మాన్పించి కొద్దివ్యయముతో వివాహములను జేయునాగములను నూచించుట వాంఛనీయు.

అంటరానితనము

శంకర, రామానుజ, మతములవారమని చెప్పుకొనుచున్న చండాలాదు సభు ద్విభాషు గురు రిశ్యేషా మనీషామమ అని శ్రీమత్ శంకర భగవత్ పాదులవారు చండాలు నకు నమస్కరించి అద్వైతసిద్ధి నొందెనట గమనించక, శ్లో॥ అహం బ్రహ్మస్మి తత్వమసి ఇత్యాది వేదవాక్యములను మరచి మన భారతమాతకు జన్మించి మనహిందూమతములో నుండి, మనరాముని కృష్ణుని పూజించి, మనదేవాలయాలయందు భక్తిగలిగి, హైందవులమని జెప్పుకొను మనయందు వినయవిధేయతలను జూపుచు, మనభూములను నేవ్యముజేసి, మనకు సమస్తసస్యసంపదల సమకూర్చుచున్న చాత్రీక, మతంగ, అరుంధతి, మొదలగు, ఋషిసంతతివార లగు 7 కోట్ల నిమ్మజాతివారకు మనసోదరులను సామాన్య మనుజులకేగాక కుక్క, పంది, మొదలగు పీన జాతి మృగములకుల హక్కులను కూడ వారికొసగక విధులనడువనీయక బడులలోనికి రానీయక, గుడులలోనికి పోనీయక మాతలలో నీరుచేదుకొననీయక పోవుటయేగాక అంటరానివారుగను మాడరానివారుగను చెప్పరాని వారుగను పరిగణించి వెలిగ నుండుటచే వారిలోన నేతులకు మన మతమునందు నమ్మకమునకెంచి మతాంతరం లగుటయేగాక దేశ హితైకకార్యములందు మనతో కలియకపోవుట కూడ తలస్థమగుచున్నది. ఈఅంటరానితనము మైజాతుల యందుగల జాత్యహంభావము మిన్నంటుటచే ఏర్పడిన క్రూరాచారమేగాని దైవనిర్మితమును, శాస్త్రసిద్ధమును ఎంతమాత్రము కాదు. ఇట్లు చేయుచున్న మనము యితరదేశములకు వలసపోయిన మన భారతీయసోదరులను అన్యదేశీయులు అతిహింసయుగా మామమన్నారని విలపించుటకు మనకు సిగ్గెలలేవున్నదో తెలియకున్నది. ఇందుకు తోడిజాతులతోపాటు మన సంఘమునందునుకూడ చాల జాధ్యతగలదు. కనుక ఈ అంటరానితనమును మంట గలుపుటకు తగుప్రయత్నముల జేయుట మన పరమధర్మము. ఎంతకాలమున రకు యిది అంతరించకయుండునో అంతకాలమువరకు మనకు సాంఘికరాజకీయ మోక్షములు గగనశుకుమములని గ్రహించవలెను.

సహకార పరపతిసంఘములు.

ప్రజల లాభముకొరకు మన దొరతనమువారివలన ఇప్పుటికి నుమారు 20 సంవత్సరములక్రింద స్థాపించబడి యున్నను దీనివలన మన సంఘము లంతగా లాభము పొందినటు కనపడదు. ఈ ఉద్యమములో అనేకలాభము లంతర్గతములై యుండుటచే దీనిని పేదలపాటికి పెన్నిధియనుట కొంతయో తగియున్నది. ఈసంఘములద్వారా కృషివాణిజ్యములు మొదలగు సమవసర కొరకు పేదలగువారికి తక్షణ వడ్డీ అనుకూలమయిన

వాయిదాలతో కావలసినసొమ్ము తీసికొన విలుగుటచే సామాకార్ల జారినుండి తప్పించుకొనుటయేగాక వికమత్వము సంఘభావము పెంపొందించుకొనుట కనేకావకాశము లున్నవి. ఇందువిషయములు కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు వారవసరమయిన సలహాలనియ్య సిద్ధముగానున్నారు. కాన యీసంఘము లిదివరలో ఉన్న చోట్ల వాటిని వృద్ధిపరచుటకును, లేని గ్రామములందు వీటినిస్థాపించి తగ్గారా కలుగు అనంతములగు లాభములను బొందుటకును యత్నించగోరెదగు.

రాజకీయ మాక్కులు

రాజ్యపరిపాలనా యంత్రము ప్రజలిచ్చు పన్నులముల ముననే నడచుచుండును. కొంచె మించు మించు యావత్తు పరిపాలనాభారము వ్యవసాయదారులే వహించుచున్నారనుట లోకప్రసిద్ధము. పరిపాలనాభారము ఎవరించువారలే రాజ్యాంగ అంత్రములంగ పాల్గొనుట ముఖ్యవసరము. వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగా గలిగి వివిధములగు పన్నుల భరించు మనసంఘము రాజకీయ విషయములందు ఉపేక్షాభావము గలిగియుండుటలన మన సంఘమునకు తగినటుల ఎక్కువమంది అందు ప్రవేశించక పోవుటచే వృద్ధినిండక వెనుకబడి యుండుట తలస్థమయినది. ఒక సంఘముయొక్కగాని దేశముయొక్కగాని ఔన్నత్యము వారనుభవించు రాజకీయహక్కులను బట్టియుండును. కాన ఎల్లరును రాజకీయసంస్థ లన్నిటియందు ప్రవేశించి అభినివేశము కలిగియుండవలెను.

11

అభ్యర్థులు-శ్రీరాజా బొమ్మచేవర నాగన్ననాయుడు బహద్దరు జమీందారుగారి ఉపన్యాసమునుండి ఈక్రింది భాగములు ముద్రతములు.

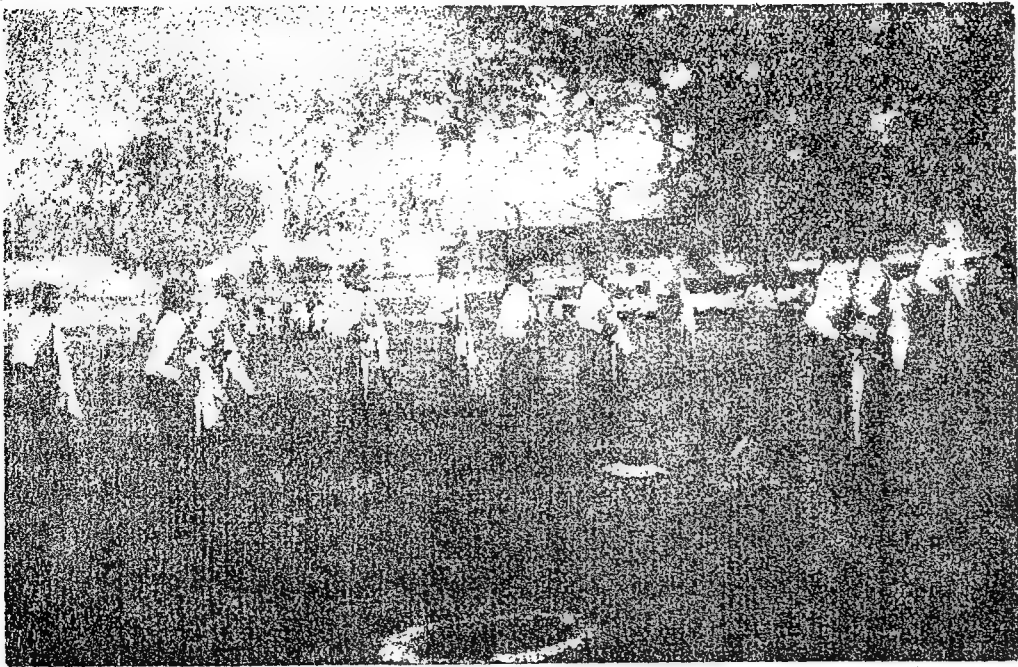
మనసంఘము వెనుకబడియుండుటకు కారణములు, 1 విద్య, వికమత్వత లేకపోవుట 2 సంఘమును అవలించియున్న దురాచారములు మొదలయినవి తొలగించుకొనకపోవుట అని నా అభిప్రాయము.

విద్య

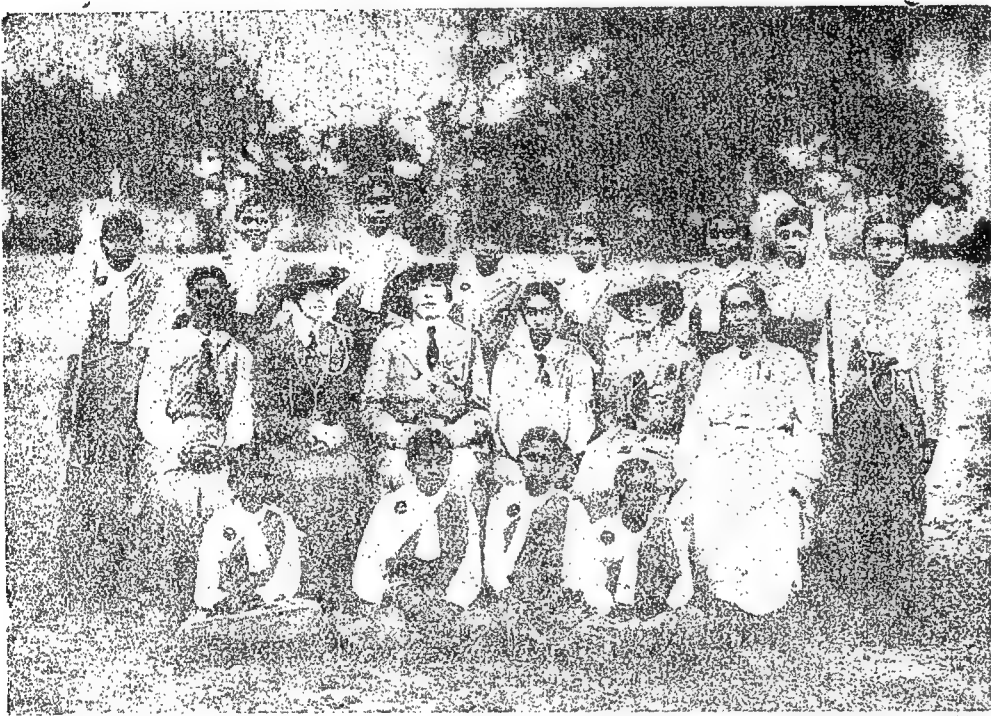
మనలోకూడ కొందగు ప్రముఖులు విద్యాభ్యాస మొనరించి యున్నతోద్యోగములందును, దేశహితకార్యములందును పట్టుదలతో పనిచేయుచుండెరి. కాని సాటికులములందున్న వారికంటె యెక్కువ అల్పసంఖ్యాకులు కనుపట్టుచున్నారు. విద్య యందేమి, సంఘభావమునందేమి. మనము వెనుకబడియున్నాము. ఈలోపమును తొలగించుకొనుటకు ముఖ్యముగా విద్యయే కావలెను. విద్యలేనిది ప్రభుత్వోద్యోగములందు పాల్గొనుటకు అవకాశముగాని సమస్త శాస్త్ర పరిచయముగాని కలుగదు. ఈకొరంతను తొలగించుకొనుటకై సంఘభివృద్ధికి నిరంతరమును పాటుపడవలసియున్నది. మరొక బాలికలకుకూడ విద్యనేర్పించుట అవశ్యకమై యున్నది. భగవంతుడు పురుషులతోపాటు స్త్రీలకుకూడ జ్ఞానసంపత్తును కలుగజేసియున్నాడు. స్త్రీలకు విద్యగలవక పోవుటవలన వారికి భగవంతుడు కలుగజేసిన తెలివి తేలుట నుపయోగించుకొనలేక పోవుచున్నారు. స్త్రీలకు విద్య లేకపోవుటవలన తమపిల్లలను పెంచుటలోను వారిని తరిగియెత్తుచే యుటలోను అవసరమైన జ్ఞానము వారికి లేకపోవుట తలస్థమగుచున్నది. అన్నిసంఘములకుంటే ఈసంఘము వెనుకబడియుండుటకు స్త్రీవిద్య లేకపోవుట ఒక ముఖ్యకారణ మగుచున్నది. స్త్రీవిద్య మనకులాభివృద్ధికి శ్రేయస్కరము యిచ్చుతగినదైయున్నది. విద్యావిషయమై నుదహరించిన యంశములనుబట్టి యిప్పుడు బాగా వృద్ధిపొందియున్న అన్నిసంఘములను చూచి వారు నడుచుచున్న మంచినార్గములను మాత్రము మనము గ్రహించి అమించి మనము అచరణలోనికి దెచ్చి వృద్ధిపొందవలసియున్నది.

మద్యపానమువ గైరా నిషేధవస్తువులు.

మద్యపానము మొదలగు దురభ్యాసములు పితాచములవలె మన సంఘమును పట్టిపీల్చి పిప్పిజేయుచున్నవి. బ్రాంది, విస్కీ, గుండెను ఆర్యును. అమ్మ గుండెను తినివేయును. ఈమొదలగు పానీయములవలన వ్యయప్రయాసలే గాక గౌరవహాని శరీరహాని కలుగుచున్నవి. సిగరెట్లుకాల్సెట్లు యంతలేదుగాని అన్నిసంఘములలోపాటు మనసంఘమును కూడా పట్టి పీడించుచున్నది. ఈసిగరెట్లు నెక్కువగా కాల్సెట్లవలన గుండెలో నీరునపిల్చి నష్టపరుచుచున్నది. మట్టికాల్సెట్లలో యంతలేదుపులేనప్పటికి ఎక్కువ వైద్యమును శ్రేష్ఠమును వృద్ధిపరచి కొంతచెరువును కలుగజేయుచున్నది. గంజాయి వినియోగించుట అంతవిశేషము



చెన్నపురి చాలికాభటుల ప్రదర్శనము
బారికాదు కెండాలో సిగ్నలనిచ్చుట



చాలికాభటుల ప్రదర్శనపు పోటీలలో ఛాలెంజింగ్స్ గెలిచినవారు

గా లేకపోయినను దానివలన ప్రైవేట్ ప్రాంత మెక్కుచే దానికీ క్రితగ్గగానే వనస్సును కలత నొందించుచున్నది. నల్లమందు, నల్లమనుకూడ ప్రైవేట్ ప్రాంతములలో చేసిన అయివున్నది. కాఫీ, టీ, వగైరాలంతగా చెరువుచేయనివైయు వాటివలన ప్రయోజనమేరియు లేకపోగా వ్యయమెక్కువగుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలో శీతల మెక్కువగా నుండుటచేత కొంతవేడికొరకు ఏర్పరచుకొనబడినదిగాని ఇంకా ఉష్ణదేశమన కవసరములేదు. ఈ పయన చెప్పబడిన అభ్యాసములు ప్రయోజనములేని, అనవసరమైన అభ్యాసములైయున్నవి. ఈ అభ్యాసములు అన్ని సంఘములు సవరించుకొనదగినవైయున్నవి.

గోపాపదర్శి.

స్త్రీలకు యెక్కువ గోపాపదర్శి పెట్టుటచేత వారు స్వాతంత్ర్యమును బాతుగా కోలుపోవుట కలుగుచున్నది. ఈ గోపాపదర్శి సంఘమునకు ఒక పెద్దారతను గలుగజేయుచున్నదని నాయత్రిప్రాయము.

పొరపాటు ఆచరణలు

క్రాపింగులన నునము ఎండవేడిని వోగ్యలే పోవుట తలపడుచున్నది. హట్టు, పట్టు, మేజోడు, బూటు ఇవి సంఘముకు ఎక్కువ వ్యయమును కారణభూతము లగుచున్నవి. ఇవి మన వేషివేషముకు అనవసరములై మన సంఘము యొక్క చిన్నమును ముగుసపరచును.

III

ద్వితీయ తెలగమహాజనసభ - పూర్ణ

22 ఫిబ్రవరి తేదిన యెలూరు తాలూకా పూర్ణ గ్రామంలో శ్రీరాజా బొమ్మవేదర వాగన్న వాయుకు బహద్రుని జమీందారు గారి ఆధిపత్యమున జరిగిన ద్వితీయ తెలగమహాజనసభవారిచే గావింపబడిన ముఖ్యతీర్మానములు.

తెలగబాలర విద్యాభివృద్ధికై కేవలవాక్కులను విడచివెట్టి క్రేయరూపకముగా పనిచేయవలసినవయ ముసన్నవైనవని

యా సభవారు అభిప్రాయపడుచు యీ దిగువ పేర్కొనబడిన పెద్దచుమట్టులు [పేర్లు వదలివేయబడినవి. ఆర్.ఎల్.పి. సర్] ఒకమిట్టిగా చేర్చడి తెలగబాలరకు వీలయినవలయునన సభిభవములు నిర్ణయింపటకు కావలసిన ధనమును పోషించేయుటకు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

అక్కరకు వచ్చేది వీధి తెలగబాలర విద్యాభివృద్ధికై సహాయము చేయుటకుగాను ప్రతియేట చందాలను జనుచేయుట ఆకర్షకమనియు అందుకుగాను మనయుతులు అందరును పల్లపు భూములకు ఎకరము 1-కి 0-1-0 చొప్పున మొరకకు ఎకరము 1-కి 0-0-4 చొప్పున చందాలు యిచ్చునట్లును ఇతరదాయములమీద కూపాయికి 0-0-1 చొప్పున యిచ్చునట్లును అట్టిచందాలను క్రమక్రమము జనుచేయుటకు ప్రైవేట్ ప్రాంతములందు చెప్పబడిన కమిటీవారు దిగియేర్పాటు చేయుటకును యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

స్వసహాయభివృద్ధికై ప్రత్యేకవార్తాపత్రిక యవసరమనియు యొక వారపత్రికను త్వరలో స్థాపించుటకై పేరు 1 కి రు 10 ల చొప్పున 2000 పేర్లు వసూలుచేయవలయుననియు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. మండపల్లిగిరి వెంకటదుంధినీ కాపుపత్రికకు తగుప్రాధాన్యము కలుగజేయవలయుననియు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ప్రస్తుతము సంఘమునావేరించిన వరకుల్గు దురాచార విశాచము అకాస్త్రియమనియు హేయమనియు వితిమిరినవివాహములు అనగ్ధదాయకములనియు యెంచి యీదురాచారములను విసర్జించవలసినవి యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

మద్యపానమువలన ఆరోగ్యమునకును ఆర్థికస్థితికిని కలుగునష్టములను ఎరిగియుండియు వేరుపురుగునలె ప్రాణమానధనములను, రూపుమాపుచున్న యీ చెడ్డచుటవాటును ఆత్మవృద్ధిగా మానుకొనవలయునని సంఘమువారివెల్లరను యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

పార్లమెంటు జాయింటు కమిటీవారి సిఫారసు ప్రకారము భూమిపన్నుకట్టుటకుచేయవలసినయేర్పాటులను పొందుపరచుచు భూమిపన్నుకట్టుట నొకదానిని చట్టవిరూధిగానభయందు ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న ఆలస్యమువలన యీసభవారికి కలుగుచున్నభయమును అసంతృప్తిని వెల్లడించుచు యీసభవారు తమభూములపన్నుల విషయమై కాశ్యతపెట్టి తెల్పుటను ఏర్పాటుచేసినగాని రహితులకాలములయు సంతృప్తిగానుండదని యీ సభవారు స్పష్టముగను నిష్కర్షగను అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఉత్తర కృష్ణ జిల్లాలో చేరిన పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ప్రదేశమునందు తగిన సూతన వరివిత్తనములు మొదలగునతితయారు చేయుటకును కాస్త్రాక్రముగా వరి మొదలగు పంటల విషయమై అవసరమైన పరిశోధనములు చేయుటకును అనువైన అగ్రికల్చరల్ ఫారము అనుసర్పారు పాలము నొకదానిని స్థాపించుటయొక్క ఆత్మవశ్యకతను అవసరమును ప్రభుత్వమువారికి నొక్కిచూపుచు అట్టిపాలము విషయమై యిదివరకు చాలా కాలమునుండి ప్రభుత్వమువారి విచారణమునందున్న ప్రపోజన్సును ఇంతరకును అమలులో పెట్టవలయునని యీ సభవారు విచారమును అనుకున్నవి వెల్లడించుచు అచిరకాలమువనే ప్రభుత్వమువారు సదరు పాలమును స్థాపించగలందులకు హెచ్చరికతో ప్రార్థించుచున్నారు.

మన జీవనాధారమైన వ్యవసాయమునందు మనకుచేడోడు దోడుగానుండి నునకెల్లకాలములయందును తోడ్పడుచు మనపై ఆధారపడుచుండు నిమ్మబాతులవాపట్ల అస్పృశ్యతా దోషమును తొలగించుట మనవిధి అయివున్నదని యీ సభవారు నొక్కివక్కాణించుచున్నారు.

ధర్మాబాయముల ఆదాయ వ్యయములను సరిమానుటకై సంఘము యేర్పరచినందుకు ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకములైన వందనము లర్పించుచు సదరు సంఘమువకై కృపి సల్పిన గౌరవనీయులగు శ్రీరాజా రామరాయణిం గాదినీ అభినందించుచున్నారు.

* * *
ఉ. కా పొనరించి దేశములు కాటెయ నొందక యుండకేయుటన్, కాపు లనంగ సద్యకము గాంచినవర్ణము వారు గోవులై, భూపరిపాలనంబునను బొంబివోవుమఁ బంటకాత్తులై, మాపులు పేటలుం ప్రజల మస్సెడువారయి రెంచి మాడఁగన్||

ఉ. ఇట్టిమహోన్నతస్థితికి హేతువులై ధరణీతలంబునన్ బుట్టినకాపులార! గుణభూషణులార! పురాణవర్ణితం బట్టిభవచ్చురితమును స్వాంతమున నృత్యవంగభోజిమీ పుట్టువు సార్థకం బగుమఁ బొల్పెనుకృతి మెలంగఁ గోరితిన్||
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి.

పత్రికల తంతివార్తల
అధికరణము

భారత పత్రికారచయితల సంఘసమ్మతి

బొంబాయి, మార్చి 1:— ముంబు డబ్బీయకుండ పత్రికలకు పంపు తంతివార్తలను నూటికి 3 చొ|| యింకను యెక్కువచ్చాల్సి విధింపవలెనని భారత ప్రభుత్వము | జేసిననిర్ణయముపై భారతపత్రికా రచయితల సంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము సేడు అసమ్మతిని చెల్పుచు యిట్లుయొక్కవచ్చాల్సి విధించుటవలన పత్రికల ఆర్థికస్థితికి చాలభంగకరముగ నుండునని చెప్పిరి. ఈసంఘమున కుపాధ్యక్షులగు ఏ రంగస్వామి అయ్యంగారు, యస్. సి. కేల్కార్, కే. సి. రాయగారు నివ్వకు ఢిల్లీలోనుండుట చేత పోస్టు టెలిగ్రాఫుల ప్రభుత్వకృత్యుని దర్శించి కావలసినపని జేయవలెననిగూడ యీకమిటీ యేర్పాటుజేసెను.

కోర్టును తరస్కరించుటనుగూర్చి నబ్బిల్లపై భారత ప్రభుత్వమునకు విన్నవించుటకు ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, హెచ్. వి. ఎడ్వర్డుస్, యస్. ఎ. బ్రెల్లి, పి. జోసెఫ్ గారలగుల ఉపసంఘముకటి కావలసినచిత్తును దయారుజేయుటకు నియమించిరి.

పత్రికారచయితల సంఘమునందు సభ్యుల నెక్కువజేయుటకు కావలసిన ప్రచారముజేయుటకు కార్యనిర్వాహకులు తీర్మానించి యీసంఘముయొక్క నిబంధనలను సంస్కరింపటకును, ఈవిషయమై సలహాల యిచ్చుకొనుటకును మరెయొక ఉపసంఘమును నియమించెను. (ఆ. ప్రె.)

దామెర్ల రామారాయ స్త్రాతక సభ

హరిద్రనాథ చటోపాధ్యాయగారి ప్రశంస

చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థుల సానుతాపము

కీర్తి శేఖరుల దామెర్ల రామారాయగారి ఆశయములను మనకు విచారమును దెలుపుటకాదు చెన్నపురి యాంగ్ల విద్యార్థులు గతశనివారము సాయంత్రము శ్రీయుత హరిద్రనాథ చటోపాధ్యాయగారి యధ్యక్షతకీంద సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానము చేసినందున నామోదించిరి.

తీర్మానము

ఆంధ్రదేశమున చిత్రకారులలో ఉత్తమోత్తముడును మాతృభూమియందలి యుత్తమ చిత్రకారులలో నొకడును, విస శ్రీయుత దామెర్ల రామారాయగారి ఆశయములను భారతీయ చిత్రకళకు ముఖ్యముగా ఆంధ్రకళకు మహాభూతము గలిగించుటచే తమ విచారమును దెలియజేయుచు, శ్రీయుత దామెర్ల వేంకటరావుగారికిని వారితలుంబునునకును తమ సానుభూతిని దెలుపుటకు ఈ చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థి సభవారు తీర్మానించడమైనది.

వి. పట్టాభిరామయ్యగారు రామారాయగారి గుణగణములను వారి యద్భుతకళానైపుణ్యమును వర్ణించి వారు చేరు ప్రతిభల గడించుటకు ప్రారంభించిన సమయమునకే ఈ ప్రపంచమునందీ తొలిగింపబడినందులకు గాఢమగు సంతాపమును తెలిపిరి ఆంధ్రదేశమున దీనివలనందీయూ భావయందును చిత్రకళయందును ఇతరవిషయములందును నూతనచైతన్యము వ్యాపించుచుండెను. భావయందును కవిత్వమునను నూతనపథముల ద్రోశుచు భావను పెంపొందించుచున్నారు. ఆవిధముగనే ఆంధ్రదేశ చిత్రకళను ప్రాణముపోసి పెంపొందించినది. దామెర్ల రావుగారి వారితలుండుగల చిత్రకళాజ్ఞానమునకు చిన్నప్పటినుండియు దోహదమిచ్చి దాని నభివృద్ధిపరుచుటకు వారిసోదరుడగు దామెర్ల వేంకటరావుగారు సర్వవిధముల సహాయమొనర్చి బొంబాయి చిత్రకళాశాలకు పంపి విద్య జేపించెను. 1922 సం॥ కాకినాడలో చిత్రకళాప్రదర్శనము జరిగినపుడు రామారాయగారి అద్భుతకళానైపుణ్యము ప్రజలకు వ్యక్తమయ్యెను. తన జీవితకాలము నందే ఇంకను బాల్యమునందే - సమకాలికులచే మెప్పువడయుట చాల గొప్పవిషయము. ఆతడు రంగులకంటే భావముకొరకధికముగ శ్రద్ధదీసికొనును.

ముద్దుకృష్ణయ్య గారు, తరువాత తన యనుతాపమును దెలుపుచు, ఇంత చిన్నవయసుననే ఖండ ఖండంతరములయందుగూడ కీర్తిని సంపాదించిన రామారాయగారు అజంతాకళలను ఆంధ్రులయందు పునరుద్ధరించు నని ఆంధ్రదేశ మాత్రమేకాని యుండె ననియు, వారి ఆశయములను - ఆంధ్రజీవితమునకు దీ రని కొరత వాటిల్లిన దనియు నుడివిరి. మా త్రే) దొ ర గారు మొట్ట మొదట రామారాయగారి కళాజ్ఞానమును గనుపెట్టి ఆతనిని బొంబాయి చిత్రకళాశాలకు పంపవలసివదని వారి యన్నగారగు వేంకటరావుగారికి నూచించెను. రామారాయగారు రంగమున ప్రవేశించక పూర్వము ఆంధ్రచిత్రకళ యనునది సజీవముగనే లేదని చెప్పవచ్చును. రామారాయ గారి కొంతమంది బాలురను తేర్చి వారికి చిత్రకళ నేర్పుచుండెను. తనయొక్క కళానైపుణ్యము నొకను కిష్టముకైన నొసగక పూర్వమే ఆశయమృత్యువు వాత బడుట భారతదేశముంతటికిని గొప్పనష్టము. వారితలకు ప్రాసిన చిత్రపుటలే ప్రపంచముంతటిచేతను గొనియాడబడుచుండెను. వారు వ్రాయునొచ్చిన చిత్రపుటలు వెనుకటివానికన్న చాల అద్భుతముగ నుండునని విజ్ఞులుకొందరు పలికిరి. రామారాయగారు తన ఆంతకృతుల నన్నిటికిని ప్రపంచమునకు వెల్లడిజేయక పూర్వమే మరణించుటచే - ప్రజలందరకును ఆపారమగు నష్టము గలిగెను.

హరిద్రనాథ చటోపాధ్యాయగారు

అధ్యక్షుడు, రామారాయగారితో తనకుగల పరిచయమును వివరించుచు రామారాయ గారి సద్గుణములను నైపుణ్యమును ప్రశంసించి ఆతడు నిజముగ కళానిర్మాతయనియు ఋషియనియు నుడివిరి. రామారాయగారితో గల పరిచయకాలము స్వల్పమే. అయినను అపరిచయము, మైత్రి గాఢమైనవి. విశాఖపట్టణము నందే తిరిగివచ్చుచు నేను రాజమహేంద్రవరములో నిలిచినపుడు, దామెర్ల వేంకటరావుగారి యాహ్వానముపై వారి ఇంటికి వెళ్లితిని. అచ్చట రామారాయ గారిని చూచుట తటస్థించెను. ఆతనిని జూడగనే ఆతడు మంచివిజ్ఞాని యను నభిప్రాయము

నాహృదయమున గలిగెను. వారి గృహముందు గోడలన్నియు అద్భుతముగ చిత్రపుటలతో నలంకరింపబడి యుండెను. ఇది ఎచ్చటివని వేంకటరావుగారిని వెంటనే ప్రశ్నించితిని. చిత్రకళావిజ్ఞుడగు తనతమ్ముడు వ్రాసిన వని యతడు చెప్పెను. అట్టి గృహమునకు పచ్చుటకు మొదట కొంత నిరాకరించినందుల కప్పుడు నాలో నేనే లజ్జించుకొంటిని. రామారాయగారు సన్నగా పాడవుగా నుండునుగాని దృఢ గాత్రుడు. ఆతని యవయవములన్నిటి యందును పురుషత్వము ప్రకాశించుచుండును. కాని ఆతనికండ్లయందు పురుషత్వమును స్త్రీత్వమును గూడ గన్పడును. ఆతని ఆత్మ స్త్రీపురుషసమన్విభుతముగలదే అందుకు కారణము చిత్రకారుని యందలి రెండు నుసమముగ నుండును. ఆతడు సిగ్గుపడు. స్వభావముగలవాడు. అందులోపాగడ్డయన్న అమితముగసిగ్గు ఆతని నైపుణ్యమునితరుల ప్రశంసించినపు డెంతమాత్రమును విన సహించుటలేదు. అనేకసమయములం దతివాగరుతతో పరిశీలించి కనిపెట్టినతరువాత నేనీరీతిగ జెప్పచున్నాను. కాకినాడలో జరిగిన ప్రదర్శనయందు, ఆతనిచిత్రపుటలగాంచి ప్రేక్షకులమితముగ ప్రశంసించుచుండిరి. అవాక్యముల వాతడు వినినప్పు డమితముగ సిగ్గుపడి అచ్చటనుండజాలక రాజమహేంద్రవరమునకు వెడలిపోవువరకు నిలువలేదు. ఇదిచాల గొప్పగుణము.

రామారాయగారి ఆత్మ చాలగొప్పది. ఆతడుకొంతవగ ఆలోచించుచుండెడివాడు. హృదయమందు గలుగుచుండు భావాందోళనచే నిట్టిది జనించును. ఆతనిని మాటలలోనికి దింపుట మొదట నాకు చాలకష్టమయ్యెను. రెండవమారాతడు నన్ను మేడమిది తనగదిలోనికి దీసికొనివెళ్లి తనచిత్రపుటలను, పరికరములను జూపి ఇది నానివసించు ప్రపంచమునినుడిచెను. నిజముగా నదియే యాతడునివసించు ప్రపంచము. అట్టివారికే ప్రాపంచికాడంబరములవసరములేదు. గొప్ప ఆత్మబలముగల వారెవ్వరును. చాలనిరాడంబరముగ నలవాటులతోడనే యుండురు. రామారాయగారి జీవితముందును వారిచిత్రపుటలందునుగూడ అట్టినిరాడంబరత్వమే గాన్పించును.

రామారాయగారు పసపు పచ్చ, ఆకుపచ్చ, ఎరుపురంగులను ఎక్కువ ప్రేమించును. వారిచిత్రపుటల జూచినవారి కిది వెంటనే దెలియగలదు. ఆతడు తనచిత్రపుటలందు ఏరంగుల ప్రేమించునో, ఆతడు కొనువస్త్రములు మొదలగువానియందు గూడ వారంగులనే ఎన్నుకొనును. ఆతనిచిత్రపుటలకును ఆతని జీవితమునకును ఇట్టివ్యత్యేత పూర్తిగా గలదు.

దెంగాలు చిత్రకళను గురించియు అవసంద్రాధటా గూరుగారిని గురించియు రామారాయగారి యభిప్రాయము నొక వాడ జడిగితిని. ఆధునికులతో అవసంద్రాధటాగూరు గొప్ప చిత్రకారుడనియు, రేఖారచయించతనితో సముదరేడనియు కాని ఆతడు చాల పోమరిపోతనియు భాగ్యవంతుడగుటయే అందులకు కారణమనియు, రామారాయగారు నుడివిరి. రామారాయగారి వాక్యములు నిజము అవసంద్రాధటాగూరు సంవత్సరమునకు రెండుబాములను మాత్రము రచించును. చిత్రకారుడుగూడ నొకకార్యమే యనియు ప్రతిదినమును పనిజేయవలెననియు రామారాయగారు నుడివిరి. ఆతడు ప్రతిదినమును 5, 6 చిత్రపుటలందు పనిజేయును. ప్రతిదినముట్లు పనిజేయనిది తనమనస్సునకు సంతృప్తియొందదని యాతడు నుడివెను. చిత్రకారుడు కార్యమే యుండవలెను. రామారాయగారి విషయమును గమనించెను. చెనుటలోడ్చి పనిజేసి కళాదేవతను సంతోషపరచి ఆమెప్రసాదము సంపాదించవలెను. అట్లు కృషిజేసినచోగాని ఆమెకు అనుగ్రహము జనింపకు చిత్రకారునకు ముందు Inspiration జనింపవలెనను విషయము నిజమే కాని ఆభావము అధికమగుటకు నిరంతరస్వయంకృషిగూడ నవసరము. భావజనముగలగు మనమెట్టిప్రయత్నమును జేయక ఊరకకూర్చునరాదు. దానియంతట నది వచ్చువరకు వేచియున్నంతవరకు మానపుడెక్కడ జేయజాలదు. ఇది నా స్యానుభవములోనిది.

రామారాయగారు చనిపోయెనువార్త వినినపుడు నేను దానిని నమ్మలేదు. నమ్ముజాలను. పొంచభౌతికముగ ఆతనిదేహ హము, అగ్నిదేవున కొకగంటనే పు విందొనర్చియుండవచ్చును. ఆతనియాత్మ ప్రతివారి కరీరములందును వ్యాపించియున్నది.

మీ రెవ్వనిగోల్పోయితిరో ఇంకను మీరు పరిగ గ్రహించుటలేదు. మీరు కోల్పోయిన దొక కుటుంబములోని రామారాయగారు, ఒక చిత్రకారునేగాదు; మీరూ జీవములలోని అత్యంతప్రాముఖ్యముగ నొకభాగమును గోల్పోయితిరి. కొంత కాలము గడచినపిదప నావాక్యములు మీకర్థమగును. వెనుక

నీవిషయము నెట్లు గ్రహించజాలకపోతిమని-అప్పుడు మీలో మిఠి ఆశ్చర్యపడుదురు.

కూరజేవత చాలగొప్పది. భగవంతుడు కొన్ని సమయములందు కూరడుగనుండును. కూరత్వము, సామ్యర యనునవి తుదకు మానవకల్పితపదములేకదా. భగవంతుడు తనసృష్టిని పునర్నిర్మాణ మొనర్చుకొరి రామారాయగారిని తనకు సహాయముగ గొనిపోయియుండవచ్చును. ఆతడిసమయమున నెచ్చటనో గూరుచుండి ప్రకృతియందలి తృప్తములకు వర్ణములు రచించుచుండియుండవచ్చును. మీరు ప్రయత్నించినయెడల దిగంతములను- చిత్రపుటలపై చిత్రపుటల రచించుచున్న రామారాయగారు మీరు గాంచవచ్చును. ప్రకృతియం దెచ్చటనో అప్పుడప్పుడే విచ్చుచున్న పుష్పదళములను, సృష్టియందలి నుందరదృశ్యములను రచియించుచుండును.

శ్రీమంగళగిరి లక్ష్మీనరసింహ స్వామి

బ్రహ్మోత్సవము ఈనెల 5 వ తేదీని ప్రారంభమగును

ఈనెల 5 వ తేదీ మొదలు 10 వ తేదీ వరకును మంగళగిరిలో బ్రహ్మోత్సవము జరుగును. గుంటూరుమండల కాంగ్రెసు వంటిరులు అధ్యక్షులు 20 మందియైన కావలెను. ఉచితముగ భోజనమునకును బసలకును ఏర్పాటు చేయబడును. రాకపోకల ఖర్చులను వలంటిరులే భరింపవలెను. 5 వ తేదీ ఉదయమునకు మంగళగిరిలో నుండవలెను. నిరుడు మంగళగిరికివచ్చిన వలంటిరులే మరల వచ్చిన, చాల మేలు. ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి వలంటిరులు రానర్హులు (మంగళగిరి విలేజు తంజివార్లు)

భారతి న చిత్రమాస పత్రిక

పత్రికాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

నచిత్రమాసపత్రిక-ప్రతినందికయందును 3,4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

| | | | | |
|----------------|----|---|----|---|
| సంవత్సర చందా | రూ | 6 | 0 | 0 |
| అర్ధ సంవత్సరము | " | 3 | 0 | 0 |
| విడిపత్రిక | " | 0 | 10 | 0 |

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0

ప్రాంతులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ వంతు జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయింపబడి తక్కినసొమ్ముమాత్రము వంతువచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూపు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు పంపిన శుభార్థులగును. పి. పి. లు వంటి నచో సొమ్ము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మేనేజరు, భారతి. పోస్టుభాష్య నెంబరు 212 నుకాడు.

రెయిల్వే గ్రాంటులు

భారత శాసనసభయందు చర్చ

శ్రీశ్రీ, ఫిబ్రవరి 28:—రెయిల్వే గ్రాంటు డిమాండ్ పై చర్చించుటకు నేడు చివరలో జాతీయ సభ. ఇదివరకు మూడు రోజులలోను 15 డిమాండ్లలో మూడు మాత్రము పరిష్కార మయ్యెను. మిగిలిన 12 డిమాండు నేడు సాయంత్రము 5 గంటల లోపల సమ్యక్తుల దీక్షికోపపరిచయము. అప్పుడు చర్చనాపగా సర్ బ్లాకెటూగారు పంపత్తె రాయవ్యయవక్రమును సమర్పింప లేచెదరు. వచ్చేవారము 8, 9 తేదీలందు బడ్జెటు మొత్తము వివరించుచు, 10, 11 తేదీలందు గ్రాంటు డిమాండులపై సమ్యక్తుల యుచ్యుకొనుటయు జరుగునని హామీయిచ్చుటయు ప్రకటించిరి.

మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల యిబ్బందులు

గంగానంద సిన్హా గారు మూడవ తరగతి ప్రయాణికులకు గల సౌకర్యము లేమియు తృప్తికరముగ లేవని చెప్పి టైమ్ నామ మాత్రము 100 రూపాయలను తగ్గింపవలెనని ప్రతిపాదించిరి. ఎక్కువ బండ్లను తగిలించవలెనని ఆయన కోరెను. మూడవ తరగతి ప్రయాణికులు కంట 15 శేర్లు గాక 20 శేర్లు బరువు నుచితముగ దీక్షికోని పోవునట్లు చేయవలెనని శ్రీ శ్రీ. చందూగారు కోరిరి.

గయా ప్రసాద సింగుగారు తమ రాష్ట్రములలో ప్రయాణికులకు గల యిబ్బందులను ప్రత్యేకముగ చెప్పిరి.

రెడ్డిగారి శివపాదనము బలపరచిరి.

ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

సర్ భారల్చు ఇన్స్పెక్టరు ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రెయిల్వే బోర్డు మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల కష్టములను గూర్చి యెక్కువ ఆలోచించుచుండునని చెప్పెను. అనంతర సభ్యులు రైల్వేలోని యెక్కువ పోర్టులను జదివిన యెడల రెయిల్వే బోర్డు యివిషయమై యెక్కువ ప్రయత్నముల చేసికొని తీరవలెనని కోరెను. ఈ విషయముల పారామర్శము సాంపర్థిక పాలనానివేదికయందు గూడ జేర్చబడినది.

గయా ప్రసాద సింగుగారు:—ప్రతిరోజును బండ్లు త్రీల్పిరిని యుండుటను జూచుచుండ నివేదికలు జదివిన లాభమేమి?

సర్ భారల్చు ఇన్స్పెక్టరు:—గయా ప్రసాద సింగుగారు నివేదికలను చదువలేదని నా కర్థమునున్నది. (నవ్వు) కాబట్టి యేమేమిందు జేయుచున్న ప్రయత్నములను ప్రకటించవలయున్నాను. ఈ సంవత్సరము 7258 మూడవ తరగతి బండ్లను యేర్పాటు జేయుచున్నాము. ఇంకను యివి యెక్కువ జేయవచ్చునాయని ఆలోచించుచున్నాము. బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసులలో దగ్గరదగ్గర స్టేషనులకు రైల్వేలో క్రిక్కిరియించునట్లుల లేకుండుటకై విద్యుచ్ఛక్తి సుపర్యోగించుట యేమార్గము. బొంబాయిలో నవ్వడే ఒక రైలు కిట్లు చేసితిమి. ఇంకను యెక్కువ చేసెదము. కొందరప్పుడే కలకత్తాలో నిద్దురునున్నారని. మద్రాసు రైలులకు విద్యుచ్ఛక్తి బెట్టుటకు ముందు వివరముల కొరకు వేచియున్నాము.

గంగానంద సిన్హా గారు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

రెయిల్వే పనివారల సంఘముల కష్టములు

జోషిగారు వర్మింగుఖర్చుల క్రింద 100 రూపాయల తగ్గింపవలెనని ఉపపాదించుచు రెయిల్వే పనివారల సంఘములయొక్క రైల్వే యెక్సెంటు కొందరికై ఫిర అసంతృప్తికరముగ నుండెనని చెప్పిరి. ఆయన జి. వి. పి. రెయిల్వే యెక్సెంటు ఆచటి సంఘ లేఖకు ప్రత్యుత్తరమైన నీనుకుండుటను నిదర్శనముగ చెప్పిరి. ఒక సంఘమునందు కార్యనిర్వాహకులు రైల్వే వారుండుటచేత అనలే గుర్తింపకుండ కొందరు యెక్సెంటు తిరస్కరించినట్లు ఆయన చెప్పెను. ప్రభుత్వమువారు సంఘములను గుర్తించుటయే యెక్సెంటు కు తరువు జేయవలెనని ఆయన కోరెను.

సాలిండియను రెయిల్వేలో కొందరు పనివారలను అన్యాయముగ సమ్మెకట్టినందుకు సస్పెన్షను జేయగా కార్యక సంఘమువారు మును యెక్సెంటు తిరస్కరించి లేఖకుగూడ ప్రత్యుత్తరము వ్రాయకుండుటను ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిరి.

పటేలుగారు:—ఆ సంఘాధ్యక్షుడు డెవడు?

చెట్టిగారు:—ఆయన అనెల్ల సభ్యుడే యగుచున్నాడు. [స్మిగ్గ స్మిగ్గ]

ప్రభుత్వమువారు కార్యక సంఘములను ప్రోత్సహించు కాలము వచ్చినదని చువ్వలుగారు తెప్పిరి. భారతదేశమునందు వర్తక సంఘములు యేర్పడియున్నవి. ఈ సంఘములను గుర్తించవలసియున్నది. పోస్టులకాని పనివారల తమకష్టములను చెల్లుకొనవలెనని రాయబారము వచ్చెదరని చెలియగా పోస్టుల సంఘములను సర్ బి. యన్. మిత్ర వానిని గుర్తించెను. ఆయన వ్రాసిన పుస్తకమును సర్ భారల్చు ఇన్స్పెక్టరు చదివిన తెలియగలదు.

సర్ కాంబెల్ డ్యూగారు తాము రెయిల్వేల యెక్సెంటు చాలమందితో మాట్లాడితినియు, వారికి ఆసంఘములు రాగా యేర్పడి సమ్మెలుగట్టక సహాయకరముగ నుండిన గుర్తించు నభిలాష గలదనియు తెప్పిరి.

సర్ భారల్చు ఇన్స్పెక్టరు చువ్వలుగారు మాటలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సర్ బి. యన్. మిత్రగారి పుస్తకములో చదువుటకు తాను కార్యకాఖ్యయందున్న పుస్తకం యిప్పుడు సభలో వచ్చిన ప్రేమయూనియనువీల్లు విస్తరింపబడుటచేత పరిశ్రమలసభ్యు డాపుస్తకము వ్రాయగలెనని చెప్పెను. వర్తక సంఘములు ముఖ్యమని ఆయన అంగీకరించెను. కాని సర్ కాంబెల్ డ్యూగారు తెప్పించుట వర్తక సంఘములు ప్రారంభదశలోనుండి కార్యక సంఘములకు పరిమితనిర్వాహము లేకుండెను. ఈ సంఘములు దుర్బలమైనవన్నందుకు తార్కాణము ఒక రెయిల్వేలో నొక సంఘమునందు 7 వేలమంది పనివారలు సభ్యులుగ నుండి చందా లీయకపోవుటచేత 1200 కు తగ్గిపోయినట్లు చెప్పెను. ప్రేమయూనియనువీల్లు అంగీకరించిన యెడల రెయిల్వే యెక్సెంటు గుర్తించలేదను ఆక్షేపణ రాదని సర్ భారల్చు ఇన్స్పెక్టరు తెప్పిరి. పనివారలు విద్యావిజ్ఞానాభివృద్ధి గాంచియు, సభా కార్యనిర్వాహకులు రైల్వేవారలు సమర్థులై యుటతో నుండియున్న గాని యీ వర్తక సంఘము లభివృద్ధి యగుటకై నను యిట్లు తోడ్పడదు. జోషిగారి ఉపపాదనము ఓడిపోయెను. 55 మంది ప్రతిపక్షముగను 49 మంది అనుకూలముగ నుండిరి.

రెయిల్వే ఉన్నతోద్యోగములు. భారతీయులు

రెయిల్వే అఫీసరులగునను, నువీరియరు సభాజీ నేటు ఆఫీసరులగునను భారతీయులు శిక్షబడయుటకు అవకాశము లేని విషయమై రంగాచారిగారు చర్చనుచెప్పిరి. మునీషాలీగారు రంగాచారిగారి ఆక్షేపణను బలపరచిరి. ఈ విషయములం దొక శిక్షణ పద్ధతియందుట పాధ్యముగాదని సిన్హాగారు నూచించిరి. భారతదేశములో శిక్షణమున కవకాశములు లేకపోగా ఇంగ్లాండుకువలె శిక్షణము బడయుటకై నను భారతీయవిద్యార్థులకు అధికారములు అటంకముల గలుగజేయుచున్నారని శ్రీ సి. నియోగిగారు రధి చేసిరి.

సర్ బి. యన్. మిత్రగారి రిమార్కు మోకమీషనరుగ ఇంగ్లాండులో నున్న కొలదికాలపు అనుభవమునబట్టి మాట్లాడుచు కొందరు భారతీయులు శిక్షణము బడయుటకై మోకమీషనరు రెయిల్వే అధికారులతో యేర్పాటు చేసికొనుట తెప్పెను. ఏదైన రెయిల్వేలో అప్రెంటిసులకు ఖాళీయున్న యెడల ఇంగ్లీషు అప్రెంటిసులవలెను భారతీయులుగూడ ప్రావీణ్యముల తెల్పించునెడల ఇంగ్లీషు రెయిల్వే కంపెనీలు భారతీయులను దీక్షికోనుట కిష్టముగ నేయున్నారని ఆయన చెప్పెను. ఉన్న కష్టము భారతీయులకు అశిక్షణము బడయుటకు ముందే ఇండియాలోని రెయిల్వేలలో ఉద్యోగము ఖరారుగావలెనందున.

రామచంద్రరావుగారు యివిషయము చాలముఖ్యమైనదనియు, బ్రిలింగులకు కమిషను నివేదించిన నాటినుండియు యీ శిక్ష నేరుటకై యేర్పాటును జేయబడలేదనియు తెప్పిరి.

భారతదేశము చాలా విస్తారమైనదగుటచేత రెయిల్వే లేమిచేయుచున్నవో సభ్యుల కెప్పటికప్పుడు తెలియకున్నదని హింద్ జేగారు విచారించిరి. ఈ విషయమై గల అపొహను ఆయన తొలగింపగోరును. లీనూచనల ప్రకారము నూటికి 71 నాల్గి ఇండియను రైక్రూయిట్లను దీక్షికోనుచున్నను యిక్కుమంది సంతృప్తి కల్గిన నీ వారు నూచించిరి. పై టు రెయిల్వేలలో సంవత్సరమునకు రవాణాకాఖ్య 10 మంది ఆఫీసరులను, ఇంజనీరింగుకాఖ్య 16 మంది, ఇంజనునడుపుటలో 9 మందియు కన్న యెక్కువయ్యుండరు. ఈ కొద్దిమందికి శిక్షణ నొసంగుటకు పెద్దఖర్చుపెట్టి కేంద్రనిర్వాహమును స్థాపించవలయుగాదు. అయితే రెయిల్వే బోర్డువారు రూరకుండలేదు. చాలమంది భారతీయులకు శిక్షణమునకై ఇంగ్లాండుకుపోయి నలంకులకు ఆయన విచారమును చెప్పెను. ఇంగ్లాండులో శిక్షణము ఇండియాలో నుపయోగముగ నుండదు. వారందరూ భారతదేశమునకు కావలసినవిధమున నిచట శిక్షణమును మరల బొందవలసియుండును. లోక చొటివుకాఖ్య అధునికాభివృద్ధి

పనులు చెలునుకొనుటకై ఇంగ్లాండులో నేర్చుకొన్న దానికీ తోడు ఇండియాలో గూడ నేర్చుకొనవలసియుండును. ఇంజనీరింగుకాఖ్యయందు శిక్షణ గాంచిన వారిని కావలసినంతమందిని పంపాదించుటలో కష్టము లేదు. బ్రాన్సు పోల్టెనును విషయమున చందానీలో మార్చి 1 వ తేదీ నొక పాతకాల స్థాపించబడును. ఇయ్యదియే కేంద్రనిర్వాహమునకు మూలము గాగలదు. చందానీ రెయిల్వేలో టాడ్ క్యాంప్లైన్స్ కొన్ని భవనములు ఖాళీగా నుండుట చేత వదిలివైదొలపబడెను. ఇక్కుమందు మంచి లేగినచోట క్రొత్తగా ఒక పాతకాలను వారికి వసతిగ నుండుటకు వసతి గృహమునుగట్టుట యొక్క ముగ నుండును. క్రొత్త భవనములను కట్టుటకు ఖర్చును యీసభ్యుల వారు లెక్కజేయకపోవచ్చును. ఈ లోపల చందానీ నుండియే రైక్రూయిట్లు మెంటు జరుగవచ్చును. రైక్రూయిట్లు జేయబడినవారు మంచిన మధురలయ యుండవలెనని ఆయన గట్టికొన్నెను. రెయిల్వే అఫీసరుల తయారుజేయుటకు ఉపన్యాసములు పనికిరావని ఆయన సమ్యక్ము. దీక్షికోడు అనుభవ ముండవలయును.

రంగాచారిగారి లేదో అడ్డు ప్రశ్న వేయగా హింద్ జేగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు చందానీలో భారతీయులును యూరోపియులుగూడ శిక్షణము నేర్చబడుదురనియు, ఉపన్యాసకుల వారును పనిలో నుండుటవలన శిక్షణమునకు దీక్షికోబడుచున్నారని చెప్పిరి. నక్షిణదేశ విషయము తమకు తెలియదని రంగాచారిగారికి తెప్పిరి. కాని తిరుచివాపల్లిలో నొక నర్సు మౌతు కట్టబడుచున్నదనియు, యిదివర కేర్పాటులేనట్లు ప్రెయినింగు స్కూలు స్థాపించుట కేర్పాటు జేసెదనని చెప్పిరి. రంగాచారిగారు తమ ఉపపాదనము నుపసంహరించుకొనిరి. అంతట సభ్యులు ఫలాహారమునకై లేచిరి.

ఫలాహారానంతరము

రైలుపట్టాలమధ్య వేయు నీ పర్ల కాంట్రాక్టు విషయమై చర్చదీక్షికోనివచ్చునట్లు దునిచందూగారు చెప్పిన యుపపాదనమును తమపక్షమువారు వద్దనిరని ఫలాహారానంతరము తెలియజేసిరి.

35 లక్షలు తగ్గించుట

కొన్ని స్వల్పవిషయములు పరిష్కార మైనపిదప సర్ పురుషోత్తమదాసు తామూరుదాసుగారు మెయిన్ టెన్సు ఆపలేమనుల వర్మింగుఖర్చు డిమాండునుండి 50 లక్షలు దీసివేయవలెనని ఉపపాదించి ఒక ముఖ్యవిషయమును చెప్పిరి. ప్లాట్సులో యేమాత్రము మొత్తమైన తగ్గునెడల దానిని రెవిన్యూవ్యయములోగాక పర్ల గుక్రింద వ్రాయవలెనని సర్ బేసిలు బ్లాకెటు గారు క్రిందటి బడ్జెటు ఉపన్యాసమున తెప్పిరి. సింగారు ఆపారి భాషిక వివరముల తెల్పి ప్రస్తుత స్థితి సరిగా నేయున్నదనిరి. సర్ కాంబెల్ డ్యూగారు యివిషయమంతయు నగమ్యుగగనున్నదనియు ప్లాట్సు లెక్క వనీల వయం డుట రలన చాలక వ్యయము గ నుండెనని చెప్పిరి. శ్రీ మోహదాగారు సర్ పురుషోత్తమదాసుగారిని బలపరచిరి. సర్ బేసిలు బ్లాకెటు యేదో అగమ్యము సంభవించెనని అంగీకరించిరి. ఆయన క్రిందటి బడ్జెటు సమయమున నట్లు జెప్పినట్లుల ఒప్పుకొనిరి. కాని రెయిల్వే బడ్జెటును వేరుజేయువిధానము నెవ్వరెవరలోమాత్రమే అంగీకరింపబడెను. నెవ్వరెవరు ముందు 52 లక్షలు రెవిన్యూకు మార్చబడెను. జెనరలు రెవిన్యూ మొత్తము చాలతగ్గునని ఆయన దీనిని మార్చలేదు. ఇంతేగాక యిదివర కీవిరాళములు చాల యెక్కువగ నున్నట్లు భావించబడుచుండెను. ఈ కొద్దిమొత్తమును ఆయన దీక్షికోసగోరలేదు. సభ్యుల వారు దానిని పర్ల గుక్రింద జేర్చగోరునెడల రెయిల్వే జర్నల్లో తగ్గిపోయి, లోటుతగ్గి, యీసంవత్సరము పర్ల గుక్రింద యెక్కువకు తోడ్పడునని చెప్పెను. (నవ్వు)

సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు 50 లక్షలు బదులు 85 లక్షలు తగ్గించిన జూలునని ఒప్పుకొనిరి. ఇందులకు సభ్యులు రంగీకరించిరి. మరీకొన్ని ఉపపాదనములు జేయబడెను గాని అయ్యవి ఉపసంహరించుకొనబడెను, లేదా ప్రోసీవేయబడెను.

జరిమానాలనిధిని యెక్సెంటు పనివారల లాభమునకే ఉపయోగించెదరని సర్ భారల్చు ఇన్స్పెక్టరు హామీనియగా జోషిగారు 50 రూపాయలు కోరయవలెనని చెప్పిన ఉపపాదనము నుపసంహరించుకొనిరి.

పనివారలను డిస్మిసుజేసినపుడు వారి అప్పీళ్లును రెయిల్వే బోర్డుగాక కెంట్లు అడ్డెజిరీకొనినవి విచారించవలెనని జోషిగారు నూచించగా సర్ భారల్చు ఇన్స్పెక్టరు ప్రోసీవేసిరి. రెయిల్వే బోర్డు పనివారలయందు కట్టుబాట్లకు లోపము జరుగకుండ జూడవలెను.

ప్రయాణికులవద్దనుండి టిక్కెటు డబ్బులు సరిగా వసూలుగటలేదనియు, సామాను లగేజీ జేయకుండ దీక్షికోని పోయినందులకు యెక్కువ ఖర్చులు సరిగా వసూలుగటలేదనియు కర్నలు

క్రాంత్యంగుల సర్వోచార్యులగుటకై దృఢి. ఈలోపమున
దాని నిజమేయనిగాని పెరుగుచున్నదనియు వాటిజ్యోతిషభ్యు
డొప్పుకొనెను. 7 లక్షల పెనులను వసూలుచేయుటకు ప్రభు
త్వమువారు 11½ లక్షలను ఖర్చుచేసి సిబ్బందిని పెట్టవలయును.
ప్రభుత్వమువారి విషయమై రెయిల్వేకాన్సల్టెన్సు సంఘముతో
సర్పించి రెయిల్వే ఆస్తులనువరించి టిక్కెట్లవేరుకడ ప్రయాణము
జేయుట కిష్టపడవలసినదనియు జేయుటకు వీలగునోమాయని వి
చారించిరి. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు త్వరలోనే శెం
టలు అడ్వైజరీ కాన్సిలులో సంప్రదింపవచ్చును. లగ్జి ఎ
క్సెసు విషయమైగూడ ప్రభుత్వమువారి రాలోచించుచున్నారు.

గయా ప్రసాదసింగుగారికి హింద్ జేగారు ప్రభుత్వరమి
చ్చును మోకారముఖాలు వర్ణవంశవగట్టులను ప్రభుత్వము
వారు వదిలివేయలేదని హింద్ జేగారు జెప్పిరి. ఆ పని ప్రస్తుతము
లాభకరమునందకపోవుటచేత ఒక సంఘము ఆపియుంచబడినది.

పై తరగతి బండ్ల నెక్కువ జేయుటకున్న మొత్తములో
80 లక్షలు తగ్గింపవలెనని బి. సి. రాయగారు రుపపాదించిరి.
క్రింది తరగతిబండ్లను యెక్కువజేయుట యెక్కువ ముఖ్యమని
యన చెప్పెను. రంగారావుగారు యందుకు సవరణ నుపపా
దించుచు 10 లక్షలను తగ్గింపవలెనని కోరిరి. దక్షిణ దేశమున
రెయిల్వే దుస్థితిని ఆయన బెల్గా హింద్ జేగారు పై
తరగతి బండ్లను యెక్కువ జేయు
టయందుగల అసరమును దెలిపిరి. లిండ్సేగారు యాతీర్వాచన
మునకు ప్రతికూలముగ నుండిరి. కాని 87 మంది అనుకూలముగను
49మంది ప్రతికూలముగ నుండుటచే అంగీకరింపబడినది.

జమ్నాదాసు మెహతాగారు పైకద్యోగుల కిందజేర్ప
రచు దివాంసుక్రింద 10 లక్షలను తగ్గింపవలెనని ఉపపాదించిరి.
ఇంజనీమొత్తము చాలయెక్కువగనన్నదని ఆయనతలంపు. సిం
గారు ప్రభుత్వరమిచ్చుచుండ రిగంటయ్యెను. చర్చముగించు
కాలమునచ్చెను. జమ్నాదాసుగారి ఉపపాదనను వోటుకుబెట్ట
గా 58మంది అనుకూలముగను 48మంది ప్రతికూలముగనుండి
అంగీకరింపబడినది. అంతట చర్చముగిసెను.

15డిమాండ్లలోను 7 మాత్రము పరిష్కార మయ్యెను. 8
యింకను విచారణలోనున్నవి.

రెయిల్వేబడ్జెటును వేరుచేయుటవలన యిందుకోసివేసిన
ను జెనరలు రెవిన్యూకు లాభ మేమియులేదనియు, రెయిల్వే
ఫర్వమునాత్ర మెక్కువగననియు గమనింపవలయును.

ఇప్పటి కీసభ క్రిక్కిరిసెను. బడ్జెటు ప్రవేశదెట్టబడ నుం
డెను. (ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు శాసనసభ

క్రాంతిబరలు సభోద్దేశము

కలెక్టర్, మార్చి 1:—బెంగాలు శాసనసభయందు క్రా
ంత్యంగుల సర్వోచార్యులగు యాక్రిందివిధముగ నొకతీర్మా
నమును గావించుకొనినట్లుల యిచట నొకపత్రిక ప్రకటించుచు
న్నది:—

[1] ఈక్రింది బెల్లు నుద్దేశ్యము బున్నయెడల భారతీ
యులుగాని, యూరోపియనులుగాని, అంగ్లో యిండియనులు
గాని యేవరముతోనైనను సహకారము జేయవచ్చును. [2] ముఖ్య
ముగ వంగరాష్ట్ర త్రేమమునున్న మొత్తముమీద భారత సా
మ్రాజ్య త్రేమమునున్న రక్షించుటకు ప్రభుత్వమును బలపరచుట
గాని ప్రతిఘటించుటగాని అవసరమైనట్లుల బుగివలయును. 3
నిన్నుజాతుల యొక్కయు టెనెంటుయొక్కయు అవసరములను
కనుగొని వారిస్థితిగతులను బాగుజేయుటయు, వివిధములగు జా
తులకును తరగతులకును, ముఖ్యముగ భూస్వామికిని టెనెంటు
కును గమరసభావము గుదురునట్లుల జేయుటయు ధర్మమై
యున్నది. (4) వ్యక్తిభిప్రాయ భేదములున్నను కలిసి ఒకటి
గా వోటియవలెను. (5) ఈపత్రికమునకు సర్వ ప్రవాస చంద్ర
మిత్రుగారి ని అభ్యుత్పాదకు గ ను వా య తు డు గ ను
అంగీకరింపవలెను. (6) బెంగాలు లో స్థిర
మైన మంత్రివర్గమును నిర్మించు విషయమై ఆలోచించుటకు
యీఅభ్యుత్పాదనిన్ని గవర్నరుగారి వద్దకు పోవుట కధికారమియ
వలయును. (7) 1925 ఫిబ్రవరి 17 ను తేదీని ద్వంద్వవిధానము
ను బలపరచునని మంత్రివర్గ మేర్పడినదానికి తోడ్పడరా
దు. (8) 17 న ఫిబ్రవరి తేదీని ద్వంద్వవిధాన ధర్మమును బలప
రచిన సభ్యులే మంత్రివర్గముగ నేర్పడి వారికి తోడ్పడవలెను.
ఇందు వ్యవస్థలనుగూర్చియు పక్షపాతము నుండరాదు.

(ఆ. ప్రె.)

స్టేటుకాన్సిలులో బడ్జెటు ప్రవేశము

మాక్వాటర్నగారి ప్రసంగము

అడ్వైజరీకమిటీల నియామకము

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 28:—స్టేటుకాన్సిలులో నేడు మాక్వా
టర్నగారు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టకముందు అధ్యక్షుడు వివిధ
కాఖల అడ్వైజరీ స్టాండింగు కమిటీల సభ్యులను ఎన్నుకొన
బడినవా రెవరెవరో ప్రకటించిరి.

హోండ్లపార్లమెంటుకు సర్. మెన్డేవాదాభాయి,
సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి, డాక్టరు ద్వారకనాథమిత్రు,
నెత్తా, సర్ ఆమీరద్దీను అహమదు, సర్ ఉమరు హాయి
తుఖానుగారు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వాణిజ్యకాఖకు, సర్. మెన్డేవాదాభాయి, బెల్లు,
నెత్తా, సర్ ఆర్థుభ్రాం, కరండికరు, యముఖానుగార
లెన్నుకొనబడిరి. విద్యాకాఖకు హోమీభూమ్యు ఇన్స్టిట్యూషన్
కరండికరు, నజీకు, సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి, రజా
అలీ, సర్ ఉమరుహాయితుఖానుగార లెన్నుకొనబడిరి.

పారిశ్రామికకాఖకు నెత్తా, సర్ దేవప్రసాదసర్వాధి
కారి, సర్ ఆర్థుభ్రాం, లల్లాభాయి క్యామలబాను, యా
ముఖాను, రామేశ్వరదాసుగార లెన్నుకొనబడిరి.

బడ్జెటు ప్రసంగము

విరుగంటల విరునిమిమమునకు మాక్వాటర్నగారు బడ్జె
టు ప్రసంగమును గావించలేచిరి. ఆఫీసుల స్థానమునందు
కరెన్సీ కంట్రోలరు డెన్సింగుగారుండిరి. ఆర్థిక కార్యదర్శి
ప్రసంగము 40 నిమిషములు పట్టెను. ఈసంవత్సరము 8 కోట్ల
24 లక్షలు మిగులునని ఆయన జెప్పినపుడు హార్డువరకు ప్రబ
లెను. ప్రభుత్వమువారు యామిగియున్న డబ్బును రాష్ట్రీయ
కప్పములను తగ్గించుటకు వినియోగింపబడునని చెప్పినపుడు
మద్రాసు, సోలీ రాష్ట్రములు, పంజాబు, బర్మారాష్ట్రముల
సభ్యులు సంతోషమును దెలిపిరి. ఆర్థికకార్యదర్శి బెంగాలు
మాటయేనని, బెంగాలు కిరకను మూడు సంవత్సరములు
రికి లక్షల రెమిషను వచ్చునని చెప్పిరి. ఈప్రకటనముగూడ సా
ర్వమును గలుగజేసెను. పెట్రోలుపై దిగుమతిపన్ను గ్యాలనుకు
4 అణాలకు తగ్గింపబడునట్లు ప్రకటించినపుడు బెంగాలును,
దిగవటియా-రాజాగారును ఆర్థికసభ్యుని అభినందించిరి. పెను
వరు ఇస్లామి యాకాళికాకుల యితర విద్యాలయములతోబాటు
ఆర్థికసహాయము జేయునట్లు ప్రకటించినపుడు రజాఅలీగారును
యితర సభ్యులును 'వినుడు' వినుడు' అనిరి.

ఆర్థికసభ్యుడు ముగించుచు నిట్లుజెప్పెను. "కష్టములు
తోలగి సాంఘికభివృద్ధి గాంచుచున్నామని నమ్ముచున్నాము.
రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు పరిశ్రమలు, వ్యవసాయము, విద్య,
పురపాలనసభ్యము మున్నగు కార్యములజేయుట కిష్టపడవలెము
గల్గినది." (హార్డువర)

బడ్జెటు ప్రసంగము జేయుచున్నంతసేపును మాక్వాట
ర్నగారు నిల్చునియేయుండిరి. వారు ఏమియు వ్రాసినాని
రాకుండ జ్ఞాపకశక్తి నే విజృంభింపజేసి ఉపన్యసించుచు సంఖ్య
లను పూర్తిక జెప్పిరి. ఇంజనీవర అధికారులునుగూడ కలసి
వారి నభినందించిరి.

సభ అంతట ఆపివేయబడినది. మరల సోమవారము
సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

సీనా 1.8 కు సు మ వి. పి.
య 2.0.0. ఛార్జ్ నేరు

యామందు గనేరియా అను సెగరోగమును 24 గంటలలో
నివారించి మాత్ర ద్వారమునుండి వెలువడు ప్రావమును మా
త్రము విడుదలపెట్టడు గలుగు చురుకుపోటు, మొదలగు కార్య
లను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలుగు యేవిధమయిన
కుముమవ్యాధు లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును.

ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 246
మదరాసు.

నక్సన్ దంతచూరము:—పల్లువ్యాధులను పోగొ
ట్టుటకు ఇదియే మంచి
జోషధము. 1 డబ్బు రూ 1-4-0.

టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,
నెం. 1 ఆలంగా త్రస్టిశిఫి టిరువల్లి క్షే. మదరాసు.

బెంగాలుమంత్రి పదవులు

అనధికారసభ్యులప్రయత్నములు

కలెక్టర్, ఫిబ్రవరి 28:—బెంగాలులో మంత్రివర్గము నేర్ప
రచు సంవత్సరమున అనధికార సభ్యులప్రయత్నములు విరివిగ
జరుగుచున్నవి. మంత్రిుల తీరులనువిషయమై ప్రభుత్వసభ్యు
డుపూదించినతీర్మానము నామోదించిన హిందుమహమ్మదీయ
సభ్యులసమావేశములు జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. మహమ్మదీ
యేతరసభ్యుల లిబరలుపక్ష మొకటి స్థాపించబడినది. కాసనసభ్యు
లలో 21 రు ఈపక్షమునందు చేరు న్నారు. ఈసంస్కరణము
లను ఆధారముగ గైకొని రాజకీయముల లాభముల పొందుటకు
చట్టసమ్మతముగు విధముగ ప్రయత్నించుట, మొస్తను నిర్ణయమును
రద్దుచేసి రాష్ట్రీయసభ ఆర్థిక పోకర్మములను గలుగజేయువలయు
నని ఈపక్షమువారి ఉద్దేశములైయున్నవి. బ్రిటిషు సామ్రా
జ్యమునందు భరతదేశమునకు బాధ్యతాయత్ర ప్రభుత్వమును
సంపాదించుట ఈపక్షమువారి యాశయము.

సర్ మిత్రుగారు మంత్రిపదవి సంగీకరింపరు

ఈపక్షమునకు సర్. పి. సి. మిత్రుగారు నాయకులు
గను అధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. మంత్రివర్గము నియమించు
విషయమై పక్షమువారి అభిప్రాయములను గవర్నరుగారికి
తెలుపుటకు నాయకునకు అధికారమివ్వబడినది. జేకెపు హక్కు
లను కాపాడుటకు ఈపక్షమువారు ప్రయత్నించెదరు. తదను
గుణ్యముగ వీరు మంత్రిులకు తోడ్పడుచుండెదరు. లేక ప్రతి
ఘటించుచుండెదరు. అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధి ప్రశ్నిం
పగ తాను మంత్రిపదవిని అంగీకరింపవని సర్ ప్రాబెష్ మిత్ర
రుగారు తెలిపిరి. ప్రస్తుతపు ఆర్థిక పరిస్థితులలో లాభకరముగవని
ఏమంత్రియు చేయజాలడను కారణమును వారు నూచించిరి.
ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులలో తాను ఉద్యోగమునందుండ
కుండిన ఉద్యోగమునందున్న దానికంటె దేశమునకు ఎక్కువ
లాభకరముగు పనులచేయవచ్చునని వారు అభిప్రాయపడిరి.
తనతోపాటు తనపక్షమునకుచేరిన మరియొక ప్రముఖుడుకూడ
మంత్రిపదవిని అంగీకరింపకుండుటకు తీర్మానించినట్లు సర్
మిత్రుగారు తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ శ్రీ శ్రీ కుకూరు నారాయణశాస్త్రిగారు

ఈ మాఖబహుళ ౧౧ లు పరలోకమున శేరిరి.

వీరుబర్మోరి యందుండివారు, అంగ్లాంగ్ల భాషల
యందు పండిత్యము గల్గియుండినవారు; రసన త్రగమైన కవన
భోరణి గల్గియుండినవారు;

పిన్ననాటనుండియు దేశసేవకుం దాసత్వలై యుండిన
వారు; సర్వోత్తమరావుగారికి తోడ్పడునిమిత్రము, కర్నూలు
మండలమున, నంద్యాలపురమునకు కాపురమువచ్చియుండిరి. పిరి
అకాలమృత్యువునకు వగచుచున్నారము.

ఈమిత్రునిఆత్మకు పరలోకమున పరిపూర్ణకాంతి గలుగు
గాక! ఇందిమామనున కాశ్త్రిగారి కుటుంబమునకు మా సాను
భూతిని బెల్పుకొనుచున్నాము. అని ఒకవిలేఖరి మాకు వ్రాయు
చున్నాడు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున

కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుట

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారి హెచ్చరిక

"నూలుచందావరకుపైని కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుపని
ఆంధ్రరాష్ట్రమున ఉత్సాహకరముగా జరుగుటలేదు. ఇంతవర
కు 285 మందిమాత్రమే నూలుచందాను చెల్లించిరి. అన్ని కాం
గ్రెసుసంఘములవారును కాంగ్రెసు ఉద్యోగులును ప్రచారప
లును చాలచురుకుగా పనిచేయవలెను. సభ్యులను చేర్చవలెను.
వారివద్దనుండి చందానూలు వసూలుచేయవలెను. వెంటనే రిపో
ర్టులను రాష్ట్రీయసంఘకార్యాలయమునకు (రాజమహేంద్రవర
ము) పంపవలెను. భారతకాంగ్రెసుసంఘమువారు చాల తొందర
చేయుచున్నారు. వారికిని మహాత్మునకుగూడ యేమి రిపోర్టులను
పంపవలసియున్నది" అని కార్యదర్శి శ్రీయత బెన్నెటి సత్య
నారాయణగారు తంఱివా రనంపిరి.

హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి

సర్వపక్ష మహాసభ ఉపసంఘ సమావేశము

ధర్మ, మార్చి 1:— హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి గూర్చి ఒకవిధానమును తయారుజేయుటకు జనవరి చివరవారములో సర్వపక్ష మహాసభ కమిటీచే నియమింపబడిన ఉపసంఘము సోమసాయంత్రము రెయిన్ హాల్ లులో సమావేశమైరి. ఎట్టినిర్ణయమును గాలేదు. మరల యెవ్వరుగూడెదరా తెలియదు. గాంధీగారి రధ్యక్షతపొందిరి. సభ్యులు వాదాపు 15 మందివచ్చిరి. ఇందు మా లా నా మ హా మ డ రీ మా లా నా మ హా క రీ, పం డి త మో తీ లా లునెహ్రూ, జిన్నా, సర్ అబ్దుల్ జావేద్, దాక్తరుసయ్యదును హమీదు, యల్. సి. కేల్కారు, స్వామిశ్రద్ధానందు గారలు గలరు. ముఖ్యముగ రావలసినవారిలో లాలా లక్ష్మణయ్యగారు రాలేదు. కాని హిందూమహమ్మదీయ మైత్రినిగూర్చిన గాంధీగారి అభిప్రాయములపై ఆయన స్పష్టమైనములు అలహాబాదు శ్రీధరులో ప్రచురింపబడినవి మాత్రము ముఖ్యముగ చర్చాంశములుగ నుండెను. ఈవ్యాసమునందు లాలా లక్ష్మణయ్యగారు యిట్లుబ్రాసిరి:—

క్రొత్తపడంబడిక తేసికొనుటకు వచ్చిన తొందరయేమీ లేదని, కొన్నిరాష్ట్రములో హిందువులకును కొన్నింటిలో మహమ్మదీయులకు మెహారిటీ నిచ్చు శుద్ధీకరము వంగీకరంబుట లేదనిరి. అన్నిభాషలును మతములును ఉపశాఖలును స్వరాజ్యము వచ్చినపుడు కానసంభవించును యితర నియోజక సంస్థలందును ప్రాతినిధ్యముండుటలతోకవిధానమును గూర్చి ఆలోచించి సర్వీసులందుగూడ యిజాతుల కన్నిటికీ ప్రాతినిధ్య ముండు టనుగూర్చి సలహా నిచ్చుటకుఉపసంఘము నియమింపబడినటులు జాపకముంబొనవలెను. ఈఉపసంఘము నియమింపబడినపిద త కొన్నిసార్లు సమావేశమై మరల నివేదికను తయారుజేయుటకు గూడుటకాదు విరమించెను. కాని లక్నో బిడంబడికను సంస్కరించుటకూర్చియు, కానసంభవించును యితరసంస్థలందు ప్రాతినిధ్య ముత్రమును గూర్చియు యెట్టినిర్ణయమును గాంచి పట్టుల గానింపకు.

ప్రస్తుతమున్న అనుమానపు స్థితిలో సంయుక్త విధానమును దానిని తయారుజేయుట అసంభవమని గాంధీగారు తెప్పి నటుల తెలియుచున్నది. కొద్దిగా చర్చయైన పిదప అధ్యక్షు డగు గాంధీగారును జెనరలు సెక్రటరీ వండిత మోరీలు న ప్రాధానముకలసి స్థితిగతులను వివరించుచు పూర్తి పత్రికల కొకనివేదికను త్వరలోనే సమర్పించుటకు మాటపై సభ ఆపి తయరడెను. మరలసభ సమావేశమగునో తెలియదు. (అ.ప్రె.)

బర్మానులు గాని నేరనులను వెడలుగొట్టు బిల్లు

కంగూను, మార్చి 1:— 1926 నేరనిచారణ సంఘ చలనల నడుపరించి జర్నాల్ ప్రభుత్వమువారు జర్నాల్లు కాని జా రెనరెస్ క్రిమినలు నేరనులక్రింద శిక్షింపబడినను నెహ్రూగి టీ నిచ్చుటకు గోరబడినను వెడలుగొట్టుట కంగీకారమునిచ్చు ఒక బిల్లును ప్రచురించిరి. ఈకాసనను 1925 ఎక్స్ ప్లైను ఆఫ్ అ ఫెండెడ్ బిల్లు అవబడును.

బాబరు అకాలి కేసు

కోర్టువారి తీర్పు

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 28:— లాహోరు అడివనలు నెవన్సుజడ్జియగు టాపుగారు బాబరు అకాలి కేసునందు 675 తీర్పు చెప్పిరి. అది చాల దీర్ఘము గ నుండెను. తీర్పు ముగించుచు జడ్జిగారు యిట్లుబెప్పిరి. నిందితులతో 84 రుని విడు దలచేయుట కేసును పరిశీలించి నేరాకోపణ మొనర్చినవారి పట్ల ఎట్టి అసమర్థతను నూచించుటలేదు. కుట్రనేరము, కుట్ర చేసిన నేరములకు తావోపగుట ఈ రెండునేరములను ప్రత్యే కించి నిర్ణయించుట కోర్టువారిపనిగాన పరిశీలన మొనర్చుట పోలీసువారి పనికాదు. కేసును నెవన్సుకు పంపిన మాజిస్ట్రేటు గారు కొంత అధికముగ క్రేడెతో కేసును పరిశీలించి యుండ వచ్చునుగాని ఇట్లెన్నడు జరుగుటలేదు.

జనవరి 12 వ తేదీని నిందితులలో 67 మంది దోషులని యు మిగిలిన 21 రుపై దోషము రుజువుచేయలేకనంత సాక్ష్య ము లేదనియు జూరి వారు అభిప్రాయము తెలిపిరి. నెవన్సు జడ్జిగారు నిందితులలో 54 రిని శిక్షించి మిగిలిన 34రుని విడు దలచేసిరి. అయిదుగురికి మరణదండన 11 రకు యావజ్జీవ ద్వీ పాంతరవాసము, మిగిలినవారికి మూడు మొదలు 7 సంవత్సర ములవరకు వారివారి నేరముల ననుసరించి శిక్షలు విధింప బడెను. కొందరికి జరిమానాలుకూడ విధింపబడెను. తీర్పు చెప్పబడగానే శిక్షింపబడిన ఖైదీలు 'సత్ ప్రీ ఆకాల్' అని కేకలుచెచ్చిరి. మొత్తముమీద కేసునందు 91 మంది నిందితు లుండిరి. విచారణ ముగియునదికి మువ్వరు మరణించిరి.

మరణదండన పొందినవారు

1. కమనసింగు, వీరు ఈకుట్రకు నాయకులు 2. రి. కరం సింగు, నందసింగు. వీరు ఇరువురిపై మచేదారు గోవిందసింగు గారిని చంపినను నేరము మోపబడెను. 4. బాబు కాంతసింగు. వీరిసంఘమునందు ముఖ్యులు. స్వయముగ ఒకహత్య గావించి రనియు ఇతరులసహాయముతో ఎన్నియోహత్యలు బందిపోటులు గావించిరనియు నేరము మోపబడెను. 5. 18 సంవత్సరముల వయసుగల డులిపుసింగు. ఎన్నియోహత్యలు గావించిరను నేరము వీరిపై మోపబడెను. (అ.ప్రె.)

కిరన నాయిలు అమ్మటకు యే జెంట్లు కావలెను

వివరములకు వెకనెడ్ లేనియా ఆయోకంపెనీ ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడ్, వార్డెన్ గార్నార్సు ఏజన్సీ తెనాలికి వ్రాయవలెను.

జవ్వాజి వెంకటలక్ష్మీనరసింహస్వామి.

ప్రకటన

తెనాలి తాలూకాకోర్టువారిచే స్థాపింపబోవు నాటుగు ఆయుర్వేదవైద్యశాలకు యోగ్యతగలిగినటువంటిన్ని అనుభవ శీరులు అయినటువంటిన్ని నలుగురువైద్యులు నెల 1 కి రు 40-1-50 వీరముమీద కావలసియున్నారు. వారివారి యోగ్య తాపత్రికలను దరఖాస్తులతో వ్రెసిడెంటుగారికి 1926 వ వందీ మార్చి 10 వ తేదీలోగా చేరుటాగున పంపప్రార్థితులు.

కొనరాజు రామయ్య, వ్రెసిడెంటు, తాలూకాకోర్టు తెనాలి.

19-2-26.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 2-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు

| | |
|---|--|
| దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 నాకు | |
| వియము బస్తాలు మొదలు వరకు | |
| శనుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14 0 0 14 8 0 | |
| నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0 16 0 0 | |
| డిల్లివి ,, డిటా ,, 16 4 0 16 8 0 | |
| రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0 | |
| శువ్వలు ,, ,, 20 0 0 24 0 0 | |

2. పప్పుధాన్యములు

| | |
|--|--|
| కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 10 8 0 11 0 0 | |
| నెనగలు ,, డిటా ,, 10 8 0 18 0 0 | |
| పెసలు ,, డిటా ,, 12 8 0 18 0 0 | |
| మినుములు ,, డిటా ,, 18 0 0 15 0 0 | |
| ఉలవలు ర 164 ,, ,, 8 8 0 9 0 0 | |

3. నూనెవస్తువులు

| | |
|--|--|
| శువ్వలనూనె బా 1-కి ,, 155 0 0 156 0 0 | |
| నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 22 0 0 | |
| కొండాపురంవేరునెనగపప్పుబా1కి,, 55 0 0 66 0 0 | |
| ఇతరప్రదేశము ,, ,, 50 0 0 58 0 0 | |
| వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 120 మిమకనూనె 122 | |
| అముదము బా 1-కి ,, 187 0 0 188 0 0 | |

4. చిల్లరవస్తువులు

| | |
|--|--|
| చాయపనుపు బా 1-కి ,, 145 0 0 | |
| హారపనుపు ,, ,, 100 0 0 105 0 0 | |
| విరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి,, 122 8 0 138 0 0 | |
| గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 50,55 | |
| కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 70,75 | |
| తెల్లము బా 1-కి రు 85 0 0 52 8 0 | |
| చింతపండు బా 1-కి ,, 80 0 0 52 8 0 | |

5. ఇనుము

| | |
|------------------------------------|--|
| పట్టా రకం బా 1-కి ,, 82 0 0 88 0 0 | |
| చదరంప ,, ,, 82 0 0 85 0 0 | |

6. లోహములు

| | |
|---------------------------------------|--|
| వెండి 100 రులంక ,, 74 0 0 75 0 0 | |
| బంగారము, తులము 1-కి ,, 21 12 0 22 0 0 | |
| సవరము 1-కి ,, ,, 18 15 0 | |
| ఇత్తడి బా 1-కి ,, 260 0 0 275 0 0 | |
| రాగి డిటా ,, 300 0 0 310 0 0 | |
| అస్కాచక్కెర బా 1-కి ,, 85 2 9 85 4 9 | |

7. రంగులు అతిజరైన

| | |
|---|--|
| ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,, 70 0 0 72 0 0 | |
| తొట్టికృష్ణము డిటా ,, ,, | |
| సింహం డిటా ,, గుర్రం డిటా ,, | |

8. దూది

| | |
|-----------------------------------|--|
| బోండా వెస్తుబారువ 1-కి రు 800 0 0 | |
| పల్నాడు దూది ,, ,, 240 0 0 | |

9. నూలు

| | |
|---|--|
| కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,, 8 0 0 | |
| మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 6 0 0 | |
| పుట్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,, 8 8 0 | |
| అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 7 12 0 | |
| నూళియేనుగ నెం 20 ,, 10 10 0 | |
| జపాన్ నెం 20 ,, ,, 40 ఏ లేబిలు అయినను ,, 18 6 0 | |
| గోకాకు నెం 12½ ,, 9 12 | |
| వడ్కూర్ నెం 24½ ,, 11 4 0 | |
| 14½ క్విల్క్ పత్తి ,, 8 0 0 | |
| నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,, 10 10 0 | |
| నెం 22 ,, ,, 10 14 0 | |
| నెం 12½ బెన్ని సర్క-సు ,, 9 0 | |
| నెం 14½ ,, ,, 9 4 | |

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రల

విజ్ఞాపన



మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేవ చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. (తరి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయావీటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు వీరననేల సమస్త మానవజాతీయుల నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తజాతిలములు, సకలజ్వరములు, మాందము, శీతవాతము, ప్రక్కలఈడ్చు, అకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించినభేదము, కడుపువొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకోసము, పళ్లవొప్పి, నడుమువొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుసానపత్రికలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను, నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకుటలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్లు నెల పోస్టుఖర్చుతో రు 1-8-0 12 బుడ్లు రు 2-18-0. 25 బుడ్లు రు 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దినప విలాసమునకు వ్రాయుడు. ఆయుర్వేద వైద్యపాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

బొబ్బలు

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధిసంఘము - చెన్నపురి

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధిసంఘము కోత్సవము 12-8-25 సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు బుల్బుల్ గారితో కాలేజీ హాలులో జరుపుటకును, ఆసమయమున సంఘసభాపతియైన ము. రా. రా. శ్రీ. వి. రామదాసు పంతులుగారు కాన్ఫరెన్స్ టుకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడినందులకు సంతసము తెలుపుచు వారి కొక అభినందనపత్రము అర్పించుటకు సభ గావించబడును.

సర్. కూర్మాచేంకట రెడ్డినాయుడుగారు ఆధిపత్యమును వహించుచు నుండిరి.

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధిసంఘసభ్యులెల్లరు తప్పక విచ్చేయవ్రాఖితులు.

సా. ము. కృష్ణమూర్తి.

కార్యదర్శి.

గౌరవీ గ్రంథాలయము

రాజమహేంద్రవరము

రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డు వారు శ్రీగౌతమీ గ్రంథాలయమునకు రు. 116.0-0 లు విరాళమును దయతో సమర్పించిరి. అందులకు గ్రంథాలయము వారు రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డువారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ వందనములర్పించుచున్నాను. పీఠుమాసిన ఉత్తమార్గమును తక్కిన తాలూకాబోర్డు, జిల్లాబోర్డు మ్యూనిసిపల్ సంఘములవారు అనుబంధించి ఆంధ్రదేశమున కెల్ల ఆగ్రహము నలంకరించిన శ్రీగౌతమీ గ్రంథాలయమునకు సర్వవిధముల సహాయపడెదమని వేడుచున్నాము.

గౌరవకార్యదర్శి.

కృష్ణామండల, సానిక ప్రభుత్వమువారికిని విద్యావిచారణాధికారులకు నొకవిజ్ఞప్తి!

ఈమండలమున ప్రారంభవిద్యతోపాటు మాధ్యమిక విద్యనుగూడ వ్యాపింప జేయఁదలంచి యామండలముననున్న ప్రతిశిక్షణాగ్రామ నొక మాధ్యమిక పాఠశాలను నెలకొల్పుటకు నిశ్చయించినట్లు వినుటకెంతయు సానందకరమేగాని యిదివరకు నీమండలమున మాధ్యమిక పాఠశాలలు "కృచ్చి తువృష్టి కృచ్చిదల్ప వృష్టి" యన్నట్లున్నచో తాలూకాకు నాలుగైదు నాలుగైదుమైళ్ల కొక్కొకటి చొప్పునను, మాధ్యమిక పాఠశాలలుండి యున్నవి. కొన్ని తాలూకాలలో విద్యాగంధ మెంతమాత్రము న్ను లేదు. తన్మూలముననే, యనాగరికత, యింకను నచ్చట పడలేదు. కాన తాము బాగుగ విచారించి యిదివరకు, మాధ్యమిక పాఠశాలలు లేనిచోట అట్టి పాఠశాలలకు వెల్లిచదువు కొనుటకు వీలైనసౌకర్యములు లేనిచోట ఏజన్సీసరిహద్దు గ్రామములు గలచోట యిదివరకు నేర్పొందిన విద్యావశ్యకము నెరిగినచోట లేంతే నొకటి రెండు స్థాపించుట యత్యవశ్యకము ఏలూరు తాలూకా చింతలపూడి డివిజన్, యర్నగూడెం తాలూకా లక్ష్మవరంకిర్రా, తిరువూరు డివిజన్ లోని విస్సన్నపేట ప్రాంతముల విద్య కొరతయియున్నట్లు ప్రస్తుత మాయాగ్రామములే మాధ్యమిక పాఠశాల స్థాపనార్హ స్థానములనియు, నిందులముగా విశదపరచుకొనుచున్నాను.

(విద్యాభిమాని)

శ్రీవరమహంసస్వామి మఠము - నార్సేపాడు

1886 వ సంవత్సరమునకు సరియైన నలనామసంవత్సరము లో గుంటూరు జిల్లా సత్యపల్లి తాలూకా నార్సేపాటిగ్రామ కాపురముకు తెలిదేవరపల్లి పాపయ్యగారి కుమారుడు శేషయ్యగారు రుద్దికొద్దారి పం. ప్రవృత్తి బంగారపురస్కారమును పుచ్చుకొని పరమహంసస్వామి అని పిలువబడుచు మాఖి కుంగర సాయంత్రం 8 గంటల పరలోకప్రాప్తి చెంది పార్థమిక సమాధి ప్రవేశించిరి. శ్రీస్వామిలవారు నిరతాన్నప్రదాతలు న్ను వేదాధ్యయనపరులున్న, సత్వప్రవర్తకులున్నా ఆయి ఉండిరి. వారంతరించిన సమయములో జరుగవలసిన పూజావిధానములను, అన్నప్రభాసములను ఘనము రు 1000 వరకు వారి కుమారులు ఖర్చు పెట్టిరి. వారికి 12 మంది శిష్యులు ఉన్నారు అందులో కొందరు కొంతద్రవ్యము సంపాదించి ఒక చిన్న మఠమును రి మూలపాడువు, రియార్ల వెడల్పు కలిగినది ఏర్పరిచి

నారు. 8-2-25 తేదీని పాడుకలు పెట్టి పరమపద ఉత్సవము అన్న దానము వారి కుమారుల నే జరుపబడెను. ఈ ప్రయత్నమునకు గాను గున్నం రాయ చిల్లకొండ 219-2-0 లు ఖర్చు అయినది. శ్రీస్వామిలవారి శ్రేష్ఠకుమారుడు వెంకటహనుమయ్యగారు రాత్రింబవలు కష్టపడి 20 శాబులలోపల పని పూర్తిచేసి కట్టుబడిరాయి వర్గరాలు బాడుగలలేకుండా (ఘనము 60/- ను న్ను, గుంటూరునుంచివచ్చిన వేలవారిమేస్త్రీలకు వారి స్వగృహముననే భోజన పానీయము లిచ్చి పనులన్నియు పూర్తి చేసినందుకు శ్రీహనుమయ్యగారికిన్న, గ్రామములో సహాయము చేసిన రహితులకున్న శ్రీస్వామిలవారి మఠమునకు చందా లిచ్చిన శిష్యులకున్న భక్తిపురస్కరముగా వందనము లర్పించుచున్నాను.

(ఒక భక్తుడు.)

వకీలు, బి. ఎల్. పరీక్షలు

ఈ మార్చి నెల 16 వ తేదీని మద్రాస్ యూనివర్సిటీ సెనేట్ మీటింగ్ లో శ్రీయుత కె. ఎస్. వెంకటరమణి ఎం. ఎ; బి. ఎల్ గారు వకీలుపరీక్షకును, బి. ఎల్ పరీక్షకును జరుపుటకు నిష్పక్షున్నట్లు విద్యార్థులు బి. ఏ. పరీక్షలో తేరియుండవలయుననుటకు తొలగించి, కనీసము ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరియుండిన బాలునను తీర్మానము నుపపాదించురు.

ఇది యెంతయు న్యాయమున నవసరమున నైన తీర్మానము ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరినవారికి మెజిస్ట్రేట్, ఇంజనీయరింగ్ మున్నగు కాఖల డిగ్రీపరీక్షలకు జరుప ననుమతి యిచ్చి ఆ ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరినవారికి వకీలుపరీక్షకును, బి. ఎల్. పరీక్షకును జరుపననుమతి యియ్యకుండుట అన్యాయము. కొన్ని సంవత్సరములకు బూర్వము ఎస్. ఏ. అని పిలువబడుచుండిన సదరు ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరినవారే వకీలుపరీక్షకు జరుప ననుమతి యిచ్చియుండిరి. అట్టి ఇప్పుడును ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరినవారిని వకీలు పరీక్షకు, బి. ఎల్. పరీక్షకు జరుపనిచ్చుట విశ్వవిద్యాలయమున నవసరమున నయియున్నది. ఇండియాలోని తక్కిన యన్ని యూనివర్సిటీలలో నీపద్ధతియే యవలంబింపబడుచున్నది అట్టి యనుమతి మరల నిష్పక్షిచ్చుచో ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలలో తేరి మిగుల నూత్నబుద్ధులగు యువకులనేను లుద్యోగమునకై గవర్నమెంటువారిని వేధింపక న్యాయవాదివృత్తి నవలంబించి సంతృప్తులై జీవించగలుగుదురు. కాన సెనేట్ మెంబర్లు దయామయులై శ్రీయుత కె. ఎస్. వెంకటరమణి, ఎం. ఏ, బి. ఎల్ గారి తీర్మానము నీయూనివర్సిటీవా రంగీకరించునట్లు చేయుదురని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఒక అభిలాషి.

ప్రకటన

1977

ఏలూరు పి. డి. ము. కోర్టులో

అసలు నెం 807/24

Between

వాది:—యస్సాయిలహజ్జ అబ్దుల్లా.

ఎడవీరు

(ప్రతివాదులు:—1. అబ్దుల్ గనీమూర్ మహమ్మదుమోతి 2. వుస్సాక్ మూసా.

యా ప్రతివాదులు వాదికి యివ్వవలసిన ఖాతా బాక్సి అనగా దావామొత్తం రు 459-15-0 లున్న యందుకు దావాలగాయతు అనగా 81.8-24 తేదీ లగాయతు సామ్యమువైవరకు రు 1-100 కి 1-0-0 చొప్పున వడ్డీసహా రాబట్టుకొనుటకు యా ప్రతివాదులపయిన ఏలూరు ప్రిన్సిపలు డి. మునసబుకోర్టులో అసలు నెం 807/24 రున దావాచేసి యెన్నిసార్లు ప్రతివాదులకు సమ్య నలుచేయించినా దావాసంగతి తెలిసియుండిన్ని సమ్యకులు పుచ్చుకొనకుండా కాలయాపన చేయుచున్నారు. అందువల్ల కోర్టువారు 6-8-25 తేదీకి తిరిగి వాయిదాజేసినారు 6-8-1925 తేదీని పయినచెప్పబడిన ప్రతివాదులు ఏలూరు ప్రిన్సిపలు డి. మునసబుకోర్టుకు హాజరయి వారి ఆక్షేపణలు యెన్నయెడల కోర్టువారికి తెలుపుకొనవలసింది. అలాగు 6-8-25 తేదీని హాజరు కానియెడల ప్రతివాదులపరోక్షముందు డిక్రీయిప్పించుమని కోరబడును. సదరు ప్రతివాదులకు యిదివరకు వాయిదాలకు కోర్టు ద్వారా సమ్యకులుచేయించియు వాయిదాసంగతి తెలియచేయుచు ప్రతివాదులకు రిజిస్ట్రేషన్ చేసినట్లు పోస్టుద్వారా పంపించి యున్నాము యా ప్రకటన కోర్టు ప్రత్యక్షపరారం చేయించడమయినది.

ఏలూరు } 26-2-25

టి. పానకాలరావు, వాది తరఫు ప్రియ

శివరాత్రి ఉత్సవము

మాత్యరాల (రాజంపేట తాలూకా)

21-2-25 నుండి 28-2-25 తేదీ వరకు రాజంపేటకు సమీపమున రి మైళ్ల దూరములో మాత్యరాలలో మహోత్సవము జరిగినది. సదరు తిరునాళ్లకు ఈసంవత్సరము జన స్తోమము ఎక్కువ వచ్చియుండిరి. వెనుకటి సంవత్సరములలో యీతిరునాళ్లయందు జరుపబడిన యేర్పాటులకుంటే యీసంవత్సరము, రాజంపేట తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటువారును, రాజంపేట మోరతు ఆఫీసరుగారును, రాజంపేట యూనియన్ బోర్డు ప్రసిడెంటువారును, ప్రజల ఆశీర్వాదములను, ప్రజల సౌకర్యములను, ప్రజలకు ఉత్పత్తిములు కలుగకుండుటను ను, తగుమైన యేర్పాటులు కావించియుండిరి.

రాజంపేట స్కూలు బాలురు ప్రజల యువకారముకొరకు విరామములేక ప్రయాసపడిరి. అందరు యీచిన్న బాలురు చేయుకార్యములను చూచిమిక్కిలి సంతసించిరి.

స్కూల్ బాలురకు తిరునాళ్లలో రాజంపేట తాలూకా బోర్డు ప్రసిడెంటువారు ప్రతి ఉదయము పలవరములు యిప్పించిరి.

పుల్లంపేట మాకల వెంకటసుబ్బయ్య గారును, రాజంపేట కన్యకాపరమేశ్వరి ఉధయకర్తలును భోజనపదార్థములు అమర్చిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

బొంబాయిలో వైద్యవిద్యాభివృద్ధి

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 27:— బొంబాయి ప్రభుత్వము వారి ప్రధాన వైద్యాధికారి (సర్జన్ జనరలు) గ్రాంటువైద్య కళాశాలయందు గతరెండు వత్సరములనుండియు సంఖ్యాపాళ్లు గట్టచే విద్యార్థులకు గావలసినపరికరములు చాలకపోయెనని యు దానివలన నసంతృప్తిపలి, యంగ్లదేశమునందలి వైద్య సంఘమువారు వెంటనే యభివృద్ధికి దగుపదార్థము లేర్పడనియెడల బొంబాయివారి వైద్యనిరుదములను సశకున మనిరియుగావున పురపాలకసంఘములోని యానుప్రతులందు వైద్యవిద్యార్థులకు తరిఫీదునిచ్చుటకు బ్రయత్నింపబడుచున్నదనియు ముందు అభివృద్ధులు గలగునట్లు లేర్పాటులు గావించబడెననియు తెలిపిరి.

బొంబాయి పురపాలకసంఘమువారిచే స్థాపింపబడనున్న వైద్యకళాశాలకు బోధాసంస్థానమున ప్రధాన వైద్యుడుగనున్న జీవరాజ్ మెహాయగారిని నెలకు రు 2000/-లు శిరమునై నియమించిరి.

సెంట్రలుబాంక్ వాటాదారులు సభకుడి సాంకేతిక నివేదిక సంగీకరించిరి. ఒక్కమొదాసానియగారు మాత్రము తమ యనంగీకారమును వెల్లబెచ్చిరి. కార్యనిర్వాహకుల బొగడుచు కొండలు వాటాదారులు ముచ్చటించిరి.

మాత్రసంబంధమైన వ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతకు అత్యద్భుత నివారిణి 1442

నేను దేవకోట నాలుకొడినగరత్తార్ సంఘమునకుచేరిన వర్తకుడను. కడచిన కొన్ని సంవత్సరములనుండి నేను అతి నరముల బలహీనతచేతను, దుర్బలత్వముచేతను బాధపడుచుంటిని. నేను అనేక ప్రాక్టర్లను ఔషధములను సేవించియు స్వల్పగుణముగూడ కలుగలేదు. తరువాత నేను నిరాశచెందితిని. అదృష్టవశమున నాన్న హితుడొకడు ప్రస్తుతము మద్రాసు జార్జిటౌను, ఆర్మీనియన్ పిథిలో నెం. 72 కు, గృహమునందున్న పండిత స్వామిశ్రీనివాసఅయ్యగారిని నాకు పరిచయము చేసిరి. స్వల్పకాలము ఔషధసేవ చేసినంతమాత్రముననే నాకు గొప్పగుణము కలిగినది. ఇప్పుడు నాకు కొత్త ఆస్తి, పటుత్వము గలిగినది.

ఒకకోరికి అతిమాత్రమువ్యాధిచే వ్యాధయమువర్ధయించిన రాచకురువును పండితులవారు శస్త్రచికిత్సలేకనే జయముగా బాగుచేయుటను నేను స్వయముగా చూచితిని.

ఆర్. ఎమ్. ఏ. ఆర్. ఆర్. ఎమ్. అరుణాచలం చెట్టి,

దేవకోట, ప్రొవైలరు, ఇంపీరియల్ ఆయిర్ కంపెనీలు, నెం 12 సెకండులైనులీచి, మద్రాసు. 28-2-1925.

వారి నలహాకట్టు ము రు. 15-0-0

నిజాంరాష్ట్రాంగ్రజన కేంద్ర సంఘ తీయసమావేశము-మధిర

ఆంధ్ర-కేరళ

రాష్ట్రపతిగారు సామల వేంకటరెడ్డిగారి ఆరంభోపన్యాసము.

నల్లగొండలో జరిగిన ద్వితీయసమావేశసందర్భమున, మహాబూబునగరము సంఘమువారి యాహ్వానము ననుసరించి, ఈ సమావేశము మహాబూబునగరమునందు జరుపుట నిశ్చయింపబడినది. కడచిన ఆదివారం (ఆగ్స్టు 10) నెలలో స్థానిక ప్రముఖులు యత్నములు సలిపిరి; కాని అనివార్యములగు కారణములవలన వచ్చట సమావేశము జరుగుట కవకాశము కలగదయ్యెను. మైదానాచాడు, సిరింద్రాచాడులలో పేగు తీవ్రముగా వ్యాపించి యుండుటచే, సమావేశమునకు తగిన ఏర్పాటులు జరుగుటకు విఘటనగల్గెను. ఈ ఆలస్యము కొంత నిరుత్సాహకరమైనను, మధిర ఆంగ్రజన సంఘమువారి యాహ్వానమువలన త్వరిత సమావేశమునకు మన మిచ్చట గూడుట చాల సంతోషకరము. కొన్ని ఇతర సంఘములవారును, ఈ సమావేశము నాహ్వానించి యుండిరి. కాని అనేక సౌకర్యములను కల్పియింపబడిన మధిర యే కుద్ర నిశ్చయింపబడియెను.

ఆరంభమునందీయ, ఆంగ్రజనసంఘము లొనర్చిన పని విశేషముగ విద్యావైఖానిక విషయ మైనదేయనుట స్పష్టము. కేంద్రసంఘనియమములు, ప్రథమ ద్వితీయసమావేశచర్యలు, నిత్యజీవముననుసరించుట ఆంగ్రజనసంఘములకు రాజకీయములలో గాని మతములలో గాని సంబంధ మెంతమాత్రము లేదని తెలుపదును. మనసంఘములందు అన్ని మతములవారు చేరియున్నారు. అయినను, ఇటీవల కొకరు మనసంఘములు రాజకీయ, మతవిషయము లని పత్రికలో వ్రాసిరి. కార్యదర్శి వెంటనే ప్రతికాముఖమున మన సంఘములయందేకము లట్టివికాని ప్రకటించిరి. దానివలన పొరపాటు లొగియుండవచ్చును. ఏమూలైన పట్టిపొరపాటు తిరిగి ఉన్న దేమోయనుసంకయము తోచి నందున, కేంద్రసంఘాధ్యక్షుడ నగు నేను "ఆంగ్రజన సంఘములకు రాజ్యాంగ విషయములలో గాని మతవిషయములలో గాని ఎట్టి సంబంధమును లేదు" అని ప్రకటించుచున్నాను.

కేంద్రసంఘనియమముల ప్రకారము, జల్లాసంఘములు సృజనుగా స్థాపితమై యుండినవి. నేటి సమావేశము మరి యొకవిధముగానుండినది. అట్లుకానిందువలన ప్రతియాంగ్రజన సంఘమున ప్రతీనిధి నరేంద్ర ప్రార్థింపవలసివచ్చినది. ఈవిధముగా కేంద్రసంఘ కార్యములు జరుగుట కష్ట మగును. కనుక మరి యొకవత్సరమునకైనను మనము జల్లాసంఘములకు సృజనుగా నిర్మించుకొనవలసియున్నాము.

ఆంగ్రజనసంఘము లిప్పుడుచేయుచున్న పని విశేషముగా గ్రంథాలయముల సంబంధమైనది. ఆంగ్రజనసంఘములవలన నడువకుమనిగాక విద్యాగ్రంథాలయముల నేకములు దేశమున గలవు. వీనినిగిగియు తెలిసికొని కేంద్రసంఘమువలన వీని కవసరమగు ప్రభుత్వము లభింపజేయు నుద్దేశముతో అట్టిగ్రంథాలయముల ప్రతినిధులను ఈ సమావేశమునకు రావ్రార్థించితిని అట్టి ప్రతినిధులతో సంప్రదింపి మన యాద్యమునకు జలము, యాకము కలుగుచున్న నరయనదా మొదల.

* * *

II.

అహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు మానపాటి తిరుమలరావు గారి ఉపన్యాసము

ఆంగ్రోద్యమము

నిజాం రాష్ట్రములో, ఆంగ్రోద్యమమునకు చీజము యధాధ్యక్షుగ నాటబడిన స్థానము, మైదరాచాడునందలి శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంగ్రభాషానియము స్థాపించబడినది. ఇది 1900. ఈ చీజమును నాటిసంగ్రహము విఖ్యాత భాషాభిమానులను మనగాల సంస్థానాధీశులను నగు శ్రీ శ్రీ కాళానాయని శేఖరంగరావుమధువరయ్యులు, వీరి కొనర్చిన పని ప్రారంభమునకు కీ. శ్రీ. కొమర్రాజు లక్ష్మణరావుగారును, కీ. శ్రీ. రావిచెట్టి లింగారావుగారును, శ్రీమంతుల అచ్యుతాచారి సామాధికారమున సహాయముగా నుండిరి. ఇరువది నాల్గు వత్సరముల క్రింద నాటబడిన ఈయద్యమచీజము శ్రమ శ్రమముగా మొలకయై, పృథ్విసంది నవంబరు 1925 వత్సర రాష్ట్రములోని ముఖ్యస్థలములను కొన్ని ప్రదేశములలో గ్రంథాలయ స్థాపనకు దారితీసెను. ఇతరభాషాభివృద్ధి విశేషము

గా గల ఈయాంగ్రప్రాంతములందు ఆంగ్రవాచక ప్రపంచ మను నది ఆ స్థిరమునకు వచ్చెను. ఈకాలముయొక్క తుదిభాగమున నేర్పడినదే మధిరలోని ఉస్మానియా గ్రంథాలయము.

ఆంగ్రజనసంఘములు మనపత్రికలు

నవంబరు 1920 లో మొట్టమొదటి ఆంగ్రజనసంఘమునది మైదరాచాడునందు స్థాపితమయ్యెను. దానివెనువెంట నట్టి సంఘములే యనేకము లేర్పడెను. కొంతకాల మైనపిదప ఈసంఘముల కృషి నేకముఖమునకు దెచ్చుటకును, దేశమున విద్యాపత్రిక, జ్ఞానాభిలాషులను పెంపొందించుటకును వీనియన్నిటిని కొలికిపూస వంటి దగు కేంద్రసంఘ మొకటి జూలై 1923-వ వంశవత్సరమున ప్రాతినిధ్యపద్ధతివైన నేర్పడెను. ఈపద్ధతి ననుసరించియే మామధిరయం దొకఆంగ్రజనసంఘము స్థాపిత మయ్యెను. ఈ యాంగ్రజనసంఘ మేర్పడ సాగినది మొదట దేశమున గ్రంథాలయము లేన్నియోవెలువడినవి. ప్రతి భారమున అధమమొకటియైన సంస్థ వెలువడుచున్నది. బ్రిటిషు ఆంగ్రదేశమునందలి మనసోదగులు దేశభాషావిషయమున చేయుచున్న ఘననేవల మనవారిప్పుడు బాగుగాగ్రహించి అందలి లాభములను పొందుచున్నారు. వారికిని మనకును, విద్యావైఖానిక విషయములందు సమీప సంబంధ మేర్పడుచున్నది. ఇరువురకు నమానములగు, పూర్వచరిత్ర, కళాభివృద్ధి, సారస్వతము ఈరెండుప్రాంతములవారి భ్రాతృభావమును బలపర్చుచున్నవి.

ఆంగ్రజన సంఘములు వెలువడిన కొలదిమాసములకే "నీలిగిరి" "తెనుగుపత్రిక"లు బయలుదేరి నిజాం రాష్ట్రాంగ్రజమునకు సమచిత్తును ప్రబోధము కలిగించుచున్నవి. "ఆంధ్రాభ్యుదయము" "వైవప్రచారిణి"యను మాసపత్రికలు ఈరాష్ట్రమున నవినభావముల వెనజలుచున్నవి.

మనప్రభుత్వమువారు

సంపూర్ణదయామయులును, మహానుభవహీనమైన మన నిజాముప్రభుత్వమువారును, ప్రజలలోవిద్యవ్యాపించుటకై సంవత్సరమునకు ౬౦ లక్షలకన్న నెక్కువద్రవ్యమును వ్యయముచేయుచున్నారు. వీరియందారబుద్ధి ప్రశంసార్హము. అయినను, చాలాకాలమునుండి వెనుకబడియున్నవార మగుటచే మనలో చదువనేర్చినవారిసంఖ్య గడచిన జనవరిగణనప్రకారము నూటికి ౪ అని తెలియుచున్నది. కనుక నే మనప్రభుత్వమువారు మహాభార మానసముతో చేయుప్రయత్నములతో బాటు మనమును విద్యావిషయములందు, ద్రవ్యముతోను ఇతరమార్గములను, సహాయమొనర్చి రాబోవు జనవరిగణనమువరకు మనరాష్ట్రములో చదువ నేర్చినవారిసంఖ్య బ్రిటిషు ఆంగ్రదేశములోవలె అధమము నూటికి ౧౦ వరకైనను మెచ్చుచేసి చూపవలెను. అందుకోరకు మనము గ్రంథాలయ ప్రతికాపన మందిరములను పాఠశాలలను స్థాపించవలెను. శ్రీ శ్రీపత్రికలను స్థాపించియు, ఉన్నవానికి సహాయముచేసియు, ఉత్తమమును వ్యాపింపజేసువలెను. ఉపవ్యాససభల సమావేశపరచియు, వక్తృత్వమును వ్యాపరచనను ప్రోత్సహపరచు పోటీపరీక్షల నేర్పరచియు, జేహపరీక్షలను లేజరు కలిగించియు, నూతనోత్సాహమును సత్వనరనమును పృథ్విపరువలయును. అట్లు చేయుమేని ఉన్నతాచార్యులకు లగు మహానుభవహీనమైన మన ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశములకు విరుద్ధముగా సంచరించినవార మగుదుము.

ప్రజాహితేవనము

దురదృష్టవశమున మన దేశమునందు ప్రజాహితేవనమునందు ప్రేమ చాల తక్కువ. ఈ విషయమున జవాబుదారి గలవారు విద్యావంతులగువారు. విద్యావంతుడగు ప్రతివాడును, తన కుటుంబసభాము మాత్రమే కాక ఎంతకొద్దిదైనను సరే, తనకే కిక్కిరిగిన ఏదేని దేశహితకార్యము చేయునలవాటు కలిగి యుండవలెను. మహా మేధాసంపన్నులును, అనభివృద్ధులును నగు తామందరియొక్క ఉత్తమాదాహరణమువలనను, సదుపదేశములవలనను, మనప్రభుత్వమువారి సత్ప్రయత్నములవలనను, మనదేశమునగల లోపములు తొలగి మన కాన్నత్యము లభింపగలదు.

* * *

పింగిలి వెంకటరామారెడ్డి దేశముఖుగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

నిజాంరాష్ట్రాంగ్రజనకేంద్రసంఘ త్వరీయసమావేశ సం దర్భమున ఆహ్వానసంఘమువారు ఈగ్రంథాలయసభ నేర్పరచి ప్రత్యేకముగ గ్రంథాలయోద్యమమును గురించి మాట్లాడుకొనుట కవకాశమును గల్పించినందుకు వంద్యులు. తాలూకాప్రధానములందు డిప్టీ సభలను జరుపు సలహా టిడినరు లేదు. మధిర

ఆంగ్రజనసంఘమువారి విషయమున మార్గదర్శకులైరి. ఆంగ్రభాషాభివృద్ధికరములగు ప్రయత్నములు మనదేశమునందు గుమారు ౨౫ సంవత్సరములనుండి జరుగుచున్నను నానాభాగములందు గ్రంథాలయముల ప్రతినిధులొక్కచోట తేరి ఉద్యమాభివృద్ధి కవసరమగు విషయములనుగురించి సంభాషించుకొనుట నేర్పడిన మొట్టమొదటిసమావేశ మిదియే. ఇట్టియభ్యుదయశక్తి త్వర వహించుటకు విద్యావంతులును, మేధాసంపన్నులును, మత్సభాసాన్నిధ్యకై శ్రద్ధాభక్తులతో నిరంతరము కృషిపలుపుచున్నవారు అనేకులుండ నాకే ఈగౌరవము నొనగూర్చిన ఆహ్వానసంఘమువారికి నాకృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాను. సోదర ప్రేమతో నాయధ్యక్షుల సంగీరించిన సభాగరులను నేటి కార్యక్రమమును సక్రమముగ నడుపుటయందు నాకు తోడ్పడ బ్రార్థించుచున్నాను.

ఆంగ్రజాతి మిక్కిలి ప్రాచీనమైనది. ఆంగ్రులకు నిజాం రాష్ట్రమే జన్మస్థానమని చరిత్రపరిశోధకులు నిశ్చయించుచున్నారు. మనరాష్ట్రములో ఆంగ్రము మాతృభాషగా గలవారి సంఖ్య ౬౪ లక్షలు. మొత్తము జనసంఖ్యలో ఆంగ్రులు సగభామనకంటె నెక్కువగనున్నారు. వైఖాళ్యమునందుగూడ తెలంగానా యని వ్యవహరింపబడు ఆంగ్రభాగము సగముకంటె నెక్కువగనున్నది. ఈరాష్ట్రములో ముఖ్యముగ నాడబడు తెలుగు, మహారాష్ట్రము, కన్నడముయను నాలుగు దేశభాషలలో తెలుగుభాషకే ప్రాధాన్యమియ్యవచ్చునని తెలుచున్నది. మాధుర్యమునందుకు, వాఙ్మయవికాసమునందును, భాషాసౌష్ఠవమునందును, అక్షరరమ్యతయందును ఆంగ్రభాషయే ఇతరభాషలకంటె మిన్న యనిపించుకొనినది. ఇది తేలము మన మభిమానముతో శిష్యుకొనువిషయము గాదు. ఇతరదేశీయులు సహితము వీనిని "ఇటాలియన్ ఆఫ్ ది ఈస్టు" అని పొగడియున్నారు. ఇట్టి మృదుమధురమైన మనమాతృభాష మనరాష్ట్రమునందు అన్యభాషాపదసమ్మిళితమైకడుకోచనియించుగు దుస్థితియందున్నది.

ఇప్పుడిప్పుడే జనసామాన్యమునందు మాతృభాషాభిమాన ము కురించినది. మనమందరము దాని యభివృద్ధికై నిరంతరకృషి పలుపవలసియున్నది.

భాషాభివృద్ధికిని, విజ్ఞానప్రసారమునకు అనేకసాధనములుగలవు. వీనిలో గ్రంథసమము మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. గ్రంథములనుగురించి 200 సంవత్సరములకు పూర్వము నొకపాశ్చాత్యకవి ఈదిగువ వ్రాయబడిన ప్రకారము నుడివియున్నాడు:—

"కొట్టుకొట్టులు లేకుండ, కోపతాపములు లేకుండ, డబ్బుదప్పము గైకొనక, బోధించునపాధ్యాయులు పుస్తకములే. వానిసన్నిధికి జోయినచో నవి నిద్రించుచుండవు. గనానవిషయమునుగురించి ప్రశ్నించినచో నవి యేమియు దాచవు. వానినిగూర్చి దురభిప్రాయపడినచో నవియెన్నడును సణగుకొనవు. అవి వేకులకాచి అవిపరిహసించవు." కావున జ్ఞానాత్మకంబగు గ్రంథసమదాయము అన్నివిధములైన భాగ్యములకంటె మిన్నయని భావింపవలెను. సత్యప్రధానుడ రియై, సుఖియై, వికేతరై, కాస్త్రజ్ఞుడై, భక్తిపరుడై యుండగోరెడు ప్రతిమనుజుడు తప్పక గ్రంథాభిలాషియై యుండవలెను.

పూర్వకాలమున లిపియేర్పడుటకును మనయులు విజ్ఞానమును అలువేలసంవత్సరములవరకు గాపాడిరి. వేదకాలము నాటినుండి ఇప్పటివరకు వేదపన్నములసంత కెంద్రీకొడుకునకు శిష్యులున్నాడు. లిపియేర్పడినతరువాత మనపూర్వులు తాటాకులపైనను, కొయ్యలపైనను, రాగిలేకులపైనను, శిలపైనను వ్రాయుచుండిరి. కనుక పూర్వపువిజ్ఞానమును, మనము దెలిసికొనగోసినచో నిట్టివి శీలగునంతవరకు నేకరింపబడవలయును.

వర్తమానకాలమున ముద్రణాయంత్రముల సహాయమున మన కెట్టి ఇబ్బందులు లేక గ్రంథములు లభించుచున్నవి. ఇట్టియవకాశమును బోగొట్టుకొనక గ్రంథముదాయమును ప్రతి గ్రామమునందు ప్రోగుచేయుటయే దానిద్యారా జనసామాన్యము లాభమునుబొందునట్లు జేయుటయే ముఖ్యమై యున్నది. భాషాభివృద్ధి, విజ్ఞానప్రసారమునకే గాక ప్రజలలో అన్యోన్య సహకారమును, స్నేహభావమును గలిగించుటకు గ్రంథాలయములు సాధనభూతము లగును.

దేవాలయములందు ధనాధ్యులును, వీరవారును ఎట్టి భక్తివిశ్వాసములను జూపుచున్నారో, సరస్వతీ ఆలయము లనందగు సీగ్రంథాలయముల పట్ల సహితము ప్రజలు సమానమైన ఆవరణమును జూపవలెను. దేవాలయములేని గ్రామము నివాసయోగ్యము గాదన్న భావము మనవారియందు వ్యాపించియున్నది. ఇట్లే గ్రంథాలయముల యోగ్యతను గూడ గమనించి, ప్రతిగ్రామమునందు గ్రంథాలయమును స్థాపించు యత్నములు చేయబడవలెను. ఇట్టిజ్ఞానోత్సాహులు ఎన్ని యున్నను చాలవు.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

అన్యతాంజనము

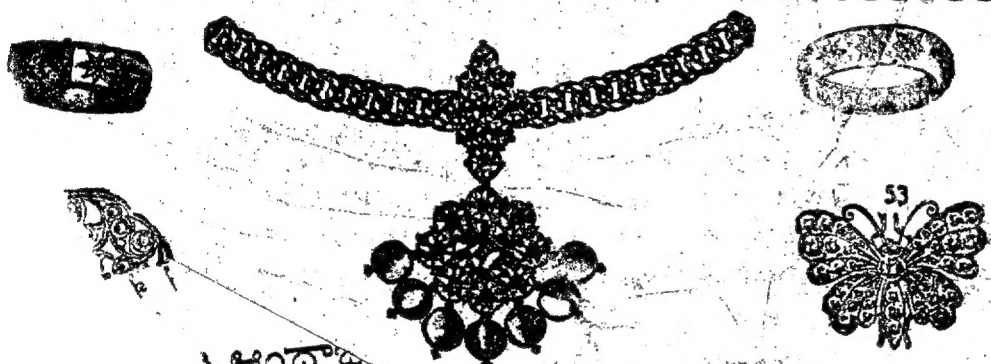
అన్యతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

మద్రాసు వెన్సిలు ఫ్యాక్టరీ, మద్రాసు—(కేవల తెలుగు ఫ్యాక్టరీ)

1964

Star of India H,HB, B పెన్సిల్లు డ్రాయింగున రేఖలు. మామూలు వ్రాతకు మా పెన్సిల్లంత మేలురకమున చాక్కా ఇంకేవీ మీకు దొరకవు. (National, pioneer, Fort St., George) Star of India కాపీ పెన్సిల్లు పెత్తూ సుఖముగా వ్రాయును. అరగవు. మా Blue, Red, Green పెన్సిల్లు మంచి మేలే నవి. మీరు ఈ పెన్సిల్లకొంటే మన దుకాణము వులు పోవును. మద్రాసు పెన్సిల్లతప్ప మరేవీ ముట్టనేముట్టవద్దు. వ్యాపారసమర్థములన్నియు చేయుదుము. సమూహాత్మకము.

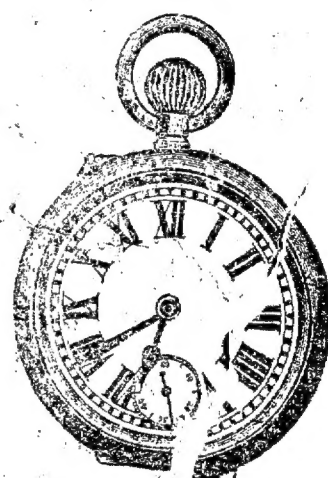
వి. వెరు మాట్ల శెట్టి & సన్స్, మద్రాసు.



ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నాణ్యతా నియంత్రణ కమిషన్, బెజవాడ. ప్రభుత్వం నాణ్యతా నియంత్రణ కమిషన్, బెజవాడ. ప్రభుత్వం నాణ్యతా నియంత్రణ కమిషన్, బెజవాడ.

సుప్రసిద్ధమైన లీవర్ రెండు సంవత్సరము

సియారము



కొన్ని చిన్న సైజు. లా మేలే నవి. ప్రత్యేక ఉద్యోగములు ఉపయోగించు నది. ముడిగాని చమురుగాని లోనికిపోకుండా వెనుక వైపున రెండు మూతలు గలవు. అనేక సంవత్సరములుగా చాలా వాడుకలో యుంటున్నది. రూ. 5-4-0. ప్రతి గడియారమున్నూ మంచి సరిమాచి పంపబడును.

భారత వాచి కంపెనీ, నెం. 1, తంబు చెట్టిపేడి, మద్రాసు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (కది అణాలు)

శరణులభము! (పోస్తులయ్యల ప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యకాకల కీమతము దివ్యమృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అగ్రలీంతము, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, వికల్పము, పార్శ్వములు, శిరస్సు, కేళ్లు, అశులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి బోగొట్టి జీవమును మంచి యారోగ్యమునకు గు.

ఈ మాత్రము జీవవాత నొప్పులను వెంటనే ను. యందు అనేక పీడనము చేరినది. అనుభవము వధుగుణచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పి. జిక్కిసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. మా:— (1078)

అయి ర్షేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమూలు, ఎ.వి.రూ. కృష్ణాజిల్లా. 1-కి వెలకు మందు రు. 0.4-0 ను రలకురాచిన కేసు ఈపి గళించు. చర్మ లకు నోని యుండక పెండుకలు పెరుగు. హరి డి.బి. 1-కి రు. 0-8-0 యందు జీవులు మయి-మదరాసు

Forty St. INDRA